

J. can. P.

41

1

705

413 in Feb

Cenob

TREATY

PRIMATY

OF THE

NATIONS

OF AMERICA

AND THE

EUROPEAN

NATIONS

AND THE

NATIONS

OF AMERICA

AND THE

EUROPEAN

NATIONS

TRACTATVS
DE PRIMATV
BRACHARENSIS
ECCLESIAE IN
VNIVERSA HISPANIA.

VIRGINI DEIPARÆ TVTELARI CONSECRATVS.

A VCTORE DOMINO

RODERICO 'A CYNHA EIVSDEM ECCLESIAE
ANTISTITE, BRACHARÆ VRBIS DOMINO,
ET HISPANIARVM PRIMATE.

CVM FACVLTATE SVPERIORVM

BRACHARÆ. Ex officina Ioannis Roderici. Anno Dñi M.DC.XXXII.

DE PRLMATA
BRACHENSIS
ECCLESIAE IN

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

UNIVERSA HISTORIA

VIRGINI DEBENT TUTELARI CONSECRAVS

AVCTOR D O M I N O

RODRIGO A CUNHA EIVSDEM ECCLESIAE

ARISTOTE BRACHARE VIRIS DOMINO

LT HSTARIARVM EIVSDEM

Handwritten notes in cursive script, likely a library or ownership mark, located to the left of the central stamp.

CAVTE CVLTATE SVPERIORVM
BRACHARE VIRIS DOMINO

SANCTISSIMÆ VIRGINI

MARIÆ, ECCLESIAE BRACHA-

RENSIS TVTELARI.

TRACTATVM de Primatu Bracharenſi, Virgo Bea-
tiſſima, ad te meritiffimò defero. Quis enim nescit totum
hunc Primatum tuum eſſe; tuis auſpicijs caprum; tuo mu-
nere propagatum? Quis ignorat Beatum Iacobum huius
splendoris auctorem, conſilio ductuq; tuo Hiſpaniam ad-
venſiſſe, vt Eccleſiam hanc tuam Bracharenſem ſummo ho-
noris ſaſtigio ſublimaret? Quis non novit Auguſtam hanc adẽm tuo nomi-
ni Auguſtiſſimo (dum viveres) ſacram in hac vrbe à D. Iacobo, fuiſſe con-
ſtructam, erectam, dicatam? His nominibus Primatus huius Eccleſiæ te pa-
rentem ſuſpicit, ac vt proles legitima tuum ſugit ad gremium, vitam inde,
& incrementum recepturus. Quin, & labor iſte meus, inde tuus iure dici, &
nuncupari poteſt; tum quia in ſolo tuo conceptus, natusq; eſt, nempe in hac
Bracharenſi vrbe tua; tum quia cum ſuavis aura, afflatusq; favoris, & auxilij
tui elieuit, ac promovit, ſine quo provinciam hanc ſuſcipere vereretur imo po-
tius non auderem. Accipe igitur Virgo Mater, hæc tua dona, mea vota,
Accipe; & fave: favebis enim; & meos labores facile tueberis; adhuc enim
ſpiras amorem illum, quo ſedem Bracharenſem ab imis fundamentis erectam
adamaviſti, ac proinde nihil metuo, meam qualemcunq; curam ſaſtidioſè rei-
cicias, cum tuos tibi honores aſſeram, tuq; Iacobo, ac Petro Raſiſtenſi titu-
los reſtituam.

LECTORI

LECTORI.

SSVMP TVS adhanc præclaram, excellamq; dignitatem, qua, vt ingenuè fatear, immerito fungor, ingratus iudicaret; ni pro viribus ingenitam, & innatam huic Bracharenſi Eccleſiæ excellentiam promulgarem. Si enim ſuarum partium, & muneris eſſe exiſtimavit doctiſſimus Archipræſul Garcia de Loayſa pro Toletano iure edere monumenta, ac etiam Illuſtriſſimus Antiſtes Rodericus Ximinius pro eodem altercari, & conferre in Romana curia: cur ego antiſtes, & iure Primas hanc provinciam non ſuſcipiam, & pro vero, ac germano Bracharenſis Eccleſiæ Primatu non decertem? Quis hoc inſtitutum calumniabitur? Nemo certe, niſi qui ſinistri fuerit ingenij. Doctioribus via patefacta eſt, & campus vbi eruditionem iactent; Primatus huius res maiori cõpia, elegantiaq; ſermonis illuſtrent. Hiſpanos ſcriptores ſum ſecutus, abijsq; adiutum me eſſe in hoc opere moliendo quaſi parata materia; congeſtiſq; ruderibus ſtructuræ faciliori non inſicior. Ego vero ſcio neminem eſſe tam ſælicem, qui non ſubiectus ſit errori; & hoc non dementis eſſe proprium, verum hominis. Equidem in hoc diſſuſo ſcribendi genere; alius alio plura invenire poteſt, nemo omnia; ſed ſi quid tamen ſcitu dignum omiſi; alius explebit, me volente, & addet; Docti vero ſi monuerint non ſine grãtia emendabitur, tenuitatem enim ingenij mei, imbecillitatemq; cognosco. Deniq; tantum abeſt, vt credam incurſurum opus illud in alicuius ſæcri; aut proſani hominis invidiam, niſi ille anguſti ſit animi, & ingenij, vt potius rear laudem Deo, quo auſpice, omnia molimur cumulatiſſimam acceluram.

HENDECA SYLLABI.

L Ivor, ambitioque pertinaces,
 Certatum satis est: pedem referte.
 Pax nobis bona protinus redibit.
 Non prodest nebulis diem fugasse,
 Et caligine condidisse lucem.
 Adest lampas, adest (iuvante calo
 Atq; opem tibi, veritas, ferente)
 Quæ pellat tenebras, diem reducat.
 Non quam fraud tua detulit, Promethen,
 Vnde tot mala contingere terris,
 Sed quam è lumine veritatis ipso
 Accendit tua, Iupiter, Virago,
 Et Phæbi inclitus arte vibrat Heros,
 Cuius munere veritas inibit
 Præclarum indubitabilis triumphum.
 Felix Brachara, ter, quaterq; salix,
 Quæ virgam, & baculum quæta claudis
 Intra mania, dexterâq; in vna,
 Quam possis meritò vocare patres.
 Asylum hic miseris, pudorq; pravis,
 Egenis cibis, algidisq; vestis:
 Cuius te pia vita, mensq; recta,
 Acceptaq; preces litationum
 Dôctrina, & baculus vias salutis
 Secundo faciunt inire gressu.
 Quem pax aurea, Virginisq; lances
 Olim in hydera per scelus fugata
 Quocumq; intulerit gradum, sequuntur.
 Per hunc tanta tibi dedere cali.
 Ultra illi tamen, vrbs beata debes
 Pro tuo quòd honore sumpsit arma.
 Sed non illa; quibus polum gigantes,
 Cum polo petière fulminantem,

Nec quæ in prælia gestet ira Martis:
 Sed quæ Virgo patris sata è cerebro,
 Et cum Palæade tractet arte Phæbus.
 Non hæc corporibus malum minantur,
 Tantum mentibus imperant, iubentq;
 Evictum sine fraude, amare verum.
 His noster tibi præliatur armis
 Vbi nosinat esse te secundam
 Qua te Marte suo dabit priorem;
 Quin illa Æneadum superba prole
 Terrarum Dea, gentiumq; Roma
 Canos quæ triplici regie corona
 Orbem quæ dititione terminavit,
 Te non est baculo prior potita.
 Apollo caput exereus, colorat
 Statim lumine terminos diei:
 Sic is, cui radiant Apollo nox est,
 Cum, verum ipse iubar, sinu è paterno
 Nostros mentibus attulit salutem,
 Ut primum Isacidum solo resulsit
 Tuâ quos ditione limasti
 Quæ tellus perit, incipiunt fluctus,
 Et sol Oceano tegit quadrigas
 Fines illicò visitavit orbis.
 Iam verum intrepide licet profari.
 Europam in baculo, mitraq; vincunt
 Annis Brachara, dignitate Roma.
 Quamquam hæc, & reliqua supersitet orbi.
 Sat datum tenebris, dies reloxat.
 Post hæc, Brachara, qui tibi negavit
 Primam in Hesperia solo thiarum,
 Illum non bona mens, amorq; veri,
 Non inscitia cæca, sed movebunt
 Liver, ambitioq; pertinaces.

DOCTORIS LVDOVICI

ALVARES PINTO, SENATORIS CVRIÆ

BRACHARENSIS.

EPIGRAMMA.

P Erdidit Hesperiam quondam Rodericus, & ingens
excidium Regnis attulit ille suis.

Lysia terra suos captiva amisit honores
quos dat prisca fides, sancta q̃ iura Patrum.

Brachareis probrum iniecit Rodericus & alter,
Primum Hesperie, dum cupit esse suum.

Ecce novus surgit, populi Rodericus, amantis
delicia, iuris gloria, fama soli.

Hic tibi iam reddit Primum Brachara: honores
Lysia, & egregium, quod fuit ante, decus.

Sceptra domat, baculos q̃ manu, cum penna liquorem
fundit, & ingenij dat monumenta sui.

ERRATA SIC CORRIGE.

Pag. 14. col. 2. lin. 3. totum, totam.
 Pag. 15. col. 1. lin. vlt. Orientali,
 Occidentali.
 Pag. 16. col. 1. lin. 9. faciebat, favebat.
 Pag. 23. col. 1. lin. vlt. pertinet, per-
 tinent.
 Pag. 24. col. 1. lin. 3. intelligitur, in-
 telliguntur.
 Pag. 31. col. 1. lin. 25. cap. 296. cap.
 298.
 Pag. 34. col. 1. lin. 7. adde, & Christi.
 Pag. 37. col. 2. lin. 4. totum, totam.
 Pag. 40. col. 2. lin. 11. quod, ad quod.
 Pag. 43. col. 2. lin. 24. cui, qui.
 Pag. 45. col. 1. lin. 8. 46. 646.
 Pag. 51. col. 1. lin. 2. dispersos, dispersis
 Pag. 57. col. 1. lin. 23. composita,
 compositas.
 Pag. 69. col. 2. lin. 7. Primatum,
 Primatem.
 Pag. 73. col. 2. lin. vlt. postquam,
 post quem.
 Pag. 74. col. 2. lin. 21. effundere,
 offundere.
 Pag. 77. col. 1. lin. 3. cap. 69. adde
 centur. 4.
 Pag. 78. col. 2. lin. 7. Dominus, Dominus
 Pag. 88. col. 1. lin. 5. id, ideo.
 Pag. 92. col. 1. lin. 19. Bracharense,
 Bracharense.
 Pag. 97. col. 2. lin. 2. precipue, præ-
 cipue.
 Ibidem lin 4. hoc nomine, cognomine
 Pag. 101. col. 2. lin. 24. apparet, ap-
 pareat.

Ibidem, dele, &
 Pag. 104. col. 2. lin. 2. qualis, quales.
 Ibidem, lin. vlt. cum, nam cum.
 Pag. 112. col. 1. lin. 5. compararetis,
 compareretis.
 Pag. 113. col. 1. lin. vlt. quorum,
 quarum.
 Pag. 114. col. 2. lin. 31. 19. lege 29.
 Pag. 116. col. 1. lin. 5. 13. lege 17.
 Pag. 119. col. 2. lin. 5. confirmatio-
 nibus, confirmationem.
 Pag. 120. col. 2. lin. ante pen. ignis,
 insignis.
 Pag. 126. col. 1. lin. 12. Petri, Petro.
 Pag. 129. col. 2. lin. ante pen. aliud,
 alium.
 Pag. 134. col. 1. lin. 16. 456. lege 465.
 Pag. 138. col. 2. lin. 5. Hispania, Hi-
 spania.
 Pag. 165. col. 2. lin. 16. Sifibutus,
 Sifibertus.
 Pag. 166. col. 2. lin. 2. Bracharense,
 Bracharense.
 Pag. 167. col. 1. lin. 3. & lin. 30. Si-
 fibutum, Sifibertum.
 Pag. 191. col. 2. lin. 18. oportet, oportet
 Pag. 193. col. 1. lin. 11. 96. lege 46.
 Pag. 205. col. 1. lin. 3. exilium, in
 exilium.
 Ibidem, col. 2. lin. 4. 280. lege 208.
 Pag. 206. col. 1. lin. 26. Michaelis
 Imperator, Michaelis Imperatoris.
 Pag. 213. col. 2. lin. vlt. annore,
 annorum.

DE PRIMATU ECCLESIAE BRACHA- RENSIS.

De nomine Patriarchae seu Primatis, & quid significetur his vocibus.

SUMMARIVM.

1. Quid sit Patriarcha.
2. *Varia nomina, quae à voce archos græca derivantur.*
3. *Rejicitur opinio Durandi.*
4. *Vera vocis Patriarcha significatio.*
5. *Ree censentur variae Primatis significationes.*
6. *Primat' idē, quod primogenitura.*
7. *Primatus idē, quod dignitas, & eminentia.*
8. *Primas in provincia, idē quod superior.*
9. *Quis dicatur Primas de iure civili.*

CUM DE Primatu huius Ecclesiae Bracharensis agere incipiamus, indicare in primis oportet in ipso operis vestibulo, quid Primatus significet, unde hæc vox originem trahat, à quo

P. ulq. I. fonte dimanet, quid etiam significet Patriarchatus nomen, cui dignitati, Primatus honor valde coniunctus est. De Patriarcha igitur agendum prius, ut vetustati consulatur.

Patriarcha, nomen est græcum, compositum ab archos, quod est Princeps, quasi patrum Princeps, seu Pontificum primus; probat expresse textus in cap. Cleros, vers. Patriarcha, 2. distinct. Calepin. verbo, Patriarcha. Hanc etymologiam sequuti sumus in nostro Portucalensi præfatum Catalogo, quem cum ea dignitate fungemur, in lucem dedimus, ubi 1. part. cap. 6. multa de Patriarchis disseruimus. Eadem etiam derivatio nobis arrisit, in commentarijs nostris ad primam Decreti partem, dist. 99. cap. 1. num. 4. ubi, & in cap. Renovantes, 22. dist. nu. 1. & in cap. 1. nu. 3. dist. 80. plures citavimus Doctores, qui de Patriarchis sermonem faciunt, quibus

addimus Antonium Augustinum in epitome veteris iuris, lib. 2. de Patriarchis, & Primatibus, tom. 1. quinquaginta. Zachariam Boverium in censura parænetica, part. 2. lib. 3. cap. 10. Iacobum Sermond. advers. Salmast. hæreticum, lib. 2. cap. 6. & 7.

2. Ab *arches*, græco vocabulo plura etiam nomina deducuntur, quæ eminentiam, & super omnes excellentiam, seu principatum designant, ut apparet in nominibus, Monarcha, Tetrarcha, Gymnarcha, & alijs passim, quorum primum significat unius principatum, quem Suetonius appellat *arbitrium orbis terrarum*, & Eutropius, *summam rerum potestatem*, à verbo, *Monas*, quod est unitas. Secundum, cum significat, qui quartam regni partem obtinet à *Tetras*, græco, quod est *quatuor numerum*, seu *quaternionem*, de quo Lucan. lib. 7. pharf.

*Sicci sed plurima campi
Tetrarchie, regesq; tenent; magnique
tyranni.*

Et Horatius lib. 1. Sermôn. sat. 3.
*Habebat sæpe ducentos
Sæpe decem servos, modo reges, atque
tetrarchas.*

Tertium, denotat præsidem gymnasij, id est loci, in quo athletæ nudi exercebantur, seu ludi litterarij præfectum, nam gymnasium, à quo for-

matur Gymnarcha, generaliter dicitur quis locus, exercitio alicui destinatus. Consultatur Ambros. Calepin. & græcum lexicon Longol. in dictionibus supra citatis.

3. Unde motio rejicitur ea derivatio, quam adducit Durand. in Rational. lib. 2. cap. 1. nu. 18. dum affirmat, quod Patriarcha dicitur quasi pater arce, id est Ecclesiæ, non enim ab arca, sed ab archos deducitur verbum Patriarcha, ut supra ostendimus, & ex eo comprobatur amplius hæc sententia, quia si ab arca latino vocabulo deduceretur hoc verbum Patriarcha, sine aspiratione scriberetur, unde ab archos, nomine græco, quod per litteram aspiratam scribitur, non ab arca, derivari satendum est.

4. Ex quibus constat Patriarcham inter patres, Archipræsules scilicet, & Episcopos, principem locum obtinere, quasi principem patrū, iisque antecellere dignitate, & honoribus antequam, tradit Azor inst. moral. 2. part. lib. 3. cap. 35. quæst. 2. & 3. & hæc est significatio huius verbi etymon, & origo, à qua deducitur Patriarchatus, quod est officium, seu dignitas Patriarchæ.

5. Verbum Primiatus latinum est, & Romanum, summatum, dignitatem, ordinem, principatumque significans. Unde Plinius lib. 8. natur. hist. cap. 5.

(inquit) desideraverit Primatum, in-
cerim inveniet confusionem in calo, nec
inter servos Christi computabitur, qui
de Primatu tractaverit, & paulo post
subdit, quoniam non qui maior fuerit,
in honore inter homines, ille est iustior.
Videantur commentaria nostra ad
hunc textum, vbi num. 4. annotavi-
mus de illis loqui, qui appetunt prae-
lationes, ambiunt praelaturas.

8. Stricto vero modo ille solūmo-
do Primas nuncupabitur, qui in ali-
qua provincia, reliquis praelatis supe-
rior est: text. in cap. Cleros. 2. dist.
ibi, *Archiepiscopus græco interpreta-
tur vocabulo, quod sit summus Episco-
porum id est Primas, tenet enim vicem
Apostolicam, & praesidet tam Metro-
politani, quam cæteris Episcopis*, ex
D. Isid. lib. 7. etymologiar. cap. 12.
tradunt Doctores, & ibi Panormit.
in cap. Exposuit, not. 2. de dilat.
Gloss. in cap. De persona, & in cap.
Episcopus, & ibi Archidiaconus. 65. dist.
Gonsal. ad reg. 8. cancell. Gloss. 41.
num. 1. Azor d. lib. 3. cap. 35. in prin-
cipio, & in loco Protothaminum po-
sitos esse per textum in cap. In illis,
80. dist. docet Boerius de authorita-
te magni conc. nu. 54. Guerrer. in
Specul. iuris, cap. 15.

9. De iure vero civili ille dicitur
Primas, qui alios honore, magistra-
tu, sive authoritate praeit, iuxta text.

in l. Sciendum 4. vers. Sed si, ibi Pri-
matibus, ff. de legation. l. Vltim. C.
de offic. divers. iudic. & in rubrica
iuncta leg. 1. C. Alexand. primat.
lib. 11. cap. 1. de pace iur. firm. in
feud. ibi Primatibus. Tiraq. de nobi-
lit. cap. 37. nu. 36. Narbona de ap-
pellat. à Vicar. ad Episcopum fun-
dam. 1. nu. 8. part. 2. Vnde iam li-
quet quid significet verbum Primas,
& à quo primitivo oriatur.

C A P. II.

*De origine, & antiquitate Patriar-
chatus, Primatusq; in Ecclesia
Romana.*

SUMMARIVM.

1. Patriarchalis dignitatis institu-
tio divina est, designatio vero A-
postolica.
2. Quae sedes Patriarchales institu-
te sunt à Sancto Petro.
3. Constantinopolis cur Sedes Patri-
archalis erecta sit.
4. Patriarchalis dignitas fuit ante
Nicanum Concilium.
5. Bracharensis Sedes iure numera-
ri poterat inter primas quatuor
Patriarchales.
6. Patriarcha minores quo tempore
incaeperint, remissive.

1. **P**ATRIARCHA-
rum institutio ex ve-
teri testamento origi-
nem ducit, & in novo
per B. Petrum Pontifi-
cem maximum fuit consummata; à

Deo traditam per Moysen scriptū
est, Exod. cap. 28. nu. 1. & repetitū
in cap. 1. 21. dist. & in cap. Vrbes.
& in cap. In illis, 30. dist. tradit cum
Fenestel. & Boerio, Contrad. in tem-
plo iudic. lib. 2. cap. 3. num. 3. Ser-
mond. adversus Salmā lib. 2. cap. 7.

2. Apostolorum tempore distin-
ctum Patriarchalem ordinem con-
stat aperte, quia Beatus Petrus tres
instituit Patriarchales Ecclesias, Ro-
manam scilicet, Alexandrinam, &
Antiochenam, quas recenset textus
in cap. Cleros, vers. Patriarchæ, 21.
dist. hasceque tres Ecclesias Patriar-
chatus honore donavit, ob idq; po-
tissimum; quia ad Romanam urbem
Dei iussu Sedem suam, ex Antiochia
translulerat; iuxta text. in cap. Per
venerabilem, qui filij sint leg. ibi. *Lo-
cus enim quem elegit Dominus, Aposto-
lica Sedes esse cognoscitur, cum enim
Petrus urbem fugiens exivisset, volens
eum Dominus ad locum, quem elegerat,
revocare; interrogatus ab eo, Domine
quo vadis? respondit, venio Romam ite-
rum crucifigi, quod intelligens pro sa-
dictum, ad locum ipsum protinus est re-*

*versus. textus in cap. Sacrosancta, in
princip. 22. dist. ibi. Sacrosancta Ro-
mana, & Apostolica Ecclesia, non ab
Apostolis, sed ab ipso Domino, & Sal-
vatore nostro Primum obtinuit, &
paulo infra. Prima ergo sedes est, in
cælesti beneficio Romana Ecclesia, quā
ut memoratum est, Beatissimus Petrus,
& Paulus suo martyrio consecraverūt.*
Alexandrinam Ecclesiam ideo insti-
tuit Beatus Petrus Patriarchalē, quia
à Divo Marco Evangelista eius dis-
cipulo, consecrata est, Antiochenam
quia in ea primam crexerat Sedem,
quam transtulit postea Romam, An-
tiochiæ Evodio Episcopo constitu-
to; probat text. in d. cap. Sacrosan-
cta, vers. prima ergo, 12. dist. text.
in cap. Mos antiquus, 65. dist. tradit
Azor in lib. mor. diet. lib. 3. cap. 36.
vers. Octavo queritur, Anton. Au-
gustinus in epitome veteris iuris lib.
2. tit. 1. cap. 1. Barbosa de Patriarchi-
sed. erecti cap. 1. num. 4. cum se-
quentibus, d. 8. cap. 28.
3. Post longum vero tempus, idem
honor Patriarchalis Constantinopō-
litane Ecclesiæ concessus est, flagi-
tibus emigrationis Imperatoribus, eo
quod nova Roma ipsa Constantino-
polis diceretur, ut est text. in cap.
Constantinopolitane, 22. dist. cuius
hæc sunt concepta verba. *Constanti-
nopolitane civitatis Episcopum habere*

oportet Primatus honorem, post Romanum Episcopum propter quod sit Romanus. Præter citatos D.D. in nostris commentat. ad Decretum, dist. cap. Constantinopolitanæ, videntur Belarmin. tom. 1. de Rom. Pontif. lib. 1. cap. 24. plures quos refert Henric. in summa lib. 10. cap. 29. §. 1. & 2. Quoniam vero mos antiquus obtinuerat, & vetusta traditio, ut Hierosolymitano Episcopo Patriarchalis honor deferretur, decrevit Nicæna Synodus; ut quantum Patriarchalis sessionis locum, & dignitatem obtineret, probat text. in cap. Quoniam mos, 65. dist.

4. Aliqui existimant Patriarchalem ordinem in Concilio Nicæno fuisse institutum, ex eo quia in Canone 6. definitur, quod post Romanum Pontificem Alexandrinus Episcopus, Primatum, deinde Antiochenus obtineret; sed optime hanc refellit sententiam Azor d. lib. 3. cap. 36. quæst. 8. comprobans extitisse Patriarchalem ordinem ante dictum Nicænum Concilium ex eodem Canone 8. eiusdem Concilij, in quo designatur, ut inter Patriarchas ille ordo seruetur, qui iam more antiquo ceperat vigere. Ergo (inquit Azor) vel ab Apostolis primum extitit, vel certe non longe post, in Ecclesia constituta. Videatur Antonius Augustinus

d. tit. 1. cap. 1. & 5. De ratione qua ex his quatuor Patriarchis, alij præcedunt alios, non est nostri instituti disputare; quæstionem dirimit Barbosa dicto tit. 3. cap. 1. à nu. 9. ubi plures citat.

5. Inter has Patriarchales Ecclesias constitui poterat Bracharësis, ut quæ præter Romanam Ecclesiam cæteras vetustate, & splendore antecedit, utpote à Divo Petro, Divi Iacobi Apostoli discipulo fundata, fidei eloquio enutrita, sanguine irrigata, sed commodius ea de re agendi locus dabitur, cum Primatum Hispaniæ in ea constitutum esse comprobabitur.

6. Quo vero tempore inceperint alij Patriarchæ, & Primates minores, tradit Sigon. lib. 2. de regno Ital; fusè Azor d. 2. part. cap. 35. quæst. 5. vers. Porro, & nos in catalogo præsul. Portugal. 1. part. cap. 6. prosecuti sumus.

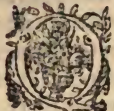
C A P. III.

De differentia inter Patriarchas, & Primates, & an sit una, & eadem dignitas?

SVMMARIVM.

1. Patriarchæ, & Primatis fere nulla est differentia.

2. Patriarchæ maiores plurimū differunt à minoribus, & Primatibus.
3. Proponuntur aliqua decreta Tridentini contra superiorem decreti nam. nu. 4. & 5.
6. Explicantur eadem decreta nu. 7. & 8.
9. Orientales dicuntur Patriarchæ, Occidentales Primates.
10. Ratio huius diversa nomenclationis remissive.

1. Vāvis supremi præfules in occidēte Primates, in Oriente vero Patriarchæ Vocentur, nulla tamē inter eos realis est differentia, quoad officium, licet diversa sint nomina, hanc conclusionē statuimus in commentar. ad Decret. cap. 1. 99. dist. nu. 4. & in catalog. præsul. cap. 6. 1. part. Probatur ex text. in d. cap. 1. 99. dist. ibi. *Ipsis quoque in civitatibus, vel locis nostros Patriarchas, vel Primates, qui vnam formam tenerent, licet diversa sint nomina, leges divina, & Ecclesiastica poni, & esse iusserunt.* text. in cap. Conquestus, ibi, *Primates enim, vel Patriarchas* : & ibi *Patriarchatus tui*, iuncta superscriptione *Bituricensi Archiepiscopo*, 9. quæst. 3. text. in cap. Nunc vero, iuncta inscriptione Gual-

berto Patriarchæ, eādē causa, & quæstione, text. in cap. Duo simul, & ibi Innocent. & alij de offic. Ordin. Gyg. de resid. Episcop. cap. 18. nu. 5. Gonsal. d. Gloss. 41. nu. 15. Azor d. cap. 35. quæst. 2. Cassan. in Catal. 4. part. consid. 9. Henriq. 2. part. sum. de Sacrament. Ordin. lib. 10. in princip. Boverius censura parænet. part. 2. cap. 10. pag. 493. vers. Quæro, Sebastianus Cæsar, qui dicit hanc probabiliorē d. disp. 4. §. 1. nu. 2. ad fin. licet refragentur plures ab eodem citati.

2. Declaratur tamen prædicta conclusio, vt non procedat in quatuor primis, & maioribus Patriarchis, nempe Alexandrino, Antiocheno, Constantinopolitano, & Hierosolymitano, in quibus vsus obtinuit, vt Patriarchæ præcipui, & maiores nominentur, officio, & auctoritate præcedant; iuxta text. in cap. Antiqua de priuilegijs, text. in cap. Sacrosancta, cap. Renovantes, cap. Definimus, 22. dist. Auth. de Ecclesiast. titul. post princip. collat. 9. Quatuor enim isti repræsentant quatuor Evangelistas in Ecclesia Dei, vt probat text. in cap. Scriptum, de elect. & dicuntur mundi Cardinales, quia per quatuor Evangelia incessabili tuba discimus, quod, & prædicamus, & agimus, vt inquit Leo Papa relatus

in cap. Huius, 76. dist. Et Patriarchæ isti sunt spectabiles, quia redacti sunt instar regum, eoquod multas regunt provincias, & dicuntur sanctissimi, vt in Auth. vt determin. sit num. prosequitur Cassanæus d. cons. 9. Gonsal. d. Gloss. 41. nu. 13. & 14. latissimè Narbona de appellat. à vicar. 2. part. nu. 18. Cœteri vero Patriarchæ, aut Primates dicuntur, aut minores Patriarchæ, tradunt Azor, Cassan. Gonsal. Gyg. Henr. & alij loc. supra citatis, Narbon. d. 2. part. nu. 31. per tot.

3. Ex qua declaratione veniunt explicanda Concil. Trident. aliquot decreta, quæ distinguunt inter Patriarchas, & Primates, ita vt videantur aliquam inter eos constituere realem differentiam nempe sess. 24. cap. 3. de visitatione agens, incipit, *Patriarcha, Primates, Metropolitanis, & Episcopi propriam diocesim, &c. Visitare non pratermittant*, & sess. 23. cap. 1. ibi. *Declarat sancta Synodus Omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus, Ecclesijs quibuscumq; quocumque nomine, & titulo praefectos, etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel diocesi residentiam*. & sess. 6. cap. 1. ibi, *Omnes Patriarchalibus, Metropolitanis, Primatialibus, & cathe-*

dralibus Ecclesijs quibuscumque quovis nomine, ac titulo praefectos monet. Quibus in locis aperte distinguit Concilium inter Patriarchas, & Primates, id inter eos discrimen constituens, quod versatur inter eosdem Primates, & Metropolitanos, & inter hos, & Episcopos inferiores; subintelligitur enim in citatis decretis, particula, *Et*, licet non exprimatur, ob politiore elegantiam, quæ quidem particula, vt plurimum ponitur inter diversa, vt probat text. & ibi notat Bart. in l. Si is qui ducenta 14. in princip. ff. de reb. dub. Gloss. in rubric. ff. de iur. & facti ignor. Gloss. in cap. Querelam 15. verbo non potuit ad med. de Sim. latè Pavin. de potest. capit. Sede vacant. prælud. 3. nu. 1. cum sequent. Gonsal. ad regul. 8. cancellar. Gloss. 3. nu. 11. & 12. & aliquando propter subiectam materiam dictio, *Et*, ponitur pro disiunctiva, vel, text. in cap. 2. de rescript. vbi latissimè Felin. post alios à nu. 21. l. Generaliter, C. de instit. & subst. Ias. in l. Gallus, §. Quidam recte, num. 23. & 24. ff. de lib. & posth. Gons. d. Gloss. 3. nu. 14.

4. Cum ergo verbum *Patriarcha*, in citatis iuribus reperiatur semotum à verbo, *Primas*, & à verbo, *Metropolitanus*, ac denique à verbo, *Episcopus*, dicendum videtur eandem dari

differentiam

differentiam inter Patriarcham, & Primatem, quæ datur inter Primatem, & Metropolitanum, vt cohereant prædicta verba, ne ociose positum dictum verbum Patriarcha dicere cogamur, contra regulam text. in L. Si quando 109. ff. de legat. 1. cap. Si Papa in fine de privil. lib. 6. quibus habetur quod quantumlibet minimum verbum in lege positum, debet aliquid operari, & suum debitum effectum producere, tradit Hypolit. in rubr. de fideiussoribus, nu. 64. Alexand. conf. 183. nu. 14. Puteus decis. 56. in fine, lib. 1. maxime in constitutione summi pontificis, vbi nec vna syllaba vacare debet, Gloss. verbo, tanquam, in cap. Solitæ, de maior. & obed. pluribus citatis, tradit Gons. de mens. §. 7. proæmial. num. 127. & 128.

5. Quibus tamen non obstantibus dicendum est in citatis decretis per Patriarchas, & Patriarchalibus Ecclesijs præfectos, intelligi quatuor illos maiores, excellentioresq; Patriarchas, Alexandrinum, Antiochenum, Hierosolymitanum, & Constantinopolitanum, qui per excellentiam dicuntur Patriarchæ, licet etiam hoc nomine vocentur, & alij Primates minores, quod probatur ex d. cap. Antiqua de privileg. atq; vsu sic interpretari ea verba tradit Azor dict.

quæst. 2. Et comprobatur ex Extravag. Sancta Romana, de elect. inter communes, vbi summus pontifex postquam dictas quatuor Patriarchales Ecclesias à Sancta Romana Ecclesia institutas esse refert, subiungit. *Ipsasque multis prerogativis, & honoribus, ac privilegijs decoravit.* Et hos obtinere primum locum Apostolicum post pontificem Romanum tradit Caslan. d. considerat. 9. in princip. Gonsal. d. Gloss. 41. nu. 20.

6. Vel aliter, & melius exponenda sunt dicti Concilij decreta per alia eiusdem Concilij. in quibus loquens de Primatibus, nullam de Patriarchis mentionem facit, quasi sub Primatum nomine, & ipsi Patriarchæ etiam maiores comprehendantur, statuens enim sess. 23. cap. 18. Collegia, seu Seminaria erigenda in omnibus Ecclesijs cathedralibus Metropolitanis, & his maioribus, in hunc modum disponit. *Statuit sancta Synodus, vt Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarii, &c.* Quorsum vero non meminit Patriarcharum? certe quia sub Primatum nomine continentur. Idem luculentius probatur ex cap. 1. sess. 5. in Decreto de reformat. vbi præcipiens sancta Synodus, vt ij, qui præbendas obtinent sacre paginæ addictas, eam explanare, & exponere cogantur, subdit, *Epis-*

*capit. Archiepiscopi, Primates, & alij
locorum ordinarij eos qui praebedas;
et c.* Vbi Patriarchas substituit, quia
de Primatibus mentionem fecerat,
sub quo nomine Patriarchae etiam
includuntur.

7. Nec obstant quae adduximus ex
differentia, quam facit Trid. Syno-
dus inter Patriarchas, & Primates,
d. capit. 3. sess. 24. & alij supra cita-
tis ex dictione, *Et*, subaudita, & sub-
intellecta, quae inter diversa ponitur.
Nam praedicta copula, *Et*, aliquan-
do stat declarative ad effectum decla-
randi verba praecedentia, ut late per
Sotum. Iuniorum conf. 181. nu. 35.
lib. 2. Rot. decisi. 327. nu. 3. part. 2.
diversor. Gonsal. d. Gloss. 3. nu. 8.
Item si copula, *Et*, ponitur inter duo
idem sonantia, remota copula, illa
duo in unum plerumque resoluun-
tur, l. 1. & ibi notat Bart. nu. 2. ff.
de pact. idem Bart. in rubric. C. de
agricol. & censit. lib. 11. Everardus
in loco a natura copulae, n. 11. Gons.
dict. Gloss. 3. nu. 13.

8. Cum ergo Patriarcha, & Pri-
mas idem sint, ut supradiximus, in
substantia, licet haec duo diversa no-
mina reperiantur in citatis decretis,
in unum tamen coalescunt, & unam
agunt dignitatem Primatiam, seu
Patriarchalem, quae in re eadem est.

9. Vel tertio planius citata verba

d. capit. 3. Patriarchae, Primates, dis-
iunctive intelligi debent, ut pro Pa-
triarchis exponantur Orientales, qui
ut plurimum Patriarchae dicuntur;
pro Primatibus; Occidentales qui
Primates nuncupantur singula sin-
gulis referendo, ne ociose praedicta
verba posita videantur.

10. Ratio vero cur, Protoprasu-
les hi summique Ecclesiae Rectores
in Orientali Ecclesia Patriarchae ap-
pellentur; in Occidua vero Primates
dicantur, petendum est a Baronij Epi-
tome, anno Domini 570. nu. 3.

C A P. IV.

*Quae sedes fuerint olim Patriarchales,
& quae nunc Primatiales habi-
nent splendorem.*

S V M M A R I V M.

1. Romana sedes prima, ac dominans
est reliquarum Sedium.
2. Romana Sedes, ut talis, Patriar-
chalis est respectu Sedium Occi-
dentalis Ecclesiae, & nu. 3.
3. Alexandrina Sedes, secunda est
post Romanam, & quare.
4. Alexandrina Sedes quo sensu Ro-
mana sit aequalis.
5. Quae Sedes subiecta sint Alexan-
drinae Patriarchae.

Alia summaria videri possunt in
 Alia summaria videri possunt in

Diximus quatuor
 extitisse Pri-
 marias Eccle-
 suas Patriarcha-
 les, quarum quasi
 per antonomas-
 iam hoc prænominis honorifico cén-
 sentur; nempe Alexandrinam, An-
 tiochenam, Constantinopolitanam, &
 Hierosolymitanam, de quib; in cap.
 Antiqua de privileg. quarum Archi-
 præfules, Nicol. de Lyra in cap. 4.
 Apocalypsi. dicit designari in figura
 sedentis in throno, & quatuor ani-
 malium existentium in circuitu, quæ
 refert Læ. Zech. de Rep. Eccles. tit.
 de statu Rever. Patriarcharum. 2. In-
 ter has Patriarchales Sedes, prima, &
 principalior, & quæ, inter caput ex-
 tulit omnes, Romana est, quam Pe-
 trus eiusdem Ecclesie petra funda-
 vit, Vicarius Christi, ab ipso Christo
 Domino destinatus, omnium fide-
 lium Pastor per univrsam orbem
 terrarum constitutus: probat text. in
 cap. Sacrosancta. 22. dist. Hanc su-
 premam potestatem sup omnes Ec-
 clesias exercent Romani Pontifices
 D. Petri successores, de qua præter
 Sot. Maioran. Sander. & alios rela-
 tos à Covas variat. lib. 4. cap. 14. nu.
 11. eleganter Boverius in censur. pa-

razed. part. 2. lib. 1. in cap. 1. per to-
 tum; latissime Barbof. & ab eo citatis
 de Primar. Ecclesiar. Rom. tit. 3. cap.
 2. per tot. Sebast. Cæsar de Ecclesiast.
 hierosatch. al. part. 1. diff. 1. per totam
 diximus in Combehan; doctis ad
 Decretum; cap. In novo; lib. 6; dist.
 2. latissime Læob. Sermond. apo-
 log. in Eucharisticon; Salmasij lib. 2.
 cap. 2. lib. 2. mellei. audigot. inq. 3.
 2. Præter hunc principatum excelsi-
 lentioremq; dignitatem, & univrsæ
 lem Episcopatum, Patriarchatum ob-
 tinet Ecclesia Romana proprium, &
 primarium privativè, totius Septen-
 trionalis, & Occid. regionis, ubi-
 quem vtriusque plagæ Archipræfules
 ei subduntur, probat text. in diq. cap.
 Sacrosancta; 22. dist. text. in diq. cap.
 Antiqua de privileg. colligitur ex
 mutua epistola Agathi Papæ ad Con-
 stantinum, & Constantini ad Aga-
 thum. Post Turreserem, Cassan. Bel-
 larm. & alios, Henric. dist. lib. 10.
 de Sacrament. Ordin. cap. 29. littera
 B. Azor. diq. cap. 35. quest. 5. Lancel.
 Conrad. in téplo. omniū iudic. lib.
 2. cap. 3. nu. 4. Aubert. Miræus in
 noticia Episcopatum, lib. 2. ubi de
 Patriarcha Romano, & diximus in
 Catalogo nostro, 1. part. cap. 4. nu. 3.
 Quæ autem provinciæ subiectæ
 fuerint Romano Patriarchæ, ut Itali-
 in Occidentali regione, persequitur

fuse Azor dicitur: quæst. 55. vers. 1. totius
 Patriarchas vbi enumerat quam plu-
 res, quæ apud eum videri poterunt, ob
 similes ob rationes. *Andr. 2. 101. 199. 5.*
 4. *Secundum post Ecclesiastice Ro-*
manam obtinet sedem Ecclesiæ Alex-
andrinæ, digna quæ honore hoc ma-
ximo donaretur ob Alexandræ vo-
bis amplitudinem, quæ Proleptis
Ægypti regibus, solium, & diadema
selevit, eam Cæsar Augustus tot, ac-
timis privilegijs exornavit, ut ei no-
men suum indiderit, Augustam tam
vocitandam in pace totius Ægypti ca-
put, Romanique Prætoris Sedem, ac
solium collata verit. Ideo ob loci in-
signe præconium, & populi frequen-
tiam, quæ ex consuebat, sedes lib-
er constituta est Patriarchalis. Vel à D.
Petro, quem testatur Niceph. lib. 5.
cap. 14. in ea sedisse, pontificiumq;
exercuisse monus. Vel ut existimò
probabilius à D. Marco Evangelista
ius discipulo, quem eo misit, ut no-
mine suo Ecclesiam consecraret, ha-
betor. Incap. Sacrosancta, §. Prima
ergo Sedes, ibi. Secunda autem Sedes
apud Alexandriam, quæ Beati Petri
nomine à Marcovius discipulo, usq;
Evangelistæ consecrata est. 2. dist. cap.
Cum beatissimus, ibi. Nec scy est re-
dire, quod sanctus Episcopus discipulus
ius Marcovius, qui Alexandrinam pri-
mus Ecclesiam gubernavit, 24. quæst. 1.

cum Bellarmino, tradit Henricus, dist.
 cap. 29. num. 1. littera F. Antonius
 Augustinus dist. lib. 2. tit. 3. cap. 1.
 eum sequent, vbi plura adducit iura,
 Petrus Greg. syntag. lib. 15. cap. 6.
 Barbosus tit. 3. cap. 4. nu. 3. Sebast.
 Cæsar dist. disp. 4. nu. 9.
 5. Hæc Patriarchalis sedes adeo ex-
 celluit pñcis illis nascentis Ecclesiæ
 temporibus, ut privilegijs, & præco-
 gativis Ecclesiæ Romanæ viceretur,
 & parum cum ea dignitatem obti-
 nere videretur, quod probatur ex
 textu, in cap. Mos antiquus, 60. dist.
 de quibus intellectus fuisse egim⁹ ad eun-
 dem textum, nu. 1. eum sequentib;
 in commentar. nostris, vbi verba il-
 la textus, *parilis est mos*, expolimus
 non referri ad auctoritatem univer-
 salem Romani Pontificis, quam su-
 per alias Ecclesias de iure divino à
 Christo habet, sed ad illam tantum
 ordinandi potestatem, quam iuxta
 mores, ut Patriarcha in suo Patriar-
 chatu, & Metropoli Romanus Pon-
 tificex exercebat, qui est verus intelle-
 ctus illius textus, quicquid Brutus, &
 stolidus Brutus, & alij hæretici effini-
 re nitantur, præter citatos ad d. text.
 videatur Henricus dist. cap. 29. nu. 1.
 littera B. Eleganter Azor dist. lib. 3.
 capi 35. quæst. 5. Sebast. Cæsar dist.
 disp. 4. §. 2. nu. 5. Barbosus dist. cap.
 40. num. 5. & 6. *Andr. 2. 101. 199. 5.*

6. In Catalogo nostro Episcoporum Portugal. 1. part. cap. 6. enumeravimus sedes subiectas Alexandrino Patriarchæ, ubi videri poterunt, & apud Azor d. cap. 35. quæst. 5. vers. Porro, Henriq. d. littera B. ubi affirmat hunc Patriarchatum hodie esse in vrbe Cairo nuncupata, Miræus in notitia Episcopatuū, lib. 1. cap. 11. & lib. 3. cap. 3.

De tertia, & quarta Sede Patriarchali.

S Y M M A R I U M.

7. *Sedes Antiochena à quo fundata, & an Romana sit antiquior.*
8. *Antiochia primum Christi discipuli dicti sunt Christiani.*
9. *Sedes Antiocheno Patriarcha subiecta.*
10. *Hierosolyma quo tempore instituta sit Sedes Patriarchalis?*
11. *Provincia Patriarcha Hierosolymitano subiecta.*

Alia summaria invenies nu. 12.

7. NTIOCHIA fuit tertia Sedes Patriarchalis, teste Antonio Augustino in Epitome veteris iuris, d. lib. 2. tit. 4. cap.

2. cum sequentibus. cui merito hæc dignitas fuit attributa, tum ex eo quod totius Asiæ proconsul in ea ius dicebat, Græcique imperij quondam caput, & primaria civitas extiterat; tum quod Beatus Petrus post Christi passionem primum in ea sedem constituisse per octo fere annos, deinde Romam transtulisse dictam Sedem, probabilior opinio affirmat contra Onusrium ad Platin. & Turrian. quos citat Henriq. dict. cap. 29. littera D. asserentes Beatum Petrum prius fixisse sedem Romæ, & inde anno undecimo, vel circiter post Christum passum venisse Antiochiam, ibique per octo annos resedisse. Confunditur enim hæc sententia ex text. in cap. Rogatus 24. quæst. 1. ibi. *Eius enim sedes primitus apud vos fuit, quæ postea iubente Domino Romam translata est, & ibi. Si vero vestra Antiochena, quæ olim prima erat, Romana cessit sedi, nulla est, quæ eius non sit subiecta ditioni.* Et rejicitur ex ijs, quæ tradit Covas lib. 4. variar. cap. 14. num. 12. Corduba lib. 4. quæst. 1. conclus. 8. Petrus Gregor. dict. lib. 15. cap. 7. Bellarmin. de Roman. Pontif. lib. 1. cap. 34. Henriq. dict. cap. 29. lit. D. Baron. anno Christi 39. à nu. 9. Illescas in histor. Pontif. & alij, qui Summorum Pontificum vitas scripsere.

8. d. In Antiochiæ Patriarchatu successit Evodius Beato Petro, postquã sanctissimus Christi claviger in vrbe Romana sedem constituit. In ea primo Christianorum nomen auditum fuit à Christo Domino deductum, vt habetur in dict. cap. Sacrosancta, quod nomen primum per regem Agrippam legimus expressum, cum antea fratres, & discipuli appellarentur frequentius. Act. 11. & 26. 1. Petri 4. quæ compellatio plena erat dulcedinis, & sanctum fraternitatis vocabulum. Cur autem fideles in Antiochia, se magis Christianos, quam Iudeos appellari fecerint, tradit Vv. cell. in Apostill. super Evang. in die festo Circumcisionis. *Nomen Christi (inquit ille) quod non proprium, sed officij, & tituli, nomen est, proprietatem divinam sibi retinet, sed officij virtutem nobis imperitus est.*

9. Ecclesias Antiocheno Patriarchæ subiectas recensuimus in nostro Catal. præsumptum Portugal. d. cap. 6. & fuisse eas enumerat Barbof. d. tit. 3. cap. 5. Aubertus Miræus in notitia Episcopatum, lib. 2. vbi de Patriarcha Antiocheno, & lib. 3. cap. 4. Quia ratione hæc tantummodo tres Ecclesiæ Patriarchales, cæteras antecellant, & inter eas non numeretur Ephesina, quam D. Paulus erexit, contra Calvinum multis authorita-

tibus comprobat Bellarm. d. cap. 24. Henr. d. cap. 29. num. 1. eleganter Azor d. cap. 36. quæst. 5. per totum. Boverius in censura parænetica, lib. 3. cap. 10. pag. 488. & 489. 10. Hierosolyma domina gentiũ, & princeps provinciarum, toto Oriente insignis, quæ fuit Christi Domini Servatoris nostri, præsentia, doctrina, miraculis, & passione illustris, vtriusq; Iacobi martyris, & Stephani eadẽ protomartyris clara, Patriarchatus honorem adeptæ est, post annos fere quingentos à Christo nato, quem non re, sed nomine, titulo, non autoritate, exercuit, ita vt licet Patriarcham nomine, loco, & sessione ageret, non tamen ideo à subiectione Cæsariensis Ecclesiæ, quæ erat Metropolitana exempta fuit, probat text. in cap. Quoniam mos, 65. dist. ibi. *Habeat consequenter honorem, manente tamen Metropolitana civitatis honore proprio*, cap. Antiqua de privileg. tradit Bellarm. d. cap. 24. & ex Hieronymo in Epistol. ad Pamach. & Leone, Epistol. 62. cõprobat Henriq. d. cap. 29. num. 2. littera K. Azor d. cap. 36. quæst. 5. ad fin. Petr. Gregor. d. lib. 15. cap. 8. Barb. d. tit. 3. cap. 6. per tot. Sebast. Cæs. d. 5. 2. nu. 17. Antonius Augustin. d. lib. 2. tit. 5. cap. 1. cū sequent. Bover. d. lib. 3. cap. 10. pag. 491.

11. Provincias, & Ecclesias; quæ Patriarchæ Hierosolymitano paruerint, enarrat latissime Barbof. dict. cap. 6. & nos cum Guilhel. Tirio provincias recensuimus in Catalog. nostro d. cap. 6. fol. 71. Vide Aubertum Miræum d. lib. 2. vbi de Patriarcha Hierosolymitano, & lib. 3. cap. 5. & 6.

De quinta Sede Patriarchali, & Ecclesijs Primatialibus.

SVMMARIVM.

12. *Sedes Constantinopolitana, quo tempore Patriarchalis instituta sit.*
13. *Patriarcha Constantinopolitanus primus sedet post Romanū Pontificem.*
14. *Sedes Constantinopolitano Patriarcha subiecta.*
15. *Sunt in Ecclesia minores Patriarcha.*
16. *Varij Patriarcha minores recensentur. & nu. 17.*
18. *Patriarcha Venetus, unde, & quando translatus?*
19. *Quæ Ecclesia, dicantur Patriarchales in vrbe?*
20. *Qui Præsides sunt Primates in Ecclesia Orientali?*

21. *Qui Archiepiscopi apud Gallos decerent de Primatu?*

22. *Qui apud Italos, & apud Hispanos?*

12. ONSTANTINOPOLIS (quæ vrbs dicta fuerat Bysantium) à Constantino Imperatore in Thraciæ regione sita est, teste Strabone lib. 11. & 7. geograph. condita à Paulania Spartano, vt ex Iustino lib. 4. Epit. tradit Zech. d. tit. de statu Rer. patri. num. 2. ad medium. Anno 5. post Nicænam Synodum dicta est Constantinopolis civitas hæc, idest vrbs Constantini, caput imperij, & nova Roma; in Concil. Constantinopolitano 1. can. 5. sub Papa Damaso datus est Primatus honor, post Romanam Ecclesiam Constantinopolitanæ, refertur in cap. Constantinopolitana, 22. dist. cuius canonis meminere, Sozomen. Socrat. Zonaras, & alij relati à Cov. d. cap. 14. nu. 12. vers. Secunda. Idem statutum fuit in 4. Synodo generali Calcedonenſi, quod refert Niceph. lib. 15. cap. vlt. Idem postea repetitum fuit in 6. Synodo Constantinopolitana, & refertur in cap. Renovantes, 22. dist. & in Synodo Lateranenſi, cap. 2. sub Innocent. 3. & in Florent. sub Eu-

genio 4. & in Novel. Iustin. de Ecclef. titulis. Consulatur Antonius Augustinus d. lib. 2. tit. 6. cap. 1. cum sequentib. vbi multa iura adducit.

13. Summa ope nisi sunt Imperatores, & præsules Constantinopolitani, præcipueq. Iustinianus Imperator, qui benevolentissime Constantinopoli faciebat, vt huius vrbs antistes (quæ nova Roma, & caput Imperij, regiaq. vrbs, & Metropolis dicebatur) Patriarchali præstantia ante cæteros Episcopos græcos condecoraretur. Quod tandem obtinuerit anno quingentesimo post Christum natum à Vigilio Papa, cum tamen Alexandrinus, vt diximus sederet olim 2. loco post Papam, in Concilijs, & Antiochenus 3. loco, tradit Henriq. d. cap. 29. nu. 2. Cov. var. d. cap. 14. nu. 12. ad finem. P. Gregor. d. lib. 15. cap. 5. Cherubinus in compend. Bullarij, tom. 1. pag. 2. column. 2. schol. 2. Niculaus Pontifex ad consulta Bulgarorum, cap. 92. relatus ab Antonio Augustin. d. tit. 6. cap. 24.

14. De intellectu text. in cap. Renovantes, 22. dist. ex quo perperam aliqui opinati sunt Constantinopolitanam Ecclesiam parem obtinuisse dignitatem cum Ecclesia Romana, videndus Carran. in summ. Concil.

pag. 269. Bellarm. Covas, & alij citati à Barbosa d. tit. 3. cap. 6. nu. 9. Metropoles enim huic Constantinopolitano Patriarchæ, traditur à Barbosa. d. cap. 6. nu. 11. Miræo d. lib. 2. & lib. 3. cap. 2. & referuntur in nostro Catalog. d. cap. 6. pag. 90.

15. Præter maiores hosce Patriarchas aliqui minores reperiuntur, inter quos nonnulli sine controversia hoc splendore potiuntur, decertant alij, & disceptant, & adhuc sub iudice lis est. De omnibus fusc disse-ruimus in Catalogo Portucalensium præsul. secuti Azorium d. cap. 35. quæst. 5. §. Porro, & cap. 36. per tot. vbi plenissime hac de re; modo sat erit aliquid prioribus, vt aiunt, digitis attingere, vt brevitati, quam intendimus fiat satis. Qui plura cupit adeat Aubertum Miræum in d. notit. Episcop. lib. 1. à cap. 14. vsque ad 21.

16. Armeniorum secta in tres scinditur Patriarchas, vnus Ciliciam gubernat, & Armeniam minorem, Alter Armeniâ ordinat maiorem; tertius qui catholicus dicitur, præest Rusciæ provinciæ Polonorum; Merinitæ vnum agnoscunt Patriarcham, qui in Syria in monte Libano commoratur, de quo Cherub. in compend. 3. tom. pag. 110. column. 1.

schol. 2. ubi ait accessisse ad Lateranense Concilium sub Innocentio 3. celebratum, ubi plenissime res spectantes ad catholicam fidem ritusq. sacros edoctus est.

17. Subiungunt etiam Æthyopes vni Patriarchæ, qui Abissinorum appellatur, & confirmatur à Patriarcha Alexandrino. Cophitorum secta duos habet Patriarchas, quorum vnus residet in vrbe Ægypti, dicta *Græci Cairo*; alter apud Æthyopes. Iacobitarum secta duobus subiicitur Patriarchis, alter in Cairo residet, alter in Damasco, Syriæ vrbe.

18. In plaga Occidua Venetiarum Patriarcha reperitur, qui prius Aquileiensis Patriarcha dicebatur, cap. Nunc vero 9. quæst. 3. Deinde Patriarchatus Aquileiensis translatus est, Gradum, & inde in urbem Venetiarum, de qua translatione fufe Sygon. lib. 1. de reg. Ital. Azor d. quæst. 5. §. Est etiam.

19. Quinque Basilicæ in vrbe Roma Patriarchales appellantur, quæ continentur his verbis.

Paulus, Virgo, Petrus, Laurentius, atq. Ioannes.

Hi Patriarcharum nomen in vrbe tenent. Primò Ecclesiæ sancti Ioannis Lateranensis, sancti Petri in Vaticano, sancti Pauli extra muros, sanctæ Mariæ Maioris, sancti Laurentij, de quibus

Azor d. cap. 35. quæst. 10. Gonf. & ab eo citati Gloss. 41. nu. 16. orod 20. Splendet inter Occidentales Primates Bracharensis Antistes, qui totius Hispaniæ Primas est, licet Ecclesiæ Toletanæ Archipræsul refragetur, & ad privilegia confugiat, de quo infra late agendum est. Hiberniæ Primatum obtinet Armacanus præsul; Angliæ Cantuariensis; Africæ Carthaginensis; Hungariæ Strigoniensis; Germaniæ, Magdeburgensis; Poloniæ, Gnesnensis; Scotiæ Archiepiscopus sancti Andree. Vide Aubert. Mira. in d. notit. lib. 1. cap. 22.

21. De Primatu decertant apud Gallos pertinaciter in provincia Aquitana Burdigalensis, & Bituricensis antistites, cuius controversiæ meminere text. in cap. vlt. de maior. & obed. et in cap. exposuit de dilat. cap. Venerabilis de dolo, & contum. Simile iniere duellū antistites Lugdunensis, & Senonensis de Primatu in provincia Senonensi. Eadem lis inter Arelatensem, & Viennensem antistites fuit agitata sup. Primatu in tota provincia Viennensi. Ad Antonium Augustin. d. lib. 2. tit. 11. cap. 1. cum sequentibus.

22. Apud Italos de eodem Primatu ambigitur inter Mediolanensem, Ravenatensem, & Aquileiensem anti-

Atres, quis eorū alijs praefertendus sit honore, praerogativa, & dignitate, de quo Sygon. lib. 8. de reg. Ital. In Hispania idem dissidium, & discordia est inter Ecclesiam Toletanam, Tarraconensem, Hispalensem, & Compostellanam. Vt iugum excutiant, praetendere causas, quaeque suas nititur. Nostrum non est hasce dirimere controversias, & componere lites. Ad nostram properamus, quae operis huius scopus est, & finis. Consultatur Azor, qui prolixè de his agit certaminibus d. cap. 36. per tot. no. iter Catal. d. cap. 6. pag. 73. cum sequentibus. Barbof. d. tit. 3. cap. 7. per totum.

Ad hanc sequi titulum, & cap. V.

De Patriarcharum, & Primatum praestantia, praerogativis, & privilegijs.

SUMMARIVM.

1. *Authores qui de privilegijs Patriarcharum tractant, & quare ea silentur, & nu. 2.*

3. *Reversum intellectus Narbone ad diploma Martini V. circa privilegia Toletani praesulis.*

4. *Diploma Martini V. privilegia tantum minorum Patriarchas*

vum Toletano praesuli concedit, num. 5. & 6.

7. *Vnde quaestiones de Primatu inter aliquos antistites habuerint originem.*

1. **M**ULTA reperiuntur in iure privilegia concessa quatuor Patriarchis maioribus, ob eorū egregiam dignitatem, quae recensentur in cap. Antiqua de privilegijs, & fusc prosequuntur Doctores relati à Cenedo ad Decret. collect. 38. nu. 1. Lancelot. Conrad. in templo omnium iudic. lib. 2. cap. 3. de Patriarch. nu. 3. cum sequent. Syl. in summa, verbo Patriarcha, vers. Privilegia. Gonsal. ad reg. 8. cancell. Gloss. 41. nu. 20. cum sequent. Narbon. de appellat. à Vicario, 2. part. fundam. 1. à nu. 10. Lælius Zech. de Repub. Eccles. tit. de stat. illustr. Patriarch. à nu. 5. Antonius Augustinus d. lib. 2. tit. 12. 13. & 14. Azor d. cap. 36. quaest. 2. Barbof. d. tit. 3. cap. 1. nu. 19. Sebast. Caesar disp. 4. §. 4. per tot. Quae vero iura, & privilegia habeant Primates in Metropoliticos, & Episcopos subiectos, enumerat inter omnes antiquior Rosfredus Benaventan. in libel. sup. iura Pontif. 1. part. §. Habent. Azor d. cap. 36. quaest. 3. Vi-

de L. 10. cum sequent. & ibi Greg. Lop. titi 5. partit. 1.

2. In his privilegijs recēsendis non immōramur, tum; quia maiora Patriarchis tantum maioribus concessa sunt quōrum Ecclesiæ à Christianorum ditione subtractæ, sub hostium catholicæ fidei tyrannide premuntur: reliqua vero Patriarchis minoribus attributa, maxima ex parte decurtata, & consuetudine abolita reperiuntur, prosequitur pluribus citatis Barbof. d. tit. 3. cap. 1. Gonsal. d. Gloss. 41. num. 20. Narbon. d. fund. 1. nu. 30. & 31.

3. Vnde non immerito reiicienda videtur ea interpretatio, quam ad Martin. V. diploma tradit Narbon. d. fund. 1. nu. 32. & 33. & eo non citato Barbof. d. cap. 7. num. 13. & 14. dum ex eodem Brevi Apostolico nituntur probare Archiepiscopū Toletanum verum, & propriū censerī, & reputari Patriarcham, omnibusque Patriarchalibus frui privilegijs, ac si vnus ex veris quatuor Patriarchis extitisset: adducunt verba d. diplomatis, quæ ita se habēt. *Nec non omnibus, & singulis prerogativis, privilegijs, ac insignibus, quæ dictis Patriarchis competere potuerunt, uti, & gaudere libere, liciteque posse, auctoritate Apostolica tenore presentium decernimus, & etiam declaramus.*

4. Quæ verba si mature pendantur, nullam prerogativam tribuunt Toletano antistiti, quæ competeret quatuor maioribus Patriarchis, de quibus in eo diplomate nulla fit mētio; referuntur enim prædicta verba ad alia præcedentia in eodem Brevis contenta, quæ sic habent. *Et propterea venerabilium fratrum nostrorū Patriarcharum ad instar quorum, ac Primatum licet nomine duntaxat differat, eadem dignitates existunt præ eminentiæ, & honoris adminiculis attollendus sit.* Agit enim Summus Pontifex de honestando Toletano Archipræsule ijs tantum privilegijs, quibus Patriarchæ minores condecorantur, quod aperte colligitur ex illa æquiparatione, quam facit inter eodē Patriarchas, & Primates. *Quorum (ait) eadem dignitates existunt, licet nomine duntaxat differant,* quæ æquiparatio nullatenus competit quatuor Patriarchis maioribus, quorum dignitas longe, lateque superabat Primatum minorū dignitatem; tradit Gyg. de resid. Episc. cap. 18. nu. 15. Gons. d. Gloss. 41. nu. 15. ad fin. vbi ait, quod in Patriarchis minoribus, procedit illud, quod communiter fertur; nempe inter Primates, & Patriarchas nullam esse differētiā, sed verbalem tantum; idem ex vsu comprobatur Azor d. lib. 3. cap. 35.

quæst. 2. & diximus supra cap. 3. à principio.

3. Vnde cum Summus Pontifex Martinus V. non concesserit privilegia quatuor Patriarcharū, eos specificè nominando, nec ea privilegia, quæ veris, & primarijs competunt Patriarchis, sed ea solummodo, quæ Patriarchis competunt, qui nomine tantum differunt à Primatibus, ea intelligi oportet, quæ Patriarchis minoribus competunt, inter quos numeratur Toletanus Archiepiscopus ab Azor, Cassan. Barb. & alijs supra citatis, de quo in loco proprio agemus.

6. Iuvat Iacobat. de conc. lib. 1. pag. 151. littera C. dum ait quod Toletanus antistes, Cantuariensis, & similes improprie, & abusivo quodam vocabulo Patriarchæ appellantur, ut tradit Lancelot. Contr. in templo iudic. lib. 2. cap. 3. nu. 4. Hi enim Patriarchæ inferiores non proprie habent paria privilegia cum illis quatuor, de quibus in dict. cap. Antiqua de privileg. non enim possunt depone- re Episcopos, nec dare pallium, nec facere valēt ubique ferri crucem ante se, ut optime profequitur Iacobat. d. pag. 154. littera D. Ergo privilegium non potest intelligi de prærogativis, quatuor Patriarchis concessis.

7. Quia vero secundum Azor d. cap. 36. quæst. 1. ad finem, contentiones de Primatu, inde originem traxerunt, quod Primas aliquando is Archiepiscopus in aliqua provincia censeatur, non qui Patriarcharum iura inter ceteros habeat, sed qui primus in Conventibus sedeat sententiam dicat, & subscribat, & qui per totam provinciam crucem ante se deferri iubeat. Ideo de his duobus honoris gradibus, qui ad Primates antistites spectant, & de quibus inter aliquos controvertitur, & disceptatur, aliquid dicere operæ pretium erit.

C A P. VI.

De Primatum prærogativa, quæ versatur in delatione crucis per omnes provincias Primatus.

S Y M M A R I V M.

1. *Primates crucem ante se deferre possunt per omnes suas provincias.*
2. *Virum hac crucis delatio eis competat privilegio, an ex natura rei. Et num. 3.*
4. *Præmittuntur aliqua ad solutionem questionis.*
5. *Primates in omni suo Primatu crucem ante se deferre possunt.*

6. *Crucis delatio insigne est Primatialis honoris.*
7. *Explicatur text. in cap. Antiqua de privilegijs.*
8. *Archiepiscopus non Primas extra suam provinciam crucem deferre potest ex privilegio.*
9. *non debet hoc privilegium esse cū alterius praiudicio.*
10. *Hoc etiam illi potest competere ex consuetudine.*
11. *Cur Primates ante se crucem deferant.*
12. *Vt Casares ante se strictū ensē sic Primates ante se crucē deferūt.*
13. *Patriarcha perillustres, & reverendissimi appellari possunt.*
14. *Primates extra Primatum suum possunt populum benedicere, item Episcopi extra Diocesim.*
25. *Crucis Primatialis, & Archiepiscopalis differentia.*
16. *Limitatur doctrina de crucis delatione.*
17. *Primates duodecim pauperibus quotidianum victum perpetuo ministrant.*

1. **P**RIMO quod attinet ad crucis sacrosanctæ vexilli delationē. Certum est posse Primates ante se crucem deferre per omnes provincias, quæ sub

Primatu suo continentur, ut probat text. in d. cap. Antiqua de privilegijs. text. in cap. 1. ut lite pend. ibi, *Ante vos per totam Angliam deferre crucem, &c.* & ibi, *An Ecclesia tua de iure hoc debeat habere;* tradunt latissime scribentes ad dict. cap. Antiqua, & ad d. cap. primum, ubi Butr. num. 9. quemadmodum etiam Metropolitanam eam deferre possunt per totam Metropolim in Diocesibus suffraganeorum, etiam in locis exemptis, ut probat text. in Clem. Archiepiscopo, de privileg. ubi Anchar. Innocent. Butr. & alij in dict. cap. 1. ut lit. pend. P. Greg. Syntag. iuris, lib. 15. cap. 11. nu. 8. Quanta verb. Archiepiscopalis autoritas, author. 28. Quod evidentius patet, nam Primates in provincijs spectantibus ad suum Primatum, æquiparantur Metropolitanis in provincijs Metropolitico iure sibi subiectis, Abb. & Butr. in cap. Duo simul, de offic. ordin. & Archiepiscopi appellantur suffraganei Patriarcharum, quemadmodum Episcopi Archiepiscoporum, text. in cap. Pastoralis, de offic. ord. notat Abb. in d. cap. Antiqua, nu. 2. Gambar. de offic. leg. lib. 1. tit. de var. ordin. nomin. nu. 12. & tantum potest Patriarcha in subditis Archiepiscoporum sui Primatus, quantum potest Archiepiscopus in subditis suf-

fraganco-

fragancorum, text. in cap. Conquestus 9. quæst. 3. Abb. in d. cap. Antiqua, sub nu. 3. Gonsl. d. Gloss. 41. nu. 23. Lancelot. Conrad. in templo iud. d. cap. 3. nu. 9. lib. 2. Sed Archiepiscopus potest in sua provincia crucem ante se deferri facere; vt probat text. in d. Clem. Archiepiscopo d. privileg. Ergo vbiq; poterit Primas eandem gestare crucem intra provincias sub suo Primatu contentas.

2. Vnum tamen restat dubium dissolvendum; an huiusmodi honor crucem gestandi ad Primates pertineat de iure communi, an de consuetudine tantū, vel privilegio? Rationem dubitandi inducit text. in d. cap. Conquestus 9. quæst. 3. ibi. *Primates enim, vel Patriarchæ, nihil privilegij habere præ cæteris Episcopis, nisi quantum sacri canones concedunt, vel prisca consuetudo illis antiquitus contulit, diffinimus.* Vbi Pontifex innuere videtur, Patriarcharum prærogativas, & ante cæteros eminentiam, ex privilegio Sedis Apostolicæ, seu consuetudine antiqua provenire magis, quam ex natura rei, seu officij Patriarchalis erectione; quod ostenditur secundo, ex text. in dict. cap. 1. vt lit. pend. ibi. *Quemadmodum vobis est beneficio privilegiorū Apostolica Sedis indultum, & in, & præ-*

decessores tui consuevistis facere; notat Gloss. ibi, verbo d. iure, vbi ait, quod alij Patriarchæ præter quatuor maiores relatos in d. cap. Antiqua, crucem deferre non possunt, nisi in sua provincia, & nisi hoc alicui per privilegium speciale sit concessum, tradit Abb. in d. cap. Antiqua, nu. 9. ad finem.

3. Quod vero ex natura rei cessantibus privilegio, & consuetudine licitum sit Primati ante se deferre crucem per totam provinciam, seu Primatum, probatur ex text. in l. 7. ff. Officio procons. vbi proconsul vtitur insignijs in aliena provincia, & præfectus prætorio urbis, & præpositus sacri cubiculi, etiam post depositas administrationes, text. in l. 1. C. de præpos. sac. cub. lib. 12. & confirmatur ex text. in l. In sacris, C. proxim. sac. scrin. lib. 12. per quem text. dicit additio ad Abbat. in loco infra citand. quod rector potest ire cum insignibus doctoralibus ex Host. post Gofred. opponit Abb. in d. cap. 1. nu. 7. vt lit. pend.

4. Vt igitur quæstionis resolutio melius percipiatur, notandum est ex Azor d. cap. 36. quæst. 1. ad finem, quod honor portandi ante se crucem, aliquando datur Archiepiscopo Primati, quia Ecclesia cui præsidet cæteris illius provinciæ antiquior est,

celebrior,

celebrior, vel illustrior, aliquando quia Summi Pontificis privilegio, ac prerogativa fungitur, aliquando vero consuetudine introducitur, ut vn^o Archiepiscopus in provincia alterius huiusmodi honorem habeat, quod etiam notavit Abb. in cap. Exposuit, nu. 4. de dilat. His prae habitis sit.

5. Prima conclusio. Primates antistites possunt de iure communi crucē ante se deferre in omnibus provincijs intra Primatum suum consisten- tibus; probatur conclusio. Archiepiscop^{us} de iure communi potest ante se deferre crucem in tota sua Metropolitana provincia, etiam in locis exemptis, ut habetur in dict. Clem. Archiepiscopo, de privileg. tradit. Lael. Zech. d. tit. de stat. illustr. Patriarch. nu. 6. Barbof. d. tit. 3. cap. 1. nu. 24. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 467. nu. 2. & 29. Henric. d. lib. 9. cap. 30. num. 5. Quarant. in summ. Bullar. verb. Archiepiscopalis auctoritas, author. 18. Sed Primates in provincijs subiectis suae Primatiali dignitati eandem obtinent eminentiam, quam Metropolitanani in sua Metropoli, ut supra ostendimus. Ergo de iure communi possunt Primates crucem ante se deferre intra provincias sui Primatus.

6. Secundó: delatio crucis numeratur inter insignia, quae pertinet ad

Primatiale splendorem; Patriarchaleque ornamentū, ut probat text. in d. cap. Antiqua de privileg. tradit. Cardin. in Clem. 2. eodem tit. Cassan. in catal. 1. part. confid. 38. conclus. 4. Petr. Greg. Syntag. iuris, lib. 15. cap. 9. nu. 6. Pancirol. lib. 1. var. lection. cap. 20. §. Habent, & aliud. Sed Primates in provincijs sub suo Primatu contentis possunt uti insignijs spectantibus ad suā dignitatem, si ea non superioritatem in iurisdictione, sed eminentiam in honore Primatiali significant, quale est ctucis vexillum, quod ante se deferunt Primates, ex eo quia eis competit magis ratione honoris, quam officij, tradunt Abb. in dict. cap. 1. nu. 2. ut lit. pend. Pavin. de visit. part. 2. quaest. 3. num. 1. pag. 195. Fuscus eodem tract. lib. 2. cap. 8. nu. 5. pag. 265. eleganter Stephan. Grat. d. cap. 467. nu. 4. & 5. Ergo de iure communi possunt Primates ante se deferre crucem in ea provincia, seu regno in quo Primatum obtinent, firmant Cardin. in dict. Clement. 2. nu. 4. Abb. in d. cap. Antiqua, nu. 9. Vincent. de Franch. decis. 711. nu. 4. Stephan. Grat. & ab eo citati, d. nu. 4. & 5. Barbof. dict. cap. 1. nu. 23. & ita procedunt text. in d. l. 1. ff. de offic. proconsul, & in l. 1. C. de praepos. sac. cubicul.

lib. 12. & in L. In sacris, C. de proxim. sac. scrip. supra adducti. Intelligitur enim de insignijs superioritatem non denotantibus, vt distinguit Abb. d. cap. 1. num. 7. vt lit. pendent.

7. Nec obstat textus in dict. cap. Antiqua, dum innuere videtur huiusmodi Patriarchale insigne non de iure communi ad Patriarchas pertinere, sed ex privilegio Summorum Pontificum, ibi. *Antiqua Patriarchalium Sedium privilegia renovantes.* Quia respondetur in eo textu privilegium speciale concedi Patriarchis maioribus, vt possint ante se ubiq. crucem deferre, vt patet ibi. *Dominica vero crucis vexillum ante se faciat ubique deferri, nisi in vrbe Romana, &c.* Ad hoc enim speciali indigebant privilegio, nempe, vt per totū orbem possent vt Patriarchalibus insignibus extra suos Patriarchatus, nisi in vrbe Romana. Nam intra provincias sub ijs contentas, hoc ad eos de iure pertinebat, vt diximus: tradit Barbof. d. cap. 1. nu. 23. Iacobat. de concil. lib. 1. pag. 55. littera A.

8. Secunda conclusio. Potest Archiepiscopus licet Primas, non sit ex privilegio Summi Pontificis crucem ante se deferre extra propriam Metropolitim, in provincijs alienis; probatur conclusio ex text. in d. cap. 1.

vt lit. pend. ibi. *Quemadmodum vobis est beneficio privilegiorum Apostolica Sedis indultum,* & infra, *Ante vos per totam Angliam deferre crucem;* tradit Gloss. in dict. cap. 1. verbo de iure. Abb. in d. cap. 1. nu. 7. & in d. cap. Antiqua. nu. 9. & 10. Petrus Greg. Syntag. iur. dict. lib. 15. cap. 10. Barbofa d. tit. 3. cap. 1. nu. 24. & 25.

9. Hæc tamen conclusio limitatur, nisi privilegium per surreptionem fuerit obtentum, & in præiudicium alterius, quia stante prædicto præiudicio valere non debet, argum. text. in cap. Ex tuarum, de auctor. & vsu pall. & in cap. Licet, de offic. ordin. & in l. 2. §. Siquis à principe, ff. ne quid in loco publ. quia in præiudicium alterius dari non debet privilegium, text. in cap. Cum olim de consuet. & per ista iura firmat hanc limitationem Glossa in d. verbo de iure, ad finem, in d. cap. 1. pluribus citatis Gonsal. de mensib. Gloss. 4. proæm. nu. 22. & latius dicemus cum de privilegijs Ecclesie Toletanæ sermo erit.

10. Tertia conclusio. Potest Archiepiscopus de consuetudine, licet Primas non sit hanc obtinere prærogativam crucem gestandi ante se extra propriam provinciam; probatur ex text. in dict. cap. 1. ibi. *Et in,* &

antecessores tui consueuisti facere; do-
cet cum Innocent. Abb. in d. cap. 1.
nu. 9. æquiparatur enim in hoc casu
privilegium, & consuetudo, quod
tamen intelligitur de consuetudine
adeo inueterata, quod non sit in-
memoria in contrarium, cap. Super-
busdam, de verbor. signif. vel si adsit
tempus quadraginta annorum cum
titulo, vt in cap. 1. de præscript. in 6.
& dicit Abb. in d. nu. 9. ad finem,
& in cap. Exposuit, nu. 4. de dilat.
Lancel. in templo iud. lib. 2. cap. 3.
nu. 4. ad fin. & de hac consuetudine
intelligendus est text. in cap. Con-
questus 9. quæst. 3. supra adductus,
quatenus admittit eminentias in
Primatibus, quas consuetudinis vi, &
ævo sibi comparant, & acquirunt.

11. Ratio vero, cur Primates Ar-
 chiepiscopi, p. crucem ante se portât,
 ea est, quia similes sunt Imperatori-
 bus, Regibus, & eos referunt, ac
 representant; crux enim signum Im-
 peratorum fuit, vsque ad Iulianum
 apostatam, qui illud revocauit, sed
 Valentinianus restituit, & post Hi-
 spaniam à Sarracenis captam, & re-
 caperari captam, crux Hispanorum
 signum, & vexillum denuo esse cæ-
 pit. Sed, & Aragoniæ, ac Navarræ
 reges hoc insigni vtuntur; sic etiam
 Siciliæ Rex, qui crucem in scuto, vt

proprium stemma habet. Item, &
 Lusitanæ regum insignia sunt, scu-
 tum in campo argenteo, & in eo
 crux, carulea diuisa in alia quinque
 minora scuta, tradit ex Tertul. Fa-
 scello, Petr. Gregor. & alijs, Maiol.
 dierum canic. tom. 5. colloq. 5. pag.
 1173.

Insuper Constantinus Impera-
 tor ad cuiusvis hostilis potentie vi-
 tionem hoc crucis singulari vexillo
 utebatur, cuius similitudines expres-
 sè mandauit, vt ante omnes acies
 præferrentur, ac non solum præire,
 sed, et in prælio laborantibus acie-
 bus adesse præcepit, authore Euse-
 bjo lib. 2. de vita Constantini, & So-
 zomen. lib. 1. histor. ecclesiast. cap.
 4. Atque hoc est Constantini vexil-
 lum, quod Romani, labarum, ap-
 pellabant, de quo post Bossium de
 signis Eccles. lib. 15. signo 69. pag.
 265. multa tradit erudite Viegas in
 Apocalypf. commentar. 5. cap. 7.
 sect. 4. num. 4. cum sequent. Quia
 vero Patriarchæ Primatesque adin-
 star Imperatorum, ac regum sunt, vt
 cū Bald. Iason. & alijs, tradit Cassan.
 in catal. 4. part. considert. 9. vers. Et
 isti; merito hoc crucis vexillo vtun-
 tur, idq. ante se præferri faciunt, vt
 in eo victoriam, quam Constantinus
 de Maxentio reportauit, eandem Pri-
 mates hoc eodem signo ante se in

sublime clato de inferiorum copijs,
& crucis hostibus consequantur.

12. Secundò: Caesares strictum en-
segi ante se deferunt in signum iusti-
tiae; quam populis sibi subiectis ad-
ministrare tenentur, vt insinuat D.
Paulus Roman. cap. 13. nu. 4. *Si autem*
(inquit) malum feceris time, non enim
sine causa gladius portat; Dei enim mi-
nister est, tradit Maiolus dier. cani-
cal. 2. part. colu. 5. pag. 763. vbi af-
firmat, quod ad praefectum vrbis p-
tinet nudum enssem ante Caesarem
praeferre. Ad eum igitur morem Pa-
triarcae, Primatesq; ante se crucem
elatum portant p omnes sui Prima-
tus, provincias; vbi Summus Ponti-
fix, sive eius legatus non assistit, vt
in eo divino signo vincere studeant
inferorum acies, hostiumq; fidei im-
petus retundant, eoq; vexillo ante
oculos proposito, quasi aequo iusti-
tiae gladio, probos praemijs, impro-
bos supplicijs, panisque afficiant.

13. Vtrum autem Patriarchae per-
illustres, & Reverendissimi appellari
possint? affirmative absq; dubio re-
spondendum est, vt habetur in cap.
Constantinus, dist. 96. firmat Iacob
de conc. lib. 1. pag. 54. littera C. vbi
eum Speculat. distinguit inter Patri-
archas, & Primates asserens, quod il-
li dicantur perillustres, quia sunt ma-
ioris dignitatis, & iurisdictionis: hi

vero illustres tantum appellantur;
Cherub, in compend. bullar. tom. 2.
pag. 3. colu. 1. vers. Quaro nunquid.
14. An vero Primates possint so-
lemniter benedicere populum extra
provincias sub Primatu contentas?
negat Abbas in d. cap. Antiqua, nu.
10. de privil. quem sequitur Sylv. d.
verb. Patriarcha, Stephan. Gratian.
d. cap. 467. nu. 59. inveniuntur ex eo,
quia per hanc benedictionem pecca-
ta venialia demittuntur, text. in cap.
Dictum 1. quaest. 1. quae demitti ne-
queunt nisi per superiorem, textus
in cap. Quod autem, de panit. & re-
missi. Affirmat melius Henric. dict.
cap. 29. nu. 3. ad fin. vbi contendit
posse Primatem, seu Episcopum ex-
tra provinciam, vel diocesim bene-
dicere populum, quia remissio ve-
nialium, quae fit per eam benedictio-
nem, vel per aquam benedictam,
non requirit novam iurisdictionem
superioris; sequitur Sebast. Caesar d.
disp. 4. nu. 26.

15. Ea tamen differentia inter Pri-
mates, & Archiepiscopos circa crucis
ante se delatione reperitur, quia Pri-
mates eam deferunt ante se argenteam,
sive auream gemino hastili transver-
so compositam, quorum infero lon-
gius est, summum vero brevi⁹; in signum
maioris potestatis, & eminentiae; Ar-
chiepiscopi vero vnico tantum bacillo

transverso crucem gestant, vt notat Cuiac. in paratir. ad titulum de foro comp. cap. Sane, in fin. Iustus Lipsi^o in notis ad suos de cruce libros, Hieron. Roman. in Republ. Christiana, lib. 2. cap. 6. ad fin. plures relati à Narbon. d. 2. part. fund. 1. nu. 13. 14. & 15. Barbof. dict. tit. 4. cap. 1. n. 25. Sebalt. Caxl. d. disp. 4. nu. 22. Eo modo formatam crucem gemino scilicet bacillo ante se Archipræsules Bracharenfes gestant in signum Primatialis dignitatis, quam obtinent, vt est notissimum.

16. Limita tamen supra dicta, vt non procedant in vrbe Romana, aut vbicūq; Sūmus Pontifex, vel eius legatus vtens insignib^{us} Apostolicæ Sedis, præsens fuerit, aut Cardinalis non legatus, cum facultate legati à latere, quia his præsens non poterit Primas, aut Archiepiscopus crucē ante se præferre, vt probat text. in d. cap. Antiqua de privileg. & habetur in Cæremoniali Episcoporu, lib. 1. cap. 4. notat Quarant. in sum. verbo, Archiepiscopalis autoritas, author. 28. ad fin. Lancel. Conr. d. lib. 2. cap. 3. nu. 9. Narbon. d. fund. 1. nu. 12.

17. Aliud signum Primatialis dignitatis, teste Narbon. d. fund. 1. n. 16. in eo apparet, quod Primates duodecim pauperib^{us} quotidianum victum perpetuo ministrant, vt à tēpore D.

Ildefonsi adhanc vsque diem Toletanos antistites præbere consuevisse, tradit Narbon. cit. loco. Hoc, inquit, signū, si verum est, elucet maxime in Ecclesia Bracharēsi, cuius Antistites, vt Primates duodecim quotidie pauperes habent convivas, quib^{us} ad mēsam discubentibus parati cibi apponuntur, omniaq; ministrantur, quæ victui necessaria sunt; qui mos vetustior est, quam vt certus eius author indicari possit; licet autement aliqui à tempore D. Gerardi huius Ecclesiæ Primarij antistitis consuetudinem istam perdurare, à quo inopes hi prænomen accepēre, appellantur enim, *pauperes D. Gerardi*, quæ opinio non displicet. Certum enim est morem hunc ante quingentos annos observari cæptum, neque ab eo tempore interrumpi vnquam, sed perpetuo observari.

C A P. VII.

De Primatum prerogativa, qua est vt primi in conventibus sedeant, sententiam dicant, & subscribant.

S V M M A R I V M.

1. Primates licet alijs Archiepiscopis iuniores in consecratione, primi

- in Concilijs sedere debent, & subscribere.
2. Ordo temporis non servatur ubi reperitur ordo qualitatis.
 3. Cur inter personas ordo servandus sit.
 4. Episcopus utens pallio praece-
dit alios Episcopos antiquiores con-
secratione.
 5. Primates ob dignitatem primi se-
dere debent.
 6. Proponitur obiectio ex Caremo-
niali Romano.
 7. Solvitur praecedens obiectio. num.
8. 9. & 10.
 11. Assignantur duo genera actuum,
quibus funguntur Episcopi, &
inter eos distinguuntur.
 12. Quando Metropolitanus praece-
dat suffraganeum Episcopum in
sua Diocesi.
 13. Primates in conventibus regijs pra-
cedunt Archiepiscopos, & Episcopos.

1. **S**ECVNDVM Patri-
archarum, seu Prima-
tum insigne est, de
quo maxime contro-
vertitur, ut primi in
conventibus sedcant, sententiam dic-
cant, & subscribant, quia praecedunt
Archiepiscopos, & Episcopos,
eo quod maiorem dignitatem obti-
nent, licet in promotione iuniores

sint; probant texti in cap. Conquest^o,
& ibi Gloss. verbo Archiepiscopo⁹ 9.
quaest. 3. text. in cap. 1. 21. diut. &
in cap. De persona, 65. dist. Archi-
diac. in cap. Periculoso, nu. 4. de sta-
tu regularium, in 6. & in specie quod
Primates quaecunque provinciarum
debeant praecedere omnes Archie-
piscopos non Primates, firmant Ia-
cobat. de concil. in tit. de ordine se-
dendi, §. Post illos quatuor, per tot.
Anton. Augustin. in Epitome iuris,
tit. 15. & 19. ubi multa adducit, Boer.
de author. magni concil. nu. 53. Cas-
san. in catal. 4. part. considerat. 19.
probat text. in cap. Felicis de censib⁵
in 6. ibi. Patriarcha, Archiepiscopi, &
Episcopi. Conc. Trid. sess. 24. cap. 3.
de reformat. ibi. Patriarcha, Prima-
tes, Metropolitanus, & Episcopi. Iuvat
regul. text. in l. Quoties, ff. de usufr.
& in L. 1. ff. de albo scrib. & traditio
Doctorum, quae habet, quod ille cen-
setur dignior, qui primo nomina-
tur, ut p. Felin. in cap. Cum dilecta,
nu. 4. vers. per istam regulam de res-
cript. Altamiran. de visitat. verbo,
Metropolitanus, nu. 35. Bald. in l.
Cum quidam, C. de verbor. signif.
oppo. 3. Pacian. de probat. lib. 2.
cap. 25. num. 67. & alij per Decian.
lib. 3. respons. 19. nu. 223.

2. Quapropter cum Primates ma-
iori praesulgeant dignitate, quam

Metropolitani, & Episcopi, præcedere omnino debent, quia certum est, quod ex duobus dignitatem obtinentibus, ille præferendus est, qui dignitatem maiorem habet l. 2. ff. de albo scrib. l. 2. C. de consul. lib. 12. Gloss. & Doctores in l. cum quid, ff. si certum petat. Menoch. conf. 257 nu. 9. Mastrillo de Magistr. lib. 4. cap. 12. per tot. quod locum obtinet etiam si Archiepiscopi antiquiores sint promotione, sive consecratione; nam hæc promotio anterior, vocatur ordo temporis, de quo non curatur, ubi reperitur ordo qualitatis, seu maioritatis, ut probat l. 1. iuncto tit. C. ut dign. ord. servet. lib. 12. l. 1. C. de consul. in fin. tradit Cassan. in catal. confid. 78. 1. part. ubi cum Iacob. & Rebus. ait quod ordo temporis servatur tantum inter existentes in dignitate æquali, at ubi dignitates inæquales sunt, non servatur ordo temporis, sed ille est prior alijs, qui meruit maiorem dignitatem, idem habet Felin. in rubric. de maior. col. 2. nu. 2. Boer. ubi proxime, nu. 37. Seraphin. decif. 1223. num. 2. Mastrillo decif. 130. nu. 13. Mart. vot. 101. num. 8. Dicitur enim Primas quasi primus præsidens, & superior Archiepiscopo, ut inquit Iacob. de concil. lib. 1. pag. 74. & primam sedem obtinet, ex text. in cap. Nulli,

99. dist. & ibi Gloss. in summa dicit, quod Archiepiscopi debent ei reverentiam.

3. Ratio autem ordinis servandi inter personas ponitur in cap. fin. in princip. 89. dist. ubi dicitur. *Ad hoc dispensationis provisio gradus diversos, & ordines constituit esse distinctos, ut dum reverentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret, & ex diversitate contextio, & recte officiorum gereretur administratio singulorum, &c.* & infra. *Quia dum sunt Angeli, & sunt Archangeli liquet, quia non sunt æquales, sed in potestate, & ordine, sicut nobis, differunt alter ab altero:* notat Gloss. ibi verbo, & potiores; tradit Cassan. dict. 1. part. confid. 77. Nam ut habetur in cap. Convenit de consecrat. dist. 5. convenit ordinem ab omnibus æqualiter servari, nec debet turbari ordo officiorum, l. Quisquis in fin. ubi Gloss. fin. C. de postul. congerit multa Cassan. d. confid. 77. per tot.

4. Iuvat quod adeo defertur ordini qualitatis, & honoris, in sessionibus, & subscriptionibus in Concilijs, quod licet Episcopi tempus Ordinationis servare debeant, ita ut qui primò ordinatus fuerit, primum locum obtineat, qui secundo, secundum text. in cap. Episcoporum, 74. dist. cap.

Episcopus, dist. 17. vbi Turrecrem. Felin. in rubr. de maiorit. & obedi-
ent. tamen si Episcopus habeat pal-
lium debet omnes alios Episcopos
precedere, qui pallio non vtuntur,
non seruato tempore Ordinationis,
ex eo, quia pallium est signum Ar-
chiepiscopalis authoritatis, & altio-
ris præminentie, qua stante de or-
dine promotionis non curatur, tra-
dit eleganter Stephan. Grat. discept.
forens. cap. 298. nu. 63. in respons.
D. Theodos. Cassan. d. 4. part. con-
sid. 26. vbi dicit quod Episcop^o Edu-
ensis, post receptionem pallij præce-
dit alios Episcopos provincie Lug-
dunensis non vtentes pallio.

5. Vnde cum Primates antecellant
Archiepiscopos ordine, officij, &
qualitatis, maioresq; sint in dignita-
te, nihil mirum si eos præcedant in
sedendo, & sententiam dicendo, vt
docet Cassan. d. 4. part. consid. 19.
vbi ait quod Primates præferri de-
berent de iure presbyteris Cardina-
libus, nisi consuetudo Romana ob-
stitisset. Idem firmat Iacobat. d. lib.
1. pag. 53. littera D. & 55. vbi agens
de ordine sedendi in Concilijs, ait.
*Post Primates sedebunt Archiepisco-
pi, qui regibus equiparantur, &c.*

6. Verum ob stare videtur Care-
moniale Romanum lib. 1. cap. 13.
quatenus disponit, quod Episcopus

in sua Ecclesia missam celebrans, seu
alia divina officia solemniter agens,
sedebit in sua Pontificali cathedra ad
cornu Evangelij, Metropolitan^o ve-
ro, si forte adsit, ad cornu Epistolæ
sedebit in cathedra simili modo or-
nata. Cum vero honoratior, & præ-
stantior sit ille, qui ad dexteram se-
det, quam ille qui ad sinistram, vt fu-
se comprobatur Cassan. in catalog. 3.
part. considerat. 2. dicendum vide-
batur, quod Episcopus in sua Eccle-
sia Archiepiscopum antecedit. In
cuius confirmationem faciunt quæ
habet Cassan. 4. part. consider. 22.
Camil. Borrel. post alios in summ.
decisi. tit. 6. num. 24. Nempe quod
Episcop^o in sua Ecclesia honorari de-
bet per Metropolitanum, & alios su-
periores, & quod reverentia non so-
lum ab inferiorib^{us} debetur superio-
ribus, sed quandoq; à superiore in-
feriori debetur; Iacob. de concil. d.
lib. 1. pag. 67. cum sequent.

7. Non, inquam, obstat, quia fa-
cilimo negotio respondetur Care-
moniale non loqui de Patriarchis,
aut Primatibus, sed de Metropolita-
nis tantummodo, qui Primates non
sunt, cum vero Primatum non me-
merit in illa sedium assignatione
dicendum est eos reliquisse in termi-
nis iuris communis, iuxta quod ma-
ior dignitas, minori præfertur, vt

probavim⁹ supra, casus enim omiff⁹ censetur relictus sub dispositione iuris communis, l. Commodissime, ff. de liber. & posthum. l. Si servum 70. §. Prætor ait, ff. de acquir. hæred. nec à regulis iuris recedendū est, nisi in casibus ab eodem iure exceptis, ut per Dec. nu. 6. & Cagnol. nu. 21. in l. 1. ff. de regul. iuris, Mascard. de probat. lib. 3. conclus. 1262.

8. Secundò, responderetur, quod etsi Caremoniale loqueretur de Primatibus, vel de illis intelligeretur, adhuc non infringeret veram resolutionem præcedentem; nam presbyter quilibet, quando actu celebrat dicendo missam conventualem, præcedit omnes capitulares, sedet enim supra canonicos, ibi capitulariter cōvenientes, & etiam supra ipsum Episcopum primo loco incensatur, & cundo, & redeūdo à sacristiā eosdem præcedit, quod quidem usu comprobatur, & tradit Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 796. in responf. Theodof. nu. 68. vbi dicit, quod in capella Summi Pontificis quotidie hoc videtur, in qua licet Cardinales sedeant super Patriarchas, tamen si Patriarcha ibi celebrat, præfertur omnibus Cardinalib⁹ in incensatione, & loco. Item si ultimus Cardinalis presbyter celebret, alios omnes præcedit, & magis à Papa honora-

tur, in die Purificationis B. Virginis, dando celebranti cereum supranumerarium propter celebrationem: & in die Palmarum aliam similem palmam, & ista omnia propter Sacerdotalem functionem.

9. Cum ergo Sacerdos quilibet simplex quando actu celebrat, omnes præcedat etiam in dignitate excellentiori constitutos, nihil mirum si Episcopus in sua Ecclesia Pontificalibus vestibus indutus, divina officia celebrans, Patriarchas, & Metropolitanos in sessione præcedat, cum in proprio officio quilibet præferatur omnibus alijs, licet extra dictam officium iisdem aliàs postponatur, ut varia adducens exempla comprobatur eleganter Gratian. d. cap. 298. à nu. 27. vsque ad nu. 37. & colligitur ex ijs, quæ tradit Petr. à Fontanel. de pact. nupt. nu. 71. & 72. Menoch. conf. 52. nu. 99. Seraph. decif. 716. nu. 15. cum sequentib. Comprobatur hic intellectus ex illa celebri doctrina, quam adducit Cassan. 4. part. confid. 87. vbi plura allegat, nempe quod Rector intra propriam Ecclesiam, debet præcedere omnes alios maiores, & superiores in dicendis missis solemnibus, & alijs quibuscunque præminentijs concernentibus ipsius Rectoris officium. Sequitur Gratian. d. cap. 298. nu. 89. vbi

testatur sic in Rota fuisse iudicatum, eoquod maior cedere debet minori, dum est in domo minoris, Lucas de Pena, & Ioann. de Plat. in l. Nihil, C. de palat. lib. 12. Gonfal. ad reg. 8. Gloss. 6. nu. 100. cum sequent.

10. Cum vero Archiepiscopus, seu Primas, ut privatus assistat, quando divinis officiis praesens est, quibus operam dat Episcopus, in propria Ecclesia pontificalibus ornamentis indutus, illiusque assistentia nihil pertineat ad iurisdictionem, iure optimo illum praecedit Episcopus. Peregr. conf. 3. nu. 31. vol. 2. Navar. conf. 4. de maiorit. & obed. Sayr. decis. 4. eodem tit. Riccius decis. 6. in ommissis, nu. 3. nec inconvenit, quod una, & eadem persona in diversis causis modo praeratur, modo postponatur. Menoch. d. conf. 52. nu. 100. Gratian. d. cap. 298. à nu. 27.

11. Unde constituenda est maxima differentia inter eos actus, qui pertinent ad Episcopum suffraganeum, ut talem, in sua Ecclesia ratione muneris Episcopalis, quo fungitur, quales sunt caeremoniae; divina officia, missarumque solennia, & inter actus, qui non spectant ad Episcopum spectant, in sua Ecclesia ratione suae dignitatis, sed communes sunt pluribus, pertinentque ad totam provinciam, regionem, seu nationem. Nam in prio-

ribus actibus, uti proprijs, & peculiaribus Episcopi, praefertur est ipse Episcopus Primati, seu Metropolitanus, ut supra ostendimus. In alijs vero actibus nequaquam praecedet Episcopus etiam in sua propria Ecclesia, sed Primas, seu Metropolitanus priorem sedem, & praestantiorum locum obtinebit; probatur, quia in hoc casu deficit ratio praecedentis resolutionis, succeditque regula generalis, quod habens maiorem dignitatem praecedere debeat obtinentem minorem, ut colligitur ex ijs, quae tradit Capic. decis. 24. Fontanel. d. num. 71. ubi adducit declarationem Cardinalium de ritibus in qua dicitur, quod in congregationibus, & alijs similibus actibus Metropolitanus antecedere debet Diocesani Episcopum, etiam in ipsius Episcopi Ecclesia, quod intelligendum est quoties dicta congregatio, Concilium, seu conventus indici potest per Metropolitanum in Diocesi Episcopi suffraganei.

12. Idem dicendum est quoties Metropolitanus exercere velit actum aliquem attinentem ad suam iurisdictionem in suffraganei Diocesi, quia tunc praecedere debet ex ijs, quae Butr. & Panormit. in cap. Volentes de offic. leg. Capic. d. decis. 24. à num. 23. Gratian. dict. cap. 298. à num. 26.

Ex quo sequitur, quod si Metropolitani provinciale Concilium indixerit in aliqua Ecclesia ex suffraganeis, in eaq; dictum Concilium celebraverit, primum locum obtinebit Episcopusq; præcedet etiam in sua Ecclesia; nam actus ille totam provinciam concernit, & in eo assistit Metropolitanus, ut superior, ac proinde præesse debet ut talis, etiam in Ecclesia aliena, ex ijs, quæ Capic. Menoch. Gratian. & Fontanel. ubi supra. Idq; observatum fuit anno 1555. in Conc. Provinciali celebrato in Salmaticensi vrbe, cui Compostellanus præfuit antistes, primūq; obtinuit locum, non vero Episcopus Salmatinus, eiusdem Archipræsulis suffraganeus, licet in eiusdem Episcopi Ecclesia prædictum Concilium congregaretur.

13. Idem dicendum est in comitijs regijs, alijsq; conventibus; & publicis actionibus prælatorum, quæ non pertinent præcipue ad Ecclesiæ Diæcesani Episcopi, in cuius Diæcesi coguntur, evocanturq; sed generaliter ad totum regnum, seu ecclesiasticū statum, nam his publicis conventibus præsunt Primates Archiepiscopis, & Episcopis, licet in eorum civitatib; conventus fiant, quia tunc præferendus est, qui dignitatem maiorem obtinet, ut probat text. in d.

l. 2. ff. albo scrib. & probavimus supra in versiculo, quapropter, nu. 2.

C A P. VIII.

Utrum in Hispania sit aliqua Ecclesia, qua nitore fulgeat Primaliali.

S V M M A R I V M.

1. *Fatentur omnes esse in Hispania Primatem.*
2. *Probatur ex usu aliarum provinciarum.*
3. *Distinctio provinciarum Romani imperij, quoad gradus iurisdictionis.*
4. *Numerantur varij Patriarchæ, & Primates, de quibus sermo est in iure canonico.*
5. *In novo orbe Primatus etiam constituti sunt.*
6. *Hispania Primatem habeat, necesse est.*
7. *Probatur etiam in Hispania Primatem esse.*

1. E MINI dubium est habere Hispaniam supremum aliquem antistitem, qui Primatum obtineat, & super alios præfules emineat, & in hoc nulla controversia est, fatenturq; Doctores

omnes infra citandi, qui de Patriarchis, & Primatibus agunt.

2. Hæc sententia stabilitur primò. Nam in omnibus olim provincijs, regnis, ac nationibus opulentis illustribusq; in quibus fides orthodoxa, Christi Domini Evangelium receptum fuit, Patriarchæ, Primatesq; constituti sunt ad quos maiores causæ deferrentur, & Archiepiscopis, Episcopisq; præessent: probat text. in cap. Vrbes, & in cap. In illis, 80. dist. & in cap. Provincia, 99. dist. in quibus iuribus, Lucius, Clemens, & Anacletus Summi Pontifices testantur, à Beatissimis Apostolisuisse Patriarchalem, seu Primatiam dignitatem institutam, & initium accepisse; in illisq; vrbibus, in quib⁹ olim apud Ethnicos primi Flamines, ac primi legis Doctores erant, Primates antistites, seu Patriarchas Beatum Petrum constitui præcepisse, qui reliquorum causas Episcoporum maioraq; negotia tractarent, ad eosque Episcopi oppressi confugerent, tradit Boer. de author. magni concil. num. 54. Cassan. dict. 4. part. consider. 19.

3. Habebant itaque Ethnici Romani pro faciliiori Reipublicæ administratione, imperio, p^{er} ap^{er}tius, commodiusq; moderando, distinctas provincias in tres iurisdictionis gradus,

alibi enim præfides, & moderatores, & ibidem Flamines; alibi alios superiores iudices, ad quos per viam appellationis patebat recursus, & ibidem Archiflamines constituebant, ad quos similiter à Flaminiibus provocabatur; alibi denique supremum Tribunal, tanquam sedem totius iurisdictionis, & imperij collocabant, in locis scilicet illustribus, & amplissimis civitatibus, vbi pariter Protoflamines præponebant, ad quos eodem modo appellatio interponeretur ab Archiflaminib⁹. In his igitur locis ex instituto D. Petri, Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, seu Primates subrogati sunt, ad expungendam Idolorum memoriam, camq; abolendam, ijsdem fere Sacerdotij nominibus, sed alio longe diverso existente Sacerdotio; vt probant, citata iura, & habetur in cap. 1. 99. dist. & constat ex Platina in vita Eleutherij Pontificis, qui Petrum ceterosque Apostolos in Ecclesia Primitiva Patriarchas Protoflaminum loco instituisse, refert; quod etiam in Britannia factum fuisse, Lucio rege in numerum Christianorum cum populo recepto, ac baptizato, affirmant Gildas, & Gothifredus relati à Petro Gregor. Syntag. iuris, cap. 2. nu. 8. lib. 15. & cap. 5. nu. 1. tradit Fenest. de sacerdot. Roman. cap. 5. in fine.

Nicol. Boer. in tract. de Ord. grad. vtriusq. fori, 1. part. nu. 15. Lañcel. Contr. in templo iud. lib. 2. cap. 3. nu. 3. Durand. in Ration. divin. lib. 2. cap. 1. nu. 24. Rodoañ. de simon. 1. part. cap. 16. nu. 8. Altam. de vis. verbo, Patriarchæ, num. 4. cum sequentib. & qui fuerint priscis temporibus Flamines, quod eorum munus, cura, & exercitium, vide apud Alex. ab Alex. dierum genial. lib. 6. cap. 12.

4. Hoc ordine constituti fuere quatuor maiores Patriarchatus, Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus, de quibus in citato cap. Antiqua de privil. & in cap. Renovantes, 21. dist. Item Primatus aliqui diversis in provinciis, quos refert Gloss. verbo, Archiepiscopus, in cap. Cleros, 21. dist. Et de Aquileiensi agit text. in cap. nunc vero 9. quæst. 3. De Bituricensi text. in cap. Conquestus, eadem causa, & quæst. De Gradeni text. in cap. Erubescant, 32. dist. & in cap. Constitutis in superscriptione, de appellat. De Eboracensi text. in cap. 1. ut lite pend. de quibus ultra Gloss. in dist. cap. Cleros, agunt Alber. in rubric. de statu hom. Cassan. d. 4. part. cōsid. 9. Azor d. cap. 35. vers. Porro, Barbof. d. tit. 3. cap. 7. num. 3. cum sequentibus.

5. Eodem modo in nova Hispania, atque in India Orientali cæterisque provinciis, quæ Christo Servatori nomina dedere, fidenter catholice amplexæ sunt, constituti fuere Primates, earum urbium antistites, quæ inter cæteras totius Provinciæ clarissimæ sunt, & quibus fidei lumen, & splendor prius affulsit. Constat ex Aniceto Papa in cap. 2. 99. dist. ubi postquam Summ. Pontifex cavet, ne antistites, Primates se appellent, nisi ij ad quos tantummodo ab Apostolorum instituto, eorumque successoribus, ea dignitas spectat, adiungit, nisi aliqua gens deinceps ad fidem convertatur, cui necesse sit propter multitudinem eorum Primatum constitui.

6. Unde cum Hispania sit vna inter cunctas totius orbis provincias, celeberrima, & quæ omnium prima fidei rudimentis initiata, cæteras Europæ provincias Christianæ religionis cultu superavit, ut fusius infra dicem. Nihil mirum si in ea Patriarcha aliquis, sive Primas, cæteris præsit Episcopis, sicut in alijs minoribus, quas retulimus, provinciis, reperiuntur.

7. Et quod sit Primas in Hispania probat text. in cap. Coram, de rest. in integr. & constat ex Concil. Eliberitano, in quo fit mentio antistitis

primæ Sedis Hispaniæ, canone 38. fatentur omnes Doctores hac de re agentes dum certant, cui antistiti honor iste tribuendus sit, Specul. tit. de dispel. §. Sunt quoq; nonnulli, Boer. de author. magn. concil. num. 94. Cassan. in catalag. 4. part. confid. 9. vers. An autem. P. Greg. Syntag. iuris, lib. 15. cap. 10. in fine, Gambar. de potest. leg. lib. 2. rub. de var. ord. nom. nu. 14. Læ. Zech. de Repub. eccles. tit. de stat. Rev. Patriar. nu. 2. Lancel. Contr. in templ. iud. lib. 2. cap. 3. num. 4. Henr. lib. 10. summ. cap. 29. nu. 3. in fine, Azor inst. moral. lib. 3. cap. 36. Gregor. Lop. in L. 9. tit. 5. part. 1. Gloss. verbo, *Primado*. Et quanvis in varias scindantur sententiæ alij Bracharensem præfulem toti Hispaniæ, alij Toletanum præferentes, ut patet ex ijs, quæ tradit Caldas conf. 8. nu. 54. D. Mauro ferr. in hist. D. Jacobi, lib. 1. cap. 14. fol. 53. vers. Fr. Prudentius à Sandov. lib. 1. de antiquit. Tud. eruditissimus, ac nobilissimus D. Thomas Tamayo de Vargas in veritatibus Flaviij, fol. 102. Vallasc. consult. 141. in fine, alter Vallasc. allegat. 67. nu. 11. Basil. de Leon. in dedicatoriâ ad Archipræfulem Dominum Alexium; Monarchia Lusitana 2. part. lib. 6. cap. 14. Nihilominus conveniunt omnes in Hispa-

nia Primatem esse, qui dignitate excellentiori præfulget.

C A P. IX.

Vtrum Ecclesia Bracharensis Primatiam habeat dignitatem.

S Y M M A R I V M.

1. *Bracharensis antistes totius Hispania Primas est.*
2. *Probatur ab antiquitate Sedis Bracharensis.*
3. *Nobilitas quo antiquior est, eo quoq; præstantior.*
4. *Novitas pro ignobilitate, & novus homo pro plebeo, passim accipitur.*
5. *Vetustas simpliciter pro nobilitate ponitur.*

1. Vpposito, quod in Hispania datur Ecclesia Primatialis, ut ostendimus, & fatentur omnes, & etiam Castellani authores, quæritur nunc quæ Ecclesia hac gaudeat prærogativa, honorificûq; sortiaturoc hoc nomen? in qua quaestione sit conclusio. *Archiepiscopus Bracharensis Primatium obtinet in tota Hispania, & ad eum privative pertinet Primatus dignitas, non ad antistitem Toletanum, nec ad*

alium Metropolitanum præsulem totius Hispania.

2. Hæc conclusio adversatur Illustriissimo antistiti Toletano, Garcia de Lozisa, qui ex diametro contrariam tenuit, asserens in Toletana Ecclesia Primatum residere totius Hispaniæ, cuius opinionis asseclæ fuerre plurimi Castellani D. D. & Historiographi, quos in discursu recensuimus, qui licet in Primatu constituendo in Toletana vrbe conveniant, in assignando tēpore à quo incaperit is Primatus, variè, & miserè dissident, parum sibi constant, & civili quasi bello decertant. Eorum fundamentis opportunius suo loco fuisse, latèꝑ fiet satis. Nunc stabilienda conclusio est; & probatur primo ex vetustate, & antiquitate: nam illud est prius, & principalius, quod est antiquius; atqui Ecclesia Bracharensis antiquior est Toletana, cæterisq; cathedralibus Ecclesijs Hispaniæ, ergo Ecclesia Bracharensis prima est, & honorabilior. Maior extra controversiam est. Nam idem est Primas, ac Episcopus primæ Sedis, vt habet text. in cap. Nulli, 99. dist. ibi. *Nulli Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi, qui primas sedes tenent;* & probatur ex text. in reg. qui prior de reg. iur. in 6. quam ample declarant Dinus, & Ioann. An-

dr. & notatur in l. Quoties vtriusq; ff. eodem tit. prosequitur latissime Cassan. in catal. glor. mundi, part. 12. considerat. 99. per totum. Cæpol. in tractatu de Imperat. militum deligen. in princip. num. 4. cum sequentib. vbi enumerat quinquaginta privilegia antiquitatis, & declarat Ludovic. Roman. in l. Si vero, §. de viro, ff. solut. matrimon. in fallentia quinquagesima tertia, nu. 86. & 87. inter quæ antiquitatis privilegia, illa enumerantur, nempe exhibitio reverentiæ in sessione, vocis redditiōe, & subscriptione, ac in pluribus alijs, de quibus Cassan. d. catal. part. 11. consid. 12. per text. in l. Providendū in initio, ibi. *Aut meritum nobilissimos fecerit, aut vetustas,* C. de postulan. l. Vnicuique, in princ. ibi. *Vt nemini penitus liceat, cum sit posterior tempore, locum præcedentis ambire.* C. de proximis sacror. scrip. lib. 12. l. final. §. Præcipue, C. de Primicer. eodem lib. l. Semper, ibi. *Namque maiores nostri pene eundem honorem senib; quē magistratibus tribuebant;* ff. de iure immunit. cum alijs iuribus; quæ citant Cæpol. & Roman. dictis loc.

3. Quod adeo verum est, vt etiam ipsa nobilitas quo antiquior est, eo quoque maior sit, & præstantior text. in l. 1. C. de iure aur. annul. vbi Imperator antiquos natales in-

genuitatem appellat, l. 1. in princ. H. de censib. ibi. *Nobilis regionibus serie seculorum antiquissima.* Prosequitur latissime Tiraq. de nobilitat. cap. 19. per tot. vbi nu. 11. pluribus poetarum locis rem istam illuminat, & illustrat, inter quæ adducit illud Virg. lib. 1. *Aenead. de Didonis maioribus.*

Fortis facta patrum series longissima rerum.

Per tot ducta viros, antiqua ab origine gentis.

Et lib. 12. de Camerte.

Cui genus à proavis ingens, claudens ius paterne.

Nomen erat virtutis, & ipse acer.

Indulgentissimus armis.

Vnde apud Aristotelem, Tullium, Sallustium, & alios primæ classis auctores, quos recenset Tiraq. d. cap. 19. nu. 19. cum sequentib. idem est familia vetus, & antiqua, ac familia nobilis, & egregia; vnde veteres Romani fumosos illas imagines, quæ scilicet fumum præ maxima vetultate contraxerant, maximum quoque nobilitatis insigne putabant, vt tradit Cic. in orat. in Pisonem. Ex quo etiam fumosos equitum magistros ob magnā antiquitatem appellat Iuvenal. satyr. 8.

Fumosos equitum cum Dictatore magistros.

Ex quibus concluditur antiquitatem tribuere nobilitatem, eamque dignitatem nobiliorem existere, quæ cæteris antiquitate præit; nam, & eadem nobilitas maior est inter cæteras, quæ antiquitate præstat, vt optime tradit Cosmas in pragmat. sanctione, titul. de collation. §. Scilicet, verbo, antiqui, vbi ait, quod nobilitas quanto plus inveterascit in generatione, tanto plus maior habetur, l. Tam dementis, C. de Episcop. audien. l. Furiosi, C. de nupt.

4. E contrario vero novitas pro ignobilitate, & novus homo pro plebeo; & ignobili passim ab optimis auctoribus vsurpatur. Tullius lib. 5. epistol. fam. ad Fab. *Plus tibi virtus tradidit, quam fortuna abstulit, propterea quod adeptus es, quod non multi homines novi, amisisti quod plurimi homines nobilissimi.* & in 3. oration. in Verrem. *Vt possit aliquis suspicari C. Verrem, quod facere novos homines non potuerit, ad nobilitatem transisse.* & lib. 1. epistol. 7. *Video non vt antehac putabam, novitati esse inuisum mea, in te enim homine nobilissimo similia invidorum vitia perspexi;* idem asstruunt Titus Liv. Sallust. Val. Max.

& alij classici auctores, quos recenset fufè Tiraq. dict. cap. 19. num. 22.

5. Imò, & vetustas simpliciter, pro nobilitate ponitur Val. Max. de Mario loquens lib. 2. cap. 1. de institut. antiq. *Civis aliquin magnificus, sed novitatis sua conscientia, vetustati non satis propitius.* Sed, & veteres antiquum quos simpliciter pro nobili dicebant, Virg. 1. Ænead.

Nos Troia antiqua, vestras si forte per aures.

Quo in loco Servius exponit, *antiqua*, idest, *nobili*, ut alibi in eodem libro.

Terra antiqua potens armis, atque vberè gleba.

Plura congerit Tiraq. dict. cap. 19. num. 24. & 25. Menoch. conf. 126. nu. 30. ubi antiquitatem tribuere ius præminentie late comprobat, tum ex iuribus Cæsareis, tum pontificijs in materia de qua agimus, quæ apud illum videri poterunt, Ex quib' probata manet prædicta maior de qua supra. Consequentia patet. Minor, de qua ambigitur, firmatur ex dicendis.

C A P. X.

De divisione Apostolorum, & adventu D. Iacobi in Hispaniam.

S V M M A R I V M.

1. *Destinantur Apostoli in mundum universum, ut Ecclesiam militan-tem condant instar triumphan-tis.*
2. *Apostoli speciali Spiritus Sancti instinctu destinantur in provin-cias suas.*
3. *Non duodecim tantum Apostoli, sed, & eorum discipuli Apostoli dicebantur.*
4. *Sanctus Petrus Apostolorum Prin-ceps in Hispania predicavit.*
5. *Sanctus Paulus Hispaniam adij- prädicationis causa.*
6. *Respondetur obiectioni ex cap. Beatus Paulus 22. quest. 2.*
7. *Beatus Iacobus in Hispaniam ve-nit, in eaq. primus omnium Chri-stum predicavit.*
8. *Probatur hæc veritas ex gravissi-mis scriptoribus.*
9. *Prædicatio D. Iacobi in Hispania, non Iudeis tantum, sed gen-tibus etiam facta fuit.*
10. *Divi Iacobi prædicatio apud Hispanos ex traditione comprobatur.*

1. **ONDENS** Christus Dominus Servator noster Evangelicam legem, novumque testamentum, in Ecclesia militante instituens, ad omnes toti orbis regiones Apostolos destinavit, ut quisque in provincia sibi commissa, divinum verbum nuntiaret, fidem seminaret, mentesque hominum ad veram, sinceramque religionis cultum revocaret, patronique nomen eiusdem provincie, ac protectoris acciperet, & retineret. Constat ex illo Marci ultimum. num. 16. *Exentes in mundum universum predicate Evangelium omni creature, qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit, qui vero non crediderit condemnabitur.* Ad effigiem, & typum triumphantis Ecclesie, composuit Deus militante hanc, ut constat ex lib. Deuter. cap. 32. num. 8. *Quando dividebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum suorum, iuxta numerum Angelorum Dei, ut habent Septuaginta, sentit Dionys. Carthus. Mald. Iansen. & alij, idem habet Turrecrem, qui ait. Persuasum unicuique catholico esse posse, Ecclesie Hierarchiam gerere similitudinem illius, quae in Caelis gloriosissime regnat;* comprobatur Baro. annal. tom. 2. anno Christi 112. §. Post haec cum sequentibus. Sebastian. Cax. de Eccles. Hier. quaest. 1.

proximal. §. 4. num. 24. & 25.

2. Hanc vero divisionem provinciarum Spiritus Sancti speciali instinctu peractam esse affirmat Baron. anno Christi 44. pag. 319. eaque ratione firmat; Nam si de Paulo, & Barnaba, antequam simul mitteretur ad predicandum gentibus Evangelium, dixit Spiritus Sanctus, teste Luc. Actor. 13. num. 1. *Segregate mihi Saulum, & Barnabam, in opus quod assumpsi eos,* quomodo non magis, cum omnes mittendi essent Apostoli, quo singuli profecturi essent, declaravit, idem Spiritus Sanctus? Profecto cum ad totius humani generis salutem mittendi essent Apostoli, quo singuli profecturi essent, Dominus per Angelum, vel aliter divinitus demonstravit, omnia enim ille divinus Spiritus moderabatur, neque sine illius instinctu, aliquis illorum quicquam agere praesumeret. Unde Iustin. martyr in orat. ad Anton. Hierosolymis duodecim viri profecti sunt in mundum, atque hi quidem indocti, & minime eloquentes, Dei autem virtute, humano generi denuntiaverunt a Christo missos se esse, qui cunctis verbum Dei docerent. plura ad hanc rem adducit exempla Baron. cit. loco; quibus concludit singulos Apostolorum in eas orbis regiones esse mandatos, ad quas Spiritus Sanctus privatus instinctu voluit eos proficisci.

3. Licet autem Apostoli per se ipsos omnes orbis provincias non peragrarent, per discipulos tamen, qui etiam Apostoli, seu missi nuncupantur, id cumulatissime peregerunt iuxta illud, Psal. 18. nu 5. *In omnem terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum.* Id circo Dionysius Areopagita, Apostolus Gallie nuncupatur, qui à Beato Clemente Pontifice maximo in occidentas orbis plagas missus, Francorū animos vera religione instituit, ut ex Michael. Sincel. tradit D. Thomas Tamayo in assertionib⁹ Flav. Dextri 2. part. pag. 37. Idemq; cognomen sibi peperere alij discipuli divini planeq; Apostolici, qui Apostolorum iussu fidem catholicam varijs in regionibus seminarunt, pro eaq; tuenda martyrij laureā profuso sanguine reportarunt.

4. Trium Apostolorū felicissimo adventu, saustq; accessu, ditatam, nobilitatamq; fuisse Hispaniam gravissimū proferunt auctores, à quibus edoctam, sacraq; religione imbutam asserunt; Petrum, Paulum, & Iacobum recensent apud Hispanos verbi Dei enunciatores, promulgatoresq;. De B. Petri adventu sic habet Flav. Dexter anno Christi 50. *Petrus, ut Christi Vicarius Hispanias adijce, imagines Antiochia delatas asserit. Epenetum Sexefirmi in Betica reliquit Episcopum,*

multis cum comitantibus, &c. Idem tradit Iulianus Archipresbyter Toletanus Chron. pag. 14. in hæc verba, *Petrus ad Hispanias se contulit, ut Pastor universalis oves inuisset, illas presentia sua deebriatq; nobilitat, Firmij, vel Sexti Firmij, Epenetam Episcopum reliquit, Toleti Iulianum civem convertit, qua civitas sanctissimi Pastoris, & Clementis predicationibus illustratur. Comes sancti Petri in hac peregrinatione fuit B. Clemens. Hacten⁹ Iulianus; idem affirmat Metaphrast, in relatione peregrinat. B. Petri, & Pauli Apostolorum, cuius hæc sunt concepta verba. *Cum autem non diu, mansisset apud Romanos, & sancto baptismo multos regenerasset, & Ecclesiā constituisset, & Linum Episcopum ordinasset, venit Tarraconem, in qua cum Epaphroditum ordinasset Episcopum, venit Firmium civitatem Hispanie, quo in loco, cum Epenetum constituisset Episcopū devenit Carthaginem civitatem Africa. Nec dissentit Baron. qui anno Christi 58. pag. 541. ait. Petri igitur muneris erat, ut qui iam complures Orientis provincias predicando evangelium peragrasset, iam (quod reliquum esse videbatur) lustraret orbem Occidentalem, & usque ad Britanos (quod tradit Metaphrastes, & alij) Christi fidem annuncians, penetraret. Conveniunt omnes, qui res Hispanicas scripserunt, quos**

refert, & sequitur Flavij Dextri, cō-
mentator Bivarius, dicto anno Chri-
sti 50. nu. 1. Gaspar Sanches Socie-
tatis Iesu tract. 3. de prædicatione S:
Petri in Hispania, cap. 2. per totum,
ad calcem cōmentariorum in Acta
Apostolorum, & inter externos tra-
dit Oñuphrius Panuin. in Chron. Ec-
clesi. Lipomanius, & Surius, Hanzus,
& Lipelous in vita Petri, à quib⁹ re-
cedit Mariana in histor. Hisp. lib. 4.
cap. 3. pag. 200. nullo ductus funda-
mento, contra apertissima testimo-
nia, quæ retulimus.

5. Profectionem B. Pauli in His-
paniam gravissimi scriptores egre-
gie testatur, de eaq. disputant maxi-
me Andreas Richlicius in suo Paulo,
part. 3. nu. 60. Benedictus Iustitia-
nus in Epist. ad Romanos, & ibidem
Cornel. à Lapide, Cardin. Tol. Ly-
ra, Benedictus Pereira, Ambros. de
Moral. lib. 9. Chron. cap. 11. Petr⁹
Galestinus ad diem 21. Ianuarij, in an-
not. ad Martyrolog. Serarius opusc.
de Paulo, cap. 60. & omnium opti-
me Salmeron, ex quo reliqui in Epist.
ad Roman. & accuratius in Acta A-
postolorum, tract. 59. affirmat Flav.
Dext. anno Christi 64. dicens. *San-
ctus Paul⁹ ad Hispanias veniens secum
fert Philemonem, Timotheum aliosq;
discipulos, &c.* Idem asseverat Iulian⁹
Chron. pag. 14. *Sanctus* (inquit)

*Paulus Roma profectus iam liber⁹, &
vinculis absolutus, Hispanias adiit na-
vibus gentium vect⁹, Carthagine Spar-
taria exfendit in omnib⁹ urbibus His-
pania prædicat animos catholicorum
confirmat in fide, Laminij, quæ civitas
Arcuatum est, in fine Carpetania, Pro-
bum, Xantippem, & Philippum con-
vertit, inde reversus ex itinere Italiae,
scribit ad Hispanos, præcipue Hebræos
epistolam, quæ inscribitur ad Hebræos,
eiusq. ultima est, iam morti passionis
vicin⁹, quam cum Timotheo misit. Pla-
rima adducit testimonia, tam Græ-
corum, quam Latinorum Patrum,
Baron. anno Christi 61. pag. 622. &
innumeros recensent authores. Ga-
spar Sanch. Societatis Iesu, præcipue
antiquiores, Bivarius in cōmenta-
rijs ad Dextrum, dict. anno 64. pag.
124. num. 14. estq. certa ecclesiarum
Hispaniæ, & Galliæ traditio, quam
pugnaciter defendunt utriusq. pro-
vinciæ Historici, fidem quoque præ-
stant eidem traditioni nonnullæ Ec-
clesiæ, in divinis officijs profluentes,
Paulum Apostolum ad ipsas accessisse,
in eisq. Episcopos constituisse.*

6. Nec obstat testimonium Gela-
sij Summi Pontificis, relatum in cap.
Beatus Paulus 22. quæst. 2. Dñi
scripsisse videtur B. Paulum nequa-
quam, vt antea animo instituerat,
permissum esse in Hispanias p̄ficisci,

Deo aliter decernente, cuius monitu alio fuerit amandatus. Non, inquam, obstat hic text. nam Gelasius solum negat Paulum eo temporis fuisse; quo promiserat, intendit enim Pontifex non quidem rem dubiam, sed catholicam stabilire; nichilum non mentiri eum, qui animum fallendi non habet, tamen non adimpleat, quod promisit, si Deo aliter disponente, promissum non potuit adimplere. Cum autem Paulus, quamcitra proficisci in Hispaniam non valeret, ut promiserat, obvincula quibus Romae detentus est per biennium, probat text. Paulum non esse mentitum, etiam si non accesserit tempore quo promisit: plura de hoc adventu videri poterunt apud Baron. & Bivarium, locis cit. & apud Lusitan. Britto in Monarchia, 2. part. cap. 7. lib. 3. Vassum Chron. pag. 5. Ribadeneram in vita Pauli, pag. 432. Sanch. tract. 4. de predicatione Pauli, & Petri in Hispania, cap. 1.

7. Hæc obiter attigisse sufficiat de accessu in Hispaniam principum Apostolorum, Petri, & Pauli, quorum doctrina, & magisterio; ingentem tota hæc provincia consecuta est gloriam, ab omnibus totius orbis provincijs invidendam. Longe tamen gloriosior extat celebri illo, & auspiciatissimo adventu sanctissimi Iacobi

Apostoli Domini, qui primum Hispaniam ingressus eam sacris religionis radijs illustravit, prioraq; fidei catholice fundamenta iecit, & Evangelij cimenta construxit. Hoc enim tanquam certum statuendum est, quod omnes Hispanie Ecclesie profitentur, & constat ex hymno, qui in Breviario Toletano habetur, in quo hiversus inter alios ex institutione sancti Isidori scripti sunt.

Magni deinde filij conitru.

Adepti fulgent prece matris inclita

Vtrique vite culminis insignia.

Regens Ioannes dextra solus Asiam.

Et laeva frater posuit Hispaniam.

Concinit Valfridus Strabus in carmine de sancto Iacobo, typis excusso ab Henrico Canisio tom. 6. lection. antiq.

Primitus Hispanas convertit dogmate gentes.

Barbara divinis convertens agmina dictis.

*Cui prius dudum ritus; & luri-
da fana.*

*Demonis horrendi decepta fraude
colebant.*

Hunc adventum præcipue testatur L. Flav. Dextri Chron. anno Christi 36. pag. 30. cuius hæc sunt concepta verba. *Hispania prima provinciarum mundi post Galilaam; Iudaam,*

& Samariam in partibus Occidentalibus Christi fidem amplexa est, eiusq; gentilitas ad fidem conversa fuit vera primitia ceterorum gentilium; nam, & Iacobus sanctus Apostolus Zebedai filius peragratis urbibus Hispania, multisq; erectis Ecclesijs, & Episcopis creatis, ex advenis, Petrum Brachara primum reliquit Episcopum, ac Templum, vel Oratorium B. Virgini ex eius iussu, praesentiaq; super columnam CaesarAugusta erexit, multa quoque miracula patrat, virtute vero sermonis feroces Hispanorum animos ad suave Christi iugum adducit, multi ibidem Iudaei convertuntur ex duodecim tribubus transmigrationis ex Babilonia, quibus, & ibi tunc predicavit.

8. Quorsum alia quaeruntur testimonia in re perspicua? Prodeat Iulianus eiusdem veritatis assertor, qui Chron. pag. 7. num. 7. sic inquit. Transfuli quoque de latino in Hispanum quandam historiam allatam huc de Sancta Maria de Columna CaesarAugustana, quomodo vocatus fuerit Epheso sanctus Iacobus à B. Petro, & venerit in Hispaniam ad predicandum, & solvens Ioppe, per Mediterraneum, anno 35. omnem regionem illam peragravit, exscenditq; in portu Tarraconensi, & ibi docere capit, & infra. Et ibi dicitur in Hispania moratum Apostolum usque ad annum 41. fere sex annorum

spatio mira celeritate Iudaeis, gentibq; predicasse. Praeter Dextrum, & Iulianum tam multi, magniq; nominis auctores adventum D. Iacobi in Hispaniam agnoscunt, ut fere ad numerum redigi nequeant. Praecipui tamen sunt quatuor Summi Pontifices, Innocentius II. Leo III. Calixtus II. & Calixtus III. infinitos prope modum auctores citat, Bivar. in comment. ad Dextr. anno 37. pag. 51. Gaspar Sanches tract. 2. de praedicatione sancti Iacobi in Hispania, cap. 2. qui de hac re egregie disputat per tres integros tractat⁹, vbi omnia adversariorum argumenta acutè diluit, ac dissolvit, probatq; oppositum astrui non posse; habentur hi tractat⁹ ad finem commentariorum in Acta Apostolorum. Assertitur hae veritas tere in omnibus antiquis breviorijs Hispaniae, fusissime eam comprobant, & obiectiones retundunt cruditissimus Castellae Comestabilis in lib. quem de hac re edidit. 1. & 2. discursu. Ingeniosissimus item D. Maur. Ferrer. in histor. D. Iacobi. lib. 1. per tot. vbi cap. 3. cum sequentibus omnia adversantia diluit argumenta, & cap. 16. infinitos cumulat auctores, qui D. Iacobi adventum in Hispaniam astruunt, quos sequi sumus in nostro Catal. praesul. Portucal. 1. part. cap. 2. pag. 19. Idem

pluribus

pluribus citatis asserit Britto, 2. part. Monarch. cap. 3. defendit strenue Vasconcel. in descript. regni Portug. pag. 432. cum sequentibus, Castillo in defensione adventus D. Iacobi, cap. 1. per tot. Pellicier de Sallas in notis ad Panegyricum, Ludovici de Gonguera, stant. 42. pag. 46. vbi ducenta, & quinquaginta testimonia gravissimorum authorum adducit in huius adventus D. Iacobi ad Hispaniam comprobationem, Ita vt res sit iam extra controversiam. Circa obiectiunculas, quibus hæc veritas impugnatur, & earum dilutiones, consulatur Castellæ Comestab. D. Maur. Ferrer. & Bivar. & Sanches, locis supra citatis.

9. Cardinalis Baronius in notis ad diem 25. Iulij Martyrologij Romani existimat prædicationem D. Iacobi in Hispania factam fuisse Iudæis tantum, non vero gentibus, *non enim* (inquit) *decreto Apostolorum illis fuerat ostium reſeratum.* Cæterum quamquam daremus prohibitos fuisse Apostolos à Domino ne gentib⁹ prædicarent, antequam ostium illis post repulsam Synagogæ reſeraretur; minime hoc obſtare potest: quandoquidem prohibitio illa (de qua tamen dubitat Gaspâr Sanches in d. tract. 1. à cap. 1. vsq. ad 6.) tres solos ad plurimum duravit annos, teste D. Am-

broſ. lib. 7. in Lucam, cap. 3. D. autem Iacob⁹ tertio ipſo anno à Christi morte Hispaniam acceſſit, ibique per sex alios manſit, quo tempore integrum illi fuit gentibus absque prohibitione prædicare. Prohibitio autem illa discipulis facta. Math. 10. *In viam gentium ne abieritis, & in civitatem Samaritanorum ne intraveritis,* sublata fuit per illud præceptum. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.* Math. 28. nu. 19. quod notavit Beda in Homil. *Qui enim,* (ait) *ante passionem suam dixerat in viam gentium ne abieritis, surgens à mortuis dicit iterum, docete omnes gentes, quasi dixerit deinceps licitum illis fuisse prædicare gentibus.* Sumi etiam potest argumentum à Samaritanis, qui in eadem prohibitione continebantur cum gentilibus, vt constat ex Matth. d. cap. 10. num. 5. & tamen ante annum à passione Domini cõpletum prædicatio verbi Dei in Samaria facta fuit à discipulis per eam dispersis, & præcipue à Philippo Diacono, vt probat D. Lucas Act. 8. nu. 14. *Cum audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia recepiſſes Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Ioannem,* merito igitur potuit D. Iacob. prædicare gentilibus, ante conversionem Cornelij, non minus, quam Samaritanis præ-

Eiusdem veritatis testis est locuples Summus Pontifex Calixtus II, qui in prologo libri translationis D. Iacobi, sic habet. *Novem vero in Gallacia (dum adhuc viveret Apostolus discipulos collegisse dicitur, quorum septem alijs duobus in Gallacia predicandi causa remanentibus.) cum eo Hierosolymam perrexere.* Idem comprobat Archiepiscopus Rhemenfis Turpinus, in gestis Caroli Magni, cap. 3. in hæc verba. *Gloriosissimus namque Christi Apostolus Iacobus (alijs Apostolis, & Dominicis discipulis diversa cosmici climata adven- tibus) ut fertur, primitus in Gallacia predicavit.*

2. Cum vero Interamnenfis regio (cuius caput erat, & civitas primaria Brachara Augusta) intra Gallaciæ terminos clauderetur, quæ à Lusitania determinabatur per Durium flumen, ut perquam notum est rerum Hispaniæ antiquam lectionem habentibus, ut tradit Plinius hist. natur. lib. 4. cap. 21. ibi. *à Durio Lusitania incipit*, & cap. 20. ibi. *Durius amnis ex maximis Hispania, ortus in Pelendonibus, & iuxta Numantiam; lapsus dein per Arevacos, Vaceosq; determinatis ab Asturia Vectonibus, à Lusitania Gallecis.* Britto 2. part. Monarch. lib. 3. cap. 3. Barreiros in Chorograph. pag. 10. Sitq; ultima pars, atq; Occidentior Hispaniæ, in qua

novem D. Iacobus discipulos collegit. Dubitandum non est eam fuisse Hispaniæ partem, in qua prius con- cionatus est, fideiq; Christianæ sacra dogmata, & arcana referavit. Enim- vero cum inter alias Gallaciæ regio- nes, Bracharenfis tractus eidem vide- retur, excipiendo cælestis doctrinæ semini satis opportunus, civitatem eius Primariam adivit, in eaque pri- mam posuit Ecclesiam cathedralem; Bracharam enim olim fuisse Roma- norum conventum, gravissimorum authorum testimonio constat; nam teste Plinio naturalis historiæ, lib. 4. cap. 20. & 22. & lib. 3. cap. 31. se- ptem fuerunt olim Hispanorum cō- ventus, Carthaginensis, Tarraconensis, Cæsaraugustan, Clunienfis, Asturi- tensis, Lucensis, Bracharenfis. Auso- nius quoque poeta Bracharam inter quatuor illustres Hispaniæ civitates refert, quem ad hoc citat Valsæus in Chronol. Hispan. cap. 20. fol. 46. & fol. 72. vers. asserens conventum fuisse Romanorum, ybi iura redde- bantur. Augustam eam compellant Plinius, & Antonin. quos refert, & sequitur Moral. in antiquit. Hispan. titulo Brachara, fol. 103. Barreiros in Chorograph. pag. 16. & Mariana in hist. Hisp. lib. 3. cap. 25. pag. 190. quod nomen non nisi illustribus op- pidis tribuebatur, quo etiam claruit

clarissima civitas. Emerita olim inter omnes Lusitaniæ vrbes præstantissima; testatur ibidem Valeus Bracharam fuisse florentissimam, & in ea expugnanda diu Romanos laborasse, erant enim in ea viri rei militaris peritia exercitissimi. Deniq; opulentam divitemq; eam nuncupat Aufon. lib. nobilium vrbiũ, dum vrbes alias decantans, addit Bracharam se de divitijs, & opibus non immerito iactare posse, sic enim scribit.

Iure mihi post has memorabere nomen Iberum.

Emerita, æquoreus quam præterlabitur amnis.

Submittit cui tota suos Hispania fæces.

Corduba, nam, non arcipotens tibi Tarraco certant.

Quæque sinu pelagi iactat se Brachara dives.

3. Protostaminis etiam, seu primi Flaminis autoritate regebatur Brachara in sacrorum ministerio, quam principalem dignitatem non nisi in maioribus vrbibus, & in quibus supremi magistratus ius dicebant, populus Romanus constituere solebat, vt in ijs civitatibus, quas consularis, seu prætoris dignitas moderabatur, æqualis Sacerdotij maiestas claret. Ob has, & alias prærogativas huius vrbs, quas recensent post Morales

Britto, Mariana, & alios D. Maur. Ferrer. d. lib. 1. cap. 17. per tot. ad eam accessit B. Iacobus quasi illis allectus, & invitatus, vt cum maioribus gentilitatis Sacerdotib; congregaretur, eorumq; refelleret insaniam victisq;, & amputatis capitum erroribus, cætera facile membra superaret. Hoc enim solemne fuit Christi Apostolis, accedere prius ad vrbes opulentiores, curias, aulasq; regum, vt in ijs concionarentur, verbiq; divini semina vberius fertiliusq; spargerent. Sic Princeps Apostolorum Antiochiam adivit, & solut^o ab Angelo, è custodia Hierosolymitana, Romam petit mundi caput. D. Paulus Damascum tenet, concionandi causa, deinde Antiochiam, postea Athenas proficiscitur; cæteri q; Apostoli hunc morem tenuere, vt in ijs locis, in quibus maior cultus Idolis exhibebatur, maior insurgeret sanctitas, ibiq; amplius pullularet Christianitas, vbi magis æstuabat, & fervebat gentilitas, tradit D. Maurus Ferrer. dict. cap. 17. ad finem. Cum ergo Brachara insignior vrbs esset totius Gallæciæ, ac etiam inter cæteras Hispaniæ nobilissima, proculdubio in ea primum verbi divini semina in hominum corda misit; plurimosq; inibi ad fidem adduxit, ex quibus novem sibi selegit discipulos,

quos in ipsa vrbe eiusq; finibus convertisse manifestum apparet ex Calixti II. autoritate, qui novem in Gallæcia discipulos collegisse lucide declarat; & ex epistola Hugonis Episcopi Portucalensis infra citanda. Cum enim ex locis, in quibus D. Iacobus prædicavit nullus sit, in quo tam constans prædicationis ipsius, vivaq; fama, ac spirans adhuc memoria reperiatur, quàm in hac Bracharensi vrbe existit, in oreq; omnium versatur, testanturq; antiquissimi ritus, preces, psalmodiarq; eiusdem Ecclesiæ, quæ à ritibus Missalis, Breviarijque Romani plurimum dissident, ab ipsoque D. Iacobo quasi per manus traditæ ad hanc, vsq; diem tenacissime retinentur, vt fatetur D. Maur. Ferrer d. cap. 17. in principio novem discipulos in ea vrbe eiusque territorio convertisse, & ibi prius prædicasse, Divumque Petrum suscitasse, fatendum est. Quidquid Iulianus in Chron. nu. 7. & in adversar. num. 428. & alij, in Tarraconensi portu solvisse, & ibi docere cœpisse, absque stabili fundamento opinentur.

4. Cum igitur per hæc tempora Toletana civitas infimi nominis esset, nec aliquo ex illustribus Bracharæ titulis decoraretur, vt apparet ex illis, quæ de eius humilitate post T. Livium tradit Moral. in Chron. lib.

7. cap. 13. & fusius suo loco dicendum erit. Cur in illa prius, quam in hac contra Apostolicum morem concionatum fuisse Apostolum audeat aliquis affirmare? Nullus certe, qui veritatis scopum attingere, & collimare velit, idque agnoscit D. Maurus Ferrer mirificus D. Iacobi adventus historiographus, qui à Brachara primaria vrbe incepisse D. Iacobum promulgationem fidei, non à Toletto civitate parum nota, insinuat lib. 1. cap. 16. in principio, pag. 60. & cap. 17. Igitur Brachara in receptione fidei Toletto antiquior est, eiusque antistites Primores, Primatesque Hispaniæ dicendi sunt, vt ex sequentibus lucidius apparebit.

C A P. XII.

Divus Iacobus Ecclesiam fundat Bracharensem, in eaq; D. Petrum primum antistitem constituit.

S Y M M A R I V M.

1. *Divus Iacobus sanctum Petrum Ratissensem in fundata à se Ecclesia Bracharensi Episcopum creavit.*
2. *Exemplar epistola Caledonij Episcopi Bracharensis, & Hugonis Portucalensis Episcopi.*

3. *Eruuntur tria notatu digna ex prædicta epistola.*
4. *Multa de legationibus Summorum Pontificum ad Hispanos.*
5. *Probatur D. Petri Bracharensis Primatus ex Dextro.*
6. *Probatur ex Athanasio Casaravgustano.*
7. *Quanta fides debeatur D. Athanasij fragmento.*
8. *Probatur ex Conc. 1. Bracharensi.*
9. *Item ex Breuiario Bracharensi.*
10. *Quo loco contigerit martyrium B. Petri Ratistensis.*
11. *Fuit B. Petrus Bracharensis primus martyr Ecclesiæ Occidentalis.*
12. *Concluditur ex antiquitate Sedis Bracharensis, eam esse in Hispania primatalem.*

1. IVVS Lucas Act. 14. nu. 22. affirmat Apostolos Paulum, & Barnabam in omnibus locis, ubi verbum Dei, Evangeliumque prædicabant, fructumque eius annunciatione colligebant, Ecclesias fundasse, antistitesque posuisse in eis. Et cum constituissent (ait Lucas) illis per singulas Ecclesias presbyteros, & orarent cum ieiunationibus commendaverunt eos Domino, &c. Eundem morem servavit D. Iacobus, qui ubi primum Bracharam ingres-

sus est, Bracharensem Ecclesiam fundavit, constituitque in ea Primarium antistitem D. Petrum Ratistensem eius discipulum, qui curam ovium suscepit, totiusque Hispaniæ Primatum obtinuit. Constat aperte ex epistola Hugonis Portucalensis Episcopi, quam adducit Bivar. in commendationem, & laudem operis Flavij Dextri, pag. 7. in elogijs, cuius etiam meminit Dominus Ioseph Pellicier. in Panegyrico Gongoræ, stanc. 42. col. 655. & 659. quæ sic habet.

2. *Epistola Hugonis Episcopi Portucalensis Domino meo Mauricio Archiepiscopo Bracharensi, salutem. Invenio sanctum Petrum Ratistensem fuisse in Hispania Vicarium sancti Iacobi, dum in Britanniam, & alias provincias perrexit, quæ vero potestate penitus ignoro. Sunt etiam, qui dicunt eandem sanctum dum vixit. Huius Vicariæ author, & alterius à B. Petro Apostolorum Principe commissæ, est Caledonius Bracharensis, in vita eiusdem B. Petri, quæ cum alijs sanctorum Hispanorum actis in perveusto codice membraneo scripta, de mandato Argiovi, quondam huius Sedis Episcopi apud me est, sic enim habet.*

Sanctus Petrus civis Bracharensis, qui, & Samuel dictus à sancto Iacobo Ioannis fratre, Zebedæi filio suscitatus, in Episcopum Bracharensem consecra-

eus est, & ab eo missus; multos ibi eius generis, è tribubus dispersos, & gentiles convertit. Inde digressus Tyda, Iriaq; prædicat, & per totam maritimam oram, ad promontorium scilicet Cinthium, sive, & Phlyseum, instituitq; ex discipulis suis magistri, quos secum adduxerat Episcopos Portucala, Eminio, Combrica, Vlyssipone, & ultra Nerii promontorium alios, & ad eius exemplum non in una tantum civitate commorabatur sed zelo fidei mediterranea, citra, & ultra Tagum populorq; sibi commissos ambiens, Agitania, Callensia, Emerita, Ambratia, & in alijs Vetonum, & Lusitanorum urbibus, verbum Dei disseminat, & transacto ad Pannonias Durio, in Bracharam Augustam rediit. Quindecim mensibus vix fere elapsis, eius magister Iacobus ad Cæsaraugustam, ediculam excitavit in honorem Deipara Virginis, creatoq; ibi Athanasio, discessit, & Bracharam venit, ubi sacrat eidem Domina cum Pio Hispalensi, & Helpidio Toletano, Episcopis, & alijs ex primis eius discipulis, aliam ediculam in quadam crypta prope balnea iuxta templum ab Aegyptijs Isidi quondam dicatum, & inde Brigantio navim conscendens, in Britannias appulit, relicto Brachara sancto Petro eius Vicario, & primario inter alios, quos sacraverat in Hispania Episcopos.

3. Ex qua epistola tria eliciuntur notatu dignissima, quæ Ecclesiam Bracharensensem præ cæteris reddunt nobiliorem, illustrioremq; Primum, D. Petrum Ratistensem fuisse Primarium antistitem constitutum à B. Iacobo inter alios Hispaniæ præsules, quos crearat. Secundum, in vrbe Bracharensi primatū ædem Deiparae Virgini à Beato Iacobo fuisse dicatam post Cæsaraugustanū templum. Tertium, fuisse Beatum Petrum Vicarium in Hispania eiusdem B. Iacobi, quæ vicaria non Elpidio Toletano, non Pio Hispalensi, non deniq; Athanasio Cæsaraugustano concessa est, sed B. Petro, utpote Primati, maioriq; inter cæteros, ac digniori, cui tota iurisdicctio, ac potestas Apostolica mandaretur. Hoc enim fuit primum legationis officium, quod in Hispania, ne dicam in orbe Christiano, alicui commissum reperitur, nam de alijs legationibus, postea concessis pluribus elapsis annis subiungit Portucalensis Episcopus Hugo in hæc verba.

4. De prima legatia ad Hispanias à B. Clemente missa sic Dexter Paciani filius in historia ad Oresum, quam in eodem codice descriptam invenio. Philippus cognomento Philoteus, qui prius corpora sanctorum martyrum Gervasij, & Prothasij civium suorum Me-

diolanensium Mediolani sepeliebat, conversusq; in campo Laminitaneo à B. Paulo Apostolo, illum secutus adhaesit Clementi, à quo legatus missus in Hispanias Barchinonæ, Casaraugusta, Valentia, Toleti, Hispali, & in multis alijs urbibus predicat. Aul. Cornel. Palma. V. C. cive Toletano, Duumviraq; Christiano, M. Marcellus Toletum venit, ibiq; sedem totius Carpetaniae primariam constituit. De alijs legationibus, multa idem Dexter, & Maximus Casaraugustanus Episcopus, inde videat serenitas vestra, &c. Hactenus Hugo Portuc. præsul, cuius testimonium irrefragabile dicit Bivar. in commentar. ad Dextr. anno Christi 37. pag. 57.

5. Eundem Primatum D. Petri affirmat Dexter in Chron. anno Christi 37. his conceptis verbis. Nam, & Iacobus sanctus Apostolus Zebedæi filius peragratis urbibus Hispaniæ, multisq; erectis Ecclesijs, & Episcopis creatis ex advenis Petrum Bracharae primum reliquit Episcopum, &c. Bivar. in commentar. ad hunc locum, pag. 56. Hunc (inquit) Sanctissimum martyrem, ac primum Bracharae Episcopum discipulum fuisse sancti Iacobi Apostoli ab eoq; in eadem urbe episcopalibus insulis decoratum, testantur quotquot de rebus Hispanis scripserunt.

6. Comprobatur eadem veritas ex D. Athanasij operum fragmento, quod typis excudit D. Prudentius à Sandoval in historia Episcoporum Tudensium, cuius in Catalogo nostro præsul Portucal. meminimus, 1. part. cap. 2. pag. 19. quod sic habet. *Ego novi sanctum Petrum primum Bracharensē Episcopū, quem antiquum prophetam suscitavit sanctus Iacobus Zebedæi filius magister meus. & infra. Hic vir Apostolicus acceptis à sancto Iacobo institutionibus Apostolicis, Evangelio, & ordine missæ, ac celebratione Sacramentorum, venit Bracharam, epistolas Apostolico plenas spiritus scripsit ad Ecclesias in quibus Episcopos instituit, de Iriensem, Amphilochemensem, Eminensem, Portuensensem, ubi sanctum Basilium condiscipulum posuit, qui illi per martyrium sublato successit in Sede Bracharensi, Epitacium in Tudensi, &c.*

7. Huic Athanasij fragmento fidem maximam adhibendam esse cōvincit vita ipsius sancti Petri scripta à Caledonio Episcopo Bracharensi, qui obiit anno Domini 260. ubi refert, quidquid sanctus Athanasius de B. Petro Iacobi discipulo scripserat, ut apparet ex Hugonis epistola supra adducta, tradit Bivar. in comment. ad Dextr. dict. anno 37. pag. 57. &

pag. 161. ubi non levib⁹ fundamentis
fulcit omnia, quæ in dicta epistola
continentur; tam circa transmigra-
tionem duodecim tribuum in Hi-
spaniam à Nabuchodonosor factam,
& Vriam patrem sancti Petri Bracha-
rensis, quam circa institutiones A-
postolicas, Evangelium, & missæ or-
dinem, foundationesq^{ue} Ecclesiarum.
Sic enim omnia explanat, ut nihil
iam obijci valeat dicto fragmento,
quicquid illud labefactare conetur
Stattius in antiquitat. Portugal. cap.
58. & 59. cuius tela strenuè conscin-
git Bivar. pag. 63. & nos ea de re fu-
tus agemus in historia Ecclesiastic.
præululm Bracharenf. cum in vitam
B. Petri Ratistensis incidimus. Vi-
deatur Iosephi. Pellicier dicta stanc.
42. col. 646. cum sequentib. in no-
tis ad Panegy. d. Ludovic. de Gon-
guera.

8. Aliud non minus egregium te-
stimonium apparet ex Concil. Bra-
charenf. I. quod affert fr. Bernardus
de Britto 2. part. Monarch. lib. 6.
cap. 2. ubi patres gravissimi, qui il-
li affuerunt D. Petrum primum Pri-
mariumq^{ue} Ecclesiæ Bracharēsis præ-
sulem agnoverunt, totiusq^{ue} regio-
nis Apotolum nominarunt, sic enim
inquit. *Nunc autem si placet vobis om-
nibus statuatur, quid agendum sit de
reliquiis sanctorum, præcipue de patre*

*nostro, & Apostolo huius regionis Petro
Ratistensi, quem ad salvandas animas
Iacobus Domini consanguineus dimi-
sit.* Apostolum cum compellat Flavi-
us Dext. in Chron. anno Christi
308. num. 1. dum meminit sancti
Britij Episcopi Eborensis, à B. Pe-
tro Episcopo Bracharenf. & ab An-
gelo exhilarati, & à custodia publi-
ca educi: quo loci eleganter Bivar.
in hunc modum. *Demque notarim,
quod alij D. Petro Apostolo de Bri-
tjo liberato à Vinculis tribuunt, Dext.
D. Petro Bracharenf. Episcopo, ex
aliorum relatione tribuisse, tum, quia
Britius erat Eborensis in Lusitania an-
tistes, tum, quia Petrus etiam ille à
Lusitanis vocabatur Apostolus, ut Pa-
tres Concil. Bracharenf. sub Pantra-
tiano Episcopo vocaverunt.* Hactenus
Bivar. ex quo constat per antono-
masiam in Hispania Petrum Rati-
stensem Apostolum nominari.

9. Concinnunt lectiones vetustissi-
mi Bracharenfis Breviarij in die B.
Petri 26. Aprilis, quæ sic habent. *Bea-
tus igitur Petrus ipsius Apostoli disci-
pulus extitit, & ab eo ob sanctitatem,
& rei benegerenda sapientiam Bracha-
rensis Ecclesia Episcopus ordinatus,
itaq^{ue} B. Petrus Christi Evangelium Bra-
charis predicans celestem doctrinam
miraculis approbat, &c. Idem tradit*

Iulianus in adversar. pag. 141. *Sanctus Petrus primus Episcopus Bracharenfis (ut quidam putant etiam civis) baptizatus à B. Iacobo, & cum Basilio, qui post fuit ex Carthaginensi Hispania civitate translatus Bracharam, consecratus est. Affirmant Valsus, Marius Sicut. Ambros. de Morales, Marieta de Sanctis, & plures alij relati à Bivar. in dict. comment. anno Christi 37. pag. 56. D. Maurus Ferrer in historia D. Iacobi, lib. 2. cap. 10. Britto 2. parte. Monarch. lib. 5. cap. 3. pag. 14. Sandoval in Tudensib. antiquit. pag. 14. Georg. Braun. Agrippinas in Thesaur. urb. præcipuar. mund. quem citat Barbosa d. tit. 3. cap. 8. nu. 12. & passim alij, qui res Hispanicæ scripsere.*

10. Martyrio sublatus est Beatus Petrus ad oppidum Rates, non longe à Brachara Augusta anno à Nativitate Domini 45. quo in loco ante altare in Ecclesia pro Christo, eius hostia factus, gladijs confossus est. Sic enim habent lectiones Horatij Bracharenfis in eius festo 26. Aprilis die. Illum claruisse miraculis frequentissimis affirmat Dexter in Chron. anno Christi 110. ubi sic habet. *Sanctus Petrus Episcopus Bracharenfis, & martyr ad oppidum Ratem in Bracharijs non procul à Brachara Augusta, qui pro fide Christi anno Domini 45.*

martyrium illustre subierat, frequentissimis; & clarissimis miraculis clarior habetur; cui succedit Basilus; & postea Ovidius civis Romanus. Mentinit Beati Petri martyrologium Placentiæ, dum ait. Hispania natale sanctorum Episcoporum Epitafij, & Basilij illi nostri Tudensisq. Episcopi Petri Bracharenfis discipuli. Iterum Dexter. Chron. anno 277. Floret memoria Tuda sancti Epitafij sui primi Episcopi discipuli sancti Petri Bracharenfis.

11. Hic vir sanctissim⁹ non solum Protopræsul, primusq. antistes totius Hispaniæ, sed etiam Protomartyr illustris fuit quandoquidem dux, & Imperator Hispaniæ martyrū, ac prior Christi athleta lauream martyrij reportavit, unde iure, meritoq. dicendus Protomartyr Hispaniæ, ut eum compellat Sandoval in antiquitat. Tudens. pag. 17. eo quod nullus reperitur in Hispania præsul, qui ei ferat, vel in martyrio, vel in consecratione Primatum.

12. Ex quibus iam apparet vetustiore esse Ecclesiam Bracharensē omnibus Hispaniæ Ecclesijs; utpote à B. Iacobo primitus fundatam, Divoque Petro eius discipulo traditam, quem in ea constituit primum primariūq. antistitem inter alios; quos sacraverat in Hispania Episcopos, ut

perspicuis verbis tradit Episcopus Portuen. Hugo in citata Epistola, quam Bivar. adducit ad corroborandam fidem, firmandamq; Dextri auctoritatem. Quare si antiquiori Ecclesie Primatus dignitas deferenda est? Sileat Toletana Ecclesia, quæ iunior, recentior, noviorq; est Ecclesia Bracharensi, omnium Hispanie matre, atq; magistra. Nullius enim nominis tunc erat civitas Toletana, utpote quam tunc temporis Romani nullo honoris fastigio decorarant, nulloq; conventu iuridico, seu alio dignitatis signo ornarant, quod in Brachara Augusta multo aliter se habebat, erat enim Augusta civitas, & Primaria, in eaq; conventus iuridicus residebat, ut supra tradidimus.

Igitur Bracharensi antiliti B. Petro, ut antiquiori, eiusq; successorib; Primatus dignitas tribuenda est.

C A P. XIII.

Divus Petrus Primatiales exercet dignitatem, quod ex sex signis illustrissimum sit.

S Y M M A R I U M.

Divus Petrus vere Primatum Ecclesie Bracharensis exercuit.

2. Episcopus variis in locis creavit.
3. Evangelium per totam Hispaniam disseminavit.
4. Quidquid Hispanos docuit, accepit a B. Iacobo magistro suo.
5. Scripsit à se epistolis reliquos Hispania Episcopus instituit.
6. Hallucinatur, qui Primatum Ecclesie Bracharensi denegat.

NON solum in habitu, & potentia obtinuit B. Petrus iurisdictionem Primatiales in tota Hispania, sed etiam in actu eam exercuisse planum est, quod probatur ex signis denotantibus Primatiales dignitatem super ceteros Episcopos, quibus usus est dum vixit. Primum signum. Vicarius fuit B. Iacobi in Hispania, quo Vicariatus honore functus est, ut constat ex Epistola Hugonis supra citata, ibi. *Invenio sanctum Petrum Ratistensem fuisse in Hispania Vicarium sancti Iacobi; & infra: In Britannias appulsi, relicto Brachara sancto Petro eius Vicario, & primario inter alios, quos sacraverat in Hispania Episcopos. Secundum signum; Apostolum egit, munusque exercuit Apostolicum, appellaturq; Hispanie Apostolus, ut claret ex Cont. Brachar. l. supra relato, in quo antistites, qui illi inter-*

fuerunt eum hoc nomine honorifico compellant, ibi. *Statuatur quid agendum sit de reliquijs sanctorum, praeipue de patre nostro, & Apostolo huius regionis Petro Ratistensi, &c.*

Tertium: fundavit Ecclesias, in eisq; Episcopos constituit per totam Hispaniam, vt apparet ex praedicta Hugonis epistola, ibi. *Instituitq; ex discipulis sui magistri, quos secum adduxerat Episcopos, Portucalæ, Eminio, Conimbricæ, Vlyssipponæ, & ultra Nerium promontorium, alios.*

Idem colligitur ex Athanasij fragmento supra citato, ibi. *Epistolas Apostolice plenas spiritu scripsit ad Ecclesias, in quibus Episcopos instituit, vt Iriensem, Amphilochem, Eminensem, Portuensem, vbi sanctum Basilium condiscipulum posuit, Episcopatum in Tudensi.*

2. Plane ex his duobus testimonijs liquido constat B. Petrum, non solum in vrbibus Gallæciæ, & Lusitanie Tudensi scilicet Portucalensi, Conimbricensi, Eminensi, nunc, *Agueda*, Vlyssipponensi, Iriensi, vulgo, *o Padrao*, translata ad Compostellam, Amphilochem, hodie Auriensi, sed etiam ultra Nerium promontorium, vulgo, *Cabo de finis terra*, Episcopos constituisse, praefecisseq; autoritate nixum. Primatiali, quam per totam Hispaniam exerce-

bat, quod ingenue fatetur Sandoval in Tudensi Ecclesiæ antiquit. dum, fol. 14: agnoscit S. Episcopatum Tudensem Episcopum à Beato Petro Bracharensi Ecclesiæ Primati, in Tudensi suifse Ecclesia constitutum.

3. p. Quartum signum: Enunciatio Evangelij, non ad vnam tantum provinciam Gallæciæ terminata, sed ad omnes vltra, & citra Tagum, ad Toletanam, vsq; vrbem, quarum populos in fide catholica imbuedos institutosq; ei tradidisse B. Iacobum, palam est, ex citata Hugonis epistola, ibi. *Non in vna tantum civitate commorabatur, sed zelo fidei Mediterranea citra, & vltra Tagum, populosq; sibi commissos ambiens, Aegyptia, Callesia, Emerita, Aemerasia, & in alijs Vettonum, & Lusitanorum vrbibus, verbu Dei disseminat.* Vbi notatione digna sunt, ea verba (vltra, citraq; Tagum, populosq; sibi commissos ambiens) quibus ostenditur, dictionem Beati Petri à D. Iacobo ei madatam, non in Bracharensi tractu fuisse inclusam, sed extensam, & prolatam vltra citraq; Tagum, ad totas Gallæciæ, Lusitaniaeq; provincias, & ad Vettonum populos, prope Toletum, & Carpetanos, quibus erant contermini, vt post Plinium, Prudentium, & Florian, tradit Morales in antiquitat. Hispan. post lib. 12. tit. Vace-

tanos Vestones, sol. 97. vers. & lib. 7. Chron. cap. 13. quibus in locis, vt primarius antistes super omnes verbum Dei disseminavit, fidei, & fundamenta iecit.

4. Quintum signum. Accepit D. Petrus institutiones Apostolicas à B. Iacobo, Evangelium, ac missæ ordinem, ac etiam celebrationem Sacramentorum, quæ omnia ipse B. Petrus primus promulgavit, & docuit; constat ex Athanasij fragmento supra relato, ibi. *Hic vir Apostolicus acceptis à S. Iacobo institutionibus Apostolicis, Evangelio, & ordine missæ, ac celebratione Sacramentorum, venit Bracharam; de quibus Apostolicis institutionibus; sic Bivar. d. pag. 57. De constitutionibus Apostolicis, & ordinatione missæ, quas eidem Petro tradidisse dicitur S. Iacobus, non est ambigendum, cum superius monstratum sit ab Apostolis fuisse composita statim post adventum Spiritus Sancti. Idem affirmat de Evangelio, & missa, seu liturgia, comprobans huius testimonij veritatem, ac fidem ex illis 18. libris in plumbeis tabulis exaratis, qui reperti fuere in monte Ilipulitano Granatensi, vulgo, Monte sancto, quorū aliqui à sancto Apostolo compositi leguntur, præsertim vnus, cui inest titulus, De missa Apostolorum, cum suo caeremoniali, & alter, De*

historia Evangelica, quò apertissimo testimonio, illud solvitur dubium, quod obijci poterat de Evangelio D. Matthæi, quod scriptum non fuerit, vsq; ad annum Christi 41. quò D. Iacobus ex Hispania discessit. Respondetur enim B. Apostolū non eguisse Evangelio D. Matthæi, vt sanctum Christi Evangelium, quod ab ipso Christi vivo fonte hauserat, suo communicaret discipulo Petro, quod psequitur eleganter Bivar. d. pag. 57. ad finem. Has enim institutiones Apostolicas, Evangelium, missæ, & Sacramentorum ordinem, B. Iacobum Divo Petro discipulo, & non alijs tradidisse ait Athanasius, vt ab ipso, tanquam à capite, & Primате fluere in cæteros Hispaniæ Episcopos veluti membra, promulgatio doctrinæ cælestis, quam à D. Petro Bracharēsi, vtpote superiori, & inter discipulos primo, cæteri accipere tenerentur.

5. Sextum signum. Scribit D. Petrus epistolas Apostolico plenas spiritu ad Episcopos Hispaniæ, vt constat ex citato D. Athanasij fragmento, ibi. *Epistolas Apostolico plenas spiritu scribit ad Ecclesias, in quibus Episcopos constituit, vt Iriensem, &c. Quo testimonio planum fit à D. Petro, vt Primате cæteros Episcopos edoctos fuisse, institutosq; vt ijs, quæ ad mun-*

suum recte obeundū necessaria erāt, non desſent, quin potius ſedulam curam exhiberent; maioribus enim Episcopis incumbit inferiores Episcopos admonere, hortari, ac etiā ſi opus fuerit arguere; quod optime exēquebatur D. Petrus divino afflatus ſpiritu, literas exhortatorias mittens ad illas Eccleſias, in quibus Episcopos conſtituerat.

6. Nullus igitur poſt tot ſigna Primatum indicantia, illum B. Petro Eccleſiæq; Bracharenſi amplius abnegabit, & ut ipſa ſigna illuſtriora fiant, ſingula percurrēmus, ut Primatum D. Petri ij ſoli non videant, qui cæcutiunt.

Elucidantur priora tria ſigna.

7. *Vicariatus officium, quod in Hiſpania exercuit S. Petrus, Brachareſis Eccleſiæ Primatum demonſtrat.*
8. *In Petro Bracharenſi, ut in petra firmiſſima Beatus Iacob fundavit Primatum Hiſpaniarum.*
9. *Beatus Petrus, ut iuriſdictione, ita dignitate maior fuit omnib; Episcopis Hiſpaniæ.*
10. *Probat ex Apoſtoli titulo B. Petrum fuiſſe Hiſpaniæ Primatem. V. num. 11.*
12. *Probat eadem veritas ex Ec-*

cleſijs, quas crexit, ac rexit. V.

num. 13.

7. T I G I T V R à Vicarij officio auſpicemur, quæ evidētor Primatus demonſtratio reperiri poſeſt, quam exercitium iuriſdictionis in tota Hiſpania, quam ut Vicarius D. Iacobi adminiſtravit B. Petrus? Cur, quaſo, hæc iuriſdiction, & Vicariatus culmen, ac dignitas, mandata non ſuit Elpidio Tolerano Episcopo eiſdem D. Iacobi diſcipulo? Certe quia Primas non erat, nec inter diſcipulos primus, nec in vrbe Primaria conſtitutus Episcopus, ac per conſequens honor iſte illi deſerendus non erat, ſed B. Petro Primario Episcopo, & in Auguſta civitate totius Gallaciæ Metropoli, & inter claras Hiſpaniæ vrbes præſtantiffima conſtituto, Petrum enim, ut petram, & rupem firmiſſimam, fundamentumq; Eccleſiæ Bracharenſis poſuit B. Iacobus, ſuumq; Vicarium creavit, ut Primatum in tota Hiſpania, tanquam maior inter diſcipulos, prior inter Episcopos, dignior inter delectos, ſanctior inter immaculatos, ditionem eccleſiaſticam, & poteſtatē exerceret. Si enim claviger Chriſti

Simon Petrus ideo Princeps Apostolorum, & maior super reliquos Servatoris nostri Apostolos, dictus est, quia eiusdem Vicarius in terris extitit, ab eoꝝ potestatem, & imperium supremum accepit cum ei dictum fuit Ioan. ult. nu. 17. *Pasce oves meas*, quo loco eum pastorem, Vicariūq; suum, ipse summus omnium pastor optimus, constituit, vt probat text. in cap. In novo, 21. dist. tradit Baron. annal. tom. 1. anno Christi 31. pag. 93. prosequitur Cassan. in catal. 3. part. considerat. 30. Cur Beatus Petrus Bracharensis Episcopus, non est censendus princeps inter discipulos B. Iacobi, & omnium Primarius, si ab ipso B. Iacobo Vicarius constituitur, in tota Hispania, omnemq; in eum trāsmisit B. Apostolus, quam acceperat à Christo Domino potestatem? hoc enim fieri non potuit sine afflatu divini numinis, quandoquidem omnium Apostolorum mentes moderabatur Deus, neꝫ sine illi⁹ instinctu aliquis illorum, quidquam agere præsumebat, quāvis animo illud concepisset, vt comprobat Baron. d. tom. 1. anno Christi 44. pag. 319. nu. 21. cum ergo Beatus Iacobus totius Hispaniæ fuisset Apostolus, in eaq; post discessum suum Vicarium reliquisset Beatum Petrum Ecclesiæ Bracharensis Episcopum, consequens fit, eun-

dem Vicarium principem fuisse aliorum præsulū, ac discipulorū, quos in Hispania Episcopos constituerat.

8. Secundó comprobatur, nam B. Iacobus, vt inquit, Athanasius in citato fragmento, D. Petrum suscitavit, eiꝫ indidit nomen petræ, quasi cum eligens in petram angularem, & fundamentum Ecclesiarum Hispaniæ, in qua Vicarium, & Episcopum Primarium Bracharensem, eum constituerat, imitatus Christum Dominum, qui vt ait Baron. d. tom. 1. anno Christi 31. pag. 92. num. 24. initio Ecclesiæ eligendæ, quæ ædificatio Dei est, tantæ molis excitandæ sapientissimus architectus de primario lapide in fundamento locando, statim cogitans Simoni mox dixit, Ioan. 1. nu. 42. *Tu vocaberis Cephas*, id est, *petra*; (si vocem Syriacam latine reddas) ac si diceret, tu vocaberis petra ad constructionem ædificij Ecclesiæ, super te vt petram, Ecclesiam fundabo. Sane eodem divino consilio ductus B. Iacobus, D. Petrum discipulum, quem suscitavit, petræ nomine insignivit, vt super illam petram Ecclesia Bracharensis fundata, primaria, & princeps omniū, quas in Hispania erexerat, appareret, eiusq; præsules hanc per petuam Primatiales dignitatem obtinerent.

9. Tertió ex eo ostenditur, quia maioritas iurisdictionis arguit maiorem dignitatem, & eminentiam, ut per Host. in summa. de maior. & obedient. §. 1. circa finem. Rora decif. 4. circa medium, vers. Quamobrem, de elect. in novis, Dec. cons. 16. aut finem, nam inter alios modos cognoscendi dignitatem ecclesiasticam, ille est, quando quis habet administrationem rerum Ecclesie, cum iurisdictione, ut tradit Archid. in cap. 1. col. 1. vers. Dic quod dignitas, de consuetud. lib. 6. per text. in cap. Voluimus, cum duobus sequentibus, 89. dist. quem sequuntur ibi Ioan. Andr. Gemin. Anchar. Butr. & Abb. in cap. De multa, num. 2. 1. vers. Prima conclusio, de præbend. Aretin. cons. 23. num. 3. Stephan. Grat. discept. forens. cap. 1. 1. nu. 75. Constat autem B. Petrum maiorem iurisdictionem habuisse, quam habuere, vel antistes Toletanus, vel ceteri Episcopi à B. Iacobo ordinati, quippe qui princeps erat, & primus discipulorum, Vicariusq. D. Iacobi in tota Hispania. Ergo Primatem illum fuisse totius Hispaniæ ambigendum non est.

10. Confirmatur ex 2. signo, tituloq. honorifico Apostoli, quo B. Petrum nominarunt gravissimi patres in Bracharenſi prima Synodo con-

gregati, cuius supra meminimus; Apostolum enim huius regionis cum compellant verbis dilucidis, & perspicuis. Honoris quidem titulu esse Apostolatus, & qui primum in Ecclesiastica Hierarchia sibi vindicat locum, ex D. Paulo tradit Baron. d. tom. 1. anno Christi 57. pag. 521. nu. 2. Cuius quidem tituli gloriam ipse Paulus consuevit libere ostentare, ut cum ad Corinthios 9. num. 1. scribens ait. *An non sum Apostolus?* & ad Timoth. 1. cap. 2. nu. 7. *Positus sum ego predicator, & Apostolus, veritatem dico, non mentior, doctor gentium in fide, & veritate.* Vnde D. Hieronymus in hunc locum. *Grudem (inquit) inter Christianos sibi vendicans dignitatem, Apostolorum se Christi titulo prænotavit.* Idem etiam Apostoli adeo præcelſe dignitatis sunt, ut merito Patriarchis, ac etiam Prophetis præferri debeant. Quoniam, ut habetur Ephes. 2. nu. 20. enarrans Apostolus dona collata à Christo in ædificationem corporis sui idest, Ecclesie, primo ponit Apostolos sic dicens. *Estis cives sanctorum, & domestici Dei superædificati supra fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Iesu.* Præferendi etiam sunt, quia principes populorum dicuntur. *Constituens eos principes super omnem terram.*

Pfal. 44. num. 17. & de his habetur Apoc̃alypt. 21. nu. 14. cum dicitur, quod mur⁹ civitatis, scilicet supernæ Hierusalem, habet duodecim fundamenta, & in eis duodecim nomina Apostolorum, & agni. Eos Ecclesia non semel appellat *Ecclesiarum principes, belli triumphales duces*. Adde, quod quilibet eorum habuit principatum sibi à Deo decretum magnæ alicuius provincie, vel regni, ut prosequitur Cassian. in catal. 3. part. cōsider. 29. per tot. Principes ergo Apostoli fuerūt Ecclesiarum, & populorum facti à Domino Iesu Christo, ut Ecclesias ordinarent, & gubernarent, circa divinum cultum, populos doctrina, & virtutis exemplis ad salutem traherent, vitæ sanctitatem, ac miraculis orbem illustrarent, ut probat D. Anton. in sua summ. part. 3. tit. 31. cap. 85.

11. Cum ergo D. Iacob⁹ princeps fuerit populi Hispaniæ iure tituli, & dignitatis Apostolatus, quem divinitus obtinuit in ipsa provincia ab eo peragrata, & radijs fidei illuminata, eundemq; Apostolatus titulum, & honorem Petro discipulo demandaverit cum tota ea potestate, quæ à Domino eidem officio, ac muneri collata est; planum fit D. Petrum maiorem fuisse cæteris discipulis, maioremq; potestatem obtinuisse, exer-

cuisseq; tum ratione Apostolatus, principatusq; super omnes, tum Vicariatus causa: quibus titulis illum tantummodo in hunc fuisse inter omnes apertis testimonijs reliquum comprobatur.

12. Insuper hæc Primatilis dignitas D. Petri illustrior, ac splendidior fit, ex tertio signo, quod adduximus supra, nempe ex fundatione Ecclesiarum, creationeq; Episcoporum in eisdem Ecclesijs, quod fecisse B. Petrum in quam plurimis, affirmat Hugo Episcopus Portacal. ac etiam D. Athanasius in fragmento supramemorato. Ea enim Episcoporum institutio, & creatio, Ecclesiarumq; erectio, ac ædificatio, non ad quemcūq; Episcopum pertinet, sed ad Primarium, Primatemq; in quo maior, & suprema dignitas residet super omnes; quod confirmatur, quia olim dispositio omnium Episcopatum, & superiorum dignitatum, spectabat ad Papam, cap. 1. 22. dist. cap. Perleitis, 25. dist. Gloss. & ibi Doctores in cap. Quamquam, de election. in 6. facit cap. Decretis, 21. dist. ubi habetur, quod maiorum, & minorum sacerdotum discretio veteris, & novi testamenti ab ipso Christo sumpsit exordium, qui duodecim Apostolos tanquam maiores sacerdotes instituit, discipulos vero, quasi mi-

nores. Et quod solus Papa possit erigere Episcopatus, & superiores dignitates, probat text. in cap. Quoad translationem, de offic. legat. & in cap. Sic ut vñre, de excel. prelat. Selva de benefic. 2. part. quest. 1. nu. 9. d. 1. Cum ergo appareat D. Petrum Episcopos constituisse in plurib^{us} Ecclesijs, dicendum est eam potestatem exercuisse, ut Primatem totius Hispanie à D. Iacobo constitutum ad erigendas, & ordinandas eiusdem Hispanie Ecclesias, tanquam ipsius Vicarium, & totius regionis Apostolum, quod officium peculiare est, ac proprium Patriarchatum ab ea iurisdictione ordinaria, & suprema dimanans, quam in omnes Archiepiscopos, & Episcopos sibi subditos exercere valent, ut colligitur ex can. 39. Conc. Niceni de octoginta ex Arabico habitis, quem refert Barbosa de vera patr. sedium erect. tom. 3. cap. 1. nu. 34. cuius canonis verba concepta sic habent. *Consideret Patriarcha, quae Archiepiscopi, & Episcopi eius in provincijs suis faciunt, & si quid reperiat secus quam oporteat factum, mutet, & disponat, ut sibi videbitur, siquidem est pater omnium, & illi filij eius, siquidem praest. Patriarcha his omnib^{us}, qui sub potestate eius sunt, sicut ille, qui tenet sedem Romae caput est, & princeps omnium Patriarcharum.* Ex quo se-

quitur, quod Patriarchae, huius ordinis iurisdictionis vigore, dispensare valent cum Episcopis, seu alijs beneficiorum collatoribus sibi subiectis, qui ob pravam beneficiorum collationem fuerant à Concilio suspensi, ut probat text. in cap. Grave, ad finem, de praebend. ibi. *Huiusmodi suspensionis sententia praeter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchae minime relaxetur.* Vbi Sum^{us} Pontifex Patriarchae potestatem, quoad hanc dispensationem potestati Romani Pontificis aequat, nec mirum, quia maiores Patriarchae Summorum Pontificum privilegijs, ac praerogativis utuntur, ut probat text. in cap. Renovantes, 22. dist. auth. de eccles. tit. §. 1. coll. 9. text. in leg. Omni innovatione, C. de sacros. Eccl. l. 1. & ibi Gloss. verbo, laetetur, C. de privil. vrb. Constantinop. lib. 11. Unde ratione huius papalis similitudinis, Patriarchis maioribus Romani Pontificis insignijs, & ornamentis, uti fas est, ut tradunt Abb. Hosti. & alij communiter in cap. Antiqua, de privileg. Quod evidentius probatur; nam in primitiva Ecclesia Episcopi, qui ab Apostolis constituebantur, seu mittebantur ad regenda loca cum potestate super alios Episcopos, omnia providebant, plenamque iurisdictionem sine ulla re-

strictione exercebant, vt notat Ioan. Andr. in cap. Quaquam, de elect. in 6. & in cap. Quod alicui, de regul. iuris, eodem lib. in Mercur. Henric. in cap. Querelam, de elect. tradit Selva de benefic. dict. quæst. 1. nu. 9. ad med. Igitur D. Petr^{us} dum Episcopos constituit in diversis locis asserendum est id fecisse, vt Primatem, exercuisseq; Primatiale potestatem in tota Hispania à D. Iacobo sibi concessam erigendo Ecclesias, Episcoposq; consecrando, quod neq; Toletano Antistiti, nec alij præfui Hispaniæ concessum vnquam fuisse, aliquis demonstrabit.

Illustrantur posteriora tria signa.

14. *Probatur eadem veritas ex annunciatione Evangelij facta à B. Petro per totam Hispaniam.*
15. *Solvitur obiectio contra superiorum veritatem. & nu. 16.*
17. *Probatur superior doctrina ex officio docendi, circa Sacramenta, & caeremonias, Hispania populos, quod habuit B. Petrus. & num. 18.*
19. *Item ex epistolis à B. Petro scriptis omnibus Hispania Ecclesijs. & num. 20.*
21. *Concluditur ex supradictis proposita doctrina.*

14. O M P R O B A T V R amplius hoc Primatialis dignitatis exercitiū ex quarto signo ipsi^{us}, nempe (enunciatione Evangelij) non ad vnā tantū provinciam Gallaciæ terminata, sed ad omnes vltra, & citra Tagum, in quibus populos sibi cōmissos ambiens visitabat, vere Apostolus Hispaniæ, ipsiusq; summus pastor, ac Primas, quam visitationem ille facere nequibat, nisi prætextu Primatialis dignitatis. Etenim Patriarchæ, Metropolitanique visitare tenentur suas provincias, & precurationem à subditis suffraganeorū suorum exigere, vt probat text. in cap. Cum Apostolus, & ibi Gloss. verbo, Archiepiscopi; cap. Solutæ, & cap. Super eos, & cap. Cum nup. de censib. cap. Cū ex officijs, de præscript. fuisse Quaranta in Bullar. verbo, Archiepiscopalis authoritas, 33. author. vbi agit de potestate, quam exercet Metropolitan^{us} provinciam visitando. Quæ tamen potestas visitandi, hodie per Conc. Trid. sess. 24. de reform. cap. 3. sublata est eis, nisi causa cognita, & Concilio Provinciali probata, intercedat. Nam tunc poterit visitare, & habebit easdem facultates, quas ante Conc. de iure cōmuni habebat. 15. Nec obstabit si quis obijciat D. Petrum potuisse lustrare, visitareq;

Ecclesias, in eisque enunciare Evangelium, concionari, docere fidem catholicam, iure Metropolitano, non vero Primatiali. Etenim constat, & planum est Metropolitanos in provincijs suis visitandi facultatem habere, vt probat iura supra citata, quæ de ijs in specie loquuntur. Cum vero D. Petrus fuisset Metropolitanus earum Ecclesiarum, in quibus concionabatur, dicendum videbatur iure Metropolitico id fecisse non Primatiali iure, quo non indigebat ad visitandas provincias sibi subiectas, cum eam visitationem, vt Metropolitanus facere posset, tradit Quaranta d. author. 33. cum sequenti. Sylv. verbo, Archiepiscopus, nu. 12.

16. Non inquam obstat huiusmodi obiectioni, nam facile respondetur D. Petrum non exercuisse hanc iurisdictionem in provincia Gallæciæ tantum, seu in Ecclesijs, quæ ei iure Metropolitico subiectæ erant, sed in omnibus provincijs, ultra, citraque Tagum, ad Toletum usque, Lusitaniamque, Lusitans, Vettonumque populos ambiens, Primatiam dignitatem in Hispania exercebat. Cum enim Ecclesias Emeritæ, & Ambrosiæ visitasset, quæ nunquam Metropolitico iure Ecclesiæ Bracharensi subiectæ fuere, iure eas Primatiali visitasse dicendum est, exercuisseque officium, & munus summi præ-

sulis, & antistitis in tota Hispania, egisseque patrem omnium præsulum, quod Patriarchatu peculiare non est, vt habet citat. can. 39. Conc. Niceni de octoginta in Arabico habitis.

17. Quintum ex supradictis signis eandem Primatiam comprobant dignitatem, eiusque exercitium Primatem constituit in possessione huiusmodi honoris; nam promulgatio Evangelij, traditioque institutionum Apostolicarum, missæ sacrificij, ac celebrationis Sacramentorum, quæ mysteria à B. Iacobo D. Petrus acceperat, vt populos Hispaniæ sibi commissos institueret, ad ipsum D. Petrum, utpote Primatem, eminenter pertinet, ubi ab ipso tanquam vivo fonte in alios Episcopos, veluti rivulos, veræ fidei dogmata, & aquæ salutariæ doctrinæ, fluere, ac spargerentur. Si enim ad Metropolitanum spectat corrigere deviantes à consuetudine Metropolitanæ Ecclesiæ in divinis officijs, cap. De ijs, 12. dist. ubi diximus in nostris commentarijs nu. 3. suam enim Metropolim tenebat sequi Ecclesia suffraganea, cap. Altaria 1. de consecrat. dist. 7. Gloss. in cap. penult. de celebrat. missar. facit text. in cap. Dilcti 2. de sumon. & in cap. 1. de postulat. prælator. ex ea ratione, quia materia hæc concernit totius provinciæ statum, in qua

Archiepiscopus habet iurisdictionem, cap. Ex frequentibus, de institut. traditio Quaranta in Bullario, verbo, Archiepiscopalis auctor. auctor. 22. Sic item in concernentibus totam provinciam potest Archiepiscopus exercere iurisdictionem in subditiis suffraganeorum, tollendo pravam consuetudinem, ut probat text. in cap. Ad extirpandas, & cap. fin. de filijs presbyter. cap. Ex frequentibus, de institut. cap. In tantum, de simonia, Abb. in cap. Pastoralis, in principio, de officio ordin. & ibi Felia. num. 7. Quaranta id. verbo, auctor. 20. Si inquam Archiepiscopus hac potest exequi in provincia sua; eodem modo Primates in provinciis sibi primatiali iure subiectis, ea exercere valebunt, maiori cum ratione. Nam Patriarche, Primatesq; Metropolitanorum sunt patres, ac principes, illisq; ius dicunt, ac præsunt, ut supra probavimus ex can. 39. Conc. Nicæni, & ex cap. Grave, ad fin. de præben. sequitur manifeste D. Petrum cum misit ordinem, sacrasq; ceremonias, ac Sacramentorum administrationem docuit per totas Hispaniæ Dioceses, hanc exercuisse dignitatem, & obijisse munus ob Primatialem eminentiam sibi traditam à D. Iacobo simul cum potestate promulgandi Evangelium tradendiq; missæ

ordinem, ac Sacramentorum administrationem; graviores enim, & maiores causas fidei scilicet, & Sacramentorum, ad maiores Ecclesiæ prelatos, quales Patriarchæ, ac Primates sunt, pertinuisse planum est, ut probat text. in cap. Urbes, ibi. *Ad quos Episcoporum negotia, salva tamen in omnibus Apostolica auctoritate, & maiores causas, post Apostolicam Sedem, sunt referenda*, text. in cap. In illis, ibi. *Episcoporum Primates, & Patriarchas B. Petrus poni præcepit, qui reliquorum causas Episcoporum, & maiora negotia in fide agerent*, & dist. text. in cap. Provincie, 99. dist. in quibus iuribus habetur, maiores, gravioresq; causas ad Patriarchas, Primatesq; pertinere ex D. Petri institutione, ex eo quod ipsi Primates lege canonica in ijs potiti sunt locis, in quibus Primates erant legis sæculi, ad quos, qui per reliquas civitates commorabantur, qui ad aulam Imperatorum, vel regum confugere non poterant, vel eis permissum non erat, confugiebant pro oppressione eorum, vel iniustitijs suis, ipsosq; appellabant, quoties opus erat, ut ait Anacletus Papa relat. in d. cap. Provincie, 99. dist. Cum ergo B. Iacobus Apostolus gravissimam illam causam, negotiorum maximi ponderis D. Petro commisisset, nempe sacrificium misse,

Sacramentorum administrationem, & ceterasq; Apostolicas traditiones, quod negotium illi soli, & non alij ex discipulis mandavit, asserendum fuisse, illi tanquam Primati, & super alios Episcopos superiori, hanc potestatem tribuisse, utpote, quæ Primatibus tantum competit, ad quos eandem maiores pertinent, non vero ad inferiores prælatos, qui Patriarchatum, & Primatum legibus obediunt, & ceteris. *19. in Sextum signum, eandem comprobatur Primatalem dignitatē, nam constat ex d. D. Athanasij fragmento D. Petrum scripsisse epistolas Apostolico plenis spiritu ad Ecclesias, in quibus Episcopos constituerat, quod maxime demonstrat D. Petrum minus Apostolicum obisse, paternamq; curam gessisse in docendo, & erudiendo illos antistites, quos in Hispania sacraverat, Primatisq; ius exercuisse tradendo eam doctrinam, quæ in subiectis provinciis servaretur, ab omnibusq; custodiretur, ut optima vivendi norma. Hunc enim morem Apostolicum fuisse, eumq; servasse reliquos Christi Servatoris nostri Apostolos, claret ex epistolis, quas scripserant divino spiritu plenas, ad eas Ecclesias, in quibus Episcopos creaverant, & constat ex epistola B. Petri Apostoli Christi. Vis*

carij, de qua Baron. tom. 1. annal. anno Christi 45. nu. 15. sic ait. Sic autem stabilita Sede Romana Petrus Antiochenæ Ecclesiæ Episcopum illi præficiendo, propexit, ita etiam in memor Ecclesiarum, quas in Ponto, Capadocia, Gallacia, Asia, scilicet minoris, & Bithinia creaverat, suam primam ad eas scripserat epistolam, & c. Idem Baron. d. tom. 1. anno Christi 68. nu. 3. de secunda epistola Petri ad Hebræos, agens sic inquit. Cum ageret Petrus Romæ, non satis sibi visum Ecclesiæ Romanæ prospicere, sed quod universi gregis creditam sibi curam à Domino accepisset, & præcipue Judæorum provincinam in Concil. Hierosolymitano sibi assumpsisset, iam ad eos secundam scribit epistolam, in qua hæc ipse. Hanc ecce vobis charissimi secundam scribo epistolam, in quibus vestram exorto in cōmunionem sinceram mentem, & memores sitis eorum, quæ prædixi, 2. Petri 3. num. 1. & c. Idem comprobatur ex epistola B. Pauli, ac ex epistola illa celeberrima B. Clementis ad Ecclesiam Corinthiorum gravi schismate laborantem, quam Baron. dict. tom. 1. anno Christi 95. nu. 1. egregie commendat, & summe extollit, dum ait. Hoc tempore laborante, diro schismate Corinthiorum Ecclesiæ, Clement. Pæpæ, ad quem spectabat universo Christi

gregi prospicere, scripta ad eos egregia, qualem pastorem omnium deceret, epistola, ad pacem, & mutuam concordiam conservandam adducere conatus est. Quibus testimonijs comprobatur ad supremos Ecclesiarum principes spectasse ad inferiores prelatos, epistolas scribere, ut illis consulerent, Ecclesijs prospicerent, necessariam edocerent, ac dissidia, si qua forent, sopirent, omniaque componerent, sicut decet supremos antistites, quibus inferiorum presulum cura commissa est.

2. Ita plane Apostolus Hispaniarum B. Petrus Apostolico afflatus spiritu, epistolas scribit ad Episcopos, quos sacraverat, ut Apostolicum munus ageret, supremique presulis curam in Hispania exequeretur, docens, instituens, & erudiens per epistolas eos Episcopos, quos instituerat, & quorum paternam gerebat sollicitudinem, utpote Primas, ac prior sublimiorque Hispaniarum antistes, cui à D. Iacobo Apostolo hoc honoris cultum traditum fuerat. Ex quibus signis iam apertissime liquet D. Petrum Bracharensem antistitem Hispaniarum Primatum obtinuisse, exercuisse, non Toletanum presulem, cuius nomen ea tempestate pene ignotum, gesta abscondita, urbem per exiguum fuisse planum est.

C A P. XIV.

De statu Bracharensis Primatus in Ecclesia primitiva.

S V M M A R I V M.

1. Numerantur aliqui ex sanctissimis Ecclesie Bracharensis Episcopis in primitiva Ecclesia.
2. Hi omnes Primatialis honore sunt.
3. Plura concilia in Hispania celebrantur antea, quorum acta scriptis ad nos pervenere.

NEMINI DUBIUM esse potest Bracharenses antistites in primo statu Ecclesie nascētis, ius exercuisse Primatialis dignitatis in tota Hispania, quia id constitutum, fundatum, stabilitumque erat in Ecclesia Bracharensi à B. Iacobo, traditumque D. Petro Ratistensi eius discipulo, primario Bracharensi Episcopo, ut fuse ostendimus precedenti capite. Quia vero ea tempestate varias Ecclesia passa est persecutiones, quae Christo quamplurimos martyres in Hispania peperere, liberum

non erat Episcopis munus suum exequi, imo nec vllum erat inter Ecclesias cōmercium, vt inquit Garcia de Loaysa in Decreto Gundemarij, §. 2. cuncta namq; in angustias maximas insan^o sauiendi in Christianos furor adduxerat, qui innoxio, & religioso, sanctoq; sanguine effuso, Christianam religionem radicibus extirpare conabatur: ea enim procella trecentis fere annis durauit, quo tempore non defuerūt Ecclesiæ Bracharensis illustres, & clari Pontifices, qui doctrina, literis, & sanctitate, totam Hispaniam irradiarūt. Hi fuere sanctus Basilius D. Petri successor, qui à Sede Portucalensi ad maiorem translatus, Episcopus Bracharensis, ac Hispaniarum Primas, vt eius fuerat antecessor, creatus est. Huic successit sanctus Ovidius inclytus ille Roman^o, qui novem Christo sorores martyres, imo Protomartyres, instituit, & educavit, cuius rei illustre præbet testimonium hymnus, quem adducit Sandoval in antiquit. Tudens. pag. 43. vbi inter alia.

*Gaudet sacerdos Ovidi
Tu Bracharchensis Pontifex,
Qui meruisti filias
Tot ad polos transmittere.*

De hoc sanctissimo viro plura dabimus in eius vita.

2. Quid memorem Polycarpum, Serenianum, sanctum Fabianum, S. Felicem, B. Salomonem præfules Bracharēses, quorum honorifice meminit Iulian^o in Chiron. anno Christi 80. pag. 25. Quid Narcisum Apostolum Augustæ Rhæticorum, qui Gerunda pro Christi nomine effuso cruore, vt flos emarcuit, & elanguit. Non ne sanctissimi viri illi Primati gessere totius Hispaniæ? Gessisse plane non est ambigendum, licet non reperiantur actus, in quibus ipsa dignitas Patriarchalis ostendatur, fundati enim erant super firmam petram, *Petrum*, inquam, *Ratissensem*, saxum firmissimum, fundati iterum super fundamentum Apostolorum Iacobi, & Petri, in qua soliditate nixi, quam à primo præfule acceperant dignitatem Primatus, amittere nequibant, quin potius exerce-re tenebantur, vt credendum est exercuisse.

3. Quid referam Apollonium, Epitatum, S. Leontium, & Idadium, Primates, Summatesq; antistites Bracharēses? Qui cultine Primatiali potiti sunt, à prædecessoribus accepto, licet ea de re, temporum iniuria, testimonia non reperiantur, quibus exercitium huiusmodi dignitatis aperte monstretur. Licet enim multi conventus, Conciliaq; fierent

per ea tempora, à præsulibus Hispaniis, tam in civitate Bracharēsi, quam in Toletana, & alijs Hispaniæ urbibus, ut constat ex Iuliani Chron. anno Christi 280. pag. 32. *Habentur (inquit) etiam frequentes Synodi Tarracone, Hispali, Carthagine, Brachara, Toleti, Emerita, an baptismus collatus ab hæreticis cum intentione faciendi, quod Ecclesia prætendit, validus sit, conclusit validum, nec sic ab hæreticis baptizatos, baptizandos. Idem affirmat Dexter, pluribus locis, & comprobatur egregie Bivar. in comment. ad eundem, anno Christi 386. pag. 409. ubi ostendens ante Conc. Toletanum primum, multa alia fuisse Concilia Toleti celebrata, sic ait. *Ingentem toti posteritati iniuriam irrogarunt, qui multorum Toletanorum acta, in corpus unum redegerunt, nomenq; illi primi Toletani Concilij dederunt. Hinc enim factum est, ut confunderetur acta unius cuiusq; & unum dumtaxat crederetur, quod manifeste ex multis constat.* Idem asserit Vassus Chron. anno Dñi 116. Britto 2. part. Monarch. cap. 17. lib. 5. qui trium Conciliorum meminit. Quia vero eorundem Conciliorum acta integra non reperiantur, ignotumque est, qui antiquitates interfuerint, quo ordine sederint, quis præses fuerit, nullum ex his Concilijs sumi potest argumen-*

tum ad firmandum Primatus exercitium in præsulibus Ecclesiæ Bracharenensis, ideo properemus ad ea, quibus perspicue ius hoc Primatiæ, illos exercuisse palam compertum est.

C A P. XV.

Sanctus Paternus, seu Patruinus antistes Bracharensis Primatum agit in Concilio Toletano primo.

S V M M A R I V M.

1. *Paternus Episcopus Bracharensis præfuit 1. Concilio Toletano.*
2. *Falso hunc putat Loaysa Episcopum Toletanum.*
3. *Refutatur amplius idem error.*
4. *Præfuit Concilio, ut Primas.*
5. *Redditur ratio cur non potuit præsidere, ut antiquior in consecratione. & nu. 6. & 7.*
6. *Respondetur obiectioni desumptæ ex Baronio.*
7. *Non præfuit, quia sanctior esset Asturio Toletano.*
8. *Iniuriam dignitati facta, etiam viri sanctissimi agere solent.*
9. *Multa de Asturij Toletani sanctitate. & nu. 12.*
10. *Quo tempore celebratum sit Concilium Toletanum 1. remissivè.*

1. **I**N Cōcilio Toletano, quod sub nomine primi Concilij circūfertur, præses fuit Paternus, seu Patruinus Episcop⁹ Bracharensis, ut constat ex eodem Concilio in subscriptionibus, in quibus primum præcipuumq; tenet locum Paternus, quem fuisse Bracharensem antistitem, tradit perspicuis verbis Flav. Dext. Chron. anno Christi 407. in hanc sententiā. *S. Paternus Episcopus Bracharensis, qui Conc. Toletano 19. Episcoporum præfuit multis laboribus, & agrijsudinibus anxius moritur, vir egregie doctus, & pius.* Idem affirmat Iulian, Chron. anno Christi 400. dicens. *Huic Concilio Toletano præfuit Paternus Episcopus Bracharensis.* Idem in adversar. pag. 88. sic habet. *Anastasius Papa scribit epistolam ad patres Concilij Toletani anno 398. mense Maio, ut reciperent in communionem suam sanctum Pontificem Patruinum, idest Petrum Bracharensem, qui interfuit ei Concilio, & præfuit, cum alijs 19. Episcopis.* Idem testatur M. Maximus Cæsar augustan⁹ antistes in Chron. anno Christi 380. fol. 221. vers. ubi in hæc verba. *Conciliorum Toletanorum primam celebrationem præfuit Paternus Bracharensis præside,*

consulatu primo Stiliconis, ante quod celebratum est Aquis Celenis in Conven-tu Lucensi Concilium contra hæresim Prisciliani, hic pullulantem; præfuit idem Paternus. Eandem amplectitur sententiā Valsus Chron. anno Christi 402. ubi inquit. *Tempore Archadij, & Honorij Flavio Stilicone cōsule celebratum est Toleti primum Concilium à 19. Episcopis, præfidente Patrono Episcopo, contra hæresim Prisciliani.* Idem probabilius iudicat Mariana in historia Hispana, cap. 21. lib. 4. tom. 1. defendit Itrenue Bivar. in Flav. dext. commentar. anno Christi 386. pag. 410. & 411. ad fin. ibi. *Præfuit huic Concilio S. Patern⁹ Bracharensis, & infra. Eidemq; interfuerunt 19. Episcopi, quorum extant subscriptiones.* Idemq; constat ex sententiā contra Symphosium, & complices lata, quæ inter acta huius Concilij consuta est, in qua Patern⁹ Bracharensis Episcopus nominatur.

2. Ex quo apparet lapsos fuisse doctissimum Loaysā, & eius assecclas Aleocer, Morales, atq; Padilha, qui eos refert in histor. ecclesiast. cent. 4. pag. 69. dum existimarunt, Patruinum, siue Paternum Episcopum fuisse Toletanum. Convincuntur enim ex eodem Concilio, ubi Patern⁹ Bracharensis Episcopus nominatur, tum etiam, quia eo tempore Toletanam

regebat Ecclesiam Asturius, qui 6. loco subscripsit, quem Toletanum fuisse Episcopum, affirmat Iulianus varijs in locis, quæ infra dabimus, & Vaseus Chron. Hispan. anno Domini 402. ubi sancti Illesonsi auctoritate fretus hanc retinuit opinionem, verba sancti Illesonsi sunt hæc. *Asturius post Audentium in Toletana urbe Sedis Metropolis provincie Carthaginis Pontifex successor, vir egregius assignans opera virtutum plus exemplo vivendi, quam calamo scribendi, hic, & Sacerdotio beatus, & miraculo dignus, quia quibus iungeretur in caelo, eorum terrene reperire membra meruit in sepulchro; nam cum sedis sue Sacerdotio fungeretur divina dicitur revelatione commonitus Complutensis sepultos municipio, quod ab urbe eius ferme sexagesimo milliari situm est, Dei martyres perscrutari, qui concitus adcurrrens, quos, & tellus aggeris, & oblivio temporis prefferat in lucem, & gloriam terrena cognitionis provehendos invenit, quibus repertiis redire ad sedem renuens, servitute simul, & assiduitate, sanctis innexus, diem clausit extremum, cuius tamen Sedem donec vixit, nemo adiit inde, ut antiquitas fert in Toletano Sacerdos nonus, & in Compluto agnoscitur primus. Hactenus S. Illesonsus, ex quibus verbis, & alijs coniecturis colligit Vaseus dict,*

loco hunc Asturium, de quo loquitur S. Illesonsus huic primo Toletano interfuisse Concilio. Idem affirmat Mariana eodem nixus testimonio S. Illesonsi, Asturiumque, qui sexto loco subscripsit Toletanum fuisse Episcopum astitit, quod etiam non desitetur D. Thomas Tamaio in veritatibus Dextr. pag. 111. versos hanc mordicus tueretur sententiam Bivar. in comment. ad Dextr. anno Christi 386. affirmans Paternum, seu Patruinum præfuisse huic Toletano Concilio, errasseque Loaysam, qui cum Toletanum fuisse Episcopum, non Bracharensem, exstimaivit. Audiamus Bivar. sic enim habet. *Nec verosimile est, quod Loaysa notavit. Paternum Concilij Toletani præsidem fuisse Toletanum Episcopum, non Bracharensem, hoc inquam stare non potest, quoniam eidem Concilio subscripsit Asturius, qui eo tempore erat Toletanus antistes; negat Loaysa sed negat, quod verum est, ipso enim cum sancto Illesonso lib. de vir. illustrib. faciente, Asturius Audentius in Episcopatu successit, atqui Audentius iam satis concesserat tempore huius Toletani Concilij, nam subscripserat Casar augustano celebrato anno Domini 384. ut eo loco diximus, nunc vero huic Toletano, quod non multos post annos celebratum est, non subscribit Audentius, sed Asturius, & quid moror*

cum in sententia prædicta contra Symphosium, & complices edicta Paternus non Toletanus, sed Bracharenfis Episcopus nominetur. Hactenus Bivar. Idem affirmat Iulianus in Chron. pag. 47. 48. 49. & 50. in quibus locis asserit Asturium per hæc tempora Toletanum fuisse Episcopum.

3. Quibus argumentis probatur perspicue Paternum hunc, qui præfuit huic Concilio non Toletanum, sed Bracharensem fuisse Episcopum, Asturiumq, qui sexto loco eidem subscripsit Concilio Episcopum fuisse Toletanum Audentij successorem, qui Cæsaraugustano Concilio interfuit. Quod amplius confirmatur, nam Patruinus Episcopus Toletanus successor fuit S. Pelagij, quintumq, obtinuit locum inter Episcopos Toletanos, adeptusq, est dignitatem Episcopalem circa annum Dñi 185. vt recenset D. Thom. Tamayo in veritatib. Dextr. compendio præsulum Toletanorum, fol. 111. vers. qui Patruinus nequaquam potuit interesse Toletano Concil. 1. quod anno Domini 400. coactum est, quo tempore Toletanam Ecclesiam regebat Asturius Audentij successor, qui prædicto Toletano Concilio interfuit, vt ex ipsius subscriptione apparet. Quapropter Patruinum fuisse Bracharensem Episcopum præfuisseq,

Toletano primo Concilio amplius dubitari, aut in controversiam adduci non potest; verumq, esse, non mendosum catalogum Toletanorū præsulum affirmamus. Licet eum mendacij, & erroris arguat Padilha dict. cent. 5. cap. 2. pag. 315. vt clavo clavum tradat, lapsusq, suum simili lapsu componat.

4. Qua vero autoritate præses fuerit Concilij Toletani Episcopus Bracharenfis, si roget aliquis? Respondeo Primatiali nixum prerogativa, qua ceteros Hispaniæ præsules anteibat, hoc secisse, summumq, obtinuisse locum Primatus iure, quoungebatur. Quod ostenditur ex initio eiusdem Concilij, vbi ipse proposuit, quæ agenda, tractandaq, erant in eodem Concilio, quo præsules fuerant congregati. Hæc sunt concepta verba. *Paternus Episcopus dixit; Quoniam singuli capimus in Ecclesijs nostris facere diversa, & inde tanta scandala sunt, quæ vsq, ad schisma perveniunt, si placet communi Concilio discernamus, quid ab omnibus Episcopis in ordinandis clericis sit sequendum. Mihi autem placet constituta primitus Concilij Nicani perpetuo servanda esse, nec ab illis esse recedendum, Episcopi dixerunt, hoc omnib, nobis placet, &c.* Quæ verba tantam vim, autoritatemq, continent, vt facile in Paterno,

seu Patruino ea proferente, dignitatem designet Patriarchalem, id enim Concilium nationale fuit, quod cogi nequaquam poterat, nisi iussu, & voluntate Primatis, cuius auctoritas ad ipsius celebrationem omnino necessaria erat. Quod autem fuerit hoc Concilium nationale, ac plusquam nationale patet ex Iuliano in Chron. pag. 49. ubi affirmat venisse ad Concilium hoc legatos ex Africa, Lampadium, Iucundum, & Lucium. Ex Italia, Exuperantium Ravennatem Episcopū virum sanctum, qui quidem antistes de Primatu totius Italix certat cum Mediolanensi, ac Aquileiensi Episcopis, ut diximus cap. 4. nu. 22. In hoc ergo Concilio plusquam nationali, in quo tot, ac tanti Patres gravissimi interfuerunt, primum locum obtinet Pater-nus Bracharen-sis antistes, licet in eo reperiretur Exuperantius Italix Primas, qui Bracharensem suspiciens Primatum, ei libenter cessit, falcisque submitit.

5. Nec obijci potest, quod ideo præsuit Patruinus Episcopus Bracharen-sis huic Concilio, quia in consecratione antiquior erat, ceteris, & ea de causa anteibat. Nam respondetur, quod is explicandi modus divinatorius est, non enim constat Pater-num, seu Patruinum seniore[m] fuisse

Asturio, in consecratione; & licet aperte constaret, adhuc nihil evincerent adversarij, nam is ordo sedendi in Concilijs secundum consecrationis tempus, non dum vigerat tempore huius Concilij, multoque post præscriptum fuit, & in Concilio Bracharesi, p[ro] primo habito, decretus, ut apparet ex cap. 6. eiusdem Concilij in hæc verba. *Item placuit, ut conservato Metropolitani Episcopi Primatu, ceteri Episcoporum secundum suam ordinationis tempus alius alij sedendi deferat locum.* Quod Conciliū tempore Theodomiri regis celebratum est anno Dñi 560. in eoque servatum ius est primæ sedis, ut eius Episcopus primo sederet loco. Idem postea dispositum est in Concilio 4. Tolet. cap. 4. quod celebratum fuit anno Dñi 633. Ut videre est apud Loays. ad idem Conciliū. Quare Patruinum, iure Primatis, non ordinationis præfuisse asserendum est, quia sedendi modus secundum consecrationis ordinem post longissimū tempus præfixus, & constitutus est.

6. Quod ampli[us] ostenditur ex cap. Concilia, dist. 17. & ex cap. Benedictum, dist. 96. in quibus apparet Mediolanensem antistitem in duobus Concilijs Romæ habitis sub Symacho Summo Pontifice locutū fuisse, ac sententiā dixisse primo loco, postquam Ravennas Episcopus suam ex-

posuit sententiam; ex quo loquendi, sedendi modo arguit Gratianus in fine d. cap. Concilia, p. Primatu Ecclesie Mediolanensis, sic enim habet: *Hoc quoq; notandum est, quod in hoc Concilio, & in alia synodo Symachi Papae, ante Ravennatem Episcopum, Mediolanensem subscripsisse, & respondisse legimus, ex quo, & sedis prerogativam ante eum habere colligitur.*

7. Plane constat Symachum Pontificem tenuisse cathedram D. Petri, ab anno Christi 499. usque ad annum 514. quo e vita discessit, ut tradit Belarminus in Chronolog. quo tempore nondum Episcopi secundum consecrationis ordinem, sed iuxta dignitatis prerogativam sedebant in Concilijs, ac subseribebant, ut patet ex iuribus citatis, nec decretum aliquod factum erat de sedendi ordine secundum consecrationis antiquitatem anno 400. quo Toletana haec synodus coacta est.

8. Nec obstat, quod ait Baronius tom. 6. anno Christi 465. dum affirmat Taurinensem Episcopum sedisse in Romano Concilio sub Hilario Papa primo loco post Romanum Pontificem, non sedis prerogativa, cum digniores illo decem ibi Episcopi Metropolitani adessent, sed id factum prerogativa aetatis in Episcopatu ex veteri modo, quo qui plures annos ageret in Episcopatu, primum sibi in

synodis locum vendicaret, etiam si aliqui dignitate sedis esset inferior. Non inquam hoc obstat, tum quia, quod erat mos anno 465. potuit non esse mos anno 400. ut in simili, & in re difficilius advertit Soto in 4. dist. 38. quest. 1. art. 2. ad fin. vers. Restat autem, Vasques de Sacrament. Ordin. disp. 247. cap. 4. nu. 40. tum etiam, quod hicet in Italia, vel alijs provincijs ea vigeret consuetudo, adhuc in Hispania mos ille non irrepserat, nec erat notus sedendi ille modus, secundum consecrationis ordinem, qui modus postea, (utpote ad pacem, & concordiam aptior) receptus est in Hispania, sic statuente Concilio Bracharensi pro primo habito, & Toletano 4. in decretis sup. citatis.

9. Nec evadere potest Bivar. dum veritatem noctem conatur effundere: asserens enim Paternum huic Concilio praesuisse, negat tamen hoc fecisse iure Primatis, verba ipsa referat. *Id meritis hominis ascribendum, neque enim unquam in haeresim lapsus fuerat, quinimo in ipsa sententia laudatur de catholica fidei veritate propugnata, & de prolapato aliorum haeticorum errore, & de ea causa permissus est in sua Bracharensi Ecclesia Pontificalia ministeria exercere, & solum prohibetur cum alijs Episcopis ad tempus communicare, eo solum, quod a Symphosio ordinari*

se permiserat, quo tempore omnes pene sue provincie Episcopi in Prisciliani dogmata declinaverant, de ea igitur re semel facile, gratia, & absolutione habita, Paternus communionem accipiens, magnus pro meritis apud omnes factus, usque ad praesidentiam Concilij Toletani ascendit. Haecenus Bivar.

10. Miror virum doctissimū adeo fragili tenuiq; fundamento voluisse Primatū dignitatem Ecclesiae Bracharensi auferre, cum perspicuo argumento, ex primo sessionis loco desumpto, apertissime ad illam pertinere comprobetur; qui enim fieri potuit, ut Paternus in vrbe Toletana Concilij praeses esset Asturio praesente, & assistente, qui eiusdem vrbis Episcopus erat, nisi maiorem, amplioremq; dignitatem obtineret? Certe non facile ferret Asturius hanc sibi iniuriam irrogari, si alius qui ei superior dignitate non foret, primum in dicendo, & sedendo locum, in eius vellet diuisione obtinere, ad praesidentiamq; Concilij in eius vrbe celebrati, ascendere: hanc enim iniuriam dignitati factam, etiam viri sanctissimi ægre ferunt, qui validius, neruosiუსq; ijs negotijs incumbunt, quæ iurisdictionem, prerogativam, atque excellentiam respiciunt dignitatis. Hoc enim munus illis præcipuum est, in quo non suam, sed Ecclesiae causam agunt,

cuius iura illa servare ipso iure tenentur. Quorsum igitur Asturius loco cederet, cum esset vir sanctissimus, iuraq; Ecclesiae sibi commissæ conteneret, nisi exploratissimum haberet praesidendi Concilij Hispanis, ius ad Bracharensem antistitem Paternum, tanquam Primatem totius Hispaniae pertinere, illiq; nullatenus posse obsistere, nec eum à B. Iacobo accepta dignitate privare.

11. Insuper si honor is meritis, & sanctitati, non dignitati delatus fuit, ut existimat Bivar. cur non potius Asturio Toletano Episcopo, quam Paterno Bracharensi Episcopo attributus est? Qui quidem Asturius vita clarus, & sanctitate conspicuus erat? De quo D. Ildesonus. *Asturius post Audentium in Toletana vrbe sedis Metropolis provinciae Carthagini Pontifex successor vir egregius, adsignans opera virtutum plus exemplo vivendi, quam calamo scribendi, hic, & sacerdotio beatus, & miraculo dignus, quia quibus iungeretur in calo, eorum terreno reperire membra meruit in sepulchro.* Idem affirmat Padilla d. cent. 5. cap. 2. cum dicens fuisse clarum, & egregium sanctitate; concinit Don Thomas Tamayo in veritat. Dextr. pag. 119. testatur Vassus Chron. anno Domini 402. illi reliquias sanctorum martyrum Iusti, & Pastoris

divinitus fuisse revelatas. De eo mul-
 ta Dexter in commendationem san-
 ctitatis ipsius, anno enim Christi 370.
 in Chron. sic habet. *Asturius natus*
in Carpetania Villaseca adolescentulus
floret in Ecclesia Toletana laude piete-
tis, & ingenij; & anno Christi 396.
 natus: sic refert. *Asturius cognomen-*
ta Serranus, qui successerat sanctissimo
viro Audenio in sede Toletana, ut san-
ctus vir colitur. Rursus anno Christi
 324. nu. 7. ait. *Sancto Asturio cogno-*
mento Serrano in bona senectute dece-
dentem in Ecclesia sanctorum Iusti, & Pa-
storis Coeluti edificata sepulchra datur.
 12. De eius sanctimonia, ac sepul-
 chro Bivar. in cōment. ad Dext. an-
 no Christi 424. nu. 7. in hæc verba.
Post multa annorum curricula corpus
sancti Asturij Ovetum translatum est, in
Hispaniarum captivitate, sub duro Sar-
racenorum iugo, ibique honorifice con-
ditum in sacello sancto, vulgo, Camera
sancta, nuncupato, requiescit in lignea
arca, quæ anno Domini 1571. die 25.
Iulij; aperta caelestium aromatum fra-
grantiam dedit, ut refert Ambros. Mo-
ral. lib. 13. histor. cap. 38. habetq; ti-
tulum sancti Serrani, eius nimirum, qui
vocabatur Asturius Serranus. Celebrat
eius festum Ecclesia Ovetensis 8. die Mar-
tij, sub nomine sancti Serrani Episcopi,
& Confessoris. Hactenus Bivar. qui
 sanctitatis tanti viri oblitus est, quan-

do ei Patruini prætulit sanctitatem.
 Is enim licet doctrina fuerit clarus,
 non adeo excelluit sanctitate, ut ob
 eam meteretur super alios Episcopos
 in Concilio sedere, ac super ipsum
 Asturium nisi ad eum locus dignior,
 ac sublimior, Primatia ergo, perti-
 neret; virum doctum, & prudentem
 eum compellat Julianus Chron. anno
 Domini 383. pag. 46. *primarium*
ex Gallacia, cui sanctus Ambrosius
scripsit, antequam esset Episcopus Bra-
charensis, & Dext. anno Christi 385.
 & 407. eum virum sanctum egregie
 doctum, & pium vocat. Hæc tamen
 prudentia, & probitas, tanti non erat,
 ut ex ijs solummodo Paternus Brachi-
 rensis Episcopus, qui antea reum ege-
 rat, à communioneq; Episcoporum
 separatus fuerat. modo supremus lu-
 dex Concilio præesset, univærſaque
 Concilij argumenta Patribus propo-
 neret, & tractaret, nisi maiori, splen-
 didiorq; super Asturium Toletanum
 Episcopum virtute clarissimum, cæ-
 terosq; Episcopos dignitate, Prima-
 tialiq; præstantia emereret. Hæc igitur
 de causa præfuit, licet cōmenta-
 tor Hispanus Bivar. ad merita con-
 fugiat, & honorem hunc Bracharenſi
 Ecclesiæ auferre p virib; ceteret.
 13. Circa tempus, quo celebratum
 fuit hoc Toletanum Concilium, de
 quo maxime controversitur, consu-

latur post Valseum, Alcoöer. Gari-
bai. Baron. & alios, Padilla in histor.
Ecclesiast. cap. 69. à principio, vbi
verius iudicat anno Christi 400. ce-
lebratum fuisse.

C A P. XVI.

*Pancratius, seu Pancratianus Episco-
pus Bracharenfis Primatis offi-
cium gerit in Concilio Bra-
charenfi primo.*

SUMMARIVM.

1. *Præmittuntur aliqua de Barba-
rorum irruptione in Hispaniam.*
2. *Qua occasione coactum fuerit pri-
mum Concilium Bracharense.*
3. *Referuntur nonnulla ex eodem
Concilio.*
4. *Præfuit huic Concilio Pancratia-
nus Bracharenfis Episcopus.*
5. *Præfuit iure Primatialis.*
6. *Probat, quia prima sedis dici-
tur Episcopus.*
7. *Probat, quia vocatur Dominus.*
8. *Probat etiam, quia in ea Con-
cilio interfuerunt præfules non
suffraganei.*
9. *Concluditur Pancratianum præ-
fuisse, quia Primas erat totius
Hispanie, non vero senior in con-
secratione.*

1. **S** CYTHARVM bar-
baricâ irruptionem,
qua Italia, Gallia, A-
frica, Asia, & totum
pene Romanum im-
periû oppressum est, præsertim Hi-
spania, fusius narrat Idacius, Lama-
censis Episcopus eius temporis scri-
ptor, ac testis oculatus, ait enim in
Chron. nu. 15. *Alani, & Vvandali, &
Suevi Hispanias ingressi Era 457. Ka-
lendas, alij, 3. Idus Octobris memo-
rant, die, tertia feria, Honorio 8. &
Theodosio Archadij filio 3. consulibus.
& infra. Barbari, qui Hispanias in-
gressi fuerant cade depradantur hosti-
li, pestilentia suas partes non segnius
operatur, & nu. 16. De bacchantibus
per Hispaniam barbaris, & saviente
nihilominus pestilentia male, opes, &
conditam in urbibus substantiam tyrannicus
exactor diripit, & miles exhaurit,
fames dira grassatur, adeo ut hu-
mana carnes ab humano genere vis-
amis, fuerint devorata, & nu. 17. Sub-
versis, memorata plagarum grassatio-
ne Hispania provincijs, Barbari ad pa-
cem incundam, Domino miserante con-
verso, sorte ad habitandum sibi provin-
ciarum dividunt regiones, Galliciam
Vvandali occupant, & Suevi, sitam in
extremitate Oceani maris occidua;
Alani Lusitaniam, & Carthaginon-
sem provinciam, & Vvandali cogno-*

mento Silingi Belicam fortiuntur; Hispani per civitates, & castella residui à plagis Barbarorum, per provincias dominatium se subijciunt servituti; idem teadit cum Paulo. Oros. & alijs Vascius Chron. anno Domini 410. pag. 79. ad finem; prosequitur cum Blondo, Mexia, Sabel. & alijs Brito. 2. part. Monarch. cap. 2. post Baron. & alios Radilha in histor. Eccles. centur. 15. cap. 7. per totum. Ex his Barbaris alij gentium eretores, alij Arianam haresim sequebantur, & Catholicis infesti, Ecclesias diripiebant; sedabant, polluebant, ac præsules illarum per sequebantur, in fugam agebant, exilio damnabant. Ut ergo tanta cladi, & calamitati occurreret Panceratianus Bracharensis antistes, nationalem synodum coegit, tum Episcoporum sibi iure Metropolitico subiectorum, tum aliorum, qui iure Primatialis dignitatis illi parebant, ut in ea provideretur de fidei articulis, qui à Barbaris impugnabantur, deq. sanctorum reliquijs ratione loco servandis; sic enim incipit Concilium, quod ad verbum inserit Brito d. cap. 2. Bivar. in commentar. ad Flavi. Dext. anno Christi 423. sub num. 6. *Primum Concilium Bracharense sub Panceratiano Episcopo primæ sedis. Convenientibus Episcopis Elipandus Co-*

limbriensis, Pamerius Egitanensis, Arisberius Portucalensis, Deusdedit Lucensis, Galeus Emeritensis, Pontanus Eminiensis, Tiburtius Lamacensis, Argathius Iriensis, Petrus Numantinus in sano Sancta Maria Bracharensis, Dominus Panceratianus Episcopus primæ sedis dixit. Notum est vobis fratres, & socij mei, quomodo Barbaræ gentes devastant universam Hispaniam, templa everunt, servos Dei occiderunt in ore gladij, & memorias sanctorum, ossa, sepulchra, cæmeteria prophanant, &c. & idcirco. Et quidem malum hoc iam iam est super capita nostra, volui vos advocare, ut unusquisq. sua provideat. & omnes simul communem Ecclesia calamitatem, &c. 4. Quod præfuerit huic Concilio Panceratianus Episcopus Bracharensis, patet, tum ex ipsomet. titulo Concilij sub Panceratiano Episcopo primæ sedis, & subscriptione primo loco facta, tum ex eo, quod proponit, quæ agenda tractandaq. sunt in Concilio, ad quod Episcopos vocaverat, qui actus præsidiumq. denotant, ut compertum est. 5. Restat videamus quo iure id fecerit, Metropolitico ne, an Primatiali? Quod vero fecerit Primatiali præbatur primo, quia primæ sedis Episcopus nominatur, quod idem valet, ac si diceret Episcopus Primus, vel

Patriarcha; probat expresse text. in cap. Primæ sedis, 99. dist. ibi. *Primæ sedis Episcopus non appellatur princeps sacerdotum, vel Summus Sacerdos*, vbi Gloss. i. sic exponit; *Primæ sedis*, idest *Patriarchalis*; pbat etiam text. in cap. Nulli, eadem dist. ibi. *Nulli Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi, qui primas sedes tenent, quarum Episcopos Apostoli eorumq; successores regulariter Patriarchas, & Primates esse constituerunt*; vbi Gloss. verbo, qui primas, exponit. *Sicut Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, &c.* Notat P. Rompruarium iuris, verbo, Patriarcha, in Gloss. vers. Si ceteri Archiepiscopi, Statius de antiquitatibus Lusitanæ, cap. 64. nu. 7. & nos diximus ad dict. cap. Nulli, in nostris commentat. ad Decret. Licet enim latissime sumpto vocabulo Archiepiscopi nonnunquam Primates appellentur, ut habet text. in cap. Cleros, dist. 21. vers. Ordo, Abb. in cap. Sane, num. 11. de foro compe- tent. & quandoq; Archiepiscopi Pri- mates nuncupentur, text. in cap. Pri- mates, iuncta Gloss. verbo, Primates 2. quæst. 1. cap. Si Primates 3. quæst. 2. tamen strictè, & proprie Primates non vocantur, nisi illi, qui Patriar- cha sunt, ut supra probavimus; & notat Abbas in d. cap. Sane, num. 11. Losterius de seq. beneficiaria, lib. 1.

quæst. 9. nu. 30. plenissime Anton. August. in epitome iuris antiq. lib. 2. de Patriarch. tit. 1. per totum, vbi multa iura ad hanc rem citat. Cum ergo primæ sedis Episco- pus ille solum proprie, appelletur, qui Primas est, seu Patriarcha, & Pa- tratianus Bracharensis Episcopus pri- mæ sedis Episcopum se nominet, Primatem fuisse procul dubio asse- rendum est, ac uti talem vocasse, ad Concilium cæteros Episcopos, eiq; præfuisse. Quod magis ostenditur ex eo, quod nulli Metropolitano E- piscopo Hispaniæ, Toletano, Hispa- lensi, Emeritensi, seu alij honorifi- cum hoc nomen attributum est, ad- hæc usque tempora Concilij primi Bracharensis. Nec post illud per an- nos plurimos nisi Bracharensis Epi- scopo, qui primam Hispaniæ sedem à B. Jacobo Apostolo traditam ob- tinebat, ut apparet ex Conc. Tarra- conensi, Cesarugustano, & alijs, in quibus nullus Episcopus primæ se- dis vocatur antiquè, quia præstantia huius nominis ad solum Bracharen- sem Episcopum spectabat. Secundo, probatur ex eo, quod Paneratianus in hoc Concilio Domi- nus appellatur, quod superioritatem denotat, & eminentiam super om- nes, ceteri vero simplici nomine E- piscopi nuncupantur, quod amplius

confirmatur ex epistola Arisberti Portucalensis Episcopi, quam dedimus in catalogo nostro præsulum Portucal. i. part. cap. 3. ubi Pancratianum caput suum appellat Arisbertus his verbis, *Doleo super te frater mihi, doleo super Episcopum, & caput nostrum Pancratianum.*

8. Tertiò, & ultimo probatur, nam in eo Concilio interfuerunt Emeritensis Metropolitanus Galesius, & Petrus Numantinus Episcopus, qui suffraganei non erant Pancratiani Episcopi Bracharensis, ita ut iure Metropolitico eos vocare posset ad Concilium, & tamen vocati sunt, & interfuerunt præside Pancratiano. Ergo dicendum est iure Primatialis dignitatis eos vocasse coegisse, ut prædicto Concilio interessent. Probatur maior, nam Emeritensis præsul Metropolitanus erat, ut constat ex divisione diocesum tempore Constantini facta, quæ Emeritam ultimo loco constituit, octog. et suffraganeas subiecit Ecclesias, ut videre est apud Padilla in histor. Ecclesiast. cent. 4. cap. 46. Episcopus vero Numantinus non suberat Bracharensi antistiti, ut Metropolitano, quia Numantina Ecclesia, siue illa sit *Soria*, siue *Camora*, de quo late Britto de lib. 6. cap. 2. nunquam fuit numerata. Inter suffraganeas Ecclesie Bracharen-

sis, ut liquet ex divisione, de qua Padilla ubi supra, decem enim Ecclesie ei assignatæ fuere, inter quas non numeratur Ecclesia Numantina, quæ extra Gallæciæ fines sita est.

9. Cum ergo Metropolitanus unus, & alter Episcopus non suffraganeus huic Concilio interfuerit præside Pancratiano Episcopo Bracharensi, ambigendum non est nationale fuisse Concilium, iureque Primatiali eos Episcopos vocatos ad idem Concilium, à Primате Pancratiano toti Hispaniæ. Quod si non accesserunt plures, quam hi duo, hoc tribuendum est temporis calamitati, qua pressi antistites, varijsque circumacti, & iactati ærumnis, accedere ad Concilia liberum illis non erat, ut notavit Loaysa in decret. Gundemari, §. 2. Igitur ex hoc actu præsidendi nationali Concilio, consequitur Pancratianum ius Primatiali exercuisse, Primatemque Hispaniæ egisse in eodem Concilio. Si vero quis scrupulose nimis obijciat Pancratianum ordine consecrationis sedisse primo loco, non vero ratione præstatoris dignitatis. Respondemus non dum eam consuetudinem sedendi secundum consecrationis tempus in Hispania admissam fuisse, nec de ea aliquod decretum extitisse tempore huius Con-

cilij, ut iam precedenti capite monstratum est.

C A P. XVII.

Balconius Bracharensis antistes regulam fidei, & decreta Concilij Tolentani, ut Primas confirmat.

SUMMARIVM.

1. Probatur Primatialis dignitas Bracharensis ex facto S. Leonis Papæ.
2. Probatur amplius hæc veritas.
3. Probatur iterum ex superioritate Balconij Episcopi Bracharensis.
4. Probatur item ex iam habito Concilio Celenensi in Gallacia.
5. Probatur ultimo ex diversa iurisdictione laicali diversorum regum.

A N C Primatiam dignitatem Episcopo Bracharensi inditam comprobat decretum illud Beatissimi Leonis Papæ, cuius iussu regula fidei adversus Priscilianum facta, transmissa eidem Episcopo fuit, ut ab eo approbaretur, confirmareturque. Huius rei extat testimonium in Concilio Tolet. i. ad cuius calcem apposta est prædicta regula fidei, quæ sic habet. Incipit re-

gula fidei catholica contra omnes hæreses, & quam maxime contra Priscilianos, quam Episcopi Tarraconenses, Carthaginenses, Lusitani, & Bælici fecerunt, & cum præcepto Papæ Urbis Romæ Leonis ad Balconium Episcopum Gallacice transmiserunt. Idem comprobatur ex præfatione Bracharensis Concilij 2. habiti pro primo, in quo Lucrecius Bracharensis Episcopus cæteros alloquens antistites ibidem congregatos sic profatur. Credo autem vestra beatitudinis fraternitatem nosse, quod in eo tempore, quo in his regionibus nefandissima Prisciliani secta venena serpebant, Beatissimus Papæ Urbis Romæ Leo, qui quadragesimus fere Apostoli Petri successor extitit, per Turribium notarium sedis suæ ad synodum Gallacice contra impiam Prisciliani hæresis sectam, scripta sua direxit, cuius etiam præcepto Tarraconenses, & Carthaginenses Episcopi, Lusitani quoque, & Bælici, facto inter se Concilio, regulam fidei contra Priscilianam hæresim cum aliquibus capitulis conscribentes, ad Balconium tunc huius Bracharensis Ecclesiæ præsulem direxerunt, tradit Valsæus Chron. anno Christi 459. ubi sic ait. Circa hunc annum Leo Papa scripsit epistolam ad sanctum Turribium, ita enim in Concilijs legendum, ut ex principio primi Concilij Bracharensis constat, quæ illum hortatur ad

convocandum Concilium generale Gal-
lacia, ad extirpandos errores Prisci-
lianistarum, atq; ostendit hanc here-
sim ex omnibus aliarum haresum faci-
bus, & sentina constam. Præterea
statuit, ut inter catholicos non censetur
quisquis vitetur scripturis ab Eccle-
sia catholica damnatis: cuius Leonis
præcepto Tarraconenses, Carthaginen-
ses, Lusitani, & Batici Episcopi, facto
inter se Concilio regulam fidei contra
Priscilianii haresim conscriptam ad Bal-
conium Bracharensem Ecclesie præsu-
lem direxerunt. Idem affirmat Ma-
riana in historia Hispaniæ, lib. 5. cap.
4. pag. 274. ubi appellat Balconium
Bracharensem Episcopum Metropoli-
tanium, Primatemq; totius regio-
nis: eodem titulo Primatis eum co-
pellat Baron. tom. 6. annal. anno
Christi 417. pag. 46. littera E. Com-
probat D. Maurus Fexer in hist. D.
Iacobi, lib. 1. cap. 14. pag. 53. Vbi
affirmat Suevorum tempore Eccle-
siam Bracharensem Primatem fuisse,
ideoq; ad eius Episcopum Balconium
transmissam fuisse fidei regulam, ut
ab eo confirmationem, roburq; acci-
peret, quod ex Vasco, Illescas, alijs-
que historiographis, & Breviarijs
confirmat. Audiamus hispanum scri-
ptorem, qui Bracharensem Ecclesiam
iura tuetur, posito soli proprijs, pa-
tritzq; affectu, sic enim ait. Porque de

las tierras de los Suevos, fue primada
la Iglesia Bracharense (Iglesia institui-
da, y fundada por nuestro patron San-
tiago, segun nuestra antigua tradicion,
y verdaderas historias) aqui en se deve
gran devocion, como se la tuvo sancto
Turibio Obispo de Astorga, quando en
Gallicia convoco Concilio de los Obispos
de Hespania contra los Priscilianistas,
por mandado de san Leon Papa prime-
ro deste nombre, porque no allandose en
el Balconio Arçobispo Bracharense, el
mismo sancto Turibio, y los demas Obi-
spos le embiaron los decretos que avian
hechos en el dicho Concilio, para q los
confirmasse, Vasco, el Doctor Illescas,
y otros graves authores, y Breviarios
afirman esto. Hastenus D. Maur.
citato loco.

2. Idem testatur Britto 2. part. Mo-
narcha. lib. 6. cap. 8. ubi inquit regu-
lam fidei, aliaque capitula transmissa
fuisse ad Balconium Bracharensem
Episcopum, ut ab eo tanquam Pri-
mate aliorum Episcoporum superio-
re firmarentur, authoritatemque ac-
ciperent, & retinerent. Atteric Pa-
dilha in histor. Eccles. cent. 5. cap.
22. ubi cum Baron. probabiliter affir-
mat Tarraconenses, Carthaginen-
ses, Baticos, ac Lusitanos Episcopos
Concilium hoc egisse in Toletana
vrbe, ibique regulam fidei conscrip-
sisse, quam cum canonibus in eodem

Concilio decretis transmiserunt ad Balconium Episcopum Bracharensem, ut ea omnia confirmaret, quod mihi videtur certius ex fundamentis ab eodem Baron. & Padilha adductis, quæ apud ipsos videri poterunt, & apud Valdes. de dignit. Reg. Hispan. cap. 8. nu. 13. ad medium, Statius in antiquit. Portuc. cap. 66. per totum, ubi responder argumentis in contrarium factis; cuius quidem Concilij régula fidei, & aliquot canones tantummodo reperiuntur, ut videre est ad calcem primi Concilij Tolotani.

3. Ex quo constat Balconium in confirmatione, quam adhibuit regulæ fidei, & canonibus Concilij, iussu S. Leonis Papæ, decretoque omnium fere præsulorum Hispaniæ, qui eidem Concilio interfuerunt, Primatiam dignitatem exercuisse; satis enim vrgens, evidensque argumentum est superioritatis, & eminentiæ, huiusmodi confirmatio, quæ fieri non potest à pari, vel minore, sed à superiore, ut tenet Decius nu. i. vers. Ex hoc etiam, Berous, & omnes in rubr. de confirmat. vtil. Imola conf. 27. colum. 2. Bald. in l. fin. num. 4. C. de legib. Quintil. Mandol. in regul. cancel. 22; quæst. 9. num. 6. Quænammodum enim appellatio non interponitur nisi ad maiorem, & su-

periolem l. 1. §. Si quis in appellat. ff. de appellat. cap. 3. ubi Gloss. verbo, ad se ipsos de appellat. lib. 6. ita etiam confirmatio non nisi ad superiorem transmittitur, cuius partes sunt ea confirmare, quæ ab inferioribus facta proponuntur.

4. Iuvat quod ea de re, nempe de hæresi Prisciliani damanda, fideique regula statuenda, habitum iam fuerat Concilium in Gallæcia apud oppidum *Celenes*, in quo Gallæci Episcopi per se congregati sunt ad eandem causam, cum tunc degerent sub Richiario catholico Suevorum rege; reliquæ partes Hispaniæ sub Theodorico, & Turismundo Gothicis; & ideo ex discriminatione ditionis diversorum principum, diversis in locis, seorsum ad invicem catholicici Episcopi Hispaniarum convenerunt; Gallæci scilicet in oppido Gallæciæ *Celenes*, Carthagenenses, Tarraconenses, Bælici, & Lusitani apud Toletum urbem; duoque eodem fere tempore celebrata Concilia in unum postea conflata sunt; ut affirmat Valdes. di. nu. 13. quod una extiterit causa conveniendi, atque eadem Concilia una convocaverit auctoritas, quæ in unam eandemque convenierint sententiam, ut optime arguit Valdes. cit. loco.

5. Si ergo eadem regula fidei, iam

in Gallæ-

col. 1. f. 1. v. 1.
celenes p. c.
in b. a. d.
ap. a. chm.
95. n. 2.

in Gallæco Concilio per Episcopos in oppido *Celenes*, congregato factū fuerat, & probata per Balconium Episcopum Bracharensem, cur iterum regula fidei, & canones in Concilio Toletano editi assistente Toletano antistite torque, ac tantis Hispaniæ præsulib' iussu Leonis Papæ ad Balconium transmittuntur cum decretis Concilij, vt confirmarentur, cum ipse Balconius in alia ditione, Suevorum nempe regno, habitaret? Nisi quia Primatiali fulgebat dignitate, in tota Hispania, quam agnovit Summus Pontifex S. Leo, dum iussit, vt illi dicta regula firmanda transmitteretur; nullum enim clarius Primatialis dignitatis signum reperiri potest, ex quo, etiamsi alia deficerent, tribuendus hic honos esset Ecclesiæ Bracharensi, quæ semper illum obtinuit, & exercuit, vt amplius ex sequentibus fundamētis apparebit.

C A P. XVIII.

Lucensi Concilio præsidet Lucreti' Bracharensis antistes, vt Hispania Primas, in quo ut talis agnosceatur.

S Y M M A R I V M.

1. Convocatio Concilij Lucensis, &

2. Theodemiri regis ad Episcopos epistola.
3. Lucensis Ecclesia in Metropolitana erigitur, sed non extra subiectionem Bracharensis, quod suscelestenditur.
4. Probatur ex Vicaria, quam Lucensis Ecclesia habuit Bracharensis nomine.
5. Nullus sub se habere potest Metropolitanos, nisi Primas sit.
6. Probatur item, quia inconsulto Toletano Lucensis Ecclesia in Metropolim erigitur.

1. **R**E GNANTE Theodemiro Suevorum rege coactum est in Lucensi civitate Con-

cilium anno Domini 569. ad confirmandam fidem catholicam, & p' diversis Ecclesiæ causis; illi præfuit Lucretius Bracharensis Episcopus, assistentibus Episcopis Lusitanix, atq; Gallæciæ, Iderico, Adaulso, Lucentio, Andrea, Timotheo, Martino, Melieso, Polemio, & Avila, vt habet fr. Bernard. de Brito in 2. part. Monarch. lib. 6. cap. 14. qui postquam decreverunt, ea quæ in Concilio statuenda firmadaq; erant; idem

Theodimitus rex epistolam direxit ad Episcopos, qui ibidem erant congregati in hæc verba.

2. Cupio sanctissimi Patres, ut provida utilitate decernatis in provincia regni nostri, quia in tota Gallæcia regione spatiosa satis diæceses à paucis Episcopis tenentur, ita ut aliquantula Ecclesia per singulos annos vix possint à suo Episcopo visitari, insuper tanta provincia vnus tantum Metropolitanus Episcopus est, & de extremis quibusq; parochijs longum est singulis annis ad Concilium convenire, &c. Hactenus epistola Theodimiri regis, ex qua constat voluisse, ut aliqua ex Ecclesijs cathedralibus Gallæciæ in Metropolim erigeretur, ut facilius inferiores Ecclesiæ regerentur, & ad Concilium commodius ipsarum præsules singulis annis venire possent.

3. His acceptis litteris, & perlectis, elegerunt Episcopi in synodo, ut sedes Lucensis esset Metropolitana, subiecta tamen Bracharæ, quod ita statuerunt, quia ibi (inquit Synodus) erat terminus de confinimis Episcopis, & ad ipsum locum Lucensem grandis semper erat coniunctio Suevorum. In ipso etiam Concilio alias sedes elegerunt, vbi Episcopi ordinarentur, sicq; post hæc pro vnaquaque cathedra diæceses, & parochias diviserunt, ne

inter Episcopos contentio aliquatenus fieret. Sic enim habet codex Alcobaciensis, quem refert Britto dict. cap. 14. in quo ea reperiuntur verba, nempe, *Ut sedes Lucensis esset Metropolitana, subiecta tamen Brachara*; quæ in Concilio Lucensi annotato per Garc. de Loaysa non inveniuntur. Sic enim legit prædictus Loaysa, ut sedes Lucensis esset Metropolitana sicut, & Brachara; subiectionis tamen, qua subdebatur Ecclesiæ Bracharensi, vel memoriæ lapsu oblitus est præsul doctissimus, vel ex composito siluit, quia testimonium hoc Toletanæ Ecclesiæ Primatum evellit, quem stabilire conabatur. Huius tamen subiectionis meminit Ambrosius Morales diligens Hispanarum rerum indagator, qui lib. 11. Chron. general. cap. 59. affirmat se in tabulis archivi Ecclesiæ Lucensis legisse sic scriptum. *Tempore Suevorum sub Era 617. die Kalend. Januarij Theodimirus princeps Suevorum Concilium in civitate Lucensi fieri præcepit ad confirmandam fidem catholicam, vel pro diversis Ecclesiæ causis, in quo Concilio facta est Metropolitana Lucensis Ecclesia, Ecclesia tamen Bracharensi subiecta.* Idem affirmat Mariana lib. 5. Hispan. histor. cap. 9. fateturq; Ecclesiam Lucensem factam fuisse in hoc Concilio

Metropolitanam, ac Archiepiscopali dignitate donatam, sine præiudicio Bracharensis Ecclesiæ; quin potius asserit ipsam Bracharensem Ecclesiam, affectutam fuisse Primat' ius, eo quod sibi subiectam habebat Metropolitanam Ecclesiam Lucensem, quam idem Concilium cum hac subiectione crexerat, & constituerat Metropolitanam. Idem testatur Padilha histor. Ecclesiast. cent. 6. cap. 37. asseverans ius Primatiæ obtinuisse Ecclesiam Bracharensensem, eo quod sub ditione sua Metropolitanam Ecclesiam habebat Lucensem, cui suffraganeæ Ecclesiæ assignantur quinque, Auriensis, Asturicensis, Iriensis, Tudensis, Britonicensis. Astipulatur Ferrer. in histor. D. Iacobi, lib. 2. cap. 22. Idem asseverat Iepes in Chron. general. D. Benedicti, tom. 1. anno Christi 563. pag. 239. §. No paró, ibi: *Sublimaron tambien desta vez los Padres, y Concilio a la ciudad en Yglesia Metropolitana, però con subieccion a la Bracharense.*

43. Confirmatur hæc veritas ex vetusto codice manu scripto, qui asseratur in archivo huius sanctæ Ecclesiæ Bracharensis, cuius titulus est, *libro fidei*, in quo fol. 197. vers. reperitur concessio quædam facta per D. Martinum Bracharensensem antisti-

tem Nitigio Lucensi Episcopo Metropolitano, quæ sic habet inter alia. *Martinus ergo totius Gallæciæ provinciæ Archiepiscopus, super quinque Episcopos, Tudensem videlicet, & Auriensem, Iriensem quoque, & Britonensem cum Asturicensi curam commisit, quatenus siquid quæstione dignum inter eos oriretur iudicio venerabilis Episcopi Nitigij terminaretur, Bracharensis Metropolis autoritate salva, & dignitate inconcussa, & reverentia inviolata; & paulo inferius assignans limites Ecclesiæ Bracharensis, sic ait. Brachara Metropoli, Luco quasi Vicaria sedi, tam pro cacumine, &c. Cû Martino Bracharensi Ecclesiæ Metropolitano Episcopo subscribunt aliquot Gallæciæ Episcopi. Hic est D. ille Martinus Dumienensis, qui Lucretio successit in Ecclesia Bracharensi, fecitque hanc concessionem, seu declarationem concessionis iam factæ in prædicto Lucensi Concilio.*

5. Ex quibus constat Metropolitanam Ecclesiam Lucensem subiectam fuisse Ecclesiæ Bracharensi ratione Primatialis dignitatis, quam in tota Hispania obtinebat. Quemadmodum enim Episcopi in suis diocesis dicuntur Papæ Vicarij, Selva de benefic. 2. part. quæst. 1. nu. 25; Nam totus mundus dicitur parochia

Papæ, vt cum Bartol. & alijs tradit Gonſal. de menſib. §. 1. proæmial. nu. 6. Ita Eccleſia Lucenſis facta Metropolitana, dicta eſt Vicaria Eccleſiæ Bracharenſis, vt eam agnoſceret, & vt Primatiam ſuſpiceret, ac veneraretur. Nullus enim ſub ſe habere poteſt Metropolitanos niſi Primas ſit, vt probat text. in cap. 1. 21. diſt. ibi. *Archiepiſcopus græco interpretatur vocabulo, quod ſit ſummus Epiſcoporum, id eſt Primas, tenet enim vicem Apoſtolorum, & præſidet tam Metropolitanis, quam cæteris Epiſcopis;* probat etiam text. in cap. 1. 99. diſt. ibi. *Haberent Metropolitanos ſuos, qui prædictis iure obedirent Primatibus;* text. in cap. Provincie, eadem diſt. tradit Iacobat. de concil. cap. de ordine ſedend. in Concilio, vbi concludit pag. 55. colum. 3. ad finem. Primates habere Archiepiſcopos ſub ſe; comprobatur pluribus iuribus citatis Anton. Auguſtina. in epitome iuris veteris, lib. 2. tit. 16. per totum.

6. Si enim ſoli Primati hoc ius competit habendi ſub ſe Metropolitanos; cur in Concilio Lucenſi non ſubijcitur Lucenſis Eccleſia Toletano Epiſcopo, ſed Bracharenſi? Certe quia agnoverunt Patres illi grauiſſimi Primatum Hiſpaniæ in Eccleſia conſtitutum eſſe Bracharenſi à

cunabilis ipſius Eccleſiæ, ad eamque ſpectare Metropolitanos Epiſcopos habere ſubiectos iure Primatialis culminis, quo fulgebat. Cur quæſo in conſulto Toletano antiſtite Eccleſia Lucenſis erigitur in Metropolitanam? Cum erectio hæc ad Summum Pontificem tantummodo pertinere dignoſcatur, vt pungit Padilla diſt. cap. 37. centur. 6. & probat text. in cap. 1. 22. diſt. tradit Selva de beneficiis. 1. part. quæſt. 4. num. 11. Azor in ſumm. tom. 2. lib. 3. cap. 28. verſ. Tertio quæritur. Gonſal. ad reg. 8. cancel. in proæm. §. 1. num. 1. & 2. Tanta enim erat Hiſpanorum Conciliorum authoritas, in quibus præſes erat Hiſpaniæ Primas, vt illa decernerentur, quæ ad Summum Chriſti Vicarium pertinebant, eo annuente, aſſenſuque præſente conciliaribus decretis; tradunt Baron. annal. tom. 7. anno Chriſti 572. pag. 542. Britto 2. part. Monarch. lib. 6. cap. 14. fol. 197. cur, inquam, res tanti ponderis in Concilio Lucenſi ſub Epiſcopo Bracharenſi Lucretio conſicitur, ſtatuitur, & ordinatur, inſcio Toletano Epiſcopo? Nulla enim aptior ratio reddi poteſt, quam ea quæ iam assignata eſt ſupra, nempe Lucretium antiſtitem Bracharenſem, qui Concil. præſuit, Primatem eſſe Hiſpaniæ, cuius

authoritas sufficiebat ad rem litam in Concilio statuendam; nec illi op^o erat Toletani Episcopi praesentia, qui Primatiali dignitate carebat; ac id eade rem minime consultari, & absque illius suffragio in Metropolitana tanquam erigitur sedem Ecclesiae Lucensis, quod fieri nequaquam posset, si ipse Primatum Hispaniae obtineret. Igitur evidenter apparet ex hac subiectione Lucensis Ecclesiae Primatiae ius ad Bracharensem Ecclesiam pertinere; licet oppositum legat Loaysam in Concilio Lucensi, negatque subiectionem hanc; dicit enim in notis ad Concilium Bracharense cap. 19: Quod Ecclesia Bracharensis hac ratione innixa, Primatus Hispaniae nomen sibi arrogat; verum quidquid antistes ille sapientissimus renuat, ea est veritatis vis, ut neque ab ijs, qui aliter sentiunt, superari, aut celari possit, vel diutius in obscuro delitescere.

C. A. P. XIX.

*Domus Martinus antistes Bracharen-
sis Primatum exercet in tertio
Bracharense Concilio.*

SUMMARY.
Sanctus Martinus cognoscit Conci-

lium tertium Bracharense, & in eo, ut Primas praesideret assistente Nitigio Metropolitano Lucensi. Proponitur Loaysa evasio. Eversum praedicta evasio aperi-
fimo, & num. 14. Nitigius antiquior erat consecra-
tione, quam fuit sanctus Mar-
tinus. Non interfuerunt huic concilio plu-
res Metropolitani, quia fere om-
nes Arium sequebantur. Cur viator Magnatenensis Episco-
pus in Gallia huic interfuerit
Concilio?

ANNO secundo Ario-
miri Suevorum regis
Kalendas Iunii; an-
no Christi 572. coa-
ctum est in urbe Bracharensi nationale Concilium ipsius regis decreto, ac iussu, qui patris Theodimiri vesti-
gia secutus, pietatemque, ac religio-
nem amulatus, fidem catholicam di-
latare, abusus tollere, divinum cultum in tota sua ditione augere stude-
bat. Concilium hoc nationale fuisse
sateor Loaysa licet invitatus, ac enim
in notis ad illud, non fuisse provin-
ciale stricte, cum a duobus Metro-
politanis totius provinciae Gallaciae
fuerit celebratum. In eo praeses fuit
D. Martinus Bracharensis antistes

Primatumque exercuit, eo quod Metropolitanum Episcopum Lucensem ad id Concilium evocaverit, cui præsuit, proposuitque illa, quæ in Concilio agenda, tractandaque erant. Sic enim præsides ille, ac Primas. *Considentibus simul Episcopis, ac universo clero præsente, affatus est. Inspiratione hoc Dei credimus provenisse sanctissimi fratres, ut per ordinationem Domini gloriosissimi filij nostri regis, ex utroque Concilio convenirent in unum, ut non solum de visione alterutra gratulemur, sed etiam ea, quæ ad ordinationem, & disciplinam ecclesiasticam pertinent, pariter colloquamur; scriptum est enim in Evangelio dicente Domino, ubicumque fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ero in medio eorum, &c.* Meminit huius Concilij Morales in Chron. gener. lib. 11. cap. 82. vbi fatetur B. Martinum in hoc Concil. præsidem fuisse Primatus iure. Ait enim Ecclesiam Lucensem Metropolitanam esse, ac per consequens Ecclesiam Bracharensensem Primatiam illius regionis, eo quod sub se Metropolitanam Ecclesiam habebat. Idem tradit Britto 2. part. Monarch. lib. 6. cap. 15. vbi ait in hoc Concilio interfuisse Lucensem Episcopum Metropolitanum cum Episcopis suæ iurisdictionis, agnovisseque Primatum Bracha-

rensis antistitis qui Concilio præsuit, quæ subiectio, & obedientia, non nisi Primatibus debetur; nullus enim antistes nisi Primas sub se Episcopos habet Metropolitanos, ut capite præcedente monstravimus.

2. Hanc vero luculentissimam Primatus Bracharensis demonstrationem obumbrare conatur Loaysa, dum asserit in subscriptionibus huius Concilij D. Martinum antiquiorem fuisse Nitigio Lucensis Ecclesiæ Metropolitanano Episcopo, ait enim. *Martinus ex Dumiensi Abbate creatus est Episcopus Bracharensis, erat Metropolitanus, & antiquior Nitigio Lucensi, qui erat etiam Metropolitanus (ut diximus) in provincia Gallacia duo Metropolita continebantur.*

3. Fallitur tamen eruditissimus Loaysa, non enim, ut antiquior Episcopus præsuit B. Martinus, sed ut Primas Hispaniæ, cui honor iste debebatur.

4. Probatur primo, nam Lucensis Ecclesia Metropolitana facta est in Concilio Lucensi, subiecta tamen Episcopo Bracharensi, ut præcedente capite ostendimus. Si ergo Metropolis Lucensis subiecta, & Vicaria fuit Ecclesiæ Bracharensi, nihil mirum si Bracharensis antistes Primatum obtineat primoque loco sedeat, sub-

Sitbat,alloquatur Primatialis dignitatis iure, non consecrationis. *cap. 1. di. 1. c. 1.*
 5. *Secundo.* Quia falsum est dicere B. Martinum antiquiorem fuisse Nitigio Lucensi Episcopo; nam is factus fuit Metropolitanus in Concilio Lucensi, cui præsuit Laetici Bracharensis antistes, huic postea successit B. Martinus in sede Bracharensi. Unde constat antiquiorem Metropolitantum fuisse Nitigium, qui huic Concilio interfuit, ac per consequens B. Martinum non consecrationis ordine, sed Primatus iure huic Concilio præsuisse, ut agnovit etiam Morales *cap. 82.* quamvis Toletani Primatus acerrimus propugnator. Si vero quis interroget, cur non præsuit huic Concilio Nitigius Lucensis, si antiquior erat B. Martino in consecratione, ut iam constitutum fuerat in Concilio Bracharensi pro primo habito *cap. 4.* nempe quod Episcopi sederent in Concilijs secundum consecrationis tempus? Facillimo negotio respondetur, Nitigium Lucensem Metropolitanum, nequaquam potuisse huic Concilio præsistere, quia eius Ecclesia, ut supra diximus, Vicaria, & subiecta erat iure Primatus Ecclesiae Bracharensi, cum qua subiectione creata, & erecta est in Metropolitanam; agnovit enim Nitigi-

Lucensis, Bracharensis Ecclesiae Primatum, ei primas dedit, licet in consecratione senior fuerit, tum ut servaret advinguem decretum dicti Concilij, *cap. 4.* quo statuitur, ut servetur Metropolitanus Primatus; tum, ut præsisteret subiectionem, quam debebat Ecclesiae Lucensis Vicaria, Metropolitana, Bracharensi Primati illius, totiusque Hispaniae. De quo latius agemus *cap. seq. nu. 7.*

6. Quæret aliquis non immerito cur duo Metropolitanus Gallæciæ tantummodo huic Concilio interfuerunt, non vero ceteri Lusitanæ, Bæticæ, aliarumque Hispaniæ provinciarum Episcopi? Solvitur facile nodus, si advertamus Leovigildum, Gothorum regem Ariana hæresi infectum ea tempestate catholicos Episcopos suæ ditionis infectatum fuisse, relegasseque, ac submisisse alios, qui Ariana hæresim profitebantur, cum quibus conciliabulum Toleti habuit conatus extirpare catholicam fidem, erroresque impios scelerati hominis Arii in tota Hispania seminare. Ob eam causam plures Concilio Bracharensi antistes non interfuerunt, quia catholica puritas per totam Gallæciam, & Suevorum ditionem colebatur; per ceteras Hispaniæ provincias Ariana lues serpebat, & grassabatur impietas, ut affirmat Mariana

lib. 5. cap. 12. Hisp. histor.

7. Affuit huic Concilio Viator Magnatensis Ecclesie Episcopus in Gallia Narbonensi, qui tunc temporis aderat in urbe Bracharensi, & forsitan venerat ad B. Martinum Hispanie Primatem, rogaturus aliqua, quae ad regimen suae Ecclesiae pertinerent, responsuq; laturus à Primatè Hispaniae Martino, cui ceteri Episcopi obedire tenebantur.

C A P. XX.

Leodigius Bracharensis antistes praesidet, ut Primas in Concilio Bracharensi q.

SUMMARIVM.

1. Cogit Vvamba rex Concilium nationale Brachara, cui praest Leodigius Bracharensis.
2. Huic Concilio interfuit Iulianus Metropolitani Hispaniensis.
3. Proponitur obiectio Loaysa, & Padilha.
4. Solvitur, & convincitur.
5. Probatnr amplius affuisse huic Concilio Iulianum Hispanensem.
6. Deducuntur hinc duo corollaria certissima.
7. Arguitur contra Leodigij praesidentiam, & solvitur argumentu.

8. Iulianus interfuit huic Concilio vocatus à Bracharensi Primato.

VAMBA catholicus Hispaniae regis imperante, anno Domini 1675.

celebratum est Brachara Concilium nationale novem Episcoporum, quod indixit, & celebrari fecit idem Vvamba rex ad tollendos aliquos abusos, qui in Ecclesias Hispaniae irrepererat, quod indicant verba primi capituli eiusdem Concilij, quae sic habent. Decenter satis per divinum spiritum in Bracharensi urbe collecti de his, quae intra Dei Ecclesiam perversa actione geruntur, tractaturi convenimus, ut adiuvante nos illo, qui dicit, ubicumque fuerint duo, vel tres in nomine meo collecti, ibi ero in medio eorum, pari animo, paraque devotionis studio exurgentes malehabitos extirpemus errores. De his mentionem facit Conciliu ad finem praedicti capituli, dum ait. Post huius sanctae fidei sacramentum relatus est in concione nostrorum omnium error manifestus, pariter, & diversus, qui tanta debet medicina arte retundi, quanta, & perversitate comprobatur admitti. Quidam enim in sacrificijs Domini relati sunt lac pro vino, pro vino botrum

offerre. Eucharistiam quoq; vino madidam, pro complemento cōmunionis credum populis porrigendam, &c. Ceteros errores prosequitur idem Conc. citato cap. Britto 2. part. Monarch. lib. 6. cap. 27. Catalog. noster Portugal. præsul. 1. part. cap. 10. vbi asseruimus, nationale fuisse Concilium hoc, cui præfuit Leodigius Bracharensis antistes, Iuliano Hispalensi Metropolitano præfente, eidemq; Concilio subscribente.

2. Quod autem interfuerit Hispalensis præsul Iulian^o, probat apertissime Vassus Chron. anno Christi 675, sic enim inquit. Eodem anno celebratum est Brachara tertium Concilium novem Episcoporum præfidente Leodigio Archiepiscopo Bracharense, cui Concilio interfuit Iulianus Hispalensis Episcopus Metropolitæ. In eandem sententiam it Ambrosius Moral. in Chron. Hisp. lib. 12. cap. 49. fateaturque Archiepiscopum Hispalensem huic Concilio interfuisse, causam vero ignorat, sic enim ait. *En el mismo quarto anno del Rey Vvamba se juntó el tercer Concilio de Braga de nueve Obispos de Galicia, y el Arceobispo de Sevilla con ellos, sin que se entienda, porque causa estubo alla.* Idem asserit Britto dict. cap. 27. in princip. Concinunt codices vetustiores manu scripti, in quibus reperitur suscri-

ptus Iulianus Hispalensis Episcopus, quorum autoritate freti, Vassoque, ac Morali adherentes, hanc secuti fuimus sententiam in Catal. nostro d. cap. 10. eamque verissimam iudicamus.

3. Negant tamen Loaysa in annotationibus ad dictum Concilium, & Padilla in historia Hispaniæ, centur. 7. cap. 53. hic Hispalensis, ille Toletanæ Ecclesiæ propugnatores acerrimi: sed caligant, excutiant, Bracharensisque Ecclesiæ Primatum splendidissimum intueri nequeunt. Contra eorum errorem habem^{us} huius veritatis assertores codices vetustiores, emendatioresq; quos probarunt Vassus, Moral. & Britto gravissimi sane historiographi, quorum maxima autoritas est. Loaysa vero, & Padilla, nullum pro se laudant authorem, nitunturq; subscriptione Bracharensis antistitis Leodigij, cui additum est (cognomento Iulianus) in Concilio apud eundem Loaysam, in hunc modum. *Leodicius in Christi nomine Episcopus, cognomento Iulianus has constitutiones, secundum quod una cum sanctis Coepiscopis meis, qui mecum subscripserunt Deo inspirante complacuit, & relegi, & subscripsi.* Cui subscriptioni attipulatur Iulian. in Chron. pag. 75. nu. 346. dum ait. *Celebratur sanctus Leodicisus cogno-*

mento Iulianus vir sanctus in Gallacia, dictus etiam Episcopus Bracharensis Urbanus, qui, & Iulianus dictus, post Episcopus Toletanus; de quo Leodicio pluribus citatis agit D. Thomas Tamayo in compend. Toletanorum præsulum, pag. 124. vers.

4. Non inquam hoc obstat, quia, & si antistes Bracharensis Leodigius, seu Leodicius appelletur cognomento Iulianus, hoc non tollit, quod alter antistes nomine Iulianus, eidem interesset Concilio, ut affuit Iulianus Hispalensis Metropolitanus, qui illi subscripsit post Leodigium, ut habent codices correctiores, & testatur Valseus, Morales, & Britto supracitati. Quod clarius sit, nam eo tempore, quo dictam Concilium celebratum est, regebat Ecclesiam Hispalensem Iulianus antistes, ut ostendit Padilha in histor. Ecclesiast. cent. 7. Chronologi præsul. Hispalens. pag. 55. ubi ait Iulianum interfuisse Concil. duodecimo Toletano, quod coactum fuit anno Christi 681, & patet ex ipsius subscriptione secundo loco facta in eodem Concilio 12. apud Loaysam, quod quidem Concilium celebratum est sex annis post Bracharense, ut palam est.

5. Comprobatur amplius hæc veritas ex eodem Concilio Toletano 12. ubi unus, & alter Iulianus subscri-

bunt, Bracharensis scilicet noster Leodigius cognomento Iulianus, iam Toletanus antistes, & Hispalensis Iulianus, qui interfuit huic Bracharensi Concilio, sic habent subscriptiones. *Ego Iulianus indignus vrbis regie Toletana sedis Episcopus hæc synodica instituta à nobis edita subscripsi. Ego Iulianus Dei gratia Hispalensis Ecclesie sedis Episcopus hæc synodica instituta à nobis edita subscripsi.* Ex quibus subscriptionibus apparet duos fuisse Iulianos eodem tempore, & eodem nomine, ambosque interfuisse Concilij Bracharensi, & Toletano. Bracharensis antistes Leodigius cognomine Iulianus (qui postea Toletanus fuit antistes), & præfuit huic Concilio Bracharensi, & factus Episcopus Toletanus præfuit Concilio Toletano duodecimo: Hispalensis antistes nomine Iulianus, qui veritus interfuit Concilio, ut ex Moral. Valse, & Britto iam ostendimus.

6. Ex quo colliguntur duo verissima, alterum, nationale fuisse Concilium, eo quod illi interfuit Metropolitanus alteri provincie nempe Bæticæ, cuius Metropolis erat Hispalis: alterum in eo Concilio præsidem fuisse Leodigium, non ut Metropolitanum Gallæciæ, sed ut Primate Hispaniæ, eo quod Hispalensem Episcopum alias Metropolitanum, &

Primatis honorem ambientem, sub se habuit, & eo prior sententiam dixit, atq; subscripsit, nullus enim sub se Metropolitanum habere potest, nisi sit Primas, vt ex cap. 1. 21. dist. & alijs iuribus comprobauimus supra cap. 18. nu. 5.

7. Si tamen quis obijciat cur non sederit Leodicifus primo loco, ordine, & antiquitate consecrationis, si iam receptus erat is ordo in tota Hispania legibus canonicis firmitus, ac stabilitus in Concilio Bracharensi p. primo habito, ac etiam in Toletano 4. quæ coacta fuere plures annos ante quartam hanc Bracharensensem synodum, in quibus statutum est, vt ordo seruetur consecrationis, non prerogativa dignitatis. Facile respondetur in omnibus Concilijs nationalibus, quæ in Bracharenfi vrbe celebrata sunt, nullum alium antistitem praesidem fuisse nisi Bracharenfes Episcopos, qui Primatus ius sibi retinerent in ijs decernendis, & conuocandis, iureq; Primatiali proponebant, quæ tractanda erant, sententiam primo dicebant, ac subscribebant. Quod aliter evenit in Concilijs Toleti celebratis, in quibus (vno Toletano primo excepto) secundum consecrationis antiquitatem Hispaniæ praesules praesidebant, nullo habito respectu ad antistitis Toletani

dignitatem, vt apparebit ex iisdem Concilijs, cum de eis sermo fiet. At vero Bracharenfes antistites semper praesides fuerunt in Concilijs, quæ Bracharæ sunt coacta, licet in eis interfuissent alij Metropolitaniani in consecratione seniores, vt apparet ex Concilio Bracharenfi 3. in quo Nitigius Metropolitanus Lucensis interfuit, & ex Concilio primo, in quo Gallus Emeritenfis Metropolitanus, & in hoc 4. in quo Iulianus Hispalensis interfuerunt; quib' omnibus praefuere praesules Bracharenfes, non ex alia ratione, quam quia Primates erant Hispaniæ; quem Primatum libere exercebāt in Concilijs Bracharæ celebratis, in quibus seruatō Metropolitaniani Episcopi Bracharenfis Primatu, ceteri Episcoporum secundum consecrationis suæ tempus, alius alij sedendi deferabat locum, vt habetur in dict. Concil. Bracharenfi pro primo habito cap. 4.

8. Causam vero cur iisdem Concilio interfuerit Iulian' Hispalensis, quam ignorat Morales citat. loco, & latuit Britto, vt ipse fateatur dict. cap. 27. assignauim' dict. catalogo nostro cap. 10. nempe accessisse Iulianum ad Bracharensensem urbem, vt iisdem Concilio interesset; agnovit enim Bracharensensem Episcopu Primatem esse totius Hispaniæ, iusq; habere

cogendi Concilia nationalia, vocandiq; Metropolitanos Episcopos ad ea, ideo accessisse hac de causa asseverandum est.

C A P. XXI.

De Toletanis Concilijs post primum celebratis.

S V M M A R I V M.

1. *Cur differantur argumenta desumpta ex Concilijs Toletanis, excepto primo.*
2. *Colligitur ex dictis, Primatus Bracharenfis, non ex Toletano, ubi dicitur, quod sub eiusdem et quod Bracharenfis, et Toletanus.*

1. **D**E primo Toletano Concilio egim^{us} iam toto capite, 15. in eoque præsidem fuisse Brach-

rensem antistitem Paternum, seu Patruinum, fuisse monstravimus, de alijs suo ordine dicendum restabat; quia vero singillatim de vnoquoq; habendus est sermo, cum argumentis fecerimus satis, quib^{us} sancta Ecclesia Toletana Primatus ius totius Hispaniæ ad se pertinere conatur, ijs nixa rationibus, quas ex hisce Concilijs desumit, quæ tela facile evitabim^{us}, re-

torquebim^{us} q; in eandem Ecclesiam, eiusq; propugnatores; ideo argumēta, quæ pro Primatu Bracharenfi ex iisdem Concilijs depromuntur, missa nunc facimus, opportuni^{us} ea resumpturi, cum de eisdem Concilijs sermo erit.

2. Ex his, & alijs, quæ in responsione ad argumenta p Toletanā Ecclesia adducemus, dilucide constat in toto secundo Ecclesiæ statu ad excidium vsque Hispaniæ, ei^{us} Primatum in Ecclesia Bracharenfi radices egisse, Bracharensesq; præfules ius illud à B. Iacobo traditum exercuisse, quavis Toletani præfules Gothorum regum ope, potentia, auxilioq; freti, hanc sibi dignitatem comparare, iure, an iniuria non curantes, studuerint.

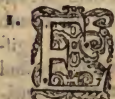
C A P. XXII.

Dum Hispania Maurorum tyrannide opprimitur, ius illasum Primatus Hispania obtinent Bracharenfis Ecclesiæ præfules.

S V M M A R I V M.

1. *Clades Hispania à Mauris, quam atrox.*
2. *Eandem passa sunt urbes Lusitanie.*

3. Brachara in hac clade Primatus dignitatem non amisit.
4. Probatur autoritate. & nu. 5.
6. Archarius Primas Bracharensis Helipandum Toletanum docet.
7. Corollarium ex precedenti Archarij facto.
8. Bracharēsis Ecclesia retinuit Primatum, quo tempore Lucensi erat commendata.

EXCIDIVM eversionemq; Hispaniæ narrat historici omnes, qui de reb⁹ Hispaniæ monumenta edidere. De hac eversione, ut omitam alios, sic habet Iulianus in Chron. Sarraceni Hispaniam absque murorum ambitu reperiētes, & sine Deo vero Domino Iesu Christo, quem reliquerunt Gothi, concubinali luxuria, & sacrilegio se tradentes, in paucis annis vastaverunt, & destructicem gentem prestraverunt, quam præterita sæcula valde pertimuerunt. Tamen residui Gothi in arduis montium Pyrenæorum, Asturiarum, & Gallaciæ se recludentes qualitercumq; evaserunt, Sarracenis quosq; plana, & meliora gladio vindice obtinentibus, & in Ecclesijs quibus laudabatur nomen Christi, Mahometi nomen profanum voce publica proclamantes, everterunt præterea civitatum antiquarum mania,

diruerunt quadam, quæ rex Rodericus innovaverat, castra destruxerunt, monasteria, sacra legis libros ignis incendio tradiderunt, & multa perpetrarunt enormia, quia gens gloriosa Gothorum ignominiose præcepta Domini dereliquit. Hactenus Iulianus.

2. Eandem subiere cladem civitates Lusitaniæ, atque Gallaciæ, inter quas Brachara Metropolis Primaria, sedesque regia Suevorum omnino destructa, & diruta est, soloque equata; constat ex antiqua memoria, cui⁹ meminit Britto 2. part. Monarch. lib. 7. cap. 6. Sandov. in annotationibus ad histor. præsul. sub tit. Rey Don Pelayo, pag. 85. sic enim habet prædicta memoria, sive diarium. Era 754. Abexiz capit Olixbenam, pacifice dirupit Colimbriam, & totam regionem, quam tradidit Mahamet, Albamar, Ibenariz; deinde Portucale, Bracharam, Tudim, Lucum, Auriam depopulavit vsq; ad solum. Hactenus prædicta memoria.

3. Maiesate deposita iacuit diu Brachara Augusta, sub Maurorum tyrannide pristino fastigio viduata, splendoreq; destituta: in eo tamen situ, quo iquarebat, Primatiale dignitatem non amisit, imo poti⁹ eam servavit, præfulesq; illius tanquam Primates ab omnib⁹ Hispaniæ præsulib⁹ venerabantur; licet enim vrbe,

sedem, diœcesimq; amitterent, titulum tamen honorificum Primat^o retinuerūt semper, vt tradit Valsæus in Chron. cap. 21. agens enim de Primatu. Post excidium (inquit) Hispaniæ funestum, cum Toletum adhuc esset sub Barbarorum potestate, Bracharen- sis Archiepiscopus ea dignitate functus est, vt ex ijs constare potest, quæ ex Bracharen- sis Ecclesiæ archivis dixim^o, dum de Bracharen- si præsule loqueremur; & cap. 20. de Brachara loquens sic ait inter cætera. Hac etiam hodie cum To- leto de Primatu contendit Hispania, ob id opinor, quod cum Toletum in potesta- te esset Maurorum, omnes Hispania E- piscopi Bracharensem agnoscerent, quæ prima Metropolitanarum Ecclesiarū à Mahometistarum tyrannide liberata fuit. Hactenus Valsæus.

4. Hanc Primat^o retentionem to- to eversio- nis Hispaniæ tempore, quæ vsi sunt præsules Bracharen- ses testa- tur ingenue Lodovic^o Nonius in sua Hispania, cap. 51. de vrbe enim Bra- chara agens sic ait. Friscis etiam an- nali- bus constat regum Suevorum sedem fuisse circiter 170. annos, sub Gothi- bus vero regibus 170. annos floruisse. Sita autem est ad Alestem amnem quinque leucis à mari, insigni agri, calig, clemē- tia prædita, Archiepiscopatu nobilissi- mo claret; de Primatu Hispaniæ cum Toletana Ecclesiâ dudum certat, & in-

decisa lis in hodiernum ævum pendet. Cum enim præcipue Hispaniæ vrbes, & Metropoles in Maurorum essent potesta- te ab Alfonso primo, hoc nomine, Catho- lico, anno 480. prima omnium in liber- tatem vindicata est, omnesq; Hispaniæ Episcopi Bracharensem pro Metropoli- tano agnoscebant. Quid clarius in re antiqua? Si omnes Hispaniæ Episco- pi Bracharensem suspiciebant Me- tropolitanum, ergo Toletanus præ- sul illum agnoscebat, vt talem, qui Hispaniæ præsul erat, & maximæ autoritatis antistes, qui enim totum dicit, nihil excludit, vt habent iura vulgaria.

5. Mater, & Metropolis toti^o Hi- spaniæ appellatur Bracharen- sis Ec- clesiâ in instrumento per vetusto, quod reperitur in antiquo codice eiusdem Ecclesiæ, qui dicitur liber si- dei, fol. 11. quod sic exorditur. Post- quam Hispania paganorum gladio cæ- sa est propter peccata inhabitantium, Christicola Domino miserante recolle- ctis viribus, caperunt paulatim undiq; dilatari longo tempore decurso, & om- nia loca, quæ obtinere potuerunt, suis voluptatibus subdiderunt, scilicet Ec- clesias, quæ quondam Domino conse- crata fuerunt, laicales possessiones sece- runt, alij autem è contrario in cellulis, & in quibusdam laicalibus locis no- vas Ecclesias, & monasteriola constru-

entes, tradiderunt illis Ecclesias olim præclaras, & celeberrima monasteria seruituti manciparunt. Ex quibus rex quidam Ordani nomine, Bracharam, quæ Metropolis, & mater esse totius Hispaniæ debet, loco S. Iacobi tradidit seruituram, ipsa penitus in auctoritate destructa, & in lapidum congeriem versa, &c. Datum est Era 1108.

6. Durante eodem excidio priusquam Ecclesia Bracharensis Lucensi Ecclesiæ cõmendaretur, aliquos habuit præsules litteris, & sanctitate cõspicuos, inter quos numeratur. Archarius, qui Helipandum Toletanum antistitem docuit fidei dogmata, testis Iulian. in Chron. pag. 99. nu. 409. ubi sic habet. *Archarius Episcopus Bracharensis sub Sarracenum iugo mire flores, qui acceptis, datisque ad Helipandum litteris, quæ sancta, atque catholica, in omnibus locis, & temporibus docet.* Idem Archarius Helipandi damnauit opinionem de adoptione Christi, synodumque coegit, ut illa impia censeatur; tradit idem Iulian. nu. 410. ubi sic ait. *Archarius scribit Helipando Toletano antistiti, damnans illius opinionem de adoptione Christi, & circa illam Conciliū contrahit;* de hoc errore Helipandi videatur Moral. 3. part. Chron. Hisp. lib. 13. cap. 26. Valq. disput. contra errores Helipandi, Ferrer. in hist. D. Iacobi, lib. 3. cap. 19. pag.

302. vers. & nos infra latius cap. 40. num. 6. dicemus.

7. Ex quo liquet Bracharenses antistites eo etiam tempore, quo Bracharensis civitas omnino destructa, & in lapidum erat acervum versa, exules, sine vrbe, sine censu, sine ditione, in præsules tamen sibi subiectos ratione Primat^{us}, potestatem exercuisse, quam à D. Iacobo acceperant, docuisseque, ac ius dixisse non intra Galliciæ limites, sed in tota Hispania ad Toletum vsque, Helipandi præsulis errores dampnando, Conciliumque ea de re cogendo. Licet enim Bracharensis Ecclesia sua dote spoliata reperiretur, bonaque ipsius, Compustellanae Ecclesiæ attributa fuerint, nihilominus tamen Primatiale dignitatem, ac Metropolitanam serauit; retinuit, & exercuit, eiusque præsules, ut Primates colebantur ab omnibus Hispaniæ Episcopis, ut testantur Vasæus, & Nonius, citat. locis.

8. Eandem dignitatem Primatiale non amisit, postquam commendata fuit Lucensi Ecclesiæ ab Alfonso II. ut constat ex instrumẽto, quod asservatur in archiuo huius Ecclesiæ, quod transcripsit Sandoval in annotat. ad histor. trium Episcoporum, sub titul. *Rey Don Alonso el casto*, pag. 171. licet enim commendata existeret prædicta Ecclesia, eoquod Bra-

chara vrbs destructa; & diruta erat, nihilominus tamen dignitas Archiepiscopalis, primariæq; authoritas adēpta non est præsulibus Ecclesiæ Bracharenfis, vt tradit Ferrer. in histor. D. Iacobi, lib. 3. cap. 19. & confirmat ex donatione quadam. (quam adducit) facta Era 980. multo post prædictam cōmendationem ab Alfonso II. factam vbi subscripsit Erus Archiepiscopus Bracharenfis, in hunc modum: *Ego Erus Bracharenfis Episcopus Metropolitānus. Quo tempore non dum erat Ecclesiā Bracharenfis restituta, seu reedificata; ita vt Bracharenfes præsules, licet sedem propriam non haberent, titulum tamen, & Metropolitanū splendorem, Primatusq; dignitatem, non amiserint, quod ingenuè facetur Sandoval in citat. annotationib. pag. 169. vbi agens de restauratione Bracharenfis vrbs, per Alfonso secundū facta, eam Augustam, Primatēq; omnium ipsius regnorum appellat his verbis. Approvchando se Don Alonso de la ocasion llovanio su gene, y por la parte de Galicia; y Portugal corrió la tierra basla sfiar a lixboa, y entrarla, donde huro ricos despojos, y en Braga se detuvo reparado algo de aquella antigua ciudad Augusta, y Iglesia primada de sus reynos. Licet enim Brachara in congeriem versa lapidum esset, neque Epi-*

copum haberet nisi titulo tenus, vt inquit Vassæ in Chron. anno Christi 877. ipsi tamen titulares præsules Primates erant, & vt tales ab omnibus reverebantur.

C A P. XXIII.

Restituta Ecclesia Bracharenfis post Maurorum expulsionem præsules ipsius Primatu funguntur.

S Y M M A R I U M.

1. Numerantur nonnulla, quæ Dominus Petrus Archiepiscopus Bracharenfis Ecclesiæ suæ acquisivit, & notantur quadam verba, quæ Primatiales indicant dignitatem. & num. 2.
3. Sanctus Gerardus Bracharenfis Archiepiscopus donatur pallio à Summo Pontifice.
4. Romam adiit pro Primatu, & prærogativis Ecclesiæ suæ.
5. Allucinantur, qui existimant D. Gerardum constitutum fuisse à Toletano præsule in Ecclesiā Bracharensi.
6. Acquisivit Ecclesiā suā honorem primatus, quem à principio suæ foundationis obtinebat.
7. Bernardus Archiepiscopus Toletanus dum appetit Primatum

- Hispania multis iniurijs afficit Ecclesiam Bracharensē.
8. Eximitur ab eius legatione Mauritius Archiepiscopus Bracharensis. & num. 9.
10. Bernardus Toletanus non appellatur Primas à Summo Pontifice Paschali.
11. Sanctus Gerardus, & eius successores semper Primatiale ius exercuerunt.

1. **P**OST Bracharam instauratam prim^o Episcopus, qui ei præsuit dict^{us} est Petrus, annq^{ue} Dñi 1065, qui licet ei aliquas acquisivisset possessiones, non tamen omnem asseruit eius dignitatem, ac splendorem. Nam eo tempore, quo id consequi posset à rege Alfonso VI. (cuius successionem post occisum p^{er} insidias fratrem ipsius Regis Sancium tenacissime assentiri recusavit) in monasterium detrusus fuit, insulaq^{ue} Episcopali orbatus, ac proscriptus interijt, ut in eius vita fusius enarrabimus in histor. præsul. huius Ecclesiæ. Huic successit S. Gerardus, vulgo, S. Giraldo, qui p^{er} contⁱⁿ sequenda pristina dignitate omnem conatum, totaq^{ue} adhibuit vires, constar ex memoria, quæ habetur in libro huius Ecclesiæ nuncupato, liber

fidei, fol. 49. vers^{us} in hæc verba: *Et postea A. miles p^{er} necem eum molidit. Hæc sunt quæ acquisivit Petrus Bracharensis Episcopus, non inq^{ue} molidit ei. Et postea A. miles p^{er} necem eum molidit.* Hoc igitur testamentum est hereditatum, quas B. memoria Petrus Bracharensis Episcopus probitate sua acquisivit. Cum enim sedes Bracharensis ruinæ, & dissolutioni subiaceret, & pastorem, qui eam procuraret non haberet, ipse venerabilis Petrus p^{er} pastorale officium in se suscepit, & de hereditatibus multis, quas Bracharensis Metropolis antiquitus haberet, istas in scriptis supra memoratas pro posse suo recuperavit. Qui nihili dum rixit ad honorem sue Ecclesiæ recuperandum vehementer desudavit. Post cuius vere decessum clero, & populo volentibus, & rege Alfonso Comiteq^{ue} Henrico simul concordantibus, Gerardus venerabilis Monachus in Episcopum prælatus est, atq^{ue} canonicè prælestus in Bracharensi cathedra solemniter intronizatus est, qui siquidem circa suam Ecclesiam invigilare non destitit, & pro viribus suis, & pro posse suo, ad honorem dignitatis antiquæ, atq^{ue} hereditatum restorationem efficaciter elaboravit. Audiens namque à senibus, & auctoritate canonum perpendens Bracharam Archiepiscopi dignitate splenduisse, & antiquitus magnopere viguisse. Sanctus vir ex toto di-

secretus, & sapiens, & astutus Romam causa honoris recuperandi aggressus est, & inde honore, quo Brachara diutino tempore caruerat, recuperato, & Apostolico sigillo pramunito ad propriam sedem reversus est. Et sic circa utilitatem suae Ecclesiae non in vanum enixus est. Præterea in quantum valuit hereditates à Beata memoria Petro predecessore suo lucri factas contra violentiâ tyrannorum illibatus conservavit. Hactenus scriptura.

2. In qua notanda sunt verba illa (authoritate canonum perpendens Bracharam Archiepiscopi dignitate splenduisse, & magnopere viguisse) quæ Primatiales indicant dignitatem, verba enim illa, magnopere viguisse, aliquid addunt sup. Archiepiscopalem dignitatem, ita vt ille vigor, robur, seu fulgor pristinus, nihil aliud sit, quam Primatialis splendor, dignitas, & præstantia, qua omnes Hispaniæ Ecclesias sola Bracharensis Ecclesia superabat.

3. Hunc nitorem assecutus est D. Gerardus Summorum Pontificum munere, qui cum pallij honore decorarunt, liberamq; concesserunt facultatem, vt pristina iura recuperaret, antiquasq; possessiones, ac prærogativas obtineret, vt ex varijs liquet Apostolicis litteris, quæ in archivo huius sanctæ Ecclesiæ conduntur, & pla-

ne constat ex lectionibus sancti Gerardi, quæ sic habent.

4. Eo autem tempore, Ecclesia Bracharensi pastore vacante, canonice electus, & Apostolica autoritate in Bracharensem Archiepiscopum consecratus est, inde Romam adiens, & à Paschali Papa honorifice susceptus, pallium, & privilegium, & Metropolitam in integrum dignitatem recuperavit, barbaricis cladibus Bracharensi vrbe inflatis, intermissam. Idem habet Ebo- rense Breviarium, & tradit Eduardus Nonius historiograph. regius in vita Henrici Comitiss, fol. 18. consonat Iulianus, qui Chron. anno Christi 1098. ait Beatum Gerardum electum fuisse Archiepiscopum Bracharensem, quem ipse novisse testatur.

5. Vnde constat allucinari eos, qui existimarunt D. Gerardum constitutum fuisse à Toletano præfule Bernardo in Ecclesia Bracharensi, cum ex adductis apparet, & à Clero electum canonice fuisse approbantibus ipsam electionem rege, Comite Henrico, ac populo Bracharensi, quæ approbatio indicat tam gratam, iucundamq; omnib; fuisse D. Gerardi electionem, vt vllus non fuerit, qui illi calculum non adderet, acceptam ferret, & cōprobaret. Ea erat sancti viri probitas, & probi viri apud omnes benevolentia.

6. Igitur D. Gerard^o Summorum Pontificum Paschalis II. Calixti II. ac Innocentij II. litteris suffult^o, quæ in Bracharenſi archivo ad omnem poſteritatis memoriam aſſervantur, quibus illi ſummi Patres Bracharenſem Eccleſiam ad priſtinum dignitatis ſtatum ampliſſime reſtituunt, illud Primatus ius, ac dignitatem, quaſi de novo acquiſivit, quam à principio, & exordio ſuæ foundationis, antequam Hiſpania eſſet à Mauris expugnata Bracharenſis Eccleſia obtinebat; hoc enim iuri conſentaneum valde erat, nam bona ab hoſtibus recuperata ad priores dominos redeunt; vt probat Papinian^o in l. Si captivus, §. Expulſis, ff. de capt. & poſtlimin. ibi. *Expulſis hoſtib^o ex agris, quos ceperat, conſtat dominia eorum agrorum, ad priores dominos redire, neque aut publicari, aut præda loco cedere*; text. in l. Poſtliminij ius, ff. eodem, ibi. *Nam ſi eodem bello is reverſus fuerit, poſtliminium habet, iſeſt per inde omnia reſtituuntur ei iura, ac ſi captivus ab hoſtibus non eſet*. Et in propoſito, quod locus, ſeu parochia alicuius Epiſcopatus occupata ab infidelib^o poſtea recuperata, redeat ad Epiſcopum cuius erat, probat Concilium Hiſpalenſe relat. in cap. Prima actio-
ne 16. quæſt. 3. ibi. *Non aliter, & Eccleſia receptura eſt parochiam, quam*

antea tenuit cum reb^o ſuis, ſive ab alijs Eccleſijs poſſideatur, ſive in cuiuſlibet poſſeſſionem tranſuſa fuerit; text. in cap. Paſtoralis 7. quæſt. 1. tex. in cap. Redintegranda 3. quæſt. 1. tradit in terminis Suar. allegat. 8. nu. 10. ubi conſuluit, bona non tantum profana, ſed etiam eccleſiaſtica ab hoſtib^o capta, & poſtliminio recuperata ad priores dominos redire; nam ius redit, vt pridem cū redeat ſtatus idem, vt in cap. Quia diligentia, de elect. l. Etſi forte, ff. de ſervit. Igitur iure debebat reddi ius Primatus Eccleſiæ Bracharenſi, quod ab incunabulis ipſius Eccleſiæ ad illam ſpectare dignoſcebatur.

7. Per ea tempora Bernardus Toletanæ Eccleſiæ antiſtes, qui munere ſedis Apoſtolice legati in tota Hiſpania fungebatur, Primatus honorem ambire capit, omnibuſq; nervis ius illud, quod nunquam habuerat Eccleſia Toletana, ſibi indulgeri contendit à Summo Pontifice Urbano II. religionis D. Benediſti alumno, cui idemmet Bernardus eiufdem religionis aſſecta, apprime char^o erat, litteras aſſecutus eſt Apoſtolicas (ſi quæ illæ fuere) quib^o Primas regnorum Hiſpaniæ conſtitut^o eſt. De vitij harum litterarum (ſi illæ aliquādo extitere) agendum nobis eſt ſuſe, cum de illis inciderit ſermo. Nunc

lat sit indicasse Bernardum Toletanum præfulem fuisse primum, qui ope fretus muneris Apostolici legati, quod in tota Hispania gerebat, auxilioq; ac potentia Alfonsi regis hanc sibi voluit induere dignitatem, licet illa nudarentur, exuerenturq; Ecclesiæ Bracharenfis antistites, qui à mille annis, & amplius, ea fruebantur, felicissimeq; potiti fuerant. Nec iniuria hæc contentus, alias aggressus est tenaciter tentans Bracharenses præfules privare ea, quam habebant in suffraganeos iurisdictione. Cuius iniquitatis cōmonefactus Summus Pontifex Paschalis, Mauritium Archiepiscopum Bracharensem, ab ipsius Legati Apostolici iurisdictione liberavit. Ut igitur pateant gravamina, quæ iniurius, ac insensu Bracharenfi Ecclesiæ irrogavit, placet ea cum ipsis litteris Apostolicis, pro ut in archivo nostræ Ecclesiæ asservantur, hic attexere.

8. *Paschalis Episcopus servus servorum Dei. Venerabili fratri Bernardo Toletano Archiepiscopo, Apostolica Sedis Legato salutem, & Apostolicam benedictionem. Pro iniurijs confratris nostri Mauritiij Bracharenfis Archiepiscopi, fraternitatem tuam sape monuimus, sed adhuc se vehementer à te gravari conqueritur: Colimbriensis enim Episcopi obedientiam ei contra Roma-*

na autoritatis privilegia, subtraxisti. Item in Lucensi Ecclesia ad eius Metropolim pertinente, Episcopo præter iudicium eiecto, super ordinari alium proposuisti. Id ipsum in monasterio Beati Petri de Monte, factum conqueritur; Bracharenfis Ecclesiæ bona, & ab alijs distrahi consensisti, & ipse cum familiaribus tuis mora diutina consumpsisti. Per totam etiam provinciam invito, & ignorante eo potestatem tuæ voluntatis exerces. Asturicensis Ecclesiæ parochiam, ut Salmantinam augeres, invito eo imminuisti. Nos autem in his vehementer regni turbationem, & ætatis tuæ gravedinem, infirmitatisq; pensamus. Idcirco te ab iniuncta super Archiepiscopum, & provinciam Bracharensem cura legationis absolvimus, ut liberior ipse valeat in provincia sua iustitiam exercere. Dat. Anagnina tertio Nonas Novembris. Hactenus Summus Pontifex Paschalis.

9. Ex quo diplomate satis liquet, quibus affecerit iniurijs Bernardus Toletanus, Bracharenses antistites, quos spoliabat bonis, iurisdictione, ac metropolitica potestate. Quorsum hæc? nisi ut eis etiam eriperet Primatum, cogeretq; ut obedientiam sibi præstarent, quod totis viribus obtinere, tam ille, quam successores eius nisi sunt.

10. Quæro insuper cur Summus

Pontifex Paschalis in supra dicto Apostolico diplomate, Bernardū non appellat Primatem totius Hispaniæ, si iam ab antecessore suo Urbano II. hac dignitate fuerat insignitus, ut asserit Loaysa in decreto Gundemari, pag. 284. qui ait Bernardum Primatem iam esse, cum Legati munere auctus fuit. Affirmandum enim nequaquam est Summum Pontificem oblitum fuisse huius tituli, & honoris, cum omnes prerogativas ecclesiasticas notas habeant Romani præfules, nec quid prætermittant, ex quo ius violetur, seu sædatur dignitas, & præstantia alicuius ecclesiastici magistratus: volunt enim, ut unicuique quod suum est tribuatur, ut probat text. in l. Iustitia, §. Iuris præcepta, ff. de iust. & iure, §. Iuris præcepta inst. eodem, cap. Novit de iud. Gonfal. ad regul. 8. cancel. §. 7. proximum, 4. Cum ergo cum Primatem non appellet Paschalis Pontifex, dicendum est eam dignitatem, non innotuisse, nec fuisse divulgatā in Romana curia, sed ea uti voluisse in Hispania Toletanum antistitem Bernardum, ut Bracharensi Ecclesiæ, eiusque præsulibus officeret, & noceret.

II. Hoc tamen non obstante Divus Gerardus, eiusque successores, usque ad Stephanum, sub quo anti-

stite lis super Primatu suborta est, actus Primatiæ exercuerunt; qualis sunt confirmare electiones Episcoporum, iuramentum fidelitatis ab eis exigere, consecrationis munus conferre. Scitum est enim iure antiquo concessum fuisse Metropolitanis, quod suorum suffraganeorum examinarent, & confirmarent electiones, idque observatum iam inde est ab Apostolorum ætate, ut probat text. in cap. 1. cum sequentibus. 64. dist. cap. Innotuit, cap. Cum dilectus, de election. cap. Qua fronte, de appellat. tradit Quaranta in Bullar. verbo, Archiepiscopalis autoritas, nu. 3. Cæterum si in ea provincia, in qua eligebatur Episcopus, Patriarcha, seu Primas aderat, ad illum spectabat electionis confirmatio, & consecrationis concessio, ut constat ex epistola Leonis I. ad Anastasium Episcopum, relata in cap. de persona, 65. dist. ubi in nostris commentar. ad Decretum cum Præposito diximus, quod Metropolitanus debet referre Primati consecrationem suffraganei; idem probatur ex text. in cap. Placet, eadem dist. ubi notavi^m ex Innocent. in cap. Nec Episcopi, de tempor. ordin. nu. 2. quod inconsulto Primati consecratio Episcoporum suffraganeorum non debet fieri, cum sit caput provinciæ, sine eo

consecrat^{us} non recipit executionem,
& probat expresse text. in cap. Epi-
scopus, eadem dist. ibi. Si autem pro-
vinciam Primatem habere consileris,
nec etiam Metropolitana a quoque consi-
entia eius, Episcopum consecrare lice-
bit, tradit eleganter Bover. dict. cen-
sura parenet. part. 2. lib. 3. cap. 10.
pag. 193. verſ. Alterum, Sebalt. Ca-
sat de Patriarch. & Prim. disp. 4. §.
4. nu. 14. Cum ergo constet ad Pa-
triarcham, seu Primatem pertinere
huiusmodi actus, restat videndum an
eos exercuerint antistites Bracharen-
ses, non solum erga suffraganeos E-
piscopos, & metropolitico iure subie-
ctos, sed etiam erga Episcopos alte-
rius ditionis, alienoque Metropoli-
tano subiectos, quo dato, necessario
faciendum est Primatiae ius ad Bra-
charenſes Archiepiscopos pertinere.

C. A. P. XXIV.

*Episcopi suffraganei Compostellano,
& alijs Metropolitanis, con-
firmabantur à Primatē
Bracharenſi.*

SUMMARY M.

*1. Amor, & beneficia Calixti II. in
Ecclesiam Compostellanam, ad
quam transfuſis Emeritenſem
Archiepiscopatum.*

2. Duodecim suffraganei Archiepi-
scopi Compostellano assignantur,
quos consecravit, & consecrat Bra-
charenſis Primas. 3. Probatur ex epistola Alfonsi Im-
peratoris, ad Bracharenſem Ar-
chiepiscopum. 4. Ex n. 7. & 8. 5. Ex
Aurienſi electo. 6. Ex n. 7. & 8. 7. Ex
Mindoniens. 8. Ex Asturienſi. 9. Ex
Lucenſi. 10. Ex Olixbonenſi. 11. Ex
Argumētum Primatialis digni-
tatis ex Regum coronatione. 12. In-
strumentum coronationis Re-
gis Alfonsi Henricus. 13. Hoc argumētum non plene con-
cludit.

*Authores, qui de coronis agunt, ibi-
dem, remissive.*

N OTISSIMA res est
Summum Pontificem
Calixtum I I. Ecce-
ſiasticam Compostellanam
(quam amore maximo proſequeba-
tur) Metropolis iure donasse, Ar-
chiepiscopaliſque infula insigniſſe an-
no ſalutis 1124. clavum tenente. Ec-
cleſiæ Bracharenſis Pelagio antistite,
in eamque omnia Emeritenſis Ecce-
ſiæ iura tranſtulſiſſe, omneſq. illius
ſuffraganeos Archiepiscopo Com-
poſtellano parere iuſſiſſe. Id quod

effecit,

effecit, inquit Vase⁹ in Chron. romæ
1. cap. 21. §. Compostellanus, tum
pro singulari siti in Beatum Iacobū,
& Compostellanam Ecclesiam piete-
re, præfecit, quod in ea frater ipse
Raymundus Tolosæ Comes Alfonsi
VII. pater sepultus esset, tum preci-
bus ipsius Alfonsi Hispaniæ Impera-
toris (cuius ipse patruus erat) & olim
puerum in ea Ecclesia sacro baptis-
matis lauacro tinxerat, atq; in regem
vnxerat. Nec his contentus D. Di-
daco Compostellanus Archiepiscopo
vices suas in Bracharensi, & Emeri-
tensi provincijs commisit. Constat
ex Breviario, & histor. Compostell.
& trahit Hicetas in vita Calixti II.
pag. 462. col. 2. ad finem.

2. Planum etiam est, & constat ex
Mariana in histor. Hispaniæ, lib. 10.
cap. 12. ad finem, & ex Sandoval in
Chron. Imper. Alfonsi, cap. 12. duo-
decim suffraganeos Compostellano
Archiepiscopo fuisse addictos, nem-
pe Salmanticensem, Abulensem, Za-
morensensem, Caurensem, Civitaten-
sem, Pacensem, Lucensem, Alturi-
censem, Auriensem, Mindoniensem,
Tudensem, ac Placentinum antisti-
tes, quorum plures, quavis subijce-
rentur Compostellano præfati iurē
Metropolitico, nihilominus tamen p
confirmatione, & consecratione, ac
pro iuramento obedientiæ, & fidei-

tatis præstando, non adibant Com-
postellanum præfulem Metropolita-
num, non Toletanum, sed Bracha-
rensem antistitem, ut Primatem, cu-
ius consensus in his actibus necessa-
rius erat.

3. Hoc apparet liquido ex episto-
la Alfonsi Imperatoris ad Bracharen-
sem præfulem Iohannem, pro impe-
tranda confirmatione Episcopi ele-
cti ad Lucensem Ecclesiam. Litteræ
Imperatoris, quæ in archivo huius
Ecclesiæ Bracharenfis asservantur, sic
habent.

4. *Ildefonsus divina misericordia
Hispaniæ Imperator, dilecto suo Iohanni
eadem misericordia, Bracharensi Ar-
chiepiscopo Ecclesiam sibi commissam
ad portum salutis trahere. Lucensis Ec-
clesia patre, & pastore suo viduata, ad
curiam nostram venie, communicatoq;
consilio comprovincialium Episcoporum
multarumque personarum Ecclesiasti-
carum una voce, pari consensu Dominū
Iohannem Samanensem Abbatem Vi-
rum tandabilis conversationis, integre
fama, & honesta vite, elegit in Epi-
scopum suum, & quia tam unanimis
omnium concordia, non nisi ex Domino
esse videbatur, non potuimus negare,
quod ab omnibus humiliter petebatur.
Assensum itaq; quem imperiale ius in
sublimationibus Episcoporum habet, huic
electioni prabimus. Vos vero patrem*

illius, & familiarem amicum nostrum exoratum habemus, quatenus huic eadem electioni assentiatis, & quod canonice factum est, confirmetis, & Lucensi electo Ecclesiam vestram petenti, mun' consecrationis imponatis. Ideo parvo sigillo sigillavim', quia magnum Romæ misimus, benevaleatis.

5. Cum ergo Alfonso Legionis, & Castellæ rex Lucensem electum mitteret ad Ioannem Archiepiscopum Bracharensem Pelagij successorem, ut electionem approbet, quam approbationem rex ipse enixe efflagitat, non vero ad eius Metropolitanum præfulem Compostellanum, nec ad Toletanum antistitem, quia se Primatem esse totius Hispaniæ dicitur, sane agnovit Primatus, Patriarchatusque ius non in Toletana Ecclesia, sed in Bracharensi residere, cuius adibat præfulem pro consequendo electionis assensu, quæ in aliena provincia, nempe, in Compostellana facta fuerat. Quod amplius confirmatur ex Auriensis Capituli humilibus precibus, quibus rogarunt Bracharensem antistitem, ut ratam haberet Episcopi electionem, quam fecerant ad ipsam Ecclesiam: litterarum, quæ asservantur in archivo huius Ecclesiæ, talis est tenor.

Decretum electionis Auriensis electi.

6. Venerabili Patri, & Domino Ioanni Dei gratia Bracharensi Archiepiscopo, universæ Ecclesiæ Auriensis conventus salutem, & obsequij exhibitionem. Debita vobis, & Ecclesiæ vestræ, pater optime, subiectionis memores, pastoris nostri P. bonæ memoriæ decessum nunciare curavimus, nec minor nos ad significandum vobis cura sollicitavit, quem Ecclesiæ nostræ electionis à pijsimo rege Ferdinando libertate impetrata in pastorem elegit. Videlicet Adam Ecclesiæ nostræ Priorem, quem, & apud nos, diutina conversationis usus approbatus, & apud universos honestas morum reddit acceptum, cui, & inter cetera divina gratiæ dona satis laudabilis non deest peritiæ litterarum, quoniam ergo, pijsime pater, cum cum populi desiderio totius cleri consensus elegit, eius rata debet haberi electio. Pastulat Ecclesiæ nostræ, ut proximo celebranda Ordinationis tempore ad ordinandum in sacerdotem, & consecrandum in Episcopum electus noster, vos paratū inveniat. Tunc enim nisi (quod Dominus avertat) in evitabilis se ingerat necessitas, se ad consummationem negotij præsentis vestræ disposuit exhibiturum, diu valeatis.

7. Vides Compostellano Metropolitano suo posthabito, postulatam

fuisse suffraganei electi confirmationem à Bracharenſi præſule? Procul dubio Primatem eum agnoſcebat clerus Aurienſis, eo quod ad illum, non ad Toletanum antiftitem pro confirmatione, & conſecratione electi ſui recurrerebat. Plurima adſunt documenta in archivo huius Eccleſiæ, quibus aperte monſtratur huiusmodi ius, quod Bracharenſes præſules exercierunt in confirmandis Episcopis, non tam Gallaciæ, & Luſitanix, ſed Legionis, & Caſtellæ regnorum, qui Metropolitico iure Compoſtellaño Archiepiſcopo ſubiacebant.

8. Idem oſtenditur ex fidelitatis, & obedienciæ iuramento, quod Gallaciæ, & Luſitanix Episcopos præſtabat Bracharenſi antiftiti in ſignum, recognitionemq; Primatialis dignitatis, quorum inſtrumenta fide publica ſignata aſſervantur in codice per vetuſto, qui in archivo Capituli huius Eccleſiæ reconditur, duo, vel tria tantum dare ſufficiat.

Iuramentum Mindoniensis Ecclesia.

9. Ego Reſinaldus ſanctæ Mindoniensis Eccleſiæ vocatus Episcopos, promitto in conſpectu Dei, atque totius Eccleſiæ, me ab hodierna die, & deinceps ſanctæ Eccleſiæ Bracharenſis ſub manu

Ioannis eiſdem Eccleſiæ Archiepiſcopi dignam ſubiectiorem, more prædeceſſorū meorum in ſanctæ Eccleſiæ Mindoniensis, ex antiquo uſque nunc præſidentium, in omnib⁹ obtemperaturum, ſicuti eccleſiaſtica, & regularis conſtitutio, & Pontificum Romanorum inviolabilis commendat authoritas.

Asturicensis Episcopi obedientia.

10. Ego Fernandus ſanctæ Aſturicensis Eccleſiæ vocatus Episcopos ſubiectiorem, & reverentiam, & obedienciam à ſanctis Patribus conſtitutam, more prædeceſſorum meorum in Aſturicensis Eccleſiæ præſidentium, ſecundū præcepta canonum Eccleſiæ veſtræ, reſtoribusq; eius, in præſentia D. Ioannis eiſdem Eccleſiæ Archiepiſcopi perpetuo me exhibiturum promitto, & ſuper ſanctū altare propria manu robero, ſi mo.

Lucensis Episcopi obedientia.

11. Ego Ioannes ſanctæ Lucensis Eccleſiæ nunc ordinandus Episcopos ſubiectiorem, & reverentiam à ſanctis Patribus conſtitutam, ſecundum præcepta canonum vobis D. Ioanni Bracharenſi Archiepiſcopo veſtrisq; ſucceſſoribus perpetuo me exhibiturum promitto, & ſuper ſanctum altare propria manu ſir mo.

12. Alia quamplurima documenta testantia hanc subiectionem Bracharenſis Eccleſiæ debitam recenſere longum eſſet, igitur miſſa ſacio ea omnia; vnā tamen ſubijciā obedientiam Olyſſiponenſis Episcopi, Archiepiſcopo Bracharenſi factā, quæ ſic habet.

13. Ego Gilbertus Olixbonenſis Eccleſiæ vocatus Episcopus, ſubiectionem, & obedientiam, & reverentiam à ſanctis Patribus conſtitutam. Secundum præcepta canonum, Eccleſiā Bracharenſi, rectoribusq; eius in præſentia D. Ioannis Archiepiſcopi perpetuò me exhibiturum promitto, eiusque ſanctum altare propria manu firmo.

14. Aliud teſtimonium Primatialis dignitatis ex eo deſumere aliquis poſſet, quod Ioannes Archiepiſcopus Bracharenſis, Alfonſum Henricus primum Portugalliæ regem coronavit, vt conſtat ex codice perveſto Alcobaciensis regij cænobij, in quo reperiuntur priora comitia huius regni celebrata in Lamacenſi vrbe, ex quibus tranſcribam ſolummodo, quæ ad rem faciunt.

15. In nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Trinitas inſeparabilis, quæ nunquam ſeparari poteſt. Ego Alfonſus Comes Henrici, & Regina Tharafia

ſilius, magniſq; Alfonſi Imperatoris Hiſpaniarum nepos, ac pietate diuina ad regni ſolum nuper ſublimatus. Quoniam nos conceſſit Deus quietari, & dedit victoriam de Mauris noſtris inimicis, & propterea habemus aliquantam reſpirationem, convocavi omnes iſtos Archiepiſcopum Bracharenſem, Episcopus Viſenſem, Episcopus Portuſenſem, Episcopus Conimbricenſem, Episcopus Lamacenſem, viros etiam noſtra curia inſcriptos, & procuratores bonam prolem, per ſuas civitates, per Colimbriam, per Vimarānum, per Lamecum, per Viſum, per Barcellos, per Portum, per Francoſum, per Chaves, per Caſtrum regis, per Bonſelam, per Parietes vetulos, per Senam, & Covilhāniam, per Montem maiorem, per Sequeiram, per Villam regis; & per partem domini regis Laurentius Vanegas, & multitudine ibi erat de monachiis, & clericis, & congregati ſunt Lamecum in Eccleſiā Sanctæ Mariæ Almacave, ſeditque in ſolio regis ſine in ſigniſq; regalibus, et ſurrexit Laurentius Vanegas procurator regius, & dixit. Congregavi vos Rex Alfonſus, quem vos feciſtis in campo Auriguo, vt videatis bonas litteras Domini Papæ, & dicatis ſi vultis, quod ſit ille rex. Dixerunt omnes, nos volumus, quod ſit rex, & dixit procurator, quemodo eris rex? & dixerunt omnes. Ipſe in quantum vivit, & filij eius, poſtea

quam non vixerit, & dixit procurator, si ita vultis date illi insigne, & dixerunt omnes, demus in Dei nomine, & surrexit Archiepiscopus Bracharensis, & tulit de manibus Abbatis de Laurbano coronam auream magnam cum multis margaritis, qua fuerat de regibus Gothorum, & dederat monasterio, & persuerunt illam regi, & dominus rex cum spata nuda in manu sua, cum qua fuit in bello, & dixit benedictus Deus, qui me adiuvit cum ista spata, & liberavi vos, & vici hostes nostros, & vos me fecistis regem, & socium vestrum, siquidem me fecistis, & constituamus leges, per quas nostra terra sit in pace. Dixerunt omnes, volumus dominus rex, & placet nobis constituere leges, quas vobis benevisum fuerit, & nos sumus omnes cum filiis, filiabus, nepotibus ad vestrum mandare. Vocavit civitates dominus rex, Episcopos, viros, nobiles, & procuratores, & dixerunt inter se. Faciamus in principio leges de hereditate regni, & fecerunt istas sequentes, &c.

16. Multa prosequitur scriptura citata, quæ non sunt huius loci. Cæterum, quod attinet ad fundamentum istud ita nobis parum firmum videtur, ut potius existimemus, nihil illud ad Primatum statuendum conducere, ex eo quod regum coronatio ad Patriarchale munus non spectet,

quod comprobabimus fusc, cap. 36. num. 1. cum sequentibus, cum aliud simile argumentum de vñctione regum p̄ Toletana Ecclesia adductum, diluerimus. De varijs coronis, quibus olim pensabatur hominum virtus, ut ignavis torpor excuteretur, & generosis virtus cresceret, consulatur Plinius natur. histor. lib. 16. cap. 4. Ravil. Textor. in officin. cap. Diversæ coronæ, Luc. de Penna in l. Vnic. C. de reis postulat. lib. 10. Cassan. in Catalog. 3. part. considerat, 21. per totam.

C A P. XXV.

Controversia mota super Primatu Hispaniarum coram Innocentio III. non deciditur, sed ab Honorio III. silentio traditur.

S V M M A R I V M.

1. *Archiepiscopi Bracharenses Primatiali dignitate vsi sunt sine intermissione vsque ad tempus Stephanii Bracharensis.*
2. *Innocentio III. Summo Pontifice agitata lis est de Primatu inter Toletanum, & Bracharensensem, de qua fit mentio in cap. Coram, de in integr. restit. cuius integra ponitur.*

3. *Causa indecisa ab Honorio III. finem non accepit, sed silentio suppressa est.*
4. *Littera hac de re data ad Toletanū, & Bracharensem Archiepiscopos.*
5. *Rodericus Toletanus, licet valde charus Rom. Pontif. obtinere non potuit Primatum Hispania pro Ecclesia Toletana.*
6. *Refellitur obiectio Loaysa, ostenditurq; Honorium III. Primatū Toletanum nequaquam confirmasse.*

1. **R**omali auctoritate, quaungebantur, vti fuit Pontifices Bracharenfes, sine intermissione aliqua ad tempus vsque Stephani Bracharenfis Archiepiscopi, cui Rodericus Ximeni⁹ Toletanus antistes litem movit hac de re, prolixamq; intexuit orationem coram Innocentio III. Romano Pontifice in Concilio Lateranensi (si vera sunt acta, quæ refert ad longum Loaysa in Decret. Gundemar. pag. 287. quæ nos falsa reputar⁹ supposititiumq; fuisse Rodericum, vt suo loco monstrabim⁹) qua quidem oratione suadere nifus est Toleranam Ecclesiam, fungi debere Primatus apice in tota Hispania. In ea oratione, vt asserunt Hispani authores, aliqua inseruit falsa, multa

futilia, plura inepta, loquacem se potius, quam modestum, & prudentem exhibens. Aliquot eius refellit fundamenta scite, & ingeniose Ferrer. in histor. D. Iacobi, lib. 1. cap. 14. & nos dicemus cum argumentis, quib⁹ astringitur Toletanæ Ecclesiæ Primatus, respondebimus.

2. Sub Innocentij III. Pontificatu agitata lis est, de qua fit mentio in cap. Coram, de restitut. in integr. extant Honorij, qui Innocentio successit, integræ litteræ in libro manu scripto, cui titulus est, *Bulla circa cathedrales regni, quem cum Bibliotheca fratris sui doctoris Francisci Vaz Pinto, quondam Senatoris Pallatij, ac toti⁹ regni Cancellarij, nunc possidee eius frater Doctor Balchazar Pinto Pereira Senator curiæ Supplicationis, Litterarum series hæc est.*

Honorius Episcopus servus servorum Dei. Venerabili fratri nostro Archiepiscopo, & dilectis filiis Capitula Bracharenfis Ecclesiæ, salutem, & Apostolicam benedictionem. Coram sel. Rec. Innocentio Papa predecessore nostro, lite inter venerabilem fratrem nostrum Archiepiscopum Toletanum, & nos, frater Archiepiscopo super Primatus solemniter contestata, vobis suis peremptorius terminus assignatus, quo cum rationibus, & defensionibus vestris pro-

curatores idoneos ad Sedem Apostolicam mitteretis. Nos autem habentes rata prædicta, vobis denunciavimus, ne denuo expectaretis citari, quia nisi compararetis termino assignato, tu frater Archiepiscopo per te, vel sufficientem procuratorem, vosq; filij Capitulum per idoneos responsales, Nos nihilominus procederemus in ipso negotio, quantum iustitia postularet. Verum elapso termino constituto, post expectationem non modicam comparuerunt delecti filij Magister scholar. & Magister D. canonicus Bracharensis, vestras nobis litteras presentantes, quibus eos esse procuratores vestros in causa prædicta, ita quod virtut, in solidum apparebat. Sed quia, ut dixerunt, non attulerant depositiones testium, & alia munimenta, dilationem cum instantia postulaverunt. Postquam vero contra eos interlocuti fuim⁹ super dilatione petita, tandem indulgeri Ecclesiæ Bracharensi dilationem, propter instructionem causa per auxilium restitutionis in integrum postulaverunt, exhibentes super hoc, ex parte vestra speciale mandatum. Nos autem de fratrum nostrorum consilio, usq; ad octavas Pentecostes proxime futuras, per restitutionis beneficium, ad id vobis terminum duximus indulgendum, per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus sic instructi compareatis in termino, quod causa

suam possit sortiri effectum, quia cum ultra peremptorium assignatum, diu sit in ipsius Toletana dispendium, eiusdem causa decisio protelata, tunc præf. Et in ea quantum postulaverit ratio procedemus. Dat. Lateran. 10. Kalend. Martij, Pontificatus nostri anno primo. Hactenus Summus Pontifex. Hanc restitutionem postulavit Bracharensis Ecclesia, eoquod tunc temporis Portugalliæ regnum interdicto suppositum esset, varijsque iactaretur perturbationibus, bellorumq; procellis inter Portugalliæ, & Castellæ reges exortis, ob quas Bracharensis Ecclesia ius suum prosequi non potuit, ideo restitutionem imploravit, ut bene advertit Barbosa in dict. cap. Coram, de restit. in integr.

32. Diu igitur ventilata causa, & negotio disceptato, tandem sub Honorio III. finem non obtinuit, sed silentium. Visa est Summo Pontifici res ardua, premebant namque illum fundamenta supra adducta attestatio- nesq; factæ p parte Ecclesiæ Bracharensis, quib⁹ ostendebatur eam fuisse caput totius Hispaniæ, ut asseruere inter alios, testis Pelagius Petri nonagenari⁹, qui deposuit, se dicere audivisse, quod Ecclesia Compostellana, & Toletana, & Auriensis obediunt quendam Bracharensi Ecclesiæ. Item Mi-

chael Sarranus laicus Bracharenſis, qui recordatur (verba ſunt ſcripturæ) ab octoginta annis, & amplius, dixit, quod audivit dicere, quod omnes Eccleſiæ in Hiſpania quondam obediebant Eccleſiæ Bracharenſi. Patent iſta hæc ex authentico codice aſſervato in archivo huius ſanctæ Eccleſiæ, qui inſcribitur tom^o 1. rerum memorabili-um Eccleſiæ Bracharenſis, fol. 13. cum ſequentibus, in quo à fol. 11. reperiuntur atteſtationes pro Eccleſia Bracharenſi factæ adverſus Toletanam, ubi alij teſtes ſimilia deponunt; qui licet ſint de auditu fidem plenifſimam faciunt in antiquis, ut probat text. in cap. Licet ex quadam de teſtibus, l. Si arbiſter, ff. de probat. l. 1. §. Labeo, ff. de aqua pluvia arcend. tradit Menoch. de arbitrar. caſu 475. num. 10. cum ſequentib. Maſcard. de probationib. conſul. 104. num. 1. & 2. cum ſequentibus. Surd. conſil. 410. num. 73. Igitur cum Summus Pontifex hæc, & alia argumen- ta pro Eccleſia Bracharenſi facta animadverteret, primamq; fuiſſe in Hiſpania Sedem, à B. Iacobo Apoſtolo fundatam, iudicio cauſam finire veritus eſt, remq; ſub ſilentij invo- luctro obductam reliquit, ne palma Bracharenſi Eccleſiæ cederet. Pater ex litteris Apoſtolicis in dicto archi- vo reconditis, quorum concepta ver-

ba ſunt hæc.

4. Honorius Epicoſopus ſervus ſervo- rum Dei. Venerabili fratri Stephano Archiepiſcopo, & dilectis filiis Capi- tulo Bracharenſi, ſalutem, & Apoſto- licam benedictionem. Cum Venerabi- lis frater noſter Rodericus Toletanus Archiepiſcopus, ius Primatiæ in re- gnis Hiſpania, ſibi vindicare conten- dens, ſuper hoc, coram ſalicis memo- ria Innocentio Papa prædeceſſore no- ſtro, litem fuiſſet tecum frater Archie- piſcope ſolemniter conteſtatus. Demum cauſa coram nobis diutius ventilata, tandem te, ac eodem Archiepiſcopo in noſtra præſentia conſtitutis, fuiſt pro- bationibus, & allegationibus renun- ciatum hinc, inde, ac à partibus poſtu- latum inſtanter, ut diffinitivam ſen- tentiam proferremus. Nos vero penſa- tis verum, & temporum circumſtantijs, de fratrum noſtrorum conſilio ſuperſe- dentes, ad præſens procedendum non duximus ad ſententiam proferendam. Monumenta vero, & acta omnia ad inſtantiæ partium clauſa, ſub Bul- la noſtra munimine, penes nos reti- nuimus, & tradidimus etiam partibus ſub Bulla noſtra incluſa. Quod autem quadam ex monumentis huiusmodi ſunt deciſa, factum eſt de viriſq; partis aſ- ſenſu cum per inſpectionem eorum in re- geſtis, cognoverint, quod ea, quæ omiſſa ſunt, ad hanc cauſam nihil penitus fa-

ciebant. Dat. Laterani 14. Kalend. Februarij. Pontificatus nostri anno 2.

Alix huiusmodi litteræ ad Toletanum antilitem datæ sunt super eadem hac re, quæ sic habent. Honorius Episcopus servus servorum Dei. Venerabili fratri Roderico Archiepiscopo, & dilectis filiis Capitulo Toletano, salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum tu frater Archiepiscopo. ius Primatie in regnis Hispaniarum tibi vendicare contendens, super hoc coram sal. memor. Innocentio Papa prædecessore nostro litem fuisses cum Venerabili fratre nostro Stephano Bracharensi Archiepiscopo solemniter contestatus. Deum ea coram nobis diutius ventilata, tandem te, ac eodem Archiepiscopo in nostra præsentia constitutis fuit probationibus, & allegationib⁹ renunciatum hinc, inde ac à partibus postulatum instanter, ut diffinitivam sententiam proferremus. Nos vero pensatis rerum, & temporum circumstantijs, de fratrum nostrorū consilio, super sedentes ad præsens, procedendum non duxim⁹ ad sententiam proferendam. Monumenta vero, & acta omnia ad instantiam partium clausa sub Bulla nostra munimine penes nos retinui⁹mus, & tradidimus etiam partibus sub Bulla nostra inclusa. Quod autem quadam ex monumentis huiusmodi sunt decisa, factum est de

utrisq⁹, partis assensu, cum per inspectionem eorum in re gestis cognoverint, quod ea, quæ omisa sunt ad hanc causam nihil penitus faciebant. Dat. Lateran. 14. Kalend. Februarij, Pontificatus nostri anno 2. Constat ex supracitato lib. m. 5.

5. Mirum plane est Rodericum Toletanum assequi non potuisse sententiam pro Ecclesia Toletana, cum esset præsul opibus, ac regum favore potentissimus, litteris valde ornatus, Summoq⁹ Pontifici Urbano in primis charus, & qui ab Innocentio III. in Lateranensi Concilio plurib⁹ fuerat honoribus, ac gratijs cumulatus. Si enim actis, de quibus supra num. 1. habenda est fides, ex ijs constat obtinuisse in eodem Concilio, ut p. decennium legati munere fungeretur. Sed, & ultra permissum est illi, ut cum tercentis illegitime natis dispensare posset, tum ad beneficia, & honores, tum ad sacros ordines obtinendos. Maximum præsulem, & strenuum militem eum appellat Loaysa in dicto decreto, pag. 287. Francisc. de Piza en la histor. de Toledo, lib. 4. cap. 17. Castillo en la defensa de la venida de S. Tiago, cap. 19. pag. 95. Barbosa ad Decret. lib. 1. tit. de restitut. in integr. cap. Coram; nu. 2. ad finem, quibus libentissime subscribimus.

6. Cur vero tot, ac tantis nix^o sub-
sidijs, tot favorib⁹ circumseptus, quod
totis viribus conabatur, consecutus
non est? Plane, quia pro Ecclesiæ
Bracharēsis Primatu, stabat ius aper-
tissimum, dilucidis testimonijs com-
probatū, quod ei auferri nequaquam
poterat. Vnde minus bene opinatur
doctissimus Loaysa, dum asserit in
dict. Decreto, pag. 287. Honorium
III. Summum Pontif. Roderici Pri-
matum confirmasse: loquitur enim
expresse contra supra citatas litteras
Apostolicas, in quibus Honorius sui
Pontificatus anno. 2. silentium causæ
indixit, eamque diffinitiva sententia
noluit terminare. Nec etiam in Cō-
cilio Lateranensi illi Primat⁹ honor
concessus est; vt habet Zurita annal.
Aragon. part. 1. lib. 2. cap. 66. quan-
vis contrarium opinetur Loays. pag.
288. tamen si Roderic⁹ ille verborum
streptu eam vsurpare dignitatē stu-
deret, de quo latius suo loco. Addo
insuper eodemmet tempore Rode-
ricum Primatē appellatū nun-
quam fuisse in pluribus litteris Apo-
stolicis Honorij III. ad eum datis, vt
constat ex libro m. 5. supracit. fol. 1.
cum sequentib. Igitur, vt Primas à
Summis Pontificibus non agnosce-
batur.

C A P. XXVI.

*Summi Pontifices, Regesq; Portugallie,
& Prasules eiusdem regni, Prima-
tem appellant Bracharensem
Archiepiscopum.*

S V M M A R I V M.

1. *Summi Pontifices. post Honorium
III. Bracharensem, antistitem
Primatem nuncuparunt.*
2. *Innocentius IV. appellat Archie-
piscopū Bracharensem Primatem.*
3. *Item Bonifacius IX. & alij Sum-
mi Pontifices. & nu. 4. & 5.*
6. *Reges Lusitania Primatem ap-
pellant Archiepiscopum Bracha-
rensem.*
7. *Item Archiepiscopi Ecclesia Olyf-
sipponensis, & alij prasules regni.*
8. *Hunc titulum praeferunt demis-
soria littera Bracharenses.*
9. *Titulus hic quanvis enunciative,
prolatus, optime probat in iure.
& num. 10.*

1. ICET Honori⁹ Sū-
m⁹ Pontifex dirime-
re hanc litem recusa-
verit, sententiamq;
proferre pro Ecclesia
Bracharensi; eius tamen successores
hoc Primat⁹ ius in hac Primaria sede

agnoverunt, Pontificesq; huius Ecclesie Primates nuncuparunt in litteris Apostolicis, quas ad illos, seu alios dirigebant. Nam Innocentius IV. qui anno 13. ab obitu Honorij III. in cathedra D. Petri successit, Primatem nominat Archiepiscopu Bracharensem, vt liquet ex epistola Apostolica ad Regem Portugallie data, quæ in archivo huius Ecclesie aservatur, cuius hæc sunt concepta verba.

2. *Innocentius Episcopus servus servorum Dei, charissimo in Christo filio Portugallie Regi illustri, salutem, & Apostolicam benedictionem. Pertinet ad regia dignitatis honorem, Ecclesias, & personas ecclesiasticas à suis iniuriatoribus defendere. Sane petitio Venerabilis fratris nostri Bracharensis Archiepiscopi Primatis exhibita continebat, quod nonnulli nobiles, & potentes regni tui patroni monasteria diocesis, ac provincia Bracharensis personas monasteriorum ipsorum exinde amoventes pro sua libito voluntatis, quominus idem Archiepiscopus, & venerabiles fratres nostri Episcopi eius suffraganei in eisdem monasterijs corrigendos corrigant, temere impedire presumunt, in animarum suarum periculum, plurimorum scandalum ipsius Archiepiscopi, & eorundem suffraganeorum, ac prædictorum monasteriorum præiudicium,*

dicium, & gravamen, super quo idem Archiepiscopus excellentiam tuam litteris petie Apostolicis excitari: quo circa serenitatem regiam rogamus, & hortamur attente quatenus si est ita, eosdem nobiles, & potentes, quod ab huiusmodi presumptione desistant, tradita tibi caliter potestate compescas, preces nostras taliter admissurus, quod monasteria ipsa tuo mediante suffragio in temporalibus, & spiritualibus Deo propitio valeant prosperari, nosq; celsitudinem tuam dignis in Domino laudibus, propter hoc commendare possimus. Dat. Perusij 6. Kalend. Ianuarij, Pontificatus nostri anno nono.

3. Post Innocentium IV. eo cognomento Primatis compellat Archiepiscopum Bracharensem Summus Pontifex Bonifacius IX. in Brevis super exemptione Ecclesie Vimaransenis, quod aservatur in archivo huius Ecclesie, ex quo transferam id solum, quod ad rem conducit. Tenor hic est.

4. *Bonifacius Episcopus servus servorum Dei, & infra, sane dudum pro parte charissimi in Christo filij nostri Ioannis Portugallie, & Algarbij Regis illustris, nobis expositum fuit; quod cum ipse ad Ecclesiam Beata Maria Vimaransenis, Bracharensis diocesis haberet devotionem singularem, & proponeret Ecclesiam ipsam, tam in adificijs, quam*

alijs iuribus ampliare, & pro parte dicti regis nobis humiliter supplicatum, ut dilectos filios Priorem secularem, qui tunc erat, & qui esset pro tempore, nec non Capitulum dictæ Ecclesiæ, ac perpetuos Capellanos in eadem Ecclesiâ, omnesq; & singulas Ecclesias, & Capellas eidem Ecclesiâ annexas, cum earum cœmeterijs, ac Ecclesiâ ad ipsam Prioris, & Capituli collationem, vel præsentationem communiter, vel divisim pertinentes, ac familiares eorundem Prioris, & Capituli, nec non possessiones ipsius Ecclesiæ Beata Maria, tunc præsentis, & futuras, earumq; colonos, & censuarios, ac officiales superficiarias nuncupatos, pro incremento boni status dictæ Ecclesiæ Beata Maria, ab omni iurisdictione, dominio, & ordinaria potestate Venerabilis fratris nostri Archiepiscopi Primatis, qui tunc erat, & esset pro tempore, ac dilectorum filiorum Capituli Bracharensis eximere, & plenarie liberare, ac Sedi Apostolicæ immediate subijcere, dignaremur. Nos tunc volentes, &c.

5. Hoc Primatis cognomento decorarunt alij Summi Pontifices, Bracharenses præfules, eodemmet tempore, quo Toletani antistites id aucupari nitebatur, eog appellari palam, & publicè contendebant; cuius rei testimonia aliqua in codicibus huius Ecclesiæ reperiuntur, quæ transcri-

bere longum foret, & laboriosum. Idem ostenditur ex Concil. Bracharen. 4. celebrato anno Domini 1566. præsidente inclyto Præsule D. Bartholomæo à Martyribus, quo Concilio Bracharensis Præsul Primas Hispaniæ inscribitur. Cum autem prædictum Concilium Bracharense, iussu Pij V. Pontif. Max. qui tunc sedebat, exactissime examinatum fuerit, ita ut non solum integræ sententiæ correctæ, & immutatæ, sed etiam minutissima quæque verba explosa, & deleta sint, ab Eminentissimis Cardinalib; sacre Rituum congregationis; titulus tamen Primatialis dignitatis, quo Archiepiscopo Bracharensis in eo Concilio passim appellatur, & Hispaniarum Primas nominatur, omnino intactus, & illæsus relictus fuit, quinimo eadem Eminentissimorum Cardinalium congregatio in litteris ad D. Alfonso Furtado de Mendocâ prædecessorem nostrum Bracharensem Præsulem directis, eum Hispaniarum Primatem agnoscunt, & compellant, quod etiam in aliquibus litteris Eminentissimorum Cardinalium ad nos missis contigit, in quib; præfatum nomen Hispaniarum Primatis nobis tribuebatur.

6. Eodem honorifico Primatis titulo quasi iure debito, Portugalliæ Reges Bracharenses Archipræsules

honestarunt, eos, in superscriptionibus omnium litterarum, quas ad ipsos dabant, ac in earum fronte Primates appellando. Ut videre est, ex pluribus, quæ in archivo huius Ecclesiæ conduntur. Quo nomine excellenti, non abhinc centum, vel ducentis annis fruuntur, sed à nascente Portugalliæ regio, à reptantis Bracharenfis Ecclesiæ primordijs, hoc sibi servant cognomen, & Primatus titulo decorantur; Summis Pontificibus, ac etiam Lusitanæ regibus illum eis deferentibus honorem, quo adhuc tempora sine intermissione funguntur.

7. Quin etiam Archiepiscopi Ecclesiæ Olyssiponenfis, qui Primatus Bracharenfis iugo renuebant colla submittere, fatentur ingenuè hunc eius splendorem, compellantque cognomento Primatis Archipræsulem Bracharensem, ut cernere est ex epistolis, quæ in archivo huius Ecclesiæ repositæ sunt, quarum subscriptiones obviæ sunt legentibus. Eadem honorifica Primatis compellatione Dominus Alfonso Furrado de Mendocæ Olyssiponenfis antistes, ac regni Gubernator, in litteris, quas ad me dabat usus est, & ex alijs Episcoporum regni, nempe Egitanensis, Comibricensis, Vifensis, Portucalensis, Portalegrensis, Elvensis, Mi-

randensis, ut ex superscriptionibus earum, quæ apud me sunt, liquido apparet.

8. Rursus litteræ omnes tam dimissoriæ, quam ad ordines suscipiendos, quæ, *Reverendas*, Lusitano sermone dicuntur, ceteraque instrumenta, quæ ab hac curia Bracharensi ad omnia Hispaniæ regna transmittuntur, sub nomine Archiepiscopi Bracharenfis, hunc honorificum Primatis titulum gestant in fronte, neque ob id rejiciuntur, imo potius acceptantur, maxime habentur, ac observantur ab omnibus.

9. Quod vero hæc nomenclatura, seu nominatio toties geminata, quavis per verba enunciativa maximi momenti sit, & legitimam probationem efficiat, tradit Bartol. in l. Cum sciimus, C. de agricol. & censit. lib. 11. cum Paul. de Castr. & Paleot. tenet Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 1. cas. 89. nu. 81. Quod maxime procedit stante antiquitate temporis, propter quam sola nominatio probare solet, ut firmat ex Gloss. in cap. Cum olim, de cens. Cravet. & alijs, Menoch. d. casu 89. nu. 84. Surd. conf. 5. nu. 7. & 8. Quod amplius confirmatur ex doctrina Abbat. in cap. de multa, nu. 2. vers. Tertia conclusio, de præbend. ubi post Innocent. Hostiens. & Ioann. Andr. constanter

affirmat,

affirmat, ac probat illam esse dignitatem, quæ in aliqua Ecclesia talis reputatur, & nominatur, quod tradit Ancharran. in cap. 1. de consuetud. lib. 6. & ad stipulatur recepta traditio, quæ habet illum esse nobilem, quem communis vulgi opinio, & existimatio habet pro nobili, vt firmat Bald. in l. Providendum, C. de postul. Lucas de Pen. in l. Mulieres, col. 3. vers. 9. C. de dignitat. lib. 12. tradit pluribus cit. Tiraquel. de nobilit. cap. 10. nu. 6. & 7. Vbi ex Baldo affirmat, quod illa est maior dignitas, quam generaliter homines existimant esse maiorem, text. in l. Athletas, §. 1. ff. de his, qui notantur infam. Sed Ecclesia Bracharenfis ab eius initio, & restauratione hoc honorifico Primatis Hispaniarum titulo, non à Summatibus tantum, sed à Romanis Pontificibus, ac etiam à Regibus Lusitanix, & ab Alfonso Imperatore Hispanix, per longissimam annorum seriem fuit nominata; ergo fundamentum habet de iure Primatum adversus Toletanam Ecclesiam, quæ privilegij iure fundatur, quod sine alterius Ecclesiæ præiudicio accipiendum est, vt habent vulgata iura, & infra dicemus, cum de eo privilegio agendum erit.

10. Cum ergo nominatio ista inveteratissima sit, & multis sæculis

continuata, sequitur plenam efficere Primat^{us} Bracharenfis probationem: addique posset hoc argumentationis genus alijs validioribus in eius confirmationibus iam adductis.

C A P. XXVII.

De alijs actibus, quibus Primatus ius Bracharenfis Ecclesia stabilitur.

S V M M A R I V M.

1. D. Georgius da Costa Archiepiscopus Bracharenfis ante se crucem gestavit Eboræ.
2. D. Ferdinandus da Guerra Olyssipone crucem gestavit, & D. Emanuel de Souza & nu. 370.
4. D. fr. Bartholomæus à Martyribus Toletum intravit elata Primatiali cruce Bracharensi.
5. Idem D. Bartholomæus à Martyribus Nabantie in publicis regni comitijs se gessit, vt Primatem.
6. Idem præstitit D. Alexius de Menezes, Madriti in curia regis Philippi.
7. Item D. Alfonsus Furtado de Alendoça comitijs Olyssiponen-sibus veniente Olyssiponen-si antistite contra quem fertur sententia, quæ lata Primatum liberè

exercuit Olyssipone.

8. *Ex possessione continua poterant sibi Bracharenses antistites, Primatum vindicare.*
9. *Item consuetudine, & prescriptione.*
10. *Diluitur obiectio pro parte Tolentani. & nu. 11. & 12.*
13. *Conuenit etiam Bracharensi Archiepiscopo Primatus per famam.*
14. *Authores, qui Bracharenssem Prasalem Primatem appellant.*

1. **R**ÆTER iam numeratos actus, quib⁹ dilucide probatur Primat⁹ ius, eiusq^{ue} exercitium, addendi sunt plures alij, vt res illustrior appareat, & ab illo celeberrimo liceat auspiciari, quo Georgius à Costa inclyt⁹ huius Ecclesiæ antistes se Primatem exhibuit in Eborensi vrbe, vt apparet ex instrumentis, quæ ipse Archiepiscopus Illustrissimus in publicam fidem redigi iussit, quibus constat illum Eboræ, tunc iure Metropolitico Archipræsuli Olyssiponen^{si} subiectæ, in solemnibus nuptijs Serenissimi Principis D. Alsoni regis Ioannis II. filij, Pontificali trabea, Primatiali cruce, de omnium procerum, tam Lusitanix, quam Castellæ, & Aragonix consensu, qui illi aderant

connubio, & principem dominam Elisabetham catholicorū regum filiam; & illorum regnorum hæredem, comitebantur, rem sacram peregrisse.

2. Succedat secundo loco Ferdinandus da Guerra Bracharensis antistes, qui vt illustrem faceret Primatiam dignitatem, quaungebatur, ingressus Olyssiponem urbem Lusitanix celeberrimam, totiusq^{ue} regni Metropolim, cui tunc præerat Archiepiscopus Dominus Petr⁹ de Noronha, totam lustravit, ante se gestās crucem erectam Primatiam. Et licet Olyssiponen^{sis} Archipræsul illi obsistere niteretur, nihilominus tamen Bracharensis Primas suo funct⁹ est munere Patriarchali, coram ipso met Olyssiponen^{si} antistite, vt constat ex scripturis ea de re factis, quæ in archivo huius Ecclesiæ includuntur.

3. Tertium obtineat locum Dominus Emanuel à Souza clarissim⁹ Præsul, & Primas Bracharensis, qui Olyssipone crucem Primatiam, nemine contradicente, gestavit non semel ante se erectam, Primatem se totius Hispanix exhibens in ea crucis delatione per provinciam alienam.

4. Quarto insurgit loco ingnis vir litteris, & sanctitate D. Bartholomæus à Martyribus, Religionis Divi

Dominici alumnus, eiusdemq; dec^o, & ornamentum, atq; huius Ecclesiæ fulgentissim^o splendor, qui reversus ex Trident. Synod^o, Toletanam urbem ingrediens, ne qua in re sui Primatus iura læsisse videretur, cruce Primatiali elata ante se, civitatem libere deambulavit, quemadmodum scriptum reliquit Eduardus Nonius in descript. Lusitaniæ, cap. 60. Quæ res Domini Ioannis da Sylva Portalegrensis Comititis, qui vnus fuit ex quinque Lusitaniæ Gubernatoribus, autoritate satis confirmata est; siquidem id, audiente prædicto Eduardo, testatus est non semel, asserens se testem oculatum, & id temporis inter eos numerari, qui civitatem illam regebant, quod factum etiam accepimus à viris probatissimis integerrimæq; fidei, sic contigisse, vt narratum est, quanvis fr. Ludovicus à Sousa vir eruditissimus, egregiusq; scriptor operum huius antistitis, in eius vita, lib. 2. cap. 34. aliud longe diversū affirmet tenuisse iter, eo tempore, quo à Tridentina urbe discessit, Toletumq; non intrasse. Nam testimonium prædicti Comititis nati in urbe Toletana ingentem fidem facit pro Ecclesia Bracharensi. Insuper etiam si prædictus antistes fuerit ea humilitate præditus, vt iter faciens non pateretur se anti-

stitem dici, sed vnum ex alūnis Dominicanæ Religionis, Primatialemq;, ac Pontificiam dignitatem celare niteretur, vt ab omnibus humilis, & abiectus haberetur: nihilominus tamen in asserendo suæ Ecclesiæ Primatu, quoties opus erat, strenuum propugnatorem se gerebat, vt ex sequentibus apparebit.

5. Alius se se offert actus eiusdem antistitis solidissimæ fidei, & firmitatis. Nam in comitijs, quæ in oppido Thomar habuit Philippus prim^o Lusitaniæ Rex, anno salutis 1582. spectante, ac stupente regis curia, regniq; optimatibus, ac proceribus, inter quos duo reperiebantur Archiepiscopi, Olyssiponenfis, scilicet, & Eborensis, hic Theotoni^o filius Dñi Iacobi Brigantiæ Ducis, ille Domn^o Georgius d'Almeida Generalis fidei censor in regnis Portugalliæ, Abbas Alcobaciensis canobij, & vn^o ex ijs, qui ab Henrico rege ad regnum moderandum post ipsi^o regis decessum, supremis tabulis fuerat evocato. Ipse Bartholomæus Bracharensis Archiepiscopus cruce præcunte ingressus est, omnesq; ordines, vt Primatem illum suspiciebant, iusq; Primatialis dignitatis exercuit, quale fuit sacramentum, quo solemniter ritu, in eius manib^o iurans, se obstrinxit ipse Philipp^o Rex iura regni, consuetudines, pactaq;

conventa observare. Insuper ipse inclyt⁹ rex coram omnib⁹, qui aderant Primatem eum, & litteris ante, ad illū datis, & tunc sermone, ac locutione maiorum exempla secut⁹, honorifice compellavit. Egredere tulerant Archiepiscopi Olyssiponensis, & Eborensis, hanc Bracharensi antistiti honoris supremi prerogativam deferri, varietq⁹ prestatū sunt, actaque confici iussere, quibus tamen non obstantibus, Primatem se exhibuit Bracharensis Archiepiscopus, dum in eo oppido moram fecit, pristiniq⁹ ius, & maiestatem Primatiam Bracharensis Ecclesie omnibus aspiciendam, ac suspiciendam, videndam, ac invidendam proposuit. Patet ex pluribus scripturis, quae in archivo huius Ecclesie habentur.

6. Quinto se obijcit loco inclytus ille huius Ecclesie antistes Dominus Alexi⁹ de Menezes, nobilitate aequae, ac sanctimonia insignis, qui ubi primum in Olyssiponensi vrbe pallio insignitus est, statim ante se crucem gestavit Primatiam, eaque erecta urbem perlustravit. Idem Madriti in regis curia decedens, quod est Tole-tanae sedis insigne oppidum, ad tumulum delatus fuit cruce Primatiali praetunte, in omnium procerum, & aulicorum oculis, & conspectu; testantur id, qui funeri praesentes non

sine luctu, & lachrymis interfuere.

7. Sexto, & ultimo agmine certet Dominus Alfonso Furtado de Mendoça, antistes huius Ecclesie, litteris, morib⁹, & genere clarissimus, atque ad omnia summa natus, sive in illo pacis, sive belli artes exquiras. Igitur vocatus ad comitia anno Dñi 1519. ad Olyssiponensem urbem, Primatiam ibi crucem praetulit ante se. Quo facto licet multorum excitaret invidiam, eorum maxime, qui vel sanguine, vel familiaritate Domino Michaeli de Castro Archiepiscopo iungebantur: suo tamen iure usus est tanquam Primas toti⁹ Hispaniae, antiquumq⁹ possessionis ius firmavit: testatur Emmanuel Barbosa in remissi: ad tres priores libros Ord. reg. in dedicatoria epistola ad eundem Alfonso. Licet enim Praeful Olyssiponensis Dominus Michael de Castro sanguinis pariter, ac virtutis splendore praeclarus, illi obsistere niteretur, excommunicationisq⁹ gladio hinc inde fuisset decertatum; re tamen per appellationem ad iudiciū Apostolicum Illustrissimi Collectoris in Regnis Portugalliae, Octavij Accaramboni delata, quaestioneq⁹ possessorij Primatiae ventilata, tandem in eius favorem p⁹ Bracharensi Ecclesia sententia promulgatur, cuius haec est series.

Vistos estes autos, &c. Aggravado foy o senhor Arcebispo Primas appellante, pello senhor Arcebispo de Lixboa appellado, em tentar de lhe impedir sua posse de trazer nesta Cidade de Lixboa levantada antesy a Cruz Primacial. Provendo no gravame, visto constar claramente pellos papeis, & documentos juntos, o dito senhor appellante poder como Arcebispo Primas, em virtude de sua dignidade Primacial, trazer Cruz levantada pellos lugares sogeitos à dita Primacia, por estar nesta posse por seus antecessores, specialmente nesta cidade de Lixboa. Avemos esta cauza por divoluta a este nosso juizo. E visto o sobredito com o mais dos autos, & disposiçao do Direito neste caizo, julgamos, & declaramos as ditas censuras, & procedimentos por nullos, invalidos, & de nenhum vigor, & que o dito senhor appellante Dom Affonso Furtado de Mendoga, moderno Arcebispo Primas, seja conservado na dita sua posse na maneira, que estiverao seus antecessores, specialmente nesta cidade de Lixboa; & no que toca à propriedade desta cauza, & mais procedimentos a ella pertencentes, a remettemos em todo a sua Sanctidade. Octavius Accarambonus Episcopus Forosempronienfis Collector. Haftenus sententia; quæ latinitate donata sic habet.

Visis his actis. Gravatus fuit D. Archiepiscopus Primas appellans, per D. Archiepiscopum Olyssiponensem appellatum, dum impedire nifus est possessionem, quam obtinet ferendi antese elatam crucem Primatiale in hac Olyssiponensi vrbe; huiusmodi gravamini deferendo, ex eo quia constat aperte ex scripturis, & documentis exhibitis dictum D. appellantem posse, tanquam Archiepiscopum Primatem ratione sua dignitatis Primatialis; crucem elatam ferre in locis dicto Primatui subiectis; eoquod in ea existit possessione per antecessores suos præsertim in hac Olyssiponensi vrbe, causam devolutam esse huic nostro iudicio proferimus, quibus perspectis, & alijs, quæ ex actis constant, iurisq; dispositione in hoc casu. Pronunciamus, & declaramus dictas sententias, & censuras, nullas, & invalidas, nulliusq; roboris esse, dictumq; D. Alfonso Furtado de Mendoga modernum Archiepiscopum Primatem, conservandum esse in prædicta sua possessione, prout in ea extiterunt sui antecessores, præcipue in hac vrbe Olyssiponensi. Quod vero attinet ad proprietatem huius causæ, ceteraq; acta, & documenta ad illam spectantia eam in omnibus Sanctissimo Domino nostro remittimus. Octavius Accarambonus Episcopus Forosempronienfis Collector.

¶ Ipse vero Alphonſus Furtado de Mendoça Bracharenſis præſul, cum paulo poſt à rege catholico Philippo tertio ad Eccleſiam Olyſſiponenſem nominaretur, totiusq; regni crearetur gubernator, cum ad ipſam accederet. urbem Olyſſiponenſem, cruce Primatiali erecta ante ſe per eam ſæpius deambulavit, Primatiale ius, & Patriarchalem eminentiam huius Bracharenſis Eccleſiæ exercens in oculis omnium, atq; conſpectu. Qui quidem actus Primatiales ſupra numerati, quos recenſuimus à num. 1. huius capituli, comprobantur ex authenticis ſcripturis, & publicis monumentis. quæ in codicibus, fide publica, tranſlata ſunt, qui libri in archivo curiæ Eccleſiaſticæ huius ſanctæ Eccleſiæ aſſervantur.

8. Ex actibus ſupra adductis probatur egregie poſſeſſio Primatialis dignitatis in Eccleſia Bracharenſi, quæ poſſeſſio per tot ſæcula continuata præſcriptionem inducit, quo iure poterant præſules huius Eccleſiæ Primatus ius ſibi vendicare, ſi forte deſſent alia, quæ ipſum ſtatuunt, firmitant, & roborant. Ita ut aſſerere poſſimus Primatum Eccleſiæ Bracharenſis illi competere ex fundatione primæva ipſius Eccleſiæ, non ex recenti aliquo Pontificio privilegio. Quod fundationis ius omnibus alijs nobi-

lius eſt, ut in materia iuris patronatus pluribus citatis tradit Gonſal. ad reg. 8. cancell. Gloſſ. 18. nu. 18. cum ſequentibus.

9. Ruſſus ex conſuetudine, & præſcriptione eidem competere hanc dignitatem palam fit ex poſſeſſionis actibus, quos numeravim, & illorum unum ſufficiens fuerat ad acquirendam poſſeſſionem iuris Primatialis, ut tenet Bartol. in l. 1. §. Hoc interdictum, ff. de itin. act. q. privat. Ruin. conſ. 155. nu. 10. volum. 4. notant Doctores in cap. Cum Eccleſia Sutrina, & in cap. Cum olim, de cauſa poſſeſſ. & in cap. Conſultationibus, de iure patron. Gutier. conſ. 3. nu. 1. & conſ. 4. nu. 32. Maſcard. de probat. conſ. 173. nu. 8. & 9. pluribus citatis Gonſal. ad reg. 8. cancell. Gloſſ. 45. §. 2. num. 29. & ſeptem requiſita adducit Gonſal. d. §. 2. nu. 30. cum ſequent. ad hoc, ut acquiratur talis quali poſſeſſio in illis incorporalibus, quæ apud illum videri poterunt.

10. Nec obſtat, quod in hac quaſi poſſeſſione requiritur ſcientia, & patientia eorum, quibus præiudicium inferitur, ut probat text. in l. 2. C. de ſervitutib. & aqua, ubi omnes; plene Cov. in reg. poſſeſſor. 2. part. in princip. nu. 8; plures quos refert, & ſequitur Gonſ. d. §. 2. n. 32. Cum vero Eccleſia Toletana ignoraret præ-

dictos actus, quib⁹ Bracharenlis possessio adstruitur; dicendum videbatur illi non nocere, præiudiciumq^{ue} nullatenus ei parare posse.

11. Non inquam hoc obstat, quia responderetur Ecclesiam Toletanā nequaquam posse ignorantiam pretendere, seu scientiam dissimulare, cum huiusmodi act⁹ non ignoraverit, qui fuerunt omnibus notorij, & manifesti, & publice facti, quo stante, ignorantia non præsumitur, ut probat text. in cap. Cum in tua, qui matrim. accusare poss. cap. Paratus 23. quæst. 1. Gloss. cōmuniter recepta in l. Si tutor, verbo, ostenderis, in princip. C. pericul. tutor. plene Mascard. de probat. concl. 880. nu. 16. & 17. rationem assignat, quia tunc esset ignorantia crassa nimis, & supina, quæ non relevat per text. in l. Nec supina, ff. de iuris, & facti ignorantia.

12. Insuper in hoc casu, in quo adest possessio immemorialis, scientia non requiritur, Gloss. in l. Hoc iure, §. Duct⁹ aquæ, ff. de aqua quot. & acti, & ibi Angel. Stat igitur firmissima resolutio antiquissimā possessionem Ecclesiæ Bracharensis titulum ei præscriptionis conferre, habito pro constituto, posse acquiri hoc ius Primatiale usu, & consuetudine, ut probat text. in cap. Exposuit, de dilationib. ubi notant Doctores communiter.

13. Ultimo p^{er} famam probatur ius Primatiæ, quæ fama in antiquis si hominum memoriam excedit, sufficit, & plenam inducit probationem, & pro veritate habetur etiam in ijs, quæ magni sunt præiudicij, ut tradunt Doctores communiter in cap. Veniens 1. de testib. & in cap. Quod per novale, de verborum significat. lason. in l. Prætor ait, §. Prætor ait, ff. de edendo. Alex. conf. 139. colum. penult. lib. 6. pluribus cit. Mascard. de probat. concl. 854. nu. 7. & 8. Cum ergo pro se habeat Ecclesia Bracharensis vivam, & antiquissimam famam Primatus totius Hispaniæ, asseverandum est ad illam pertinere hunc supremum honorem Patriarchalis culminis. Igitur ei cedat Toletana Ecclesia, herbam porrigat, fasces submittat.

14. Hanc Primatiam in Ecclesia Bracharēsi adstruunt plurimi Auctores, quorum agmen ducit, ac præcedit Raphael Volaterranus gravissimus, & doctissimus author, in sua geographia; quam Iulio II. Pontifici Max. consecravit, ubi in rebus Hispaniæ ita inquit. *Brachara Augusta Ptolomao, & Antonino, cuius præsul metropolitici simul, & Primas appellatur regni Portugallie.* Hieronymus Roman⁹ en las Respublicas del mundo, tom. 1. lib. 3. cap. 6. prope fin.

sub tit. de la Republica Christiana. Idem affirmat Primatem appellans totius Hispaniæ Bracharensem antistitem. Fr. Fancisci. de Iesu Hispanus author, in libro, quem scripsit. *De accessu Divi Iacobi ad Hispaniam*, discursu 1. ubi asserit ad antistites Bracharenses de iure pertinere nomen, titulumq; Primatus, ex eo quod Bracharensis Ecclesia Apostolica sit, utpote fundata à D. Iacobo Apostolo, eiusq; discipulo, ac legato D. Petri, qui eandem quam D. Iacobus eiusdem magister potestatem obtinuit, ut apparet ex Tertul. lib. 1. de præscription. adversus hæret. cap. 32. insignis Navarr. tom. 2. relect. in cap. Accepta, de restit. spoliat. nu. 31. solut. oppositionis 3. Casar Baron. annal. tom. 6. anno Christi 447. pag. 46. littera E. ubi Balconium Bracharensem Episcopum Primatem appellat. Eduard. Non. de Leon in Chron. Regum Portugal. in vita Comit. Henrici, fol. 18. Barreiros in Chorographia, verbo, *Merida*, fol. 16. inclinat Ferrer. in histor. D. Iacobi, lib. 1. cap. 14. fol. 53. vers. dum affirmat Suevorum tempore Primatū obtinuisse Ecclesiam Bracharensem; idem insinuat Sandoval Tuden. Episcopus in antiquitatibus, fol. 13. vers. dum antiquiorem dicit Ecclesiam Bracharensem, prioremq; Ecclesia To-

letana, Vasæus Chron. tom. 1. cap. 20. idem Sandoval in annotation. ad historiam trium Episcop. sub titulo, *Rey Don Alonso el casto*, pag. 169. Padilha in histor. Ecclesiast. centur. 6. cap. 32. pag. 72. tuetur fr. Bernardus de Britto 2. part. Monarch. lib. 5. cap. 3. fol. 14. & lib. 6. cap. 14. fol. 169. & cap. 5. fol. 157. vers. Cald. Pereira conf. 8. num. 54. & conf. 31. nu. 13. Gabriel Pereira ejus filius Senator Regius, Curiaq; Olyssiponen. sis Prætor de manu reg. 2. part. cap. 22. nu. 5. Stacius in antiquitatib. cap. 68. Cabelo 1. part. decision. 179. num. 3. ubi affirmat, quod de stylo huius Regni Archiepiscopus Bracharen. sis, propter dignitatem Primatiae citatur, per *cartham de Camera*, & non aliter, & quod hic est stylus antiquus Regni decreto Senatus confirmatus. Thomas Vallasc. allegat. 67. nu. 11. Ludovic. Nonius in sua Hispania, cap. 51. Christophorus Soares de Abreu in officio Eucharistico, in princ. Antonius Fagundes Iacome in libro qui inscribitur *Ramalhete de Mirra*, in proæm. defendit Augustin. Barbosa de vera Patriarchal. sedium crect. tit. 4. cap. 8. per tot. ubi Primatum toti Hispaniæ in Bracharen. si Ecclesia constituit, & in cap. Coram, nu. 4. de in integr. restitution. in Collectan. ad decretal. Idem

asseverat Sebastianus Cæsar 1. part. de Ecclesiast. Hierarch. disput. 4. de Patriarchis, §. 5. per tot. frat. Ludovic. de Soufa, ex familia Dominicana, in vita Antistitis D. fr. Bartholomæi à Martyribus, ubi cum Hispaniarum Primatem vocat, Doctor Ioannes de Barros Regius olim Senator, in geographia Regionis Interamensis, dum describit Bracharensem urbem. Cosmas Magalhães Societatis Iesu, in epistola ad Timoth. in proæm. sect. 15. nu. 8. & 9. Doctor Ludovic. Correa de immun. Ecclesiastica, in epistola dedicatoria. Emmanuel de Faria, in epitome histor. regni Portugal. 4. part. cap. 13. Vasconcell. è Societate Iesu, in epitome Regum Portugal. in vita Henrici Cardinalis, nu. 3. Georgius Coelius de patientia Christiana, fol. 3. & fol. 32. Petrus Maris lib. 2. dialog. cap. 3. Barbosa in remissionib. ad priores tres Ordinationum libros, in epistola nuncupatoria. Ludovic. Coelius de Barbuda, in libro qui inscribitur, *Empresas militares de Lusitanos*, in epistola dedicatoria. Fr. Antoniº Rodado, ex Dominicana familia, professor moralis Theologiæ, in libro qui inscribitur, *Destruçam de Hierusalem*, tract. 1. in princ. Sebastianus Gomes de Figueiredo, apud Salamanicenses publicus Philosophiæ pro-

fessor, in explicatione Psalm. *Miserere mei Deus*, & in libro Militiæ Christianæ, Pater Bartholomæus Guerreiro in libello inscripto, *Recuperação da cidade do Salvador da Bahia de todos os Sanctos*, cap. 8. Franciscus de Abreu in libello, *Relação universal do que succedeo no Occidente, & no Oriente, no anno de 625. até Setembro de 626.* fol. 1. & 2. Ioannes Baptista Lavaña Chronographº maior regis maiestatis, *na viagem que fez el Rey Dom Philippe a Lixboa*, fol. 21. frater Anton. de Soufa supremi sanctæ Inquisitionis Tribunalis consiliarius, in aphorismis Inquisitorum, titulo de origine Tribunalis Sancti Officii, §. 1. nu. 1. & §. 4. num. 25. frater Didacus do Rosário Dominicanæ familiæ, in summa Caietan. in editione Lusitana, & in lib. *Flos sanctorum*, in vitis D. Martini Dumienensis, D. Fructuosi, & D. Gerardi. Relatio D. Antonij Mascarenhas Capellæ Regiæ Decani, ac Commissarij Generalis Bullæ Cruciatæ, transmissa ad Sanctissimum Dominum Urbanum VIII. fol. 4. vers. frater Seraphinus de Freitas, Vespertinæ sacrorum catonum cathedræ professor emeritus, in Pinciano Gymnasio, ac Conservator militarium Ordinum, Lusitaniæ in Castella regnis in quaestionib. utrum per Bullam Cruciatæ

liceat Cômmissario Generali concedere facultatem celebrandi in privatis oratorijs, pag. 7. vers. 4. & in allegatione pro D. Antonio Mascarenhâs, art. 1. nu. 1. & ad responsionem Cōgregationis Illustrissimum Cardinal. num. 23. Magister Andreas Resendi^o Eborensis, in antiquitatibus Bracharensis vrbis; frater Eminânuel de Lacerda, è familia Divi Augustini, public^o Theologiæ præceptor in Conimbricensi Liceo, in quæstion. quodlibet, quæst. 11. art. 1. nu. 2. frater Basilius de Leon Augustinianus sacre Theologiæ professor Primarius, in academia Salmanticensi, in prologo tractatus de impedimentis matrimonij, Pater Stephanus Fagundes Societatis Iesu, in tractatu apologetico pro suo libro de esu ovorum, cap. 3. nu. 7. ignotus auctor apud eundem Fagundes, cap. 2. nu. 11. Authores plurimi in libro de Pompa, & apparatu in accessu nostro ad hanc urbem Bracharensē, & in libro de Pompa in canōnisatione sancti Ignatii de Loila, & S. Francisci Xaveri. fol. 104. & 109. defendit Antonius de Sousa de Macedo in libro, cui titulus est, *Flores de Hespanha*, cap. 9. excellentia 13. per tot. Doctor Gaspar Pinto Correa in lacrymis Lusitanorum gēplanctu 6. Fernandus Correa de Lacerda pro-

fessor olim Cæsarei iuris in Conimbricensi Gymnasio, postea eques Christi militiæ, nunc Rector Ecclesiæ de *Burgães*, in poemate Epico, quod inscribitur, *Imperio Lusitano*, cento 5. stancia 37. & nos diximus in Catalogo nostro præsul. Portu-gallen. 1. part. cap. 6. pag. 76. & 77. Plures recensere, longum esset.

Addiderim ultimo pro coronide Bracharensis Primat^o, rem gestam, & fide publica testatam, nempe, in publicis comitijs Olyssipone habitis die 14. Julij, anno Domini 619. Bracharensem Antistitem Primatem Hispaniarum fuisse compellatum; patet ex instrumento publico, in quo descripta sunt comitiōrū acta, quod sic habet inter cætera. *Não se achou prezente o Arcebispo de Braga Primas de Hespanha, sendo chamado para isso.* hoc est. *Non adfuit Archiepiscopus Bracharensis Hispania Primas, cum ad hoc fuerit evocatus.* Acta isthæc scribi, ac edi iussit Dominus Enimanuel de Castelbranco, Comes de Villa noya, qui notarij à fecerētis Regis, vulgo, *Escrivão da pueridade*, munere, tunc temporisungebatur.

C A P. XXVIII.

Proponuntur, & diluuntur fundamenta, quibus nititur Primatus Ecclesie Toletanae.

S V M M A R I V M.

1. *Ecclesia Hispania duos Primates habere non possunt.*
 2. *Authores, qui Toletano Prasuli Primatum Hispanie tribuunt.*
 3. *Quam mire hi dissentiant in constituendo tempore, & Authore huius Primatus.*
 4. *Non ita, qui pro Bracharensi certant.*
 5. *Quo tempore ceperit Toletana sedes habere ius Metropoliticum. & num. 6.*
 7. *Quo tempore, & quibus de causis statutum, ut Episcopi servato consecrationis ordine in Concilijs sederent.*
- Alia summaria invenies num. 8.*

1. **B** Ostquam stabilivim⁹ Primatū hui⁹ Ecclesie Bracharensis adductis fundamentis, quibus fulcitur, & roboratur, superest iam, ut argumentis pro Toletana Ecclesia satisficiamus, ex quo-

rum solutione clarior, & illustrior Bracharensis Primatus apparebit.

Quæstio hæc de Primatu Hispaniæ, versatur solummodo inter Archipræsules huius, & Toletanæ Ecclesiæ, cæteri Hispaniæ Archiepiscopi Primatiali dignitate carent, nec Primates appellantur, licet obedientiam Toletano Prasuli, quem Primatem negat præstare reculent. Nonstrum non est recensere fundamenta, quib⁹ illi nituntur ad hoc, ut Toletani Primatus iugum excutiant. Ea enim argumenta nobiscum non pugnant, quin potius favent Primatui nostro, dum enim Toletanum infringunt, Bracharensē statuunt, ac firmant; non enim possunt duo Primates Hispaniarum regnis præesse; nam monstrum biceps foret Hispaniæ Patriarchatus, quale fuit illud portentum triceps, non vir Gerion, eiusdem Hispaniæ rex, de quo Silius Italic. lib. 1. belli Punic.

*Tres animas namque id monstrum,
tres corpore dextras
Armarat, ternaq; caput cervice
gerebat,
Haud aliud vidit cellus, cui ponere
finem,
Non posset mors una viro, duraq;
sorores.
Tertia bis rupto torquerent stami-
na filo.*

Itaque cum Domino Archipræsule Toletano nostra tantum erit decertatio, quem si vincimus, aliorum, si qui sunt, qui Primatū ambiant, causa omnino concidet. Cæterum ut hoc melius præstemus, eiusdem proponemus, & diluemus argumenta, nullo omisso, quod speciem alicuius habeat probabilitatis.

2. Præter antiquos Authores, qui Primatus Toletanæ Ecclesiæ meminerunt ad cap. Cum longe. 63. dist. noviores quamplurimi hanc provinciam susceperè, ex quibus, post Roderic. Ximenez Toletanum Antistitem, Guaribay, Alcocer, & alios, hac de re agit Garcia de Loayf. in annotat. ad Conc. Toletanum sub Gundemaro rege, in decreto eiusdem, sequuntur Moral. in Chron. Hisp. lib. 11. cap. 73. pag. 86. & lib. 9. cap. 26. Mariana in histor. Hisp. 1. part. lib. 9. cap. 19. Azor instit. moral. 2. part. cap. 36. lib. 3. pag. 341. & 342. nobilissimus, ac eruditissim^{us} D. Thom. Tamayo de Vargas en las verdades de Flav. Dext. fol. 102. cum sequentib. Flav. Dext. & eius illustrator Bivar. in Chron. anno Christi 105. n. 6. ad stipulatur Julian. Petrus in Chron. pag. 16. & in adversarijs, pag. 35. & 37. & passim alibi. Narbona de appellat. à Vicario, part. 2. 1. fundam. num. 1. ubi plures refert Authores,

quos non recensemus, quia supracitati late, fuscq; hac de re disputant, omniaq; adducunt fundamenta, quæ excogitari possunt ad fundandū Toletanæ Ecclesiæ Primatum, & ad exterminandum, eliminandumq; penitus Bracharenfis Ecclesiæ honorificum titulum, Primatusq; honorem; singula argumenta percurrem^{us}, atq; enodabim^{us}. Interim tamen præmittendum est.

3. Primo; mire dissentire inter se præcitatos Authores dum statuere nituntur Primatum hunc in Ecclesia Toletana. Alij enim D. Elpidium laudant D. Iacobi discipulum, alij ad D. Eugenium provocant; alij radices figunt in decreto Gundemari; alij in translatione Sedis Regiæ ex Hispalensi ad Toletanam urbem; alij denique in privilegijs insistant, quæ post Maurorum expulsionem Bernardus eius Ecclesiæ antistes à Summis Pontificibus obtinuit. Ita inter se decertant citati Authores, ut mutuis vulneribus pereant, totaq; eorū strues, & machina labatur, ac ruat, incerto, ancipiti, ac parum firmo clata fundamento, quæ discordia reperitur apud Authores supracitados di-
c̃is locis.

4. Contrarium vero apparet in fundatione Primat^{us} Ecclesiæ Bracharenfis, quem omnes referunt Authores

ad primum eius antistitem Petrum à D. Iacobo constitutum in Ecclesia Bracharenſi, cui ipſe Beatus Iacobus Primatum tradidit totius Hispaniæ, ut ſupra probavimus. Hoc enim angulare fundamentum, ſaxum, & petra ſolidiſſima Bracharenſis Primatus exiſtit, quod, neque ipſi quidem inſciantur Hiſpani Authores, qui B. Petrum Divi Iacobi diſcipulum, primum huius Eccleſiæ antistitem agnoſcunt, ab eodẽ ius Primatus derivatum per longiſſimam præſulum, & annorum ſeriem, adhuc uſque tempora affirmat citati D. D. quos pro Primatu huius Eccleſiæ adduximus, quod eſt indicium evidens huiusmodi Primatus Eccleſiæ Bracharenſis.

ſc. Secundo præmittendum eſt Eccleſiam Toletanam non fuiſſe Metropolitanam tempore, quo floruerit Sanctus Elpidius, & Sanctus Eugenius eius antistites, nec eam adeptam eſſe dignitatem uſque ad tempora primi Toletani Concilij, nam ſubiecta fuit Carthagenenſi Eccleſiæ, & obſcura, ſine nomine in tenebris iacebat ignota, ut conſtat ex Conc. Eliberitano, in quo nulla fit mentio Metropolis Toletanæ, quin potius Toletanus Episcopus Melantius ſexto loco ſubſcribit, & ut aliqui cõdices habent decimo tertio; quod amplius oſtenditur ex Iulian. in dedicatione Chro-

nicon, ad finem, dum exiſtimat Toletanam urbem centum annis Episcopo caruiſſe. Sic enim habet. *Quia vehementer ſuſpicio Sedem Toletanam ad annum Domini centeſimum vacuam ſine Episcopo fuiſſe.* Idem probatur ex diſiſione diaceſum tempore Imperatoris Conſtantini facta, in qua conſtituitur Metropolis Carthagenenſis provincia, ſub qua Toletum continetur; ut affirmat Raſes Maurus, qui Miramolini Marrochienſis hiltoriographus fuit, dum enim agit de diſiſione diaceſum à Conſtantino facta, assignans Metropoli Carthagenenſi Eccleſias ſuſfraganeas, ſic habet. *Quinto Carthaginem, Lorcã, Baſtam, Toletum, Alcantaram, Oxonam, &c.*

Licet enim Loaysa velit, quod idem ſit Carthagenenſis provincia, ac Toletum, ita ut Toletanus præſul fuerit Metropolitanus Carthagenenſis provinciæ, tempore quo facta fuit prædicta diſiſio; aberrat longe, nitiurque cum aliena iactura Metropolitani ius Toletanæ Eccleſiæ; adaptare contra apertiffimũ teſtimonium Raſis. Nam Carthagenenſis Eccleſia Metropolis erat, tempore quo facta fuit prædicta diſiſio, eoque iure uſa eſt per annos plurimos, ut videre eſt ex Concil. Tarraconenſi, cui adſuit Hector Episcopus Carthagenenſis Eccleſiæ Metropolitana, ſubſcripſitque

in hæc verba. *Hæc* Episcopus Carthaginensis Metropolis subscripsi, quo tempore Toletum sub Carthaginensi provincia numerabatur, ut liquido apparet ex Concilio Toletano I. cui præfuit Paternus huius Ecclesiæ Bracharenensis antistes, in quo Toletanus Episcopus Asturius, sexto loco subscripsit, sine aliqua prærogativa Metropolitæ dignitatis. Idem astruit antiqua Chronica à Moral. sæpius sine auctore citata, quæ de Carthagine loquens sic habet. *Ibi fuit antiquitus dignitas civitatis, sed postquam ipsa à Vandalis fuit eversa Gothorum tempore, dignitas ad Toletanam Ecclesiam est translata, & adhuc Carthaginensis dicitur provincia Toletana.* Hactenus vetus illa, & prisca historia, cuius antiquitas maximam illi conciliat auctoritatem, licet eam infringere nitantur infirmis argumentis Moral. & Padilha, locis infra citandis, quos egregie redarguit Brit. 2. part. Monarch. cap. 5. fol. 156. vers. cum sequentibus, lib. 6. Hunc Metropoliticum honorem potiti sunt Carthaginenses Episcopi, donec ille translatus fuit in Ecclesiam Toletanam tempore Gundemari regis, ex cuius decreto, ac renanciacione Episcoporum Carthaginensis provinciæ manifeste apparet, ad ea usque tempora prædictam dignitatem nunquam obtinuisse

Toletanos Episcopos, qui Metropolitanam tantummodo Carpetanæ provinciæ nominabantur, ut subscripsit Euphemius in 3. Toletano Conc. in hunc modum. *Euphemius in Christi nomine Ecclesia catholica Toletana Metropolitanus Episcopus provincia Carpetana, his constitutionibus, quibus in urbe Toletana interfui, annuens, subscripsi.* Quem titulum Metropoliticum Carpetanæ provinciæ, quo antea carebant, eoquod suberant Carthaginensi præfui, Gothorum regum potestate facti, vsu sibi compararunt, ut apparet ex Montani, Toletani præfui epistola, ad fratres Palentini territorij, quam transcripsit Loaysa ad calcem 2. Concilij Toletani, ubi huius consuetudinis meminit dum sic ait. *Hæc ergo voce per motus, huius officij necessitudinem me suscepisse non nesciens, studere curavi, ne cuiusquam perditam animam de manu mea Christus inquirat, præsertim cum Toletana urbi Metropolitanam privilegium vetus consuetudo tradiderit, & eo magis non solum parochiarum, sed, & urbium cura, huius urbis sollicitet Sacerdotem.*

6. Hoc titulo, quem consuetudine acquisiverunt Toletani præfules non contenti; totius Carthaginensis provinciæ Episcopis præesse curarunt, quod affectuti sunt Gundemari regis affluente potentia, cuius precibus, seu

iussuonibus obtemperantes Episcopi Carthaginensis provinciae, Toletano praesuli obedientiam promiserunt, quam antea illi non praestabant; colligitur ex eadem constitutione, quam adducit Loaysa in Conc. Tolet. sub Gundemaro, ibi. *Itaque specialiter a nobis, ac successoribus nostris deferri dignitatis honorificentiam huic Ecclesiae pollicemur, qualem in decretis sanctorum Conciliorum, beatissimi Patres Metropolitanis Ecclesijs decreverunt, huius ergo, & nos reverentia observationem fidei custodiam pollicemur, huius honorificentiam conservari, diligenti prospectu a successoribus nostris per metas sequentis aetatis volumus.* Ex quibus liquet Toletanam Ecclesiam Metropolis ius non habuisse, usque ad Toletanum Conc. i. anno Domini 400. celebratum, fuisseque Carthaginensi Metropoli subiectam, quod fatetur ingenue Mariana, licet invitus, in hist. Hispan. lib. 9. cap. 19. pag. 598. D. Maur. Ferrer, lib. i. cap. 14. fol. 52. in histor. Divi Iacobi. Idem etiam luculentissime probatur ex Concil. Ovetensi, celebrato Era 859. in quo eademmet Ovetensis Ecclesia facta est Archiepiscopalis, translata in eam Metropolitana dignitate, quam antea obtinebat Ecclesia Lucensis. Ne igitur ea translatio, & erectio nova fortasse videretur, reddunt rationem Patres Concilij cur id

faciant, deductam ex simili translatione Metropolis Carthaginensis facta olim in Ecclesiam Toletanam his, quae sequuntur verbis. *Ne igitur cuiquam videatur dissonum, & quasi rationi contrarium Lucense, seu Bracharense Archiepiscopium Oveto fuisse translatum, legimus Gothos dignitatem Carthaginis Toletum transulisse, eique sedes viginti subdidisse, tradit idem D. Maur. Ferrer. in histor. D. Iacob. lib. 3. cap. 19. fol. 304.*

Ab anno vero 400. usque ad annum Christi 589. in quo celebratum est tertium Toletanum Concilium, sub Reccaredo rege, usu sibi compararunt Toletani praesules, regum Gothorum potentia suffulti, Metropolitanum titulum in provincia Carpetana, sic enim subscripsit in eodem Concilio Euphemius Toletanus praesul, ut diximus. Postea vero sub Gundemaro rege, totius Carthaginensis provinciae Metropolis facta est Ecclesia Toletana, anno Domini 610. ut apparet ex eodem decreto apud Loaysam; quicquid contrarium teneant Moral. in Chron. Hisp. lib. 11. cap. 19. Padilha in histor. Eccles. cent. 5. cap. 15. videatur Britto, dict. cap. 5. fol. 156. Tertio praemittendum est Episcopos in Concilijs, quibus aderant ordine consecrationis sedisse, subscripsisseque

iure tamen Metropolitanis servato, qui alijs Episcopis præesse debebat, quod in Conc. Tolet. 4. celebrato anno Christi Dñi 633. constitutum est decreto 4. ibi. *Et convenientes omnes Episcopi pariter introeant, & secundū ordinationis suæ tempora resideant.* Et iam antea in Conc. Bracharen. pro primo habito celebrato anno Christi 561. cap. 6. ordinatum erat, ibi. *Item placuit, ut conservato Metropolitanis Episcopi Primatu, ceteri Episcoporum secundum suæ ordinationis tempus, alius alij sedendi deferat locum;* text. in cap. vltimo; 17. dist. tradit Baron. tom. 6. anno Christi 451. & 456. Vnde colligitur, quod post huiusmodi decreta Episcopi Hispaniæ, qui antea ordine dignitatis sedebant, & subscribebāt, (vt ex text. in cap. Concilia, in fine, 17. dist. & in cap. Benequidem, 96. dist. probavimus supra cap. 15. nu. 5. & 6.) cæperūt ordine consecrationis subscribere, & sedere, præsentibus eis Metropolitanis, qui eodem etiam ordine inter se servato, secundum tēpus consecrationis sedebant nullo Primatialis honoris respectu habito. Quod sanctissimo, maturoq; consilio statutum fuit, ne in Concilijs, quæ ad pacem componendam, dissidiaq; tollenda congregabantur, discordiæ, ac similitates super Primatu, ordineq; sedendi secundum dignitatem exci-

tarentur. Quod in Conc. Trident. ob eademmet causas æquissime decretum, & observatum fuit, in quo Primates ordine consecrationis, non dignitatis, aut honoris sederunt. In eo enim fr. Bartholomæus à Martyribus, huius Ecclesiæ Antistes vir ob sanctitatem admirandus, & ob eruditionem spectabilis, ideo locum non obtinuit secundum Primatus prærogativam, sed iuxta consecrationis ordinem Summo Pontifice decernente, nè sopita longo tempore inter Toletanum, & Bracharensem contentio recrudesceret, & vt pax rebus esset. Qui mos etiam servatur in capella Summi Pontificis, vbi inter Archiepiscopos, non Cardinales, Patriarchas, sed Primates in sedendo antiquitas prævalet promotionis, reiectis omnibus alijs qualitatibus; quæ consuetudo notissima est. Vnde ex subscriptionib' factis in Conc. Toletanis, post decreta supra citata Bracharensis, & Toletani Concilij, nequaquam potest argumentū deduci, ad probandam Primatialem dignitatem ex earum prioritate, quia indicat magis antiquitatem consecrationis, quam honoris prærogativā, vt optime advertit Mariana, lib. 9. cap. 19. part. 1. Hisp. hist. quem sequitur D. Thomas Tamayo en las verdades de Flav. Dext. pag. 105. vbi contra Moral. Vazæ. & Morgado, hanc

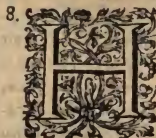
statuit veritatem, efficaciq; fundamēto corroborat, quod ex citatis decretis apertiſſimum eſt, & conſtat ex ijs, quæ tradit Loayſa in ſubſcriptionib⁹ Conc. Tolet. 3. verbo, *Maſſona*, ubi affirmat ordine conſecrationis ſediſſe primo loco, Maſſonam Emeritenſem; cui concinit Mariana in hiſtor. Hiſpan. lib. 5. cap. 15. de quo ſuo loco dicendum eſt.

Satiſſe priori Loayſe argumento.

SUMMARIVM.

8. *Primum Loayſe argumentum pro Primatu Toletano.*
9. *Stabiliſcitur authoritate Dextr. & Iuliani.*
10. *Oſtenditur prædicti argumenti in efficaciam.*
11. *Non potuit D. Eugenius in ſcio præſule Bracharenſi ſibi Primatum arrogare.*
12. *Toletū D. Eugenij tempeſtate non erat vrbs capax Primat⁹ Hiſpaniarū.*
13. *Toletani antiſtites à Sancto Eugenio, & multis poſtea ſeculis nunquam ſe geſerunt pro Primatibus.*
14. *Probat⁹ ex deceſſu S. Eugenij ab Hiſpania in Gallias.*
15. *Toletum in medio Hiſpaniæ ſitum eſſe, nihil conducit, ut ibi Primatus collocetur.*

16. *Alia rationes adductæ à Loayſa pro Primatu Toletano.*
17. *Dilantur, & nullius eſſe momenti oſtenduntur.*
18. *Retorquentur pro Primatu Bracharenſi.*
19. *Reſpondetur argumento Bivar. deducto ex ſynagoga Iudeorum, quæ erat in vrbe Tolet. & nu. 20.*

Hic præhabitis primū, ac præcipuum argumentū Loayſæ p^o Eccleſia Toletana illud eſt, quod D. Eugenius Primatum totius Hiſpaniæ in Toletana vrbe conſtituit, ſic enim inquit in decreto Gundemari, in principio. *Eugenius igitur, ut in Hiſpaniam venit, elegit primam, & præclaram eius regionis urbem, in qua cultum Chriſtiana religionis collocaret in medio totius provinciæ ſicam.* Et paulo inferius. *Hic Sanctus vir vere homo Dei primus Eccleſia Toletana præſul fuit, totiusq; Hiſpaniæ Primas.* Et §. 2. in principio. *Sanct⁹ Eugenius primam Eccleſiaſtica dignitatis ſedem Toleti collocavit, quo iactō fundamento ſuperadificari captum eſt.*

9. Nullum adducit fundamentum Loayſa ad hanc fundandam Prima-

tialem dignitatem in vrbe Toletana, si vnum excipias, nempe authoritatem ipsius, & loci commoditatem, ac litum. Ego vero vt videas, quam cum Domino Toletano Archiepiscopo agam liberaliter, illi addo Flav. Dextr. testem locupletissimum, licet in hac re fidei non probata, ait enim Chron. anno Christi 51. nu. 8. in hunc modum. *Cum Aulo Cornelio Palma V. Conf. cive Toletano, Duumviro Christiano Toletum venit M. Marcellus, ibiq; sedem primariam totius Hispania, vti in eius medicullio, constituit, Metropoles à S. Iacobo capta melius disponit, Ecclesiamq; totius Hispania luculenter promouet, & infra anno Christi 105. num. 6. sic habet. Post aliquot annos ab adventu suo in Hispanias, S. Eugenius. M. Marcellus, rem Primatus Hispania confert cum viris sanctis, & primarijs, Epitecto Casaraugustano, & Philotco socio peregrinationis sua, legato etiam S. Clementis, Vitalique, & Avito, qui profectus post ad insulas fortunatas martyr fuit. Aulo Cornelio Palma, & P. Turano Duumviris Toletanis catholicis viris, multisq; Carpetania, & aliunde Episcopis coactis. Idem affirmat iisdemmet verbis Iulianus acerrimus Toletani Primat' defensor, in Chron. anno Christi 100. pag. 16. num. 28. Idem astruit Portucalensis Episcopus*

Hugo in epistola, quam adducit Bivar. in elogijs pro Flav. Dextr. cuius sapius meminim' vbi ex eodem Dextr. agens de S. Eugenio, sic inquit. *Aulo Cornelio Palma V. C. cive Toletano Duumviroq; Christiano Toletum venit, ibiq; sedem totius Carpetanie Primariam constituit.*

In quo obiter adverto, mendosam esse editionem Flau. Dextr. minimeq; consentire cum Codice M. S. librum excussum, atq; vulgatum. Nam Episcop' Portugallensis Hugo modo relatus ex eodem Flav. Dextr. M. S. affirmat M. Marcellum Eugenium Toletum venisse, ibiq; sedem toti' Carpetaniae Primariam constituisse; in codice vero typis dato, vbi Dextr. de eodem agit Primatu, deleto verbo, *Carpetania*, additum est, verbum *Hispania*, in hunc modum, Toletum venit M. Marcell', ibiq; sedem Primariam toti' Hispaniae constituit. Igitur valde suspectum redditur verbum illud à vetul'to codice alienum, quod data opera additum fuit, vt Toletan' Primat' vagaretur extra casam, totamq; per Hispaniam, pennis perpetib' volitaret. 10. Attamen falluntur Loaysa, Dexter, & Iulianus, & qui hanc sonniarunt Toletani Primat' originem, hoc initium. Primo ex eo quod ideo constituit Loaysa Primatum hunc in D. Eugenio, quia non dum noverat

S. Elpidium, primum Toletanum Episcopum, quem si agnosceret, p-
culdubio non in Eugenio II. præsule,
sed in primo Elpidio hanc digni-
tatem fundaret, quam ad libitum D.
Eugenio propter eam liberaliter clar-
gitus est, quia alium priorem, in quo
consisteret non invenit; aptius enim
erat, ut in priori Episcopo D. Iaco-
bi discipulo Primatum constitueret,
quam in 2. qui solum comes fuit S.
Dionysij, & ab eo in Hispanias mis-
sus, sed parcendum est viro doctissi-
mo Loaysæ, cui Sanctus Elpidius erat
ignotus.

11. Secundó. Quia licet rejiciam⁹
eorum opinionem, qui alstruunt D.
Eugenium ad Hispaniam non venisse,
fateamurque cum Dextr. Iuliano,
Tamayo, & alijs ad eam accessisse, &
Pontificatū in Ecclesia Toletana ob-
tinuisse. Negam⁹ tamen Primatum
Hispaniæ constitutum fuisse in ea
Ecclesia ab eodem. Nam licet sum-
geretur legati Apostolici munere,
non potuit hanc dignitatem sibi ar-
rogare, quam in Ecclesia Bracharensi
fundatam à D. Iacobo, non ignora-
bat. Cur enim absente, & invito Bra-
charensi antistite, ei potuit D. Euge-
nius Primatum auferre, & transferre
illum in se ipsum, & in Toletanam
Ecclesiā? Non ne fuisset hoc perquā
iniquum, & cum iniuria alienum ius

tollere? Quod D. Eugenium virum
sanctissimum fecisse credendum non
est, cum ad iustitiæ cultores, summos
Ecclesiasticæ, & secularis potestatis
principes spectet, cuiusque ius illæsum,
illibatumque servare, ut probat text.
in cap. Ex tuarum, de autoritat. &
usu pall. cap. Ex parte 3. & ibi Abb.
in 2. not. de decim. cum vulgaribus,
tradit Gomesius in reg. de iure qua-
sito non tollend. quasit. 1. vers. Et
hoc. Et iure suo nullus privandus est
absque sua culpa, l. Crimen, ff. de
pæn. l. Sancimus, C. eodem titulo
cum vulgaribus. Ergo dicendum est
D. Eugenium non potuisse Primatus
dignitatem Bracharensi Ecclesiæ au-
ferre, & sibi ipsi applicare in scio præ-
sule Bracharensi, invito, & absente.
Eo maxime, quod minime potuit
tollere D. Eugenius, quod D. Iaco-
bus Hispaniæ Apostolus iam con-
stituerat.

12. Quod amplius confirmatur,
nam in Toletana vrbe nequaquam
potuit constitui Primatialis Hispani-
æ dignitas, quia hæc secundum A-
postolicum institutū in ea vrbe col-
locanda erat, quæ esset in provincia
clarior, & illustrior, ut fusc suo loco
probavimus, & ostendit text. in cap.
1. 99. dist. Cum ergo Toletum eo
tempore vrbs esset infimi nominis,
non potuit in ea D. Eugenius, Pri-

matum, non dicam Hispaniæ, sed nequidem Carpetanæ provinciæ constituere contra Apostolicum decretum. Quod autem Toletum ea tempestate fuerit civitas humilis, & modesta, apparet ex testimonio T. Livij, lib. 5. dec. 41. vbi sic. *Toletum parva urbs erat, sed loco munita.* Strabo etiã insignis cosmographus, lib. 4. enumerans oppida, quæ in Carthaginensi provincia ad Tagi ripam sedent, illustriora recenset, inter quæ Toleti nulla mentio est, imo potius inter ignobilia oppida eam urbem involvit, dum dicit. *Reliqui sunt indigni, de quibus verba fiant, propter humilitatem, & ignobilitatem.* Idem affirmat Marius Niger in geographia, comment. 3. de situ Hispaniæ Tarraconensis, pag. 37. vbi sic. *Et quæ Tagi posita sunt, ut Scalona à iunioribus nuncupata Toletum, urbs parva, sed in loco munita posita est.* Hanc ignobilitatem agnoscit Moral. in Chron. lib. 7. cap. 13. vbi cum T. Livio parvam urbem eam appellat. Indignum igitur erat, ut inima urbs summo donaretur honore; & quæ erat ignobilis, & sine nomine civitas, Primatu totius Hispaniæ decoraretur, & Ecclesia subiecta Carthagini, clarioribus, & antiquioribus Hispaniæ Ecclesijs ius diceret, fascemq; præferret. Ergo asserendum est in Toleta-

na Ecclesia Primatum Hispaniæ constituere D. Eugenium nequivisse, qui quidem Primatus in Augusta, clarissimæq; Bracharensi urbe tota Hispaniæ notissima, constitutus iam fuerat.

3. Augetur hæc veritas ex eo, quia, si D. Eugeni^{us} licet de facto hanc Primatiale dignitatem in se, & Ecclesia sua collocasset, sequeretur, quod ipse, successoresq; ipsius ea vterentur, Primatesq; totius Hispaniæ in sedendo, subscribendoq; se exhiberent, aliæq; obirent munia, quibus hæc dignitas ostenderetur. Sed nunquam ea vti sunt, nec etiã Metropolitana, quia subdita erat Carthaginensi Ecclesiæ Toletana sedes. Ergo asserendum est nunquam Primatiale dignitatem obtinuisse, nec seminalise quidem. Maior patet, nam si ea vti non sunt: vel nunquam habuerunt, vel habitam statim amiserunt, & vero domino restituerunt. Minor probatur ex præludio 2. in quo comprobavimus, Ecclesiam Toletanam Metropolitanicū ius non obtinuisse, quo usq; in eam translata fuit Metropolis Carthaginensis Ecclesiæ, post cuius translationem toti Carthaginensi provinciæ præfuit, antea vero, Toletana Ecclesia, suffraganea, & subdita erat, caputq; caput extollere cum Carpetanæ provinciæ, totiusq; Carthagi-

nenſis Metropolitanum ius illi con-
ceſſum fuit, vt dict. præluſio 2. oſtē-
dimus.

14. Vltimo vincitur huiusmo-
di Primatū nunquam extiſſe. Nam
ſi D. Eugenius illum creaffet in Ec-
cleſia Toletana, pro ovibus, & inter
oves animam efflaret, non vero eas
deſereret, Hiſpaniamq; relinqueret,
cuius Primatem ſe ſe elegerat. Cur
igitur Galliam petijt, oves reliquit,
ſine duce, ſine aſpice? Cur antiſti-
tes, antiſtitum ipſe Primas, ſine do-
ctore, & ductore deſerj paſſus eſt?
Equidem noverat ipſe ſanct' vir Pri-
matus ius ad ſe non pertinere, ſuffi-
cere ꝑ Bracharenſem antiſtitem, cui
munus hoc incumbere ad inſtruē-
dos, docendosq; Hiſpaniæ populos,
vitamq; ꝑ illorum incolumitate lar-
giendam, quemadmodum effeciſſe
noverat D. Petrum Ratiſenſem, qui
inter oves martyrium ſubiit, ab eiſq;
non diſceſſit, donec effuſo pro Chri-
ſto ſanguine, protomartyris Hiſpa-
niæ, illuſtre nomen eſt conſecutus.
Igitur, vt rem ſine fundamento rei-
jcit hanc Primatus conſtitutionem à
D. Eugenio factam, eleganter Padi-
lla in hiſtor. Eccleſiaſt. Hiſpaniæ,
cent. 7. cap. 32. Mariana in hiſtor.
Hiſpan. lib. 9. cap. 19. cui magis ami-
ca fuit veritas, quam nativum in ſuos
genium, & ingenium. Hunc enim

Primatum D. Eugenij, vt inanem
vulgi opinionem, anilemq; fabellam
irridens ait. *Nobis nihil eſſet antiqui⁹,
quam eius urbis, ubi hæc cudebamus cō-
mentaria de rebus Hiſpania in ſymbeli-
co Hiſpania, & prope quam nati, & in-
ſtituti ſumus, dignitatem illuſtrare. Ve-
rum hiſtorica leges exigunt, ne incertos
populi rumores, & ambiguas rerum ori-
gines colligamus, atque per impruden-
tiam ad eundem (quod in alijs accuſa-
mus) lapidem offendamus, & indicio
eſt, eam prærogativam authoritatis, de
qua ſuſcepta eſt diſputatio antiquam
admodum non eſſe. Plura proſequitur
in eandem ſententiam omnino rei-
jciens huiusmodi Primatum D. Eu-
genij.*

15. Nec ratio, quæ adducitur in
confirmationem illius, digna eſt re-
pulſa, ſed riſu, nempe; quod Tole-
tum ſedeat in medietate Hiſpaniæ,
ideo illi tributus eſt eiſdem Prima-
tus, quaſi loci commoditas, ſeu ſitus.
Primatiale tribuat dignitatem cō-
tra Apoſtolica decreta, quæ iubent,
vt in Primarijs urbibus, Primaria di-
gnitas Eccleſiaſtica conſtituatur, non
vero in aprioribus, ſeu commodio-
ribus locis, qui mediam occupent ꝑ-
vinciam. Ea enim cōmoditas, li-
cet Concilij congregandis apta ſit,
& opportuna, vt facilius Epifcopi
convenient, longiorisq; itineris mo-

lestias non patiantur; ad Primatiam tamen dignitatem constituendam ea comoditas necessaria non est, neque attendenda, aut in probationem adducenda huiusmodi dignitatis, quæ solidior^o, & iure apertis fundamentis stabilienda est.

16. Confirmat Loaysa dicto decreto, pag. 271. hanc Primatus constitutionem à D. Eugenio factam, his quæ sequuntur rationibus. *Quicumq; tamen in Hispania fuerunt illis temporibus Episcopi omnes, & reliqui Christiani, Toletanum templum ab Eugenio adificatum, velut omnium caput venerati sunt.* Et paulo inferius. *Præterea omnium civitatum Episcopi templi Toletani antistitem, veluti unicum Metropolitanum suspiciebant; & pag. 272. Primatus igitur Toletani cursum ab Eugenio, vsq; ad Athanaricum Gothorum regem, trecentis, & sexaginta novem annis, à Christi Domini passione comprehensum, utcumq; narravimus.*

17. Hæc adducit Præsul ille doctissimus, ut astruat toto tempore nascentis Ecclesiæ Primatum Hispaniæ sedisse in Pontificibus Toletanis. Sed loquitur sine teste, sine authore, ne dicam sine fide. Nam toto illo tempore non iam Primatum, sed nec Metropolitanum ius Ecclesia Toletana obtinebat, nec etiam Episcopos,

quibus caruit centum annos, ut iam probavimus. Quomodo ergo potuit Toletanus antistes suspici, ut vnicus Metropolitanus, qui nec re, nec nomine Metropolitanus erat, nec illos habebat suffraganeos Episcopos, à quibus suspiceretur, quin potius ille, suum agnoscebat, & reverebatur Metropolitanum Episcopum Carthaginensem? Cur non potius venerantur Hispani antistites antiquiorem Hispaniæ Metropolitanum Episcopum Bracharensem, Primatemq; eum agnoscerent, qui D. Petri Ratisensis Primarij D. Iacobi discipuli successor erat? Hoc enim aptius fuit, iurique consentaneum, ut membra caput suum revererentur, rivi fontem, milites ductorem. Cur enim non venerabantur, ut vnicum, & singulare Bracharense templum multo Toletano illustrius, quod D. Petrus in honorem Deiparæ Virginis ædificavit, consecravit, vna cum Elpidio Toletano Episcopo, & alijs Episcopis, ut constat ex epistola Hugonis toties memorata annos circiter sexaginta, antequam D. Eugenius Toletanum templum contrueret, si illud construxit unquam. Equidem si ex templi antiquitate, dignitateq; Primatialis honor censendus esset, haud dubium, quod Toletana Ecclesia cederet, cuius templum recentius est, nec

tam clarum, quam fuit ædes sacra Bracharenfis à Diuo Petro, Virgini sanctiffimæ dicata, digna prorfus, quod ab omnib⁹ per ea tempora Hispaniæ præfulibus coleretur, ac veneratione haberetur.

18. Hæ enim præfumptiones (fi præfumptionibus agendum est) meliores, ac evidentiores sunt, quam illæ, quibus nititur Loayfa, quæ vanæ, & inanes existunt, nullumq; habent adminiculum iuris; maior enim præfumptio elidit minorem; l. Divus, ff. de in integr. restit. Alex. conf. 24. col. 2. volum. 1. pluribus citatis Mascard. de probat. conclus. 1231. per totam, Surd. conf. 313. num. 51. & conf. 383. num. 25.

19. Neque obstat argumentum Bivar. in commentar. ad Flav. Dext. anno Christi 105. num. 6. qui dum agnoscit Primates Ecclesiarum in illis vrbib⁹ constituendos esse, vbi erat, prima iudiciaria potestas, ex text. in cap. Provinciæ, 99. dist. & vbi Primi flamines residebant, vt tradit S. Clemens in epistola 1. ad Iacobum fratrem Dom. Vt hoc effugiat inevitabile argumentum, ad synagogam provocat, illi postulans suppetias, sic enim ait. *Debuit ergo attendi religionis destruenda Primas, & inibi catholica Ecclesia Hispania Primas constitui. Cum vero in gentilitatis cultu non*

esset ab yma aliqua vrbe caterarum dependentia, inter viventes autem ad præscriptum legis Moysi, cætera à Toletò dependerent, quod illic esset celeberrima totius Occidentis Synagoga, hinc fieri quirit, vt ea permotus ratione, S. Eugenius sedem Primariam Toletis statueret, quatenus inde vetus lex, inde Deiverbum, & Evangelij gratia exiret, &c.

20. Non inquam hoc obstat, nam (vt ipse Bivar. agnoscit) Apostolos in fundandis sedibus Primatialibus non attendisse ad Iudæos, sed ad Gentes, ad quos videbant transferri Dei regnum, idest Ecclesiam, planum est. Sin minus ipsa Hierosolyma, non vero Roma debebat institui caput, & Patriarchalis sedes omnium nationu, quia ibi erat principalis synagoga Iudæorum, non vero Romæ, quod nequaquam factum est; imo post multa sæcula ipsa Hierosolyma instituta est Patriarchalis, non propter Iudæos, quorum aliquando fuit caput, sed propter Christum Dominum, qui ibi redemptionem nostram operat⁹ est. Ergo, quod Hierosolyma à principio assequi non potuit, præsentibus Apostolis, & Episcopo D. Iacobo, quorsum assequeretur Toletum, vbi fæces, non synagoga primariæ, sed captivitatis Babylonicæ, residebant. Igitur argumentum nihil concludit,

nec est cur in Primatus confirmatio-
nem adducatur.

C A P. XXIX.

*Satisfit argumentis ex prioribus Conci-
lijs Toletanis deductis, quibus adver-
sarij probare nituntur Primatum
Toletana Ecclesia.*

SVMMARIVM.

1. *Toletani antistites subditi fuerunt
Carthaginensis Metropolitani.*

2. *Toletanum Concilium secundum
provinciale fuit, ac proinde ex eo
argui non potest ad Primatum.*

3. *Palentin^{us} Episcopus suffraganeus
erat Toletani, & ut suffraganeum
illum monebat Montanus Toleta-
nus praesul. & nu. 4. & 5.*

6. *Ex tertio Concilio Toletano nihil
pro Primatu eius Ecclesia dedu-
ci potest.*

7. *Plura fuisse in Toletana vrbe Con-
cilia congregata, nihil confert ad
Primatum Toletanum.*

7. **ACTENVS** osten-
dimus toto tempore
nascentis Ecclesiae vs-
que ad primum Con-
cilium Toletanum ei^{us}
Ecclesiae antistites suffraganeos fuisse

Carthaginensis Episcopi, nullamq^{ue}
habuisse Metropolim, vt apparet ex
divisione tempore Constantini Im-
peratoris facta, & ex Conc. Eliberi-
tano, in quo decimo tertio loco sub-
scripsit Melantheus Toletanus, super
quem sedit Synagrius Bracharensis
antistes, qui signavit quinto loco, vt
videre est ex eius subscriptione, vt
tradit Flav. Dext. in Chron. anno
Christi 290. Bivar. in commentar. ad
illum anno Christi 300. pag. 322.
Iulian. in Chron. pag. 36. quae tamen
opinio licet ob autoritatem Flav.
Dextr. & Iulian. probabilis sit, mihi
tamen probabilius, & verior cen-
setur opposita sententia, nempe Bra-
charensem antistitem huic Concilio
non inter fuisse, Synagriumq^{ue}, qui
5. loco in eo subscripsit, vt habet Pa-
dilha loco infra citando, non Bracha-
rensem, sed Bigerrensem fuisse Epi-
scopum, quae quidem vrbs, vel est,
Villena, caput eiusdem Marchiona-
tus, vel, *Bejar*, eiusdem Ducatus ca-
put, tradit cum Surio, Padilha in hi-
stor. Ecclesiast. cent. 4. cap. 35. fol.
211. & cum Beuter, Ioann. Vasaus
in Chron. cap. 20. pag. 26. & videre
est apud Loaysam in dict. Concil.
Eliberitano, pag. 4. & dicemus in
histor. Ecclesiast. praesulum huius Ec-
clesiae, in vita eiusdem Synagrii. Ea-
dem veritas nempe, quod Ecclesia

Toletana Metropolitana non erat, constat ex Conc. Tolet. 1. cui tanquam Primas praefuit, ac praefatus est, sententiam dixit, ac subscripsit Paternus huius Bracharensis Ecclesiae antistes, ut suo loco ostendimus. Restat ut inspiciamus an Toletani Praefules ius aliquod Primatus consecuti sint ex Toletanis Conciliis ad Hispaniam, usque excidium? De vnoquoque singillatim quaerendum est.

2. Ex secundo Concilio Toletano nequaquam potest sumi argumentum in favorem Primatus Toletanae Ecclesiae, nam Concilium hoc provinciale fuit octo tantummodo Episcoporum, congregatum sub die 15. Kalend. Iunias, anno 5. Amalarici regis, Era 565. in quo non interfuit Metropolitanus aliquis, sed Episcopi Carpetaniae, qui Toletano Episcopo subiecti erant, iure metropolitico, usu, & consuetudine acquisito, ut diximus cap. 23. nu. 5. Igitur, ut Metropolitanus illius provinciae potuit Montanus synodum illam provincialem coe gere, illique praesse, ac primo loco subscribere; hoc enim ius concessum Metropolitanis reperitur, ut patet text. in cap. Quoniam, & in cap. Pervenit, & in cap. Episcopus, 18. dist. cap. Grave, de praebend. ubi notat Imol. nu. 10. & post Beroum in cap. 1. de iudic. tradit Quaranta in sum.

Bullar. verbo, *Concilium*, nu. 2. Huius enim Concilij provincialis convocatio ad Metropolitanum spectat, quia ipse caput est huius congregationis, & dicitur Concilium provinciale, quia regulariter fit, & congregatur in provincia auctoritate Metropolitanis, qui omnibus Episcopis, & clericis provinciae praesse dicitur, ut cum Berou, & Quarant. supracitatis diximus ad dict. cap. Quoniam, num. 1. in nostris commentariis ad Decretum. Cum ergo iam Carpetaniae provinciae titulum Metropolitanum Toletani praefules haberent usu acquisitum, ut supra diximus, merito potuit Montanus antistes coe gere provincialem synodum, cui praesset in quo nullius Primatus reperitur auctoritas, nec est cur Concilium hoc à Loaysa in confirmationem Primatus allegetur.

3. Nec eiusdem Montani epistola, quam contra Bracharensem pro Primatu Toletano adducit Morales, lib. 11. cap. 18. Chron. Hispan. ei faveret, sumit enim argumentum ex verbis eiusdem epistolae ad fratres, filiosque territorij Valentini, ibi. *Hac ergo voce permotus, huius officij necessitudinem me suscepisse non nesciens, studere curavi, ne cuiusquam perdisi animam de manu mea Christus inquirat, praesertim cum Toletana urbi, Metropolitanis pri-*

privilegium vetus consuetudo tradiderit; & eo magis non solum parochiarum, sed & urbium cura, huius urbis sollicitet Sacerdotem. Hæc sunt concepta verba; sed quorū illa asseruntur ad asserendum Primatum in Ecclesia Toletana cum in eis Primatus nulla mentio reperitur. Vnde hanc somniavit Morales Primatiam? Quæ ex re Primatum Hispaniæ conflavit? Levissima certe, & infirmissima, & quæ nemine impellente facile labatur, ac ruat. Minatur enim in ea epistola Montanus, Palentino Episcopo suffraganeo suo, vindictam, & animadversionem, nisi ad vitam meliorem respiciat; additq; iure Metropolitico teneri illum admonere, ac corrigere, ne de manu sua animam eius Christus inquirat, eo quod eius sit Metropolitanus. Quid enim mirum erat Episcopum Metropolitanū suffraganei sui Palentini vitia redarguere, mores carpere, ac vindictam, & supplicium comminari, cum de iure hoc quilibet Metropolitanus citra Primatiæ nomen facere possit. Nam Archiepiscopus suffraganeorū suorum excessus punire valet, ut probat text. in cap. Quia cognovimus ro. quæst. 3. ibi. *Hi vero clerici, tam locales, quam diocesani, qui se ab Episcopis gravari cognoverint querelas suas ad Metropolitanum deferre non debe-*

rant, & Metropolitanus non moretur huiusmodi presumptiones avertere. Est enim Archiepiscopus superior ordinarius in provincia, text. in cap. Per singulas 8. quæst. 7. Nam si de iure Episcopi suffraganei Metropolitanū suum corrigere possunt, id est cum charitate reprehendere, ut probat text. in cap. Salvo in omnibus, ibi. *Coerceatur a fratribus;* & in cap. Si autem, & ibi Gloss. 9. quæst. 3. & in cap. Salonitana, 63. dist. iuncto text. in cap. Præsumunt 2. quæst. 12. multo fortius, & Metropolitanus potest suum suffraganeum carpere, reprehendere, ac coercere. Nec ad hoc necessaria est Primatialis authoritas. Ergo nihil mirum, si Toletanus Episcopus tanquam Metropolitanus coercionem, & punitionem excessuum Episcopo Palentino suffraganeo comminetur.

4. Quod autem hanc potestatem, & iurisdictionem, tanquam Metropolitanus, & non Primas exercuerit Montanus præsul, probatur ex clarissimis, & apertissimis verbis, quibus usus est assignans rationem, & causam cur Palentino Episcopo minaretur, nempe, quia ex privilegio ius Metropoliticum exercebat, ibi. *Toletana urbi Metropoliticum privilegium, vetus consuetudo tradiderit.* Non est ergo cur Primatem appellet Morales

Montanum Episcopum, qui se non Primatem in ea epistola, sed Metropolitanum nominat, Metropolitanusq; titulo contentus est, quo solo regum Gothorum potentia vsu acquisito viebatur, vt supra ostendimus.

5. Quod autem Palentinus Episcopus, Toletani Episcopi fuisset suffraganeus, patet ex omnibus divisionibus provinciarum, ac diocesum Hispaniæ, in quibus Toletano præfuit ultimo loco subiicitur Palentia, seu Episcopus Palentinus, vt videre est apud Garc. de Loaysa, ad calcem Concilij Lucensis in divisionibus provinciarum, pag. 132. cum sequentibus. Igitur argumentum Moralis ex hac epistola deductum facile dissolvitur ex verbis eiusdemmet epistolæ, in quibus Primatus nulla fit mentio, & ex potestate Metropolitana, secundum quam potuit Montanus Episcopus Palentino præfuit animadversionem comminari. Nec ad id Primatus potestas necessaria erat, vt perperam Morales opinatur.

6. Accedamus ad 3. Toletanum Concilium, in quo Primatus Toletanæ Ecclesiæ vestigia nulla reperiuntur, nam in eo Concilio post Reccaredum regem, qui primo loco subscripsit, Conciliumq; congregavit, secundo loco subscribit S. Leander, Hispalensis Metropolitanus, sedis

Apostolicæ Legatus, vt affirmat cum D. Luca de Tuy, Azor, instir. moral. part. 2. lib. 3. cap. 35. pag. 421; sive vt alijs ex codicibus correctioribus melius placet, præfuit post regem Reccaredum, Massona Emeritensis Metropolitanus, post quem subscripsit Eupheimi^{us} Carpetanæ provinciæ Metropolitanus. Quinto loco Pantalard^{us} Ecclesiæ catholicæ Bracharensis Metropolitanus subscripsit. Ex quo Concilio nullum potest alicuius Primatus deduci argumentum, nam Metropolitanis omnes in eo sederant ordine consecrationis, vt iam diximus cap. 28. præludio 3. nu. 7. nullo habito respectu ad honorem sive dignitatem, quam quisque obtinebat, quod agnoscit ingenue Illustrissimus Præsul D. Garcia de Loaysa, dum in subscriptionibus eiusdem Concilij 3. verbo, *Massona*, affirmat ordine consecrationis subscripsisse primo loco Massonam Emeritensem, sic enim habet. *Massona Episcopus Emeritensis, vir sanctitate, & doctrina eximius, acerrimus catholice fidei propugnator, & infra. Primus subscribit: eoquod sit antiquior Bracharensi primo, cap. 4. definitum est. Item placuit, vt servato Metropolitanis Primatu, ceteri Episcoporum secundum suæ ordinationis tempus alius alio sedendi deserat locum.*

Hactenus doctissimus Loaysa. Idem astruit Marian. in histor. Hispan. lib. 5. cap. 15. cuius hæc sunt concepta verba. *Tudensis Episcopus addit Leanderum Hispaniæ Primatem fuisse, & in conventu Patrum Pontificij Legati partes implevisse: Concilij acta huic opinionioni reclamant, ubi Leander ex subscriptionibus tertio loco consedisse declaratur. Euphemium Toletanum secundo, primo Mausonam Emeritensem, nimirum ordinis prærogativa, & antiquitate, cæteris prælatum.* Hæc Mariana, quibus testimonijs liquido apparet ordine consecrationis sedisse Patres in Concilio hoc, & in cæteris, quæ Tolétana urbe epacta sunt. *inde amplius patet, ut in iung.*

Quia vero Pantardus Bracharensis Metropolitanus iunior omnibus erat in consecratione, eo quod epodemet anno salutis 589. quo Concilium congregatum fuit, obierit D. Martinus Dumienfis, cui successit idem Pantardus, ut constat ex Breuiario Bracharensi in vltima sancti viri Martini lectione, ac per consequens illum Toletanus præsul, ac cæteri Metropolitanus, qui aderant, consecrationis antiquitate antecederent, nihil mirum si loco etiam, ac subscriptione præirent, quod factum est, ne iurgia, & controversiæ excitarentur inter Hispaniæ Metropolitanos,

qui Primatum ambiebant, ut habetur in Concilio Bracharensi pro primo habito, & diximus supra dict. prælud. 3. cap. 28. Illatum tamen ius Primatiæ permansit apud Episcopos Bracharenses, ad quos ex foundatione Ecclesiæ de iure pertinebat.

7. Nec facit quidquam ad Primatum Ecclesiæ Toletanæ, quod considerat Loaysa. pag. 275. in d. decreto, nempe. *Quod brevi temporis spatio plurima sint Toleti congregata Concilia, quæ satis aperte Toletana sedis maiestatem, auctoritatemq; indicant, & expriment: quippe quæ veluti mater, ac Magistra omnium Ecclesiarum in universa Gothorum ditione, divinum cultum, ac Ecclesiasticos ritus sedulo edocebat.* Hæc vir doctissimus: sed infirmum sane, ac languidum argumentum, nam ideo Toleti cogeantur Concilia, quia civitas erat regia, Gothorū imperij caput, ac curia in medio Hispaniæ sita, aptior, & accommodatior omnibus, ad nationalia Concilia in ea congreganda, tum quia regibus id placebat, qui primum locū in Concilijs occupabāt, Episcoposq; ad ea de facto convocabant: tum quia consulebatur labori Episcoporum, ne longiora sacerēt itinera; facilioreq; omnibus esset accessus, hac de causa celebrabantur Toleti Concilia, non

vero quod ipsa civitas Primatum Hispaniæ obtineret, nam commoditas vrbis in qua Concilium celebretur, non maiestas, aut dignitas requiritur, & quæ Imperatori, seu regi, sub quo synodus congregatur civitas non displiceat; si ergo ex maiestate vrbis, eo quod in ea convocentur Concilia argueretur ad Primatum, duo sequerentur absona, & absurda; nempe quod vrbis Constantinopolitana Primas esset, ac magistra totius orbis, eo quod plures in ea synodi generales congregatae sint, quam in Romana vrbis, quod quam sit absurdum satis per se patet. Secundo, quod Ecclesia Toletana Primatum haberet in se, in præfule vero illi non haberet, quippe quod illius antistes, tanquam Primas nulli præfuit Toletano Concilio ad ea usque tempora; nec etiam post, nec actum gessit ullum ad Primatem spectantem. Ergo absurdum est dicere Ecclesiam esse Primatem, cuius antistes Primatum nunquam exercuerunt; nec huiusmodi funti sunt honore, semper enim vitandum est absurdum, ut probat text. in l. Si ita 39. in fine, ff. de oper. libert. l. Nam absurdum, ff. de bonis liberti, text. in cap. In genesi, de electio. & in cap. Per venerabilem, circa medium, qui filij sint legitimi; & valet argumentum ab absurdo, ut habet Everardus

in topicis legalib. loco 8. Menoch. conf. 102. num. 1.

C A P. XXX.

Primatus Hispania, ex Hispalensi vrbis in Toletanam Ecclesiam, translatus non est.

SYMMARIVM.

1. Primatum Hispania, ex Hispalensi vrbis in Toletanam translatum esse scribit Moral.
1. Item ex Brachara in eandem vrbem delecto Suevorum regna ibidem.
2. Qualis fuerit Leonigildus, & an de transferendo Primatu in Toletum cogitavit.
3. Primatus Bracharensis non pendebat ex regno Suevorum, ut ea delecto deleteretur.
4. Reijciuntur opinio Moralis, ut nullius fundamenti.

INVS obstat aliud fundamentum, quo maxime nititur Morales lib. 1. cap. 73. pag. 86. Chron. Hispan. nempe Primatum Hispaniæ in Hispalensi Ecclesia residisse, dum Go-

Episcoporum exilio, Ecclesiarum expilatione, earum bona fisco suo addixerit. Caterum in extrema vitæ periodo pertæsus scelerum suorum DD. Leandrum, & Fulgentium ab exilio revocavit; non propterea tamē heresim Ariatorū abiecit, sed eam secutus, & palam professus misere obiit anno 585. Nulla his temporibus infelicitissimis, quibus exigua Christianæ religionis scintilla emicabat Primatia Toletana aderat, nullum Patriarchalis sedis nomen; at vero Leovigildus inter sui imperij initia ex Hispali in Toletanam urbem sedem regiam Gothicam transtulit, solumque regium collocavit, quæ vicissitudo, & imperij, ac curiæ regis translatio, hanc erroris ansam contingendi novum Primatum in Ecclesia Toletana Hispano historico præstitit. Fuimus enim, ut Morales existimat, iam Troes.

Fuit Illum, & ingens.

Gloria Teucrorum, ferus omnia Iupiter Argos.

Transtulit:

Iam Toletana urbs nostram absorbit Primatiam, ut author ille loquitur somnians.

En tibi qualis fuerit Leovigildus hæreticus Ecclesiæ expilator, Episcoporum expulsor. Age nunc, cogita tecum, quid ipse de Primatu Toletano cogitare potuerit, qui de bonorum

sanguine, & cade tantum cogitabat. At (inquit Morales) sedem regiam ex Hispali in Toletum transtulit. Fateor, at hoc quid commune habet cum Primatu Bracharense? Nunquid ipse cum Leovigildo Ariano Hispali commorabatur? Quis semniavit? Nunquid Leovigildus ipse Primatus Hispaniarum author, & fundator, an D. Iacobus Christi Domini Apostolus? Certe mera fictio est, talibus velle fundamentis rem tantam stabilire, atque pro fundatore eximij huius honoris hominem hæreticum assignare.

3. Quod vero additur in argumento facile diluitur. Nam Primatialis dignitas Bracharensis, nihil commune habebat cum Suevorum imperio, eique coniuncta non fuit, ut eo extincto, atque deleto, vel coronæ Hispaniæ Gothorum submisso, communem quoque experiretur fortunam, atque eandem traheret ruinam. Quare ut accessorium considerari nequit, ut principalis naturam sequatur; quoniam ubi diversa est ratio principalis, & accessorij, accessorium non sequitur principale, ut probat text. in l. Siis, C. de præd. minor. tenet Bart. in l. Ita stipulatus oppos. 12. ff. de verb. oblig. Bald. in l. Non dubium, oppos. 14. C. de legib. Thuse. to. 1. lit. A. concl. 76. nu. 36. Brun. à Sole in loc. commu. verb. accessorium, Abb. in c. debitores,

num. 2. de iure iuran. cum alijs Sanctis de matrim. lib. 7. disp. 29. nu. 11. ad medium. Quam obrem etiam si regnorum mutatio contigisset, immobilis tamen remansit Bracharenſis Eccleſiæ Primatialis dignitas, quæ nullas temporis vices perſenſit, quæ nec regum caſibus, aut poteſtati, ſed Summi Pontificis diſpoſitioni obnoxia erat, nec ab vna ſede ubi prima iecit fundamenta, ad aliam citra Papæ authoritatem, vrgente maxima ratione, & cauſa grauiſſima, trãſferri, aut mutari potuit. Etenim ſolus Papa poteſt privilegium vni⁹ Eccleſiæ auferre, & alij concedere, ſi cauſa exiſtat; vt probat text. in cap. Conqueſtus, ad fin. 9. quæſt. 3. cap. Frater noster 16. quæſt. 1. & quod eſt vnius Eccleſiæ, alij, invito ſacerdote conferri non poteſt, cap. Nulli, cap. Sine exceptione 12. quæſt. 2.

4. Cum ergo Morales nihil in confirmationem ſuæ ſententiæ adducat præter mutationem imperij, nec tranſlationem Primatus Sum. Pontificis authoritate factam oſtendat, quæ aliter fieri non potuit, tanquam omnino libera, & immunis à poteſtate regia, vt probat text. in cap. Querimoniam, de iure pat. onatus, & in cap. 1. & per totam diſt. 10. in civile eſt, & abſurdum exiſtimare, regni viciffitudine, & mutatione Bra-

charenſem ſedem Primatiæ ſuæ dignitatem amiſſiſſe, vt habet text. in diſt. cap. Querimoniam. ibi. *Abſurdum videtur omnino, vt ad ſingulas patronorum ſecundum humanam conditionem mutationes, Eccleſiarum ordinationes mutantur.* Nec tolerand⁹ eſt error prædicti authoris, alias diligentiffimi, aſſerentis ſola regis voluntate, & nutu Primatiam ab Hiſpali, & Brachara in Toletanam urbem fuiſſe tranſlatam. In Hiſpali enim nunquam extitit Primatia aliqua, quæ poſſet in Toletum transferri, & ſi qua eſſet nequaquam valuit ſæcularium principum authoritate Toletanæ Eccleſiæ tribui, & ab Hiſpali auferri, vt docent iura citata. Igitur corruiſt Moralium fundamentū, vt ab omni iure, & ratione alienum; conſulatur Staci⁹ in antiqui Luſitan. cap. 62. num. 4.

C A P. XXXI.

Ex decreto Gundemari regis, Toletana Eccleſia Primatu non obtinuit ſed Metropolitanum tantum ius in provincia Carthaginenſi.

SYMMARIUM.

1. *Primatum Toletanum ex decreto Gundemari regis, Loayſe deducit.*

2. In hoc decreto nihil de Primatia iure, tantū agitur de iure Metropolitico. & num. 3.
4. Gundemarus licet vellet non poterat conferre Toletū ius Primatiæ.
5. Deluditur Moral. nomine Primatus.
6. Primas aliquando idem, quod Metropolis.
7. Probatur Metropolitico tantum ius, non Primatiæ Toletano præfati collatum fuisse tempore Gundemari.
8. Supervacanea erat hac translatio Primatus, seu nova concessio, si iam obtinebat Toletana Ecclesia Primatum.

1. **D**ebili^r est aliud fundamētum, quod Loaysa & Morales deducunt ex decreto Gundemari regis, in quo fundare nituntur Toletanæ Ecclesiæ Primatum. Coegit enim Gundemarus rex, primo imperij sui anno Toleti Concilium, anno salutis 610. in quo promulgavit decretum illud, quod sic exorditur. *Incipit decretum pijsimi, ac gloriosissimi principis nostri Gundemari regis, quod referunt Loaysa, Morales, & Britto, locis infra*

citandis, in quo Episcopos Carthaginensis Provinciæ, Toletano Episcopo voluit esse subiectos, cui decreto assensum præstitere præfati Episcopi, qui obedientiam spontaneam promiserunt prædicto Toletano Episcopo, illumq; in Metropolitanum suum receperunt. Constat ex Constitutione, quam adducunt Loaysa in eodem Concilio, sub Gundemaro, & Morales, in Chron. Hispan. lib. 12. cap. 12. pag. 109. & 110. Britto 2. part. Monarch. lib. 6. cap. 20. fol. 217. cum sequentibus. Ex hoc Gundemari decreto Toletanum Primatum statuit Morales dist. cap. 12. ubi sic ait. *Es muy notable este Concilio por assentar tan claramente la Primacia de Toledo, tratando tambien de su antiguedad, &c.*

2. Miror tantum scriptorem in re adeo perspicua caligare; nulla enim mentio Primatus Hispaniæ reperitur, tam in decreto Gundemari regis, quam in Episcoporum constitutione, ut ex ijs dilucide apparet, & iam demonstravimus supra cap. 28. nu. 6. ad fin. Carthaginensis namque provinciæ Metropolitanum ius tantummodo translatus est in Ecclesiam Toletanā, assentientibus Episcopis, qui apertissimis verbis in scriptura consensus, sic inquirunt. *Talem itaque specialiter à nobis, ac successoribus*

*nostris deferre dignitatis honorificen-
tiam huic Ecclesia pollicemur, qualem
in decretis sanctorum Conciliorum bea-
tissimi Patres Metropolitanis Ecclesijs
deceverunt, &c.* ex quib⁹ verbis con-
stat Metropolitanum ius non Prima-
tiale fuisse tributum Ecclesiæ Tole-
tanæ.

3. Quod confirmatur, nam Car-
thaginenses Episcopi Toletanum, E-
piscopum agnoscere renuebant, vt
Metropolitanum Carthaginensis p-
vinciæ; fatebantur enim illum tantu-
modo Metropolitanum Carpetaniæ,
at vero Carthaginensis provinciæ ne-
gabant illum Metropolitanum vn-
quam fuisse; ac per consequens Epi-
scopos ordinabant sine eius consen-
su, ac iussu. Constat ex eadem Con-
stitutione, ibi. *Proinde ergo disposi-
tionem nostrā instructæ collationis diffi-
nitione celebrantes elegimus, nequis ul-
tra comprovincialium sacerdotum ina-
ni, ac praversa contentione, obnitatur,
huius sanctæ Ecclesiæ Toletanæ Prima-
tum contemnere, neque pervicaci schis-
matico studio, ad summos Sacerdota-
lium insularum ordines, semota huius
sedis potestate à nobis quemquam, sicut
hactenus factū est, provehere, &c.* Cum
ergo Carthaginenses Episcopi antea
non haberent pro Primatē, seu Me-
tropolitano Carthaginensis provin-
ciæ Toletanum antistitem, modo p-

mittunt ei obedientiam, eiusq^{ue} Ec-
clesiam, vt Metropolitanam in tota
Carthaginensi provincia recipiunt,
reverentur, agnoscunt.

4. Quis enim sanæ mentis ignoret,
Episcopos Carthaginenses Primatū
totius Hispaniæ Toletano Episcopo
tribuere nequivisse. Nec de Primatu
agebatur, sed de obedientia, quam
prædicti Episcopi Toletano præfuli
præstare renuebant, nec rex ipse Gū-
demarus licet vellet, potuisset hunc
Primum donare Ecclesiæ Toleta-
næ, cum huiusmodi Ecclesiastici cul-
minis largitio, non ad seculares prin-
cipes, sed ad Christi Apostolos, Ro-
manosq^{ue} Pontifices Petri successores
pertineat, vt constat ex text. in cap.
Solitæ, de maiorib⁹. & obed. text. in
cap. Per venerabilem, qui filij sint
legit. text. in cap. Cum ad verum, &
in cap. Duo sunt, 96. dist. vbi in no-
stris ad Decretum commentarijs di-
ximus, quæ versetur differentia inter
potestatem Ecclesiasticam, & secula-
rem, pluresq^{ue} citavim⁹ authores, qui
ea de re disputant.

5. Igitur plane apparet non potuis-
se Gundemarus regem hanc Prima-
tiam Toletano præfuli tribuere, nec
eam mentem illi vnquam fuisse, sed
aliam longe diversam, nempe quod
Episcopus Toletanus toti provinciæ
Carthaginensi Metropolitanum ius

diceret, in eaq̃ Primatum, ac primam sedem oblineret, extincto delecto que titulo Carpetaniæ Metropolitanani, quo solummodo utebatur, usu, & consuetudine acquisito, regum favore auxiliante, quæ Metropolitica, seu primaria potestas in Carthaginensi solummodo provincia explicatur in eo, versiculo prædicti decreti, ibi. *Ut scilicet Bætica, Lusitana, vel Tarraconensis provincia, vel reliqua ad regni nostri regimen pertinentes, secundum antiqua Patrum decreta, singulos noscuntur habere Metropolitanos, ita, & Carthaginensis provincia, unum, eundemq̃, quem præfata synodalis declarat, auctoritas, & veneretur Primatem, & inter omnes comprouinciales summum honoret antistitem.* Hactenus Gundemarus rex. Vbi ergo Primat⁹ Hispaniæ, quem Morales somniavit? Nempe Primatis vocabulo, delusus, quo usus est Gundemarus, hoc argumentum confinxit.

4. Sed non satis perspexit hanc totam Primatiam referri ad ius Metropoliticum Carthaginensis tantummodo provincie, quod Toletano tradebatur antistiti, patet ex decreto, ibi. *Iuxta quod de Metropolitanis per singulas provincias antiqua canonum traditio sanxit, & auctoritas vetus permittit.* Primatem igitur vocat Metropolitanum Carthaginensis provin-

ciæ latissime sumpto vocabulo, nam Metropolitanus aliquando vocatur Primas, licet improprie, ut probat text. in cap. Cleros, vers. Archiepiscopi, 21. dist. & in cap. Sane, de foro competenti, ubi notat Abb. nu. 1. dicens. *Nota primo, quod appellatione Primatis venit aliquando Archiepiscopus, ut hic, diximus supra cap. 15. nu. 4. & verba secundum subiectam materiam intelligenda sunt, l. Cum pater, §. Donatum, ff. de legatis 2. l. Si vno, & ibi Bart. ff. de locato, Menoch. de præsump. lib. 1. præsump. 103, nu. 28. plures relati à Barboz. in locis commun. littera V, num. 9. & verba impropriari debent, ut conveniant materiæ de qua agitur, §. Nunc autem, ubi Gloss. verb. dederint, in quibus alienare licet. Vnde sequitur, quod verbum Primatus, quo Morales deceptus fuit, de Metropolitano intelligendum est, non de Hispaniæ Primatiali dignitate, de qua questio non vertebatur, ut ex antecedentibus & consequentibus patet.*

7. Roboratur hæc veritas, nam Carthaginensis Ecclesia nunquam obtinuit Primatum totius Hispaniæ, qui transferri posset in Ecclesiam Toletanam, vel à rege Gundemaro, vel ab Episcopis eius provincie. Ergo nequaquam translatus est cum nemo der, quod non habet, ut dicant iura

vulgaria. Antecedens probatur, nam Ecclesia Carthaginensis nunquam de Primatu Hispania certavit, Toletanaq. Ecclesia ius Primatus, quod intendit, non ad primum Carthaginensem Episcopum, sed ad primum Toletanae Ecclesiae praesulem D. Eugenium refert. Ergo huiusmodi Metropolitica iurisdictio in Carthaginensi provincia concessa, nihil conferre ad Primatum totius Hispaniae, de quo est quaestio.

8. Secundo asserit Morales dict. lib. 11. cap. 73. Primatum Hispaniae translatum fuisse à Bracharenli sede in Toletanam urbem post Suevorum deletum imperium, asserit deinde ex Hispani Primatum Hispaniae commensasse in eandem civitatem Toletanam, postquam in ea Gothorum regum curia, & regia fuit collocata. Si ergo iam Toletana Ecclesia tot nominibus, ac titulis Primatu Hispaniae fruebatur, quid opus ei fuit hoc novo recentis Primatu, quem Morales confingit, fuisse ei à Gundemaro traditum? Aut quomodo potuit effici Primas totius Hispaniae ille antistes, qui non dum Metropolitanius vni Carthaginensis provinciae erat, & tradit Iohann. in adversarijs, pag. 131. nu. 470? Sileat igitur Morales, vel aliud querat solidius argumentum. Videatur Padilha centur. 7. cap.

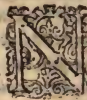
32. Stacius in antiquit. Lusitan. cap. 62. & 63. Catalogus noster Portugal. praesulum, 1. part. cap. 6. pag. 75. & 77. Britto 2. part. Monarch. lib. 6. cap. 20. fol. 217. vers. cum sequent.

C A P. XXXII.

Ex damnatione Theodiseli, Hispalensis Episcopi, Toletana Ecclesia Primatum Hispaniae consecuta non fuit.

S Y M M A R I V M.

1. *Ex damnatione Theodiseli Hispalensis aliqui deducunt Toletanum Primatum.*
2. *Reijcitur hic Primatus, tanquam ab incerto patre genitus.*
3. *Privilegium allegatum, quando debeat ostendi.*
4. *Nihil allegare, & allegatum non probare, paria sunt.*
5. *Frustra privilegium petas, quod iam habes.*

ON defuere alij, qui Roderici Toletani Episcopi secuti auctoritatem existimarent Primatum Toletanum ortum, & originem traxisse à condénatione Theodiseli Hispalensis Episcopi, qui ob

errores contra catholicam fidem, à qua defecerat eiecit^r ab Ecclesia, atque in Africam relegatus est, sic statuente Episcoporum Concilio, quod iussu Chindasvinthi regis ad eam rem cōgregatum fuerat, in quo decretum fuisse aiunt, quod Hispalensis Primatia, propter sui præfulis scelera tanto fastigio honoris indigna Ecclesia, in Toletum transferretur. Addunt insuper dictum regem Chindasvinthū à sede Apostolica dicti Primat^r confirmationem in sede Toletana obtinuisse. Huius assertionis authores sunt præter alios Morales lib. 12. cap. 27. Chron. Hispan. D. Thomas Tamayo in defensione Primatus Tolet. pag. 104. Loaysa in dict. decreto, pag. 275. §. 3.

2. Deus bone quas, & quantas vertuntur in figuras Hispani scriptores? Quos non immerito Proteos appellabis, cum nullibi consistent, nullibi conquiescant, modo ad hanc, modo ad illam originem confugientes. Tot enim patres huic Toletanæ Primatiæ assignant, ut merito illam proli vulgo quæsitæ, non legitimæ, & naturaliter æquare videatur; quippe quod eam incerto patre natam asstruant: nam cui diversi patres tribuuntur, nullum habet, iuxta text. in §. Vulgo quæsitos instit. de success. agnat. Sed quā infirmum sit huiusmodi fundamen-

tum, ac divinatorium ex eo pater, quod hui⁹ Concilij acta, in quo aiunt factam fuisse Primatus Hispalensis translationem ad Ecclesiam Toletanam nullibi inveniantur, nec eius canones aliquis reperiatur. Si ergo Concilium hoc non apparet, quomodo ex eo probari potest translatio, quam confingunt. Secundo. Si Sum. Pontifex litteris Apostolicis firmavit Primatiam hanc, ubi diplomata? Vbi privilegia Pontificia, ex quibus huiusmodi confirmatio Primatiæ comprobetur? Qui enim allegat privilegium tenetur illud ostendere, nam privilegium non præsumitur, nisi exhibeatur; text. in cap. Porro, ubi Decius nu. 3. de privil. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 14. nu. 15. Est enim privilegium, quid facti, & ea quæ sunt facti non præsumuntur, text. in l. In bello, §. Factæ, ff. de capt. & postlim. l. Denique, ff. ex quibus causis minor. l. Vnica, C. de mandat. princip. commun. ut per Menoch. dict. præsumpt. 14. per totam. Ergo cum non ostendatur privilegium, sive confirmatio Apostolica, non est curandum de hac assertionem.

3. Dicent fortasse, quod non est necessaria huiusmodi privilegij exhibitio, quia præsumitur diuturnitate temporis, & quoties datur imme-

moralis præscriptio, præsumitur privilegium, ut est text in l. 3. §. Ductus aquæ, ff. aqua quot. & æstiv. vbi Gloss. cap. Super quibusdam, §. Præterea, de verbor. significatione, vbi Gloss. verbo, non extet, & vicem legis obtinere probat text. in l. In summa, ibi. *Vetustas, qua semper pro lege habetur*, ff. aqua plu. arcend. Mascard. de probationib. volum. 3. conclus. 1214. nu. 48. Gabriel lib. 5. cōmuni. tit. de præscript. conclus. 1. latissimè Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 131. num. 3. Nam facile respondetur hoc verum esse, quando agitur de privilegio præsumpto, non ita quando agitur de privilegio vero, quale affirmant præcitati DD. intervenisse realiter, & vere, nam tunc realiter, & vere, non autem per præsumptiones probandum est, ut de mala fide præsumpta, & mala fide vera distinguunt Doctores, ut per Bart. in l. ultim. C. unde vi, Dec. conf. 267. column. 3. Mascard. de probat. conclus. 225. à nu. 1. Cravet. de antiquit. temporis, 4. part. §. materia, nu. 21. Si enim præsumptionibus ex diuturnitate temporis quasiis hoc privilegium probandum esset, utique Bracharensis Ecclesia Primatum suum clarius, ac dilucidè ex privilegio probare posset, eo quod antiquior sit Ecclesia Bracharensis, ac

eius Primatus, quam Ecclesia Toletana, ut aperte monstravimus cap. 12. num. 12.

4. Rursus præcitati authores non ostendunt decreta Concilij, in quibus prætendunt eam translationem factam fuisse. Igitur nihil concludunt, nam allegare nihil, & allegatum non probare paria sunt, Roland. conf. 35. nu. 10. & 20. Thusc. tom. 1. litter. A. conclus. 117. nu. 22. Ex quibus corruit prædictum fundamentum, quod infirmissimum, & veritate destitutum reputant Mariana lib. 6. cap. 8. histor. Hispan. Padilla dict. cap. 31. ad fin. cent. 7. Morales dict. cap. 27. ad fin. vbi inquit, quod nihil certè ea in re constitui potest, fatetur, & coniecturis tantummodo esse adhaerendum; quas in hac probatione privilegij obtinere non posse locum, supra ostendimus.

5. Denique convincitur, nam si Toletana Ecclesia ex privilegio Apostolico Primatum Hispaniæ obtineret, eo uteretur, nec indigeret novis concessionibus, & privilegijs, quibus Bernardus Toletanus antistes Primatiale dignitatem Hispaniæ, sibi arrogare natus est, nam frustra precibus impetratur, quod à iure conceditur l. 1. ff. ad Municipal. l. Imperatores, ff. de peric. creditor. Scovar de ratiocin. cap. 6. num. 29. in fine. Sed

Ecclesia Toletana nunquam eo asser-
to Primatus privilegio usi est, usque
ad Pontificatus prædicti Archiepisco-
pi Bernardi, qui nova privilegia ob-
tinuit à sede Apostolica; ergo fateri
dū est nunquam existisse privilegium,
nec Primatum in eo fundatum.

C A P. XXXIII.

Respondetur argumentis ex alijs To-
letanis Concilijs adductis.

S V M M A R I Y M.

1. Ex 4. Concilio Toletano deduci
non potest argumentum pro Pri-
matu illius Ecclesiæ.
2. Non ex quinto, quia provinciale
fuit.
3. Non ex sexto, ubi Toletanus sedis
4. loco.
4. Non ex septimo, ubi non præfuit
Toletanus.
5. Fundamenti ex decreto huius septi-
mi Concilij deductum infringitur.
6. Octavum Concilium Toletanum
nil inuat Primatum eius sedis.
7. Nec nonum, quia provinciale fuit.
8. Nec decimum, quia præfuit Euge-
nius Toletanus antiquior erat con-
secratione omnibus alijs Metro-
politanis.
- Ex ipso Concilio satis claret Bracha-
rensem fuisse Primatem, non eodem.

9. Arguitur, & convincitur error
Loayse.

10. Undecimum Toletanum Conci-
lium, ut provinciale inceptum est
ad firmandū Primatū eius sedis.

Rosequamus Toleta-
na Concilia per eorum
subscriptiones expen-
dam, ut appareat nū-
quam Toletanos præ-

sules in illis obtinisse Primatus ho-
norem, ut constat ex 4. Concilio ec-
lebrato anno Dñi 633. ut affirmat
Loaysa, sub Sefinando rege, in quo
præfuit D. Isidorus Episcopus Hi-
spalensis; vel quia Sedis Apostolicæ
Legati fungebatur officio; vel quia
cæteros Hispaniæ Metropolitanos. E-
piscopos antiquitate consecrationis
antecebat, ut tenet Padilha d. cens.
7. cap. 2. i. post illum subscripsit Seta
Narbonensis Metropolitanus, tertio
loco Stephanus Emeritensis, quarto
Iulianus Bracharenensis, quinto, Iustus
Toletanus; ultimo loco, Audax Tar-
raconensis. Sequuti sunt Patres Con-
cilij in subscribendo ordinem, quem
sedendo habuerunt. In eo namque
Concilio decretum fuit cap. 4. quod
Episcopi pariter intereant; & secun-
dum ordinationis suæ tempora resi-
deant. Cum ergo Iustus Toletanus E-
piscopus iunior esset in consecratione

omnib⁹ Metropolitanis, qui ante eum
 subscripserunt, ut affirmat Padilha,
 dict. cap. 21. non est curandū de ex-
 citatione Moralib. 12, cap. 19. qua-
 tenus ait ideo Iustum Toletanū 5. lo-
 co sedisse, quia humilitati, ac mode-
 stie inter vires cessit loco, ceterosque
 Metropolitanos passus est superiores
 sedere, ac subscribere. Egregia sane
 exortatio, & quia maiorem mode-
 stia, & humilitatis laudem, & comen-
 dationem valis, si qui posteriori loco
 subscripserunt concilio. Sed optime
 convincitur à Padilha, dict. cap. 21.
 quia minime tribuendum esse hu-
 militati hanc subscriptionem; nam
 si ita foret ultimo loco subscriberet
 prædict⁹ amicus post Thraconensem
 Metropolitanū, quod non fecit; ergo
 antiquitati consecrationis detulit, ac
 secundum illam sedit, prout ceteri
 Metropolitanī, qui in Concilio inter-
 fuere. Vnde aberrat lōge eruditissim⁹
 Loys, in dict. decreto, pag. 275. dum
 existimat huic Concilio præfuisse Iu-
 stum Toletanū Episcopum, qui ta-
 men quinto loco subscripsit, post Iu-
 lianum Bracharensem antistitem, ut
 tenet Padilha in dict. cap. 21. & vide-
 re est in eodem Concilio Toletanū
 4. apud eundem Loysum. Quippe
 Toletanū Concilium celebratū anno Christi 636. anno 1.
 Chintilani regis, adduci nequit in ar-

gumentum. p. Toletano Primatu, ut
 perperā adducitur à dignissimo Præ-
 fule Loys, dict. pag. 275. nam pro-
 vinciale fuit, nullusque in eo interfuit
 Metropolitanus, ideo nihil mirum si
 Eugenius Toletan⁹ præfuleius Con-
 ciliij præses foret, quia inter suffraga-
 neos primum obtinet locum Episco-
 p⁹ Metropolitanus, qui ius habet co-
 gendi Concilium provinciale, propo-
 nendi ea, quæ tractanda sunt, ac etiam
 primo loco subscribendi, ut videre
 est in provincialibus Concilijs Eme-
 ritæ, & Hispali celebratis, ac in alijs
 provincijs, in quibus Metropolitanū
 primo loco subscribunt. Igitur ad rem
 non pertinet huiusmodi Conciliū.

3. Sextum Toletanum Concilium
 minime comprobatur Toletanum Pri-
 matum. Nam in eo præfuit Selva
 Narbonensis Episcopus, quia anti-
 quior erat consecratione, subscripsitque
 primo loco, 2. Iulianus Episcop⁹ Bra-
 charenensis, 3. Eugenius Toletan⁹ Epi-
 scopus, 4. Honoratus Hispalensis an-
 tistes. Celebratū fuit Concilium an-
 no salutis 638. in quo interfuerunt
 42. Episcopi, nullum in eo habuit ius
 Primatū Toletan⁹ præful, quin po-
 tius sedit, subscripsitque secundum co-
 consecrationis tempus, ut decretum sue-
 rat in 4. Toletano Concilio.

4. Septimum Concilium Toletanū
 minime conducit ad Toletanæ Ecclē-

sia Primatum stabiliendum, nam in eo præfuit Oronius Emeritenfis Ecclesiæ præsul Metropolitānus, primusq; subscript: 2. loco Antonius, Hispalensis Metropolitānus. 3. Eugenius Toletanus. 4. Protasius Tarracoenfis. In eo non inferuit Bracharēs. Episcopus, nec eius procurator. Cum ergo præses non fuerit Episcopus Toletanus, sed secundum consecrationis tempus subscripserit 3. loco, nihil ei confert huiusmodi Concil. nec in eo certamen aliquod, seu quæstio fuit inter Metropolitānos Hispalensem, & Toletanū super Primatu Hispaniæ, quæ dirimi, terminari, aut sopiri deberet, ut optimè advertit Mariana, tom. 1. Hisp. hist. lib. 6. cap. 8. ubi translationem Primat⁹ Hispalens. in Toletanam Ecclesiam, ppter Theodiseli errores, ac privilegium, & confirmationem Apostolicam à Chindisvintho rege obtentam, existimat rem gratis dictam, & quæ fundamēto careat, ut ex ei⁹ verbis apparet ibi. Sic Toletani Primat⁹ fautores affirmāt, neq; argumento satis idoneo, neque documento paulo vetustiore; & p hæc reijcitur D. Thomæ Tamaij, sententia contrarium opinantis cum D. Roderico, in veritatib. Dext. fol. 102.

5. Aliud deducit argumentum p Toletano Primatu Loaysa, ex ultimo cap. huius Concilij, in quo Sancitum

est. *Ve pro reverentia Principis, ac Regiæ sedis honore, vel Metropolitani civitatis ipsius consolatione, convicini Toletanæ sedis Episcopi, iuxta quod eiusdem Pontificis admonitionem acceperint, singulis per annum mensibus in eadem vrbe debeant commemorari. Mesi-
vis tamen, ac vindemialibus ferijs relaxatis.* Hanc sanctionem adeo singularem fuisse asserit Loaysa in dict. Decreto, pag. 275. ut nulla Metropoli ea vratur apud Hispanos, ac p consequens ex ea deducere conatur argumentum ad Primatiale dignitatem confirmandam in Ecclesia Toletana. Sed quo iure videant, ac decernant iidemmet Hispani authores, quos in hac re iudices laudo, præcipuè Marianam Toletanæ vrbs amancissimum, qui ita ineptum reputat hoc argumentum, ut ad Toletanum Primatum nullo modo adaptari possit. Eius proferam concepta verba dict. cap. 8. *Postremo nimirum capite sanxerunt ex vicinis Episcopis unum aliquem singulis mensibus Toletum venire, suaq; præsentia Regiam urbem cohonestare id Regis dignitati, atq; Metropolitani honori dari affirmantes. Verum ea prærogativa, atq; honore, Primatus dignitatē, haud quaquam Toletano præsuli tributam esse, Patrum subscriptiones convineunt; ubi post Oronium Emeritensem, & Antonium Hispalensem, Eugeni⁹*

Toletanus, & Protasius Tarraconensis, subscribunt, sequuntur Episcopi alij antiquitatis ordine, &c. Hæc Mariana. Idem tradit Padilha dict. cap. 33. ad fin. cent. 7. Cum ergo in eo decreto, nec Hispani authores reperiant, quid minimum, quo Primatus Toletanus comprobetur, perperam adducitur in eius confirmationem, nam ex dicto canone constat Toletanum Episcopum Metropolitanum tantummodo appellari, non vero Primatem, quod sapientissim^o Loaysa perspicere, seu percipere nullaten^o potuit.

6. Octavum Toletanum Conciliū 52. Episcoporum celebratum est anno salutis humanæ 653. anno 5. Reccesvinthi regis; in eo non præfuit Episcop^o Toletanus, sed primo loco subscripsit Orontius Emeritenfis Metropolitanus; 2. loco Antoni^o Hispalens. 3. Eugenius Toletanus: 4. Potamius Bracharens. Ordo enim consecrationis observatus est, ideo ex eo argumentum sumi non potest, ꝑ Ecclesia Toletana.

7. Nonum Concilium celebratum anno Christi 655. in Toletana vrbe provinciale fuit, 15. Episcoporum tantū, ac ideo nihil mirū, si in eo præses fuerit Eugenius Metropolitanus Episcop^o, qui inter suffraganeos primam sedem, supremūq; locum obtinebat, ideo argumentari ex eo contra Bra-

charensem Primatum, nemo potest. 8. Decima synod^o Toletana 20. Episcoporum celebrata, anno salutis 656. anno 8. regis Reccesvinthi trahi non potest in confirmationem Primatus Toletani, nam licet in ea præses fuerit Eugenius Toletanæ Ecclesiæ Metropolitanus, qui primo loco subscripsit, prioritas hæc tribuenda est consecrationis antiquitati, non dignitatis splendori, ac Primatui; nam constat apertissimè Eugenium Toletanū antilitem ordine consecrationis ceteros Metropolitanos, nempe Fugitium Hispalensem, & Fructuosum Bracharēsem, qui Concilio interfuerūt, longe præcessisse, antiquioremq; illis fuisse. Nam D. Fructuosus in eodem Concilio, ex Dumienſi Episcopo Metropolitanus Bracharensis factus est, & in locū Potamij sussectus, qui ingenti mænore, ac lacrymis omnium Patrum ab eodem Concilio (non à Toletano præfule, vt aliqui male opinantur) propter fragilitatis lapsum fuerat depositus, vt in ipsomet Concilio apparet. Ex quo argui non potest contra Ecclesiam Bracharēsem. Nam quod laudiandum est, id in Potamij viri laude dignissimi, aut posterorum eius iniuriam vertendū non est. Quæ admodū enim fieri potuit, vt suæ Ecclesiæ iuri detrimētū aliquod attulerit Potamius, quod cæui Episcoporum

quib⁹ subdit⁹ non erat, causam suam sponte commiserit diiudicandam? Quid, quod reges cū graves de principatu incidunt controversiæ in iudices, quos arbitros vocant, solent interdum compromittere. Idem efficere solent Summi Pontifices: qui causam suam, & plerumq; se ipsos alieno iudicio, sine iuris sui imminutione sponte subdidere, ut apparet in Marcelino, is enim in vehemēti illa Dioclitiani Imperatoris contra Christianos exorta persecutionis procella, terrore devict⁹, Deorum inanum simulacris thus adhibuit, cuius peccati mox illum tantopere pœnituit, ut Siuessam ad Concilium plurimorum Episcoporum venerit cilicio indutus, ubi lacrymis inter crebros singultantis animæ gemit⁹ profusus, scel⁹ suum palam confessus est: nunquid ea res supremæ Pontificiæ potestati nocere potuit? Minimè quidem. Quinimò pro Ecclesia Bracharensi, potest rectorqueri argumentū, ex verbis, quibus vtitur Concilium, in sententia prolata contra Potamium, quæ indicant manifestè Primatum, seu superioritatem habuisse super omnes Patres Concilij, nam coronam capitis sui illum appellant, dum inquirunt. *Va coram nobis conspicimus, quoniam cecidisse coronam capitis nostri videm⁹.* Constat ex ipsa sententia, quam ad-

ducit Loaysa in dict. Concilio, & nos eam retulimus in catalog. præsulum Portugal. 1. part. cap. 8. pag. 97. 9. Plane apparet Toletanum Episcopum in hoc Concilio Primatem non egisse, sed ut antiquiorem subseripsisse primo loco; quem priorem locum hætenus non habuerat in aliquo ex nationalibus Concilijs, quæ in Toletana vrbe habita fuerant, ut singillatim ostendim⁹, convinciturq; Loaysæ error in dict. decreto Guademari, pag. 275. dum asserit, quod per id tempus Primat⁹ auctoritatem Toletana sedes, absq; vlla controversia, & disceptatione obtinebat. Nam ad ea vsq; tēpora, nec præfuerat Toletano alicui nationali Concilio, nec actum aliquem exercuerat Primatiæ, ex quo colligi, seu coniectari posset huiusmodi Primatus, quem ut certum, & sine controversia statuit cit. antistes Loaysa, cum aliena iactura, & detrimento.

10. Vndecimum Concilium 17. Episcoporum habitum in vrbe Toletana, anno Christi 675. provinciæ tantum fuit ex Episcopis Carthaginēsis provinciæ, ut apparet ex ipsi⁹ initio, ibi. *In nomine sanctæ Trinitatis collectis in vnum Carthaginis provinciæ Sacerdotibus in Toletana vrbe, &c.* Ut Metropolitanus inter suffraganeos primam sedem obtinuit, pri-

in eo loco subscripsit Quiricus, vrbis
regis Metropolitani Episcopus, vs
ceteri solent Metropolitani in suis
provincijs, quando Concilia congregant
provincialia. Igitur ex hoc provin-
ciali Concilio nullam Primatus di-
gnitatem potest Ecclesia Toletana su-
blattingere.

C. A. P. XXXIV.

Respondetur objectionibus deductis ex
duodecima Toletana Concilio.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

Argumenta desumpta ex 12. Con-
cilio Toletano pro Primatu eius-
dem sedis.
1. Dilucitur verumq; testimonium.
2. Bracharensis præsul, qui interfuit
huius Concilio iunior erat consecra-
tione Toletano Archiepiscopo.
3. Potestas confirmandi Episcopos
Hispania Toletano præsuli conce-
ssa in hoc Concilio, nihil ad Prima-
tum pertinet.
4. Sublata est hac potestas à rege Er-
vigio, & quare.
5. Patres huius Concilij, nec volue-
runt, nec potuerunt Primatem
constituere Toletanum.
6. Non potuerunt, quia hoc Aposto-
lorum est, & sedis Apostolica
ibidem.

Nec consensus præsulis Brachar-
ensis si daretur officium Ecclesie sue.

AD duodecimam igitur
Toletanam syno-
dum accedamus; ex
qua maximum argu-
mentum contra nos deducunt adver-
sarij, Loaysa in dict. decreto, pag.
276. Mariana dict. lib. 9. cap. 19.
part. 1. D. Thom. Tamayo in veri-
tate Flav. Dextr. fol. 102. cum se-
quentib. Duo assumunt ex eo Con-
cilio fundamenta. Primum ex sub-
scriptionibus. Secundum, ex cap. 6.
quo Toletano Episcopo conceditur
ordinatio præsulum, quæ omnia Pri-
matum redolere affirmant. Audiamus
Loays. sic enim habet, d. pag. 276.
Cuius rei certissimum exiat argumen-
tum in 12. synodo Toletana, cui Ervi-
gio regnante D. præsuit Iulianus, capi-
te enim 6. concessa est à toto Concilio fa-
cultas Archiepiscopo Toletano creandi,
ac præsiciendi Episcopos in universa Hi-
spania, & Narbonensi Gallia, qui in
defunctorum locum succederent, ne va-
cante sede, & legitimo pastore diu or-
bata, quidquam detrimenti Ecclesiasti-
ca iurisdictio caperet, iacturamq; ordo
Ecclesiasticus, & perturbationem susti-
neret. Quam sanctionem, ut iustam, san-
ctamque Gratianus inter alia collegit,
& inseruit Conciliorum, & Patrum

decrevis, quo non potuit veri Primatus primam dignitatis apertis testimonium desiderari, in eaque condenda Iulianus Hispalensis Episcopus, Liuba Bracharensis, Stephanus Emeritenfis, interfuere: & paulo inferius, Itaque, quod ante totius provincialis Concilij auctoritate fiebat in creandis praeficiendisque provincia Episcopis Toletana, sedi adindicatum est, illi soli tributum. Hactenus doctissimus Loaysa, quem Mariana, & Tamayo sequuntur dictis locis.

2. Sed, utrunque testimonium Loaysae nulli pondere, ac momenti est, ad probandum Toletanum Primatum, nam quoad primum negamus in eo Concilio praefuisse Iulianum Toletanum Episcopum, ut Loaysa opinatur, nam verius est fuisse praesidem Hispalensem Episcopum Iulianum, qui primo subscripsit loco. 2. vero Iulianus Toletanus Episcopus, 3. Liuba Bracharensis, 4. & ultimo Stephanus Emeritenfis. Hoc ordine sedisse, subscripsissequeasserunt Moral. Vasquez, & alij, quos refert, & sequitur Padilha dict. cent. 7. cap. 58. ubi licet rem esse dubiam asserat, hoc tamen exultimat probabili, ex eo quod Iulianus Hispalensis Episcopus, antiquior erat Toletano in consecratione, ceterosque Metropolitanos Bracharenses, & Emeritenfes, ea de

causa anteibat.

3. Quod autem Liuba Bracharensis iunior esset Iuliano Toletano Episcopo, qui etiam Leodicisus dicebatur, & fuerat Bracharensis antistes, praefueratque 4. Bracharensi Concilio, ut in eo annotavimus, patet ex eo quod post translationem Leodicisij Iuliani ad sedem Toletanam, successit ei in Bracharensi Liuba, ac per consequens praedictus Iulianus illo senior erat in consecratione. Quod vero Leodicisus Iulianus, ex Bracharensi Ecclesia ad Toletanam fuisset assumptus, affirmat Iulian. in Chron. pag. 75. ubi sic ait. *Celebratur sanctus Leodicisus cognomento Iulianus, vir sanctus in Gallacia, dictus etiam Episcopus Bracharensis Urbanus, qui, & Iulianus dictus, post Episcopus Toletanus.* Quid ergo mirum si Liuba Bracharensis Episcopus, post Toletanum Leodicisium Iulianum subscripserit, si recentior erat in consecratione, utpote eius successor in Ecclesia Bracharensi. Igitur, siue concedamus Toletano Episcopo Iuliano primum locum, ac sedem in eo Concilio, siue secundam, hoc totum consecrationis iuri tributum est, secundum quam, ut saepius diximus, Metropolitanij in Concilijs sedebant, ac subscribebant, nullo habito respectu ad dignitatem, seu Primatui fastigium, ex quibus

corrui, primum Loayſæ fundamen-
tū.

4. Quoad 2. nullum ex eo poteſt
deduci Primatus argumentum, nam
canon ille ſ. relatus in cap. Cum lon-
ge, 63. diſt. nihil ad Primatum con-
ducit, nec ei aliquatenus faret, nam
ſolum commune bonum reſpexit,
Eccleſiarūq; vtilitatem, ne longo
tempore vacarent, paſtoresq; qui eas
regeret, deſtituerentur, patet ibi.
*Non minima creatur, & officiorum di-
vinorum offenſio, & Eccleſiaſticarum
rerum noſcitur perditio.* Quæ quidem
conceſſio magis onus, quam honos
fuit, vt agnovit Gloſſ. verbo, *privile-
gio*, in dict. cap. Cum longe. Nec per
hoc quidquam detractum fuit cæte-
ris Metropolitanis Epiſcopis, vt li-
quet ex eodemmet canone, ibi. *Vn-
de placuit omnibus Pontificibus Hiſpa-
niæ, vt ſalvo privilegio vniuſcuſq; pro-
vincia licitum maneat deinceps Toleta-
no antiftiti, &c.* Nec vllum reperi-
tur verbum in dict. cap. 6. in quo Pri-
matus fiat mentio, vt annotavimus
cum Turrecr. Navar. & alijs, in no-
ſtris commentar. ad Decretum, dict.
cap. Cum longe, nu. 6.

5. Accedit, quod poteſtas hæc cō-
firmandi Epiſcopos electos, quam
Toletano præſuli Concilium tribuit,
poſtea ſublata eſt per Ervigium re-
gem, vt tradit Lucas Tuden. in Ervi-

gio, ex eo quod in animum induxit
ſuum, huiusmodi poteſtatem noxiā
eſſe poteſtati regis, iurique, ne male-
ſtati principum detrachere, ideoque
decretū illud antiquaſſe, quod etiam
aſſeruat Padilha, cap. 58. cent. 7. Vn-
de ſequitur, quod ex dict. decreto
ſumptum argumentum, nihil habeat
virium, nihil veri.

6. Confirmatur, nam vel Eccleſia
Toletana ante illud Concilium ha-
bebat Hiſpaniæ Primatum, vel non:
damus enim adverſarijs optionem, ſi
aſſerunt iam antea Primatum ob-
tinuiſſe, quid nituntur hoc argumen-
to, aut quid indigent hoc Primatu,
quem invitum, & per vim ex prædi-
cto canone arripere conantur. Si non
dem fruebatur Toletana Eccleſia Pri-
matu, minime potuit illum acquire-
re ex eodem decreto, nam Patres in
eo Concilio congregati, nec voluere,
nec potuere Primatum hunc Toleta-
no præſuli conferre.

Quod noluerint probavimus iam,
quia illis ea mens non fuit, nec in ea
poteſtate conferenda, ad Primatum
Hiſpaniæ, reſpectum aliquem habue-
re. Quod non potuerint, patet, quia
poteſtas conferendi huiusmodi cul-
men, Primat⁹ que honorem ad Chri-
ſti Apoſtolos, ſummoſq; antiftes D.
Petri ſucceſſores, pertinere planum
eſt, vt conſtat ex text. in cap. 1. & in

cap. Renovantes, 22. dist. text. in cap. In novo, 21. dist. & in cap. Conquestus 9. quæst. 3. & in cap. Antiqua, de privilegijs. Omnis enim iurisdicção, & potestas Ecclesiastica à Summis Pontificibus, tanquam à capite, & fonte dimanat, ideo minime potuit Concilium Toletanum de Primatu Hispaniæ statuere, illumq; Toletano præfili conferre in præiudicium, ac detrimentum gravissimum Ecclesiæ Bracharensis, cui à D. Iacobo Christi Apostolo fuerat clarigatus.

7. Nec Liubæ Bracharensis Episcopi consensus, etiam si intervenisset (quod negamus) vllatenus posset Ecclesiæ suæ nocere, neque ei asserere aliquod nocumentum, text. in cap. Cum venerabilis, de exceptionibus, cap. Si Episcopus 16. quæst. 6. Gloss. in §. Si vero, authent. de alienat. & emphyt. Menoch. conf. 39. nu. 26. & 53. & recuperand. possess. remed. 9. nu. 101. Igitur argumentum nihil concludit, ineptumq; esse ad probandum Primatum Toletanum, asserit contra Garivay, & alios, Padilha centur. 7. cap. 58. ad finem, vbi agens de hoc 12. Concil. Toletano, sic ait. *Però hasta aora yo no veo por donde se pueda sustentur aver avido por lo passado authoridad de Primasía en la Iglesia de Toledo, sobre todas las Iglesias*

de España. Quod est per quam perspicuum, ac manifestum.

C A P. XXXV.

Diluuntur fundamenta deducta, ex postremis Toletanis Concilijs.

SUMMARIVM.

1. *Decimum tertium Toletanum Concilium adduci non potest pro Primatu.*
2. *Decimum quartum Concilium nihil item facit ad Primatum.*
3. *Decimum quintum Concilium nihil concludit ad hanc rem.*
4. *Proponitur primum argumentum desumptum ex 16. Concilio Toletano.*
5. *Proponitur 2. argumentum.*
6. *Damnatur Sisibutus Toletanus præsul, substituitur eius loco Felix Hispanensis.*
7. *Respondetur primo argumento. & num. 8.*
9. *Respondetur secundo argumento. & num. 10.*
11. *Colligitur desumi non posse pro Primatu Toletano argumentum ex Concilijs Toletanis.*

1. **D**ECIMUM tertium Concilium Toletanum celebratum anno Domini 683. Primatui Toletano nihil faver. Nam licet in eo præses fuerit Iulianus Toletanus Episcopus, hanc præfecturam obtinuit antiquitate consecrationis, qua ceteros Metropolitanos præcedebat. Nam Liuba Bracharensis antistes iunior eo erat in consecratione, ut supra probavimus, ideo secundo loco subscripsit, tertio, Stephanus Emeritenfis, quarto, & ultimo, Floresindus Hispalensis, qui erat omnibus recentior, utpote successor Iuliani, qui præfuit duodecimo Toletano Concilio.

2. Decimum quartum Concilium Toletanum congregatum anno salutis 684. Primatum Toletanum non iuvat, licet enim aliqui existiment fuisse tantummodo provinciale, ex eo quod Carthaginensis provincie solum Episcopi in eo interfuerint, verius tamen iudico nationale fuisse ex eo potissimum, quod Metropolitanorum Vicarij in eo interfuerunt. Præfuit igitur Iulianus, quia nullus aderat Metropolitanus, ipse vero inter suffraganeos Episcopos primum de iure sedem obtinebat, ideo primo

loco subseripsit, pro Episcopo Bracharense Liuba, qui ad Concilium non accessit, subscripserunt Bamba, & Reccifund' Abbates, Vicarijque Liubæ Bracharenfis Metropolitan.

3. Min' faver Toletano Primatui, 15. Concilium coactum anno salutis 688. Egicæ regis anno primo, nam in eo præses fuit idemmet Iulianus, qui iam interfuerat tribus Concilijs præcedentibus, & antiquior erat ceteris Metropolitanis. De Faustino Bracharenfi, quod esset iunior, patet, nam is successit Liubæ, cuius procuratores proximè præcedenti Concilio 14. interfuerunt. Cum ergo essent antiquiores in consecratione Iulian' Toletanus, Sunifredus Narbonensis, & Floresindus Hispalensis Episcopi, nihil mirum si Iulianus primo loco, Sunifredus 2. Floresindus 3. Faustinus 4. Maximus Emeritenfis 5. & ultimo subscripserint.

4. Decimum sextum Toletanum Concilium nihil conducit ad Primatum Ecclesiæ Toletanæ fundandum, nam duo argumenta, quæ ex eo assumunt adversarij ad probandum huiusmodi Primatum, tenuia sunt, & imbecilla. Primum ex subscriptione deducunt, inquit enim, quod Felix Toletanus antistes in eo præses fuit, cum tamen esset iunior in consecratione, utpote assumptus ad To-

letanam Ecclesiam gubernandam ab eodem Concilio. suffectusq; loco. Sifibuti Toletani Episcopi, quem Patres Concilij, dignitate privarunt, ac per consequens obtinuisse primū locū, ut Primatem Hispaniæ, eo quod præfuerit Metropolitanis Episcopis in consecratione anterioribus, quales erant Faustinus Hispalensis, Felix Bracharensis, & cæteri, qui in eo Concilio interfuerunt.

5. Secundum, quia constat Faustinum Bracharensem Episcopū, translatum fuisse ad Ecclesiam Hispalensem, ex qua promotione arguit Morales lib. 12. cap. 6. Chron. Hispan. extinctum ab initio iam esse Primatum Bracharensis Ecclesiæ, eo quod eius antistes ad Hispalensem transferretur, cui promotioni si Hispalensis Ecclesia maior non esset, assensum Faustinus non præberet; adduntq; ex Hispalensi translātū fuisse Felicem ad Toletanam Ecclesiam, utpote digniorem, præstantioremq; cunctis Hispaniæ Ecclesijs.

6. Antequam his obiectionibus satisficiamus præsumendum est ex Morale, Padilha, Mariana, & alijs, Sifibutum Toletanum antistitem prodestando crimine læsæ maiestatis adversus Regem perpetrato, in Concilio suæ sedis dignitate multatum, & à communione populi repulsum,

aqua, & igne interdictum fuisse, interrogata bonorum omnium confiscatione Regali fisco inferenda, eumq; Patres Concilij in perpetuum exiliū deportandum, relegandumq; decreverunt. In eius locum suffectus fuit Felix Metropolitanus Hispalensis; quem ad hanc promotionē rex ipse nominarat. Ad Ecclesiam Hispalensem electus fuit Faustinus Bracharensis Episcopus, in cuius locum successit Felix Portucalensis Episcopus, quem ad hanc dignitatem Bracharensem in eodem Concilio Patres evocarunt, ut apparet ex decreto 9. & ex cap. 12. eiusdem Concilij. Facta huiusmodi promotione, peractisq; ijs omnibus, quæ in Concilio tractanda fuerant impositus fuit finis prædicto Concilio, in eoque subscripto primo loco Felix, vrbis Regiæ Toletanæ Episcopus, 2. Hispalensis Faustinus Metropolitanus, 3. Maximus Emeritenfis, 4. Vera Tarracōnensis, 5. Felix Bracharenfis, ac Portucalensis sedium Episcopus, de quo multa diximus in Catalogo nostro Portucalensium præfulum, part. 1. cap. 11. & in additionib. ad idem caput, pluraq; dicemus in histor. præfulum huius Ecclesiæ, vbi de illo sermo incidit.

7. His præhabitis restat, ut argumenta diluamus. Ad primum re-

spondem⁹ Felicem Toletanum, non subscripsisse in Concilio primo loco, ut Primatem, sed ut antiquiorem in consecratione. Nam licet fateamur Fauulinum Bracharensem, & Maximum Emeritensem, antiquiores Metropolitānos fuisse, eo quod interfuerunt, subscripseruntq; in 15. Toletano Concilio, quo tempore nondum Felix Hispalensem Ecclesiam regebat, sed Florentinus eius antecessor, qui in eodem Concilio 15. subscripsit, ut videre est in subscriptionibus eiusdem Concilij. Negamus tamen Faustinum, & Maximum antetiores fuisse Episcopos; ac in consecratione seniores. Nam potuit praedictus Felix ad Ecclesiam Hispalensem transferri, ex aliqua Ecclesia suffraganea inferiori, ut sapissime fit; & constat ex hoc Concilio, in quo Felix Portucalensis Episcopus, ad sedem Primatiale Bracharensem translatus est, quod ita accidisse constat, nam ut optime advertit Padilha dict. cent. 7. cap. 70. tunc temporis duo Episcopi in Hispania reperiebantur, alter Daniensis Ecclesiae, alter Iriensis, qui Felices nuncupabantur, ut apparet ex 11. 12. 13. & 14. Toletanis Concilijs, in quibus interfuerunt, quorum alter assumi potuit ad Ecclesiam Hispalensem, suamq; servare antiquitatem promotionis, consecra-

tionisq; in Episcopum, ob quam potestea translatus ad Toletanam Ecclesiam primo loco sederet, atque subscriberet. Nam inter pares dignitate ille praecedit, qui fuerit prius ordinatus, text. in cap. ultimo, 17. dist. ubi in cōmentarijs nostris ad Decretum cum Cassan. Tiraq. Navar. & alijs dixim⁹ hunc consecrationis ordinem servandum esse, tradit Baron. tom. 6. anno 451. & anno 465. Marc. Anton. Genuens. in pract. Ecclesiastic. quæst. 610. pluribus citatis Barbosa de vera patr. sedium erect. tit. 3. cap. 8. nu. 65. & 66. Cum ergo ordine consecrationis potuerit Felix prior loco subscribere, quod est verosimilius attenda consuetudine; & usu, ad usque tempora hui⁹ Concilij observato, non est cur ad Primatum respiciamus, nam si iuxta illum prius locus deferendus esset, ad Bracharensem, non ad Toletanum, spectabat Episcopum.

8. Iuvat, quod in 17. Concilio Toletano eodem modo subscripserunt iidem praesules, qui in eo interfuerunt; nam primo loco subscripsit Felix Toletanus, 2. Faustinus Hispalensis, 3. Maxim⁹ Emeritenfis, 5. Vera Tarraconensis, 6. Felix Bracharenfis Metropolitan⁹, ut habet Padilha dict. cent. 7. cap. 71. Cum ergo huiusmodi ordo immutatus non fuerit, imo

servatus in dict. 17. Concilio, in quo servata prædicta antiquitate citati Patres subscripserunt; asserendum est secundum statuta Toletani 4. Concilij, ac Bracharenfis pro primo habiti, quorum sæpe meminimus sedisse, ordinemq; consecrationis servasse, ut in alijs Concilijs Toletanis hætenus celebratis (primo excepto) factum fuerat.

9. Ad secundum responderetur translationem Faustini Episcopi Bracharenfis, ad Hispalensem Ecclesiam, nihil officere Primatui Ecclesiæ Bracharenfis. Potuit namque illam Ecclesiam acceptare, vel quia Concilij Patribus ita visum, impositumq; ut translationi assensum præberet, vel, quia eius solertia, ac in pastoralis muneris vigilantia Ecclesiæ Hispalensi necessaria foret. Nam quotidie videmus Summis Pontificibus id permittentibus, à superioribus ad inferiores Ecclesias translatis Episcopos, absque ullo maioris dignitatis præiudicio. Vel ideo accepit Faustinus Hispalensem Ecclesiam, quia forsitan reditus eius pinguior esset, vel cælum solumque salubrius, ac benigni⁹, vrbsq; accomodatior ad vitam transigendam, vel ob alias latentes causas, quæ nobis ignotæ sunt, tradit Barbosa dict. tit. 3. cap. 8. nu. 67. Hæc enim translatio non inducit Pri-

matum in Ecclesia Hispalensi, seu Toletana, nam si oppositum concederem⁹, sequeretur Bracharensem, ac Tarraconensem Ecclesias digniores, illustrioresq; esse Toletana, ex eo quod Iulianus Archipræsul Toletan⁹, ad Bracharensem Ecclesiam translatus fuit, cui successit postmodum in sede Bracharensi Eleutherius, ut habet Iulianus in Chron. pag. 61. num. 276. & 277. D. etiam Ioannes Aragoniæ Infans, Toletanusq; præsul, ad Tarraconensem translatus est, ut tradit Mariana in histor. Hispan. lib. 15. cap. 18. Sed adversarij negant Bracharensem, & Tarraconensem Ecclesias esse Primates, ergo ex hac translatione, & alijs simili^b argui non potest contra Ecclesiam Bracharensem, cuius dignitas Primatialis non amittitur, quanvis ei præsules ad Ecclesias censu, & situ ditiores; ac pinguioribus assumantur.

10. Ex quibus non coniicio, unde Morales opinetur Bracharensem Primatum evanuisse. Nam Primatus prærogativa non personæ, sed dignitati inhæret, quæ per translationem personæ non extinguitur, sed dignitati affixa manet, & ideo ad successorum dignitatis transit, text. in cap. Quoniam Abbas, de offic. delegat. Quod enim datur personæ, cum persona amittitur, & ideo ad succes-

forem non transit, quod vero rebus datur sublata persona perdurat; text. in l. 1. §. Ait prætor; ff. aqua quot. & æst. text. in l. In omnibus caus. ff. de regul. iuris, text. in regul. privilegium, de regul. iur. in 6. & ideo beneficium personale ad successionem non transit, cap. 12. de authorit. & usu pall. cap. Si gratior, de rescriptis, in 6. Frivola est igitur ratio Moralis, totumq; argumentum infirmisimum, & quod vix responsione dignum sit.

Percurramus iam omnia Toletana Concilia, ex quibus ostendimus nullum deduci posse argumentum pro Ecclesia Toletana, cuius præfules Primatus honorem in illis non habuere, nec Primates Hispaniæ à Patribus unquam appellati sunt, ut ex dictis aperitissime colligitur. Vnde fallitur doctissimus Loaysa, dum inquit in prædicto decreto, pag. 276. quod ex actis Conciliorum Hispaniæ Primatus Ecclesiæ Toletanæ probatur, nam ut ostendimus, nihil ex ijs deduci potest ad huiusmodi dignitatem statuendam, quæ vere & propriè, ac ex natura rei sita, radicata, fixaque erat in Ecclesia Bracharensi, ex ipsius fundatione à D. Iacobo facta; quæ item per sæcularem Gothorum regum potestatem ab illa auferri nullatenus potuit. His igitur destructis

argumentis videamus alia ad quæ confugiunt adversarij.

C A P. XXXVI.

Satis sit alijs fundamentis pro Toletanæ Ecclesiæ, & ostenditur toto tempore everisionis Hispaniæ, vsq; ad eius restorationem, Primatum non obtinuisse.

S V M M A R I V M.

1. Ex regum vñctione deducit Loaysa Primatum Toletanum.
2. Quibus Regibus competat sacra vñctio.
3. Reges Hispaniæ fere vñgebantur per Episcopum illius urbis, in qua vñctio agebatur.
4. Nunquam pertinuit hæc cæremonia privative ad Archiepiscopum Toletanum.
5. Verba vrbaniæ non faciunt probationem.
6. Papa idem aliquando, quod Episcopus, nu. eodem.
7. Plures habuit viros sanctitate mirandos Ecclesiæ Bracharensis, quam Toletana. & nu. 7.
8. Quo statu fuerit Ecclesiæ Toletana duranti Maurorum oppressione. & nu. 9.
10. Nusquam toto eotempore, vel

exigua rixa sunt in ea Ecclesia
Primatus argumentum. num. 10.
117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

DOdissimū. Cat.
ciā de Loaysa
in precitato de
creto. pag. 276.
in fine, aliud ex
vnctione regū
Gothorum pro Primatu Toletano
incedit argumentum. Inquit enim.
Sunt & alia argumenta non infirmio-
ra, quae idem manifestant, nimirum vn-
ctio regum, nam vngebantur illis tem-
poribus oleo sancto, qui ex Gothis assu-
mebantur in reges. & infra. Qua ra-
tione constat munus vngendi reges ple-
nū honoris & dignitatis, cui reliqui
Episcopi, & equites primoresq; palatini
interesse debebant ad Toletanum sanctū
spectare praesulem. Hæc Loaysa.

2. Sed facillimū negotio responde-
tur, vnctionem regum non esse mu-
nus Primatum, nec ad illorum perti-
nere dignitatem. Nam constat ius
istud vnctionis generale esse compe-
tereq; omnibus Regibus Christianis,
non solum ex doctorum sententia,
sed ex text. in cap. 1. §. 1. de sacra
vnctione, vt fule comprobat Valdes.
de dignitate regum; cap. 14. nu. 6.
nec ad Reges Galliar, Hierusalem, Si-
ciliar, & Angliar, solummodo specta-

reius hoc, vt Galli authores existi-
mant, sed etiam ad Castellar, Arago-
nia, ac Navarræ Reges pertinere plu-
num est, vt plurib; citatis probat Val-
des. dict. nu. 6. cum sequentibus. De
Regibus Lusitanie diximus in cata-
logo nostro Portucalens. praesulum,
part. 2. cap. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

sancto liverunt, Primates fuisse Hispanie? Nullus certe, qui vel è linnie res Hispania salutaverit. Ergo minus hoc ad Primates non pertinet; certum est.

Nec ad præfulem Toletanum privative hanc vocationem facere spectat, ex ijs quæ tradit Sandoval in Chron. Alfonsi VII. cap. 3. ubi asserit prædictum Alfonsum Regem vinctum fuisse manu D. Didaci Compostellani præfule. Sic enim habet. *Destá manera salí el infante del castillo de Xébo, do está retirado, y lo lleváron a la Iglesia de Santiago, donde con gran concurso de gente fue recibido por Rey de Castilla y León, y el Obispo D. Diego le vió ante el altar del sancto Apóstol, y recibió de su mano la espada, y cetro real.* In Burgenfi etiam civitate invictos fuisse Alfonsum XI. & Henricum II. & Iohannem I. Castellæ Reges, tradit Alfonsus Venero in Enchir. temp. sol 86. quem sequitur Vald. dict. cap. 14. nu. 17. Igitur non ad Primates, nec ad præfules tantum Toletanos, hoc spectat officium, sed ad illos, quos elegerit vngendus Rex, vel quib. de consuetudine contempit, ac per consequens argumentum parvi ponderis, ac momenti est.

Alia argumenta adducunt Alcocer, & Garivay, relati à Padilha, dict. cent. 7. cap. 32. nempe ex epi-

stola Brach. Casaraugustani Episcopi, ad Eugenium antistitem Toletanum, in qua cum dominum, ac Primatem compellat. Cui egregie respondet Padilha cit. loco. Ex verbis enim urbanitatis efficax argumentum sumi non potest, nec illa epistola Brach. usquam visa est, in qua fundatur Alcocer.

Nec Papæ titulus ad Primatum conducignam Papæ nomen fuit olim omnib. Episcopis commune, ut tradit Boyovius cens. paracet. part. 2. cens. in lib. 3. cap. 10. pag. 49. licet a B. quo nomine appellatur Martinus Bracharenfis Episcopus, à Gratiano, in tit. capit. Siquis viduam, 50. dist. quod desumptum est ex Concilio 2. Bracharenfi cui præfuit D. Martinus Bracharenfis antistes, sic enim titulus habet. *Item ex Concilio Martini Papæ.* Papam etiam, & beatissimum compellat Balconius Bracharensem antistitem, Avit. presbyter, mittens enim ei ab Hierosolymis reliquias sancti Stephani protomartyris, p. Paulum Orosium, anno 415. ad illum litteras dedit quarum inscriptio ita habet. *Beatissimo, & dilectissimo Balconio Papæ Bracharenfi, & clero, plebiq. salutem.* Ut constat ex Surio tom. 4. die tertia Augusti. Baron. tom. 5. annal. dict. anno 415. Idem comprobatur ex superscriptione

text. in cap. Absit, 51. dist. vbi Cyprianus Episcopus, appellatur Papa, vt pater ibi. *Item ex epistola cleri Romani, missa Papa Cypriano;* quod etiam ostenditur ex titulo text. in cap. 2. de consecrat. dist. 2. & ex epistolis Augustini, Hieronymi, & Ambrosij, probauimus in commentarijs nostris ad Decretum, dict. cap. Absit, nu. 1. 50. dist. *Item ex alia epistola D. Isidori Hispalensis præsulis, ad Heladium Toletanum antistitem, desumit argumentum idem Alcocer, pro Toletano Primatu, cui optime satisfacit Padilla dict. cap. 32.* ea enim argumenta exilia sunt, & quæ in medium afferri pigeat.

6. *Obijcit nobis Loaysa viros sanctissimos præsules Toletanos, quasi velit eam sanctitatem soli Toletanæ Ecclesiæ inherere, Ecclesiam Bracharensem illa caruisse. Inquit enim in dicto decreto, pag. 277. Adde etiam alios præsules sanctissimos, qui eximij virtutum ornamento sedem hanc illustrant; Eugenium martyrem; Patruinum, Aconitanum; Iulianum primum, Euphemium, Heladium, virumque Eugenium, 2. & 3. Felicem, Ildefonsum, Iulianum 2. Gyndericum, quorum meritis integri, & sanctissimi, viri necesse est excelsiones, & singulares eos segregare ab omni consuetudine mortali; ita ut miracula in hominum conspectu viri,*

& mortui ederent. Hactenus Loaysa. Cui non negamus aliquos præsules Toletanæ Ecclesiæ, virtute claros extitisse, qui tamen, nec numero, nec forsitan sanctitate conferri possunt cum illustribus, præclarissimisque Bracharensis Ecclesiæ præsulibus. Si enim foret inter vtraque Ecclesiam de iustitia præsulum, & sanctitate certamen, procuidubio palmam, triumphique assequeretur Bracharensis Ecclesia, quæ pluribus ornatur præsulibus, virtutum meritis cumulatisimis.

7. *Inter Divos enim relati, ac miraculis insignes numerantur D. Petrus Ratisiensis martyr, D. Basilius, D. Ovidius, D. Policarpus, D. Fabianus, D. Secundinus martyr illustris, D. Narcisus, D. Felix, D. Leoncius, B. Salamon. D. Paternus, D. Quiricus, D. Ausbertus, D. Martinus Dumitienensis, S. Petrus Benignus, D. Stolobus, D. Petrus, D. Fructuosus, D. Leodicisus; D. Felix Torquatus martyr, S. Victor martyr, D. Gerardus. Præter hos alij, quam plures viri sanctissimi huius Ecclesiæ præsules recensentur, quorum vitas propediem, Deo dante, in lucem dabim.* Non ne agmen istud purpuratorum, candidatorumque militum Bracharensum præsulum, longe præstat Toletanæ Ecclesiæ exiguiam cohortem? Superat sane, ac vincit; ideo non est

cur Loayſa pro ſe Divos vocet præſules Toletanos, cum ijs abundet Eccleſia Bracharenſis, quibus Primatus ipſius emicat, rutilat, & ſplendet.

8. Emaruiſſe, fluxiſſeq; exiniatam illam dignitatem, ac honoris culmen Toletanæ Eccleſiæ conqueritur Loayſa, cum Hiſpania devaſtata, deſtructaque fuit Maurorum invaſione. Anno enim 711. ſucceſſit infelix, & infortunatus Roderic⁹ Rex, qui univerſæ Hiſpaniæ funeſtiſſimum excidium, & lætymabile ſervitutis iugū attulit. Cōmītis namque Iuliani nequitiā, totius Hiſpaniæ gloria concidit multo Chriſtiani ſanguinis impendio, & iactura; Arabes, & Sarraceni in Hiſpaniam irrupentes, expulſis Gōthiſ regnū quaſi hæreditario iurē per multa ſecula occuparunt, eripuerunt, expugnarunt.

9. Oppreſſa igitur autiſſima ſervitute Hiſpania, Chriſtiana religio impijs Bārbārorum manus effugienſ in anguſtum Gallæciæ, & Cantabriæ regnū, tanquam in angulum ſe recepit. Quō tempore deleta, & omnino exincta erat Toletanæ ſedis dignitas, & excellentia. Teſtem appello huius veriſſimæ aſſertionis ipſum Loayſam; qui in dict. decreto, pag. 279. ad nihilum redactam fuiſſe affirmat; ſic enim habet. *Illā namque amplitudo, ſummāq; authoritas præſulis*

Toletani, ad ſex tantum paracias, & exiguum fidelium numerum redacta, iniquis admodum finib⁹ inclufa eſt. & pag. 269. ſic ait. *Quō tempore, non tantum Primatus amplitudine, verum Metropolis ſplendore ſpoliata, informem quandam dignitatem ſuſtinuit, ita ut caput toti⁹ cleri, ſex paraciarum Chriſtianorum, qui cum Arabiſ mixti, vitam in ſervitute debebant, Sacerdos ſimplex eſſet.* Hæc Loayſa.

10. Vbi ergo Primatus Eccleſiæ Toletanæ? Vbi apex, vbi culmen, ſuper omnes Hiſpaniæ Eccleſias? Exat opuſculum illo ſeculo calamitoſo conſcriptum, à duobus viſis vitæ incorruptiſſimæ Beato, & Eterio contra Elipandū Toletanū antiſtitis errores, ut reſert Morales in Chron. Hiſpan. lib. 13. cap. 26. cuius titul⁹ habet in hæc verba. *Eminentifimō nobiſ, & Deo amabili Elipando, Toletana ſedis Archiepiſcopo, Eterius, & Bratus in Domino ſalutem.* Item epiſtola Caroli Magni, ad Elipandum Toletanū antiſtitem, cæterosq; Hiſpaniæ præſules, cuius ſuperſcriptio habet in hunc modum, ut tradit Morales citat. loco. *Carolus Magnus Rex Francorum, & Longobardorum, & patricius Romanorum, filius, & deſenſor ſanctæ Eccleſiæ Dei, Elipando, Metropolitano Toletano.* Vbi quaſo Primatiæ mentio, & titulus, ſane nuſ-

quam? Fatetur insuper Loaysa, pag. 281. Toletanam Ecclesiam centum, & quinquaginta annos pastore caruisse, donec à Rege Alfonso VI. civitas oppugnata est.

¶ Si ergo tanto tempore pastore vacavit, nec habuit, qui eam regeret antistitem, totaque eius dignitas detecta, atque sepulta erat, cur se de Primatus honore iactat, cuius nec vmbra quidem tunc temporis obtinebat? Quare aberrat longe doctissimus? Loaysa, dict. decreto, pag. 280. dum asserit Toletum, licet in Maiores ditione esset, Primatus iure, & auctoritate sum fuisse. Peto ab eruditissimo Loaysa, unde deduxit ius hoc Primatus? Quae munia ad illum spectantia exercuit Toletan? praelus, ut ei dignitatem istam supremam concedamus? Dicit fortasse Loaysa, Paschatis computum, emendatum, edoctum fuisse à Petro, cognomento Pulchro, Toletano Episcopo. Sic enim habet pag. 280. *Nam cum ad eum pervenisset Paschatis computum, rite, & canonice Hispani non observari ad Episcopum, & Hispanensem Clerum super ea rescripsit, quid tenendum esset.* Hæc responsio nihil concludit, nam quid commune habet Paschatis computum cum Primatu? Ad Metropolitanos hæc cura demandata fuit in 4. Toletano Concilio, cap. 5. ibi. *Sole*

in Hispanijs de solemnitate Paschali varietas existere predicationis, diversa enim observantia laterculorum Paschalis festivitatis interdum errorem parturit: proinde placuit, ut ante tres menses Epiphaniarum, Metropolitanis Sacerdotibus, litteris invicem se se inquirant, ut cum communi scientia edocti diem Resurrectionis Christi, & comprovincialibus suis infinnent, & Anno tempore celebrandum annuntient. Idem apparet ex Concil. Carthaginens. 3. cap. 1. & 4. & alijs Carthaginens. Concilijs, in quibus munus hoc Metropolitanis Episcopis traditum fuit, quod ad Primates Hispaniæ, quatenus tales, nunquam pertinuit, quatenus vero Metropolitanos, hæc ad eos spectabat cura, quemadmodum cæteris incumberebat. Ergo Toletani praelus ex hoc actu, utpote ad Primum non pertinente nullum ius Primatiæ allegare possunt; nec alius reperietur actus toto tempore eversionis Hispaniæ, ex quo deduci queat pro Toletana Ecclesia fundamentum aliquod, vel exiguum.

12. Ex quibus apparet adhuc, usque tempora nullum Primat' vestigium, nullum signum in Toletana Ecclesia reperiri, qui quidem Primat' in Bracharensi sede ab initio nascentis Ecclesiæ à D. Iacobo fundatus, absque controversia sedebat.

C A P. XXXVII.

Proponuntur argumenta, quibus resti-
tuta Hispania, Primatusque sibi
vendicare conantur Præ-
sules Toletani.

SUMMARIUM.

1. Bernardus Toletanus Archipre-
sul nuncius Primatum Hispania sibi
acquirere.
2. Id affecturus est ab Urbano Sum-
mo Pontifice.
3. Tarracoenus Archiepiscopus, ve-
nit obedire Toletano, et Primati.
4. Varij Pontifices, qui privilegium
Primatus Toletano confirmarunt,
C. nu. 5.
6. Ioannem Archiepiscopum Bra-
charensem Toletum venisse ad pra-
standam obedientiam Toletano scri-
bit Leo.
7. Sententia Cardinalis Hyacinthi
pro Primatu Toletano.
8. Quid egerit Rodericus Ximenez
in Concilio Lateranensi pro Pri-
matu suo. C. nu. 9.
10. Lex Ioannis II. Regis Castella
pro Primatu Toletano. C. num.
- 11.

RE C V P. Ep
rata paulisper
Hispania, &
pulsus è regno
Barbaris, capit
Ecclesia Tole-
tana tantisper respirare à præteritis
calamitatibus, quibus diutius in tene-
bris iacuerat. Igitur Bernardus pri-
mus post restorationem Toletanus
antistes, qui tunc temporis ad Eccle-
siam gubernandam, ab Alfonso Re-
ge fuerat evocatus, ut erat honoris,
& gloriæ Ecclesiæ suæ cupidus, Pri-
matui totius Hispaniæ capit inha-
re, summoque studio, ac ingenti cona-
tu, hanc dignitatem sibi, ac succello-
ribus suis acquirere. Romam igitur
proficiscitur ad Urbanum II. Sum-
mum Pontificem Monachum ordi-
nis S. Benedicti, cuius sacre Religio-
nis alumnus etiam erat ipsemet Ber-
nardus, ac in eodem canobio Clu-
niacensi, cui Urbanus præfuerat, vna
cum eo enutritus, & institutus, ut ha-
bet Ilhesi. in hist. Pontif. in vita eius-
dem Urbani, pag. 441. à quo Pontifice
fuit Bernardus perhumane exceptus,
maximoque in honore habitus, eius-
que electionem confirmavit, iurissi-
ctionem restituit, ac etiam Primatus
auctoritatem tribuit, quam olim in
Hispania, & Narbonens. Gallia (ver-
ba sunt Loaysæ, in dict. decreto, §. 5.

pag. 282.) obtinuerat; adducitque Urbanus rescriptum, in testimonium huiusmodi Primatus; quod quia omnium solidius est fundamentum, ut idem Loaysa, alijque, quos inferius referam, autumant, placet illud ad verbum transferre.

2. Urbanus Episcopus servus servorum Dei. Reverendissimo fratri Bernardo Archiepiscopo Toletano, eiusque successoribus in perpetuum. Cunctis sanctorum decretales scientibus institutiones liquet, quante Toletana Ecclesia dignitatis fuerit ex antiquo; & quante, in Hispanis, & Galliarum regionibus auctoritatis existeret; quantaque, per eam in ecclesiasticis negotiis utilitates acceperint. Sed peccato populi in latitudine promerente à Sarracenis eandem civitatem capitis, & ad nihilum Christiana religionis illic libertas, redacta est; adeo, ut per annos trecentos pene septuaginta, nulla illic viguerit Christiani Pontificij dignitas. Nostri autem temporibus divina, populum suum respiciente clementia, studio Ildefonsi gloriosissimi regis, & labore populi Christiani, Sarracenis expulsis Christianorum viribus, Toletana civitas est restituta. Igitur voluntate, & consensu unanimi comprovincialium populorum; Pontificum, atque Principum, & Ildefonsi excellentis regis, te frater charissime Bernarde, primum illius urbis, post tanta

tempora praesulem eligi divina placuit examini misistis; & nos ergo miserationi supernae gratiae respondentes, quia per tanta tempora, mariumque, discrimina Romana auctoritate Ecclesiae suppliciter expetisti, auctoritatem Christianam, Toletana Ecclesia restituere non negamus; gaudemus etiam, & corde letissimum magnas, ut decet, Deo gratias agimus; qui tantam nostris temporibus, dignatus est Christiano populo donare victoriam, statumque eiusdem urbis, quoad nostras etiam facultates stabilizare, atque augere, ipso adiuvante praestamus. Tamen benevolentia Romana Ecclesia solita, & digna Toletana Ecclesia reverentia, tum charissimi filij nostri praestantissimi Regis Ildefonsi precibus invitati, pallium tibi frater venerabilis B.B. ex Apostolorum Petri, & Pauli, benedictione contradimus, plenitudinem scilicet omnis sacerdotalis dignitatis. Tergo, secundum, quod eiusdem urbis antiquitus constat existisse Pontifices, & in totis Hispaniarum regnis, Primatem privilegij nostri sanctione statuimus, &c. Primatem te universi praesules Hispaniarum respicient, & ad te siquid inter eos questione dignum exitum fuerit, referent, salva tamen ratione Ecclesiae auctoritate, & Metropolitanorum privilegij singulorum. Toletanam ergo Ecclesiam iure perpetuo tibi, tuisque, si divina praestiterit gratia,

successo-

successoribus canoniceis, tenore huius privilegij confirmamus. Datum Angina, per manus Ioannis Diaconi sancte Romanę Ecclesię, & persignatoris D. Urbani II. Papę, Idibus Octobris, anno Dominicę Incarnationis 1088. in dictione 2. anno Pontificatus eiusdem D. Urbani Papę, primo.

3. Post huius Primatus concessionem (inquiunt adversarij infra citandi nu. 11.) Tarracoenensis Episcopus, Bernardo obedientiam Primatiali dignitati debitam præstare recusavit, qui tamen Pontificis maximi auctoritate obedire compulsus est, ut constat ex Bulla ab eodem Loaysa citata.

4. Pontifices Romani, qui Urbani no successerunt, Bernardum in Primatem confirmarunt, ut affirmat Loaysa, qui asserit pag. 285. Bernardum usum esse auctoritate Primatis multis coactis nationalibus Concilijs, instituens, atq; consecrans cunctos sancte Hispanię Archiepiscopos, & Episcopos, & in margine addit (ut Gerardum Bracharensem.) Honorius item Raymundum Bernardi successorem; Romę eodem privilegio communivit. Idem præstitit Innocentius, Celestinus, & Lucius, qui Apostolico sancit diplomate, ut omnes Episcopi Hispanię Toletano præfati Primatis honorem deferrent, his verbis:

5. Lucius Episcopus servus servorum Dei. Venerabili fratri Raymundo Toletano Archiepiscopo, eiusque successoribus, canonice substituendis in perpetuum. Sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia, &c. Per presentem privilegij paginam auctoritate Apostolica statuimus, ut per universa Hispaniarum regna Primatus obtineas dignitatem, &c. Primatem te universi præfati Hispanię recipient, &c. Ego Lucius catholica Ecclesia Episcopus subscribo, &c.

6. Raymundo vita functo successit Ioannes, qui, ut inquit Loaysa, causam egit coram Eugenio III. adversus Ioannem Archiepiscopum Bracharensem, compulsiq; ut Toletum veniens, præfati Toletano Primatus publicę auctoritatem deferret, quam solenni firmavit iure iurando; addit insuper, quod Hyacinthus Cardinalis Sedis Apostolicę Legatus in Hispania ijs temporibus, causę cognita, & rationibus perpensis litem sententia finivit; Toletanę Ecclesię præfati Cerebruno Primatum adiudicans contra Bracharensem, Compostellanamq; Ecclesias, sententię tenor talis est.

7. Hyacinthus Dei gratia Cardinalis, Venerabili dilectoz fratri Toletano Archiepiscopo, & Hispaniarum Primati, salutem, & veram in Christo Iesu

dilectionem. Officij nostri debicum nos
admonet, & affectio paterna compellit,
Ecclesiarum tranquillitatem facere;
& earum licet, ac omnimoda vexatio-
nes de medio tollere, &c. Cum igitur à
Romanis Pontificibus litteras impetra-
veris ad Venerabilem fratrem nostrum
Ioannem Bracharensem Archiepisco-
pum, ut vel tibi, & sique ad terminum af-
signatum, vel deinceps suspensis mane-
ret, &c. Ipso autem sicut continuat, &
rebellis, nec venis, nec canonica exco-
municatione praeclusus. Nos itaque, de rigo-
re canonico procedentes, eum à Ponti-
ficali officio suspendimus, & suffraganeos
suos à personae suae obedientia absolvimus.
&c. Quoniam de contempniti satisfactione
digne, &c. in omnino non solvimus. 8.
Cerebrunū consequutus est Gund-
isalus I. qui ab Urbanod III. Primatū
confirmationem obtinuit, Martinus
Pisuerget à Celestino, ac denique Ro-
dericus Ximendus, in cuius temporibus
inquit Loaysa, dist. decreto, pag.
287, acitatum esse causam Archiepi-
scopi Bracharensis, cuius partes cum
tueretur, hanc praefixaque ad respo-
dendum dies elapsa esset, Honorius
Roderici Primatum confirmavit, &
ipsum Legatū Hispaniae honore au-
xit. Addit insuper ipsum Rodericum
interfuisse Romae celeberrimo Con-
cilio Lateranensi. I. in quo Primatus
antiqua iura adversus Hispaniae Ar-

chiepiscopos tutatum fuisse. Anne-
xit etiam quaedam acta in ipso Con-
cilio habita per eundem Rodericum,
ubi inter alia, querimoniam propo-
suit de Bracharensi, Compostellano,
Tarracconensi, & Narbonensi Ar-
chiepiscopis, quod nollent ei tan-
quam Primati suo debitam obedi-
entiam praestare, adversusq; Bracharen-
sem antistitem, multa libere, & non
sine stomacho vociferatus est.

9. Prosequitur Loaysa huius Pri-
matus confirmationem, affirmatq;
hac omnia peregrisse publicè Roderi-
cum Ximendum Romae, in sui Pri-
matus causa, quam obtinuit, nam
Summus Pontifex Primatus hono-
rem eidem coram omnibus detulit,
sicut antea in diplomate concesserat.
Denique Martinum VI. Aitueris Apo-
stolicis indulgisse Toletanis praesulibus
hoc privilegium restituit Loaysa, quod
privilegium adducit Narbona de ap-
pellat. Avicar. ad Conf. 2. part. 1. fun-
damenti. bu. 33. pag. 187.

10. Denique doctissimus D. Tho-
mas Tamayo de Vargas, litteram fini-
tam esse affirmat regio diplomate D.
Ioann. II. Regis, in hunc modum.
*Que los Arçobispos de Toledo son Pri-
mados, no solo de las Iglesias de mis
Reynos, mas de todas las otras Iglesias
de las Españas, segun que lo fueron an-
tiguamente, antes q los Moros, inimigos*

de nuestra

de nostra sancta fce, ganasse, et hos mys
Reynos.

11. Hæc sunt potiora fundamen-
ta, quibus nituntur Loayfa citat. locis,
Mariana in histor. Hispan. lib. 9. cap.
19. Azor instit. moral. part. 2. lib. 3.
cap. 35. pag. 341. nobilissimus D.
Thomás Taniayō in veritatib. Flav.
Dext. & plures alij, quos refert Ioan.
Narbōna, de appellat. à vicar. dict.
fundam. 1. nu. 71. & 2.

C. A. P. XXXVIII.

Diluntur proposita argumenta, &
ostenditur, nullam Hispaniæ Primatui
honorē non obtinuisse. Præ-
sules Toletanos.

SUMMARIVM.

1. Quid habere debeat privilegium,
et validum sit. & nu. 12.

2. Debent præces veritate niti.

3. Non debet alicui præiudicium in-
ferri.

4. Papa nunquam intendit ecclesiam
præiudicare.

5. Privilegium, quod aliquem gra-
vat, censetur per vim extortum.

6. Privilegium Bernardi concessum
ab Urbano nititur falsis precibus.

7. Surreptitium est privilegium, in

cuius supplicatione non exprimi-
tur, quod exprimendum erat.

8. Confirmationes privilegij in for-
ma communi nihil de novo conce-
dunt. & nu. 12.

9. Intellige, etiam si in confirmatio-
ne fiat nova concessio.

FIRMA valde, &
debilia sunt hæc ar-
gumenta, ex Aposto-
licis litteris deprom-
pta; & quæ Bracharensem Primatū,
non offendunt cominus, ut ex eorum
solutionibus apparebit.

2. Ut igitur auspicemur ab Urba-
ni II. diplomate illud surreptitium
fuisse manifeste convincitur. Nam
licet verum sit posse, ex privilegio
acquiri Primatiam dignitatem, ve
probat text. in cap. 1. ut lite pend.

ibi: Quemadmodum vobis est beneficio
privilegiorum Apostolica Sedis indul-
tum, ubi Glossa, verbo, de iure, Abb.

nu. 7. & diximus cap. 5. num. 15. §.
Secunda conclusio: Hoc tamen limi-
tatur, nisi privilegium per surreptio-
nem fuerit obtentum, vel in præiudicium
alterius, quia stante dicta sur-
reptione, vel præiudicio, valere non
potest, ut per iura, quæ citat. & tra-
dit. in terminis Glossæ in dict. cap. 1.

verbo, de iure, ad finem, ut lite pend.
Et quod ex precibus non veris, vel

narratione facta contra veritatem,
gratia, seu privilegium sit nullū ipso
iure, tradunt Alzaredo in lib. 1. tit. 4.
lib. 4. novæ recopil. Mendoc. consil.
1. nu. 399. & consil. 2. o. r. a. nu. 16.
Sanchez & abed citati, de matrim.
lib. 8. disp. 2. per totam. Barbosa de
ver. Patr. sed. erecti dict. tit. 3. cap. 8.
nu. 70. In vnoquoque enim mandato,
rescripto, seu privilegio subintelligi-
tur clausula illa, si preces veritate ni-
tatur, l. Vniversa, C. de diversis res-
criptis, cap. 2. cap. Super litteris, cap.
Postulasti, de rescriptis, latē Felin. in
cap. Quod super his, nu. 3. de fide in-
strum. & in cap. fin. à nu. 3. de præ-
sumpt. susc. Gonzales de mens. §. 4.
proximal, nu. 71. Quod adeo verum
est, ut etiam locum obtineat in surre-
ptione, quæ per ignorantiam com-
mittitur absque dolo aliquo, si pre-
cibus falsis per ignorantiam oblatis,
privilegium aliquod acquiritur, ut
est Gloss. in cap. Si motu proprio,
verbo, *vacatur*, de præbend. in 6. &
ibi Archidiaconus hum. 1. cum Fla-
min. Mascard. Gutier. & alijs, tenet
Sanch. de matrim. dict. lib. 8. disp.
2. l. nu. 14. Quod autem privilegium in al-
terius præiudicium concessum, nullo
modo consistat, ex eo probatur, nam
licet Sum. Pontifex tollere valeat iu-

risdictionem vnius Ecclesiæ, & alteri
eam conferre, cap. Nunq. vero, & cap.
Per principalem 9. quæst. 3. Gloss.
verbo, *speciali*, in cap. Duo simul, &
ibi Abbas in 4. de offic. ordin. non
debet tamen hoc facere sine causa,
nam cum Sum. Pontifex debeat vni-
cuique sua iura inviolata observare, ut
probat text. in cap. Mandatum, de
rescriptis, & in cap. Quia monaste-
rium, de relig. domib. ibi. *Nam sic*
huius loci ordinationem disposimus, ut
tamen iura sua singulis Episcopis invio-
lata servemus, tradit Rebus. in præxi
benef. tit. de recta in colleg. veni. Et in
hac erectione, circa medium. Putens
dec. 264. nu. 3. lib. 2. Navar. de spoli-
cleric. §. 3. nu. 2. ideo non intendit
Ecclesiæ aliquam pergravare. Item
5. Quod adeo verum est, ut in du-
bio nunquam censeatur Papa aliquem
gravare, nec ei detrimentum inferre,
quavis privilegium amplissima cõ-
tineat verba, text. in cap. Pastoralis,
de privileg. ibi. *Quia per indulgentiam*
huiusmodi Episcopali iuri non credimur
derogari, cap. Super eo, de offic. de-
legati, ibi. *Non est nostra intentionis*
diacano Episcopo, vel Archipresbytero,
vel Archidiacono præiudicium genera-
re, l. 2. §. Siquis à principe, ff. nequid
in loc. publ. l. 3. C. de offic. præfect.
urb. Peregrin. consil. 4. nu. 7. lib. 4. Fe-
lin. in cap. Nonnulli, de rescript. n. 12.

Tiraquel, de iud. in reb. exig. vers. Sexagesimo primo, ad medium, P. res in l. 1. Gloss. 1. col. 2. vers. Præterea, titi 5. lib. 3. ordin. Petrus Barbofi in l. 2. n. 100. ff. de iudic. 6. Quamvis enim Princeps expresse l. edatius tertij, adhuc dicendum est non intendisse præiudicium inferre, privilegiumque concessisse ob importunas preces, ac per consequens non valuisse, quasi extortū à principe circumvento, ac delis capto, ut p. Felin. in cap. cum olim, de re iudic. Gosad. consuet. n. 23. Gom. de non tollendi iura, quæst. 4. vers. Et hoc. Adeo quod talia verba debent potius interpretari, quod nihil operetur, quā quod indebito quis dānū patiatur, ut notat Iason. post Gloss. Barr. & alios, in l. fin. col. fin. C. de iure deliber. Hoc surreptionis vitio laborant Pontificiæ litteræ, quibus mittitur Primatus Toletanus, ac per consequens irritæ, cassæ, & invalidæ sunt, nihilque efficiunt Bracharenlis Primat. splendori. Quod sint surreptitiæ patet. Nam Urbani diploma ad preces Regis Alfonsi, ac Bernardi Toletani antistitis concessum fuit, ibi. *Suppliciter expetisti, & ibi. Tum charissimi filij nostri prestantissimi Regis Ildefonsi precibus instanti.* Et in confirmatione Eugenij, ibi. *Tuis igitur in Christo frater Ioannes Archiepiscopo iustis postula-*

tionibus grati impertimur assensu. Ita Preces vidimus, preces audiamus, Narrant Rex, & antistes Toletanus illam Ecclesiā Primatus quondam totius Hispaniæ culmine splenduisse, egregiamque, ac illustrem fuisse, postulante eandem Primatiale dignitatem, Vocis annuit Summus Pontifex, largitur Primatus honorem, his aditis conceptis verbis. *Tegre secundum, quod eiusdem Urbis antiquæ constat extitisse Pontifices, & in totis Hispaniarum regnis Primatem privilegij nostri sanctione statuimus.*

8. Ex quibus verbis apparet Summ. Pontificem Urbanū eandem Primat. præcellentiam Toletano præfati Bernardo concessisse, quam ex antiquo eius prædecessores obtinuerunt, sed antistites omnes, qui illi præcesserunt ab ævo illo vetustissimo, quo Toletana Ecclesia fundata est, nunquam Primatiali dignitate functi sunt, nec etiā Metropolitica, nisi post expleta tria, & amplius sæcula, ab ipsi crepundijs, ut hactenus fusc monstratum est, ergo falsa est narrativa, & preces vanæ, quibus diplomata nituntur.

9. Maior patet, consequentia probatur, nam si exprimeretur Summo Pontifici Urbano, Bracharensem Ecclesiam esse Primatiam totius Hispaniæ, à D. Iacobo fundatam, D. Petro martyri eius discipulo ab ipso credi-

tam, qui in pluribus Hispaniæ Ecclesijs constituit Episcopos, eiusque successores, sub se Metropolitanos habuere, Primat'que ius in tota Hispania exercuerunt, ut claret ex pluribus actibus, quibus idem ius in ea reside-
re mirifice comprobatur. Si hæc inquam Bracharenfis Ecclesiæ apertis-
sima iura Pontifici exprimerentur, nunquid Toleranæ Ecclesiæ Primatū Hispaniæ traderet, illumque auferret Præsulib' Bracharensib'? Nemo sanè integræ mentis id audebit affirmare, præsertim cum norit Ecclesiam Romanā cultricem esse iustitiæ, & quæ unicuique tribuit, quod suum est; nec ullo modo intendit Ecclesias lædere, aut earum privilegia, & honores antiquos decurtare, ut probat text. in dict. cap. Pastoralis, de privileg. & in cap. Super eo, de offic. delegat. Seraphin. deces. 1082. nu. 7. & 3. Cardinal. Thuse. lit. C. concl. 349. à nu. 38. Nam quælibet Sum. Pontificis dispositio, etiam quæ latissimè interpretari solet, quatenus alterum lædit, restringi, ac strictè interpretari debet, ut gradit citatis plurib' Gonsal. ad regul. 8. cancell. 6. 6. proæm. nu. 9.

10. Cum vero impetrans privilegium illa tacet, quæ si exprimeret, Princeps non esset verosimiliter concessurus, ipsa privilegij concessio sur-
repticia est, utpote quæ cum tacitur-

nitate veræ causæ finalis, obtinetur, vel si causa non vera exprimat, textus in cap. Postulasti, de rescript. cap. Dudum, vers. Nos igitur, de præbend. in 6. docet Lapus allegat. 89. nu. 6. Cov. lib. 1. variar. cap. 20. n. 5. vers. Falsitas vero, Menoch. de arbitrat. lib. 2. cent. 3. casu 201. nu. 30. plenissime Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 21. nu. 11. & 17. Igitur cum in prædicto privilegio taceretur veritas, & exprimeretur falsitas, proculdubio nullum, & irritum est.

11. Nec obstant variæ confirmationes Sum. Pontificum innovationes, seu novæ concessionis prædicti privilegij, quarum supra meminimus. Nam laborat omnes eodem morbo, quia nituntur eadem falsa causa concessionis, ut apparet ex privilegio ab Alexandro III. anno 1174. concessio Toletanæ Ecclesiæ ad preces D. Cerebruni, eiusdem sedis antistitis, ibi. *Et sicut Ecclesia tua ex antiqua habuerit in tota Hispaniarum regione Primatum. Sic tu, & Ecclesia Toletana, cui domino auctore præesse dignosceris eundem Primatum debeas super omnib' in perpetuum obtinere.* Ex Marian. tradit Barbof. dict. cap. 8. nu. 69. Quid enim magis à vero alienum, quam huiusmodi expressio Primat' Ecclesiæ Toleranæ, qui nunquam in ea resedit, ut supra probavimus.

12. Insuper confirmationes, seu innovationes, quæ sunt in forma communi ad instantiam eorum, qui privilegia confirmari desiderant, nullû de novo ius concedunt, nec dant valorem privilegio, si erat invalidum. Hæc regula communiter traditur in cap. 1. & in cap. Quia diversitatem, de concessione præbend. & in cap. Examinata, de confirmat. vtili, text. in cap. Dudum, in fin. de decim. & in cap. quia intentionis, de privileg. quæ iura specialiter loquuntur in privilegijs, quæ iuri alteri derogant; docet Felin. in cap. Inter dilectos, nu. 13. & 14. de fide instrument. vbi etiam Panor. idem Felin. in cap. Cum venissent, nu. 2. de test. Dec. in cap. 2. rñ. 5. de confirmat. vtili. Andr. Gail. lib. 1. observat. 1. nu. 31. Cassador. de eis. vnica, nu. 7. de confirmat. vtili, Suar. de legib. lib. 8. cap. 18. nu. 8.

3. Quæ cõmunis resolutio ampliat̃ etiam si in dicta confirmatione, adsit nova concessio, quia nihil plus tribuit, quam ipsa confirmatio, sed censetur appositã p̃ maiori validitate confirmationis, cap. Ex parte, in fin. de privileg. cum Cassador. & alijs, tenet Barbosa ad Decretal. in d. cap. Examinata, nu. 3. de confirmat. vtili, Suar. d. cap. 18. nu. 7. vbi optime declarat, quando dicatur confirmatio in forma cõmuni, & quando ex certa

scientia, concluditq; confirmationem privilegij datam per verbum confirmandi, sine alio signo denotante alterutram partem, censendam esse in forma communi; veriore, cõmuniorẽque testatur sententiã Thusc. tom. 2. littera C. conclus. 708. nu. 10. cum sequentibus. Cum ergo dictę confirmationes nihil de nouo tribuant, nec valorem privilegio addant, frustra adducuntur ad probandam Primatiale dignitatem in Ecclesia Toletana.

C A P. XXXIX.

Refutatur iterum argumentum, ex literis Apostolicis deductam, & ostenditur, Ioannem Bracharensem obedientiam nunquam præstitisse præfati Toletano.

SYMMARIUM.

1. *Corrunt hæc privilegia, quia præiudicium alieno iuri inferunt.*
2. *Sum. Pontifex noluit, vt Toletani privilegium alicui noceret. & n. 3.*
4. *D. Gerardus institutus non est Archiepiscopus Bracharensis à Bernardo Toletano.*
5. *Ioannes Archiepiscopus Bracharensis nunquam obedientiam prestulit Toletano.*

6. *Probatur ex depositione testium.*
7. *Licet obedientiam deferret, non noceret sua Ecclesia. & n. 8. & 9.*
10. *Prælatus non potest renunciare exceptionibus competentibus sua Ecclesia.*
11. *Nunquam exhibita est hac obedientia.*
12. *Quid de sententia Hyacinthi Cardinalis iudicandum.*
13. *Fundamenta supra relata non profuerunt, ut Primatus tribueretur Ecclesia Toletana.*
14. *Privilegia Toletani, nunquam fuerunt in observantia.*

1. X alio capite corruunt fundamenta ex præstatis litteris Apostolicis deducta, nempe ex præiudicio, quod inferunt Primatui Ecclesie Bracharenſis, cui Summ^{us} Pontifex, Urban^{us} II. ac eius successor^{es} officere nequaquam voluere, tum ex illa regula generali, quam supra proposuimus, quod Summus Pontifex nunquam intendit ius alicui^{us} Ecclesie tollere, nec eius infringere libertatem, tum etiam, quia, in specie de qua agim^{us}, illud expressis verbis apertissimis Urbanus, in citato Apostolico privilegio, ad hui^{us}modi, *Salva tamen ratione Ecclesie auctoritate, & Metropolitanorum privilegijs singulorum.*

2. Ex quib^{us} verbis claret intentionem Summi Pontificis eam fuisse, quod huiusmodi privilegium Toletanæ Ecclesie concessum alteri non noceret, nec ei aliquod inferret præiudicium, ex eo quod privilegium, ac concessio à Sum. Pontifice facta, intelligitur sine præiudicio tertij, textus in cap. Ex tuarum, de autoritat. & usu pall. ibi, *Dummodo is ad quem Ecclesia pertinet, hoc permittat.* Gonſal. ad regul. 8. cancell. Gloss. 28. Mascard. de probat. conclus. 1003. nu. 22. Menoch. de præsumpt. lib. 2. quæst. 9. à nu. 5. ubi nu. 18. affirmat, quod etiam si in ipso privilegio, vel concessione diceretur, non obstante iure, & præiudicio tertij, adhuc non censeretur præiudicare tertio, in his quæ sunt maximi ponderis, ac momenti, prosequitur Barbosa dict. cap. 8. nu. 71. de vera Patr. sed. erect. ubi n. 77. alij obiectionum respondendo concludit cum Garc. Mol. Gutier. & alijs, quod licet hæc confirmationes factæ fuissent ex certa scientia, & cum causæ cognitione, adhuc nihil operarentur in tertij præiudicium, nec supplerent erroneam, ac falsam informationem, nec tollerent vitium surreptionis, Sess^{us} Aragon. decis. 15. nu. 7. tom. 1.

3. Cum ergo, tam ingens præiudicium inferatur Ecclesie Bracharen-

sis Primatui, ex huiusmodi concessionibus, & confirmationibus factis Toletanæ Ecclesiæ p Romanos Pontifices; asseverandum est prædicta diplomata nulla, & cassa existere, tum contra mentem concedentium, tum de re ab alio possessa à primordijs Ecclesiæ, quod ius possessori auferri nequaquam potuit.

4. Huius privilegij, ac Primatialis muneris exercitium nunquam, obtinuit Bernardus Toletan. antistes in pvincia Bracharensi; quidquid sit de alijs Ecclesijs, ac pvincijs, de quo inferius dicemus. Nam D. Gerardum antistitem nequaquam posuit in Ecclesia Bracharensi; vt perperam existimat Loays. loco supra citato ad marginem, quia vt diximus cap. 23. nu. 1. & 5; à clero, & populo electus, ac omnium punctis probatus, à Summo Pontifice confirmationem, palliumq; recepit. Si vero in aliqua Ecclesia Hispaniæ præfulem aliquem Bernardus constituit, & consecravit; id non Primatis, sed Sedis Apostolicæ Legati iure, & autoritate, quaungebatur in Hispania, factum fuisse nulla dubitatio est.

5. Non obstat illud, quod inquirunt adversarij, nempe Ioannem Bracharensem antistitem obedientiam Toletano præstitisse. Nam huius rei vacillat fides, constat enim explurium

testium depositionib⁹, Ioannem Bracharensem præfulem nunquam ad urbem Toletanam accessisse, vt patet ex attestationibus, quæ ad Romanam Curiam transmissæ sunt in lite sup Primatu adversus Toletanam Ecclesiam, quæ asservantur in archivo huius Curix, tom. 1. fol. 6.

6. Ex quib⁹ convincitur Ioannem Bracharensem Archiepiscopum eo tempore, quo asseritur Toletum petiisse, morbo senioque detentum domi fuisse, à qua per annos decem ad vitæ vsque periodum egressus non est. Inquirunt enim testes in hunc modum. *Interrogatus si aliquo tempore fuit ita infirmus D. Ioannes Archiepiscopus, quod non potuerit exire de civitate: respondit, quod decem annos, & eo amplius ita fuit infirmus, quod non posset per se incedere, nisi portaretur in manibus servientium ad Ecclesiam, vel ad alium locum, utpote cecus, mancus, & claudus, &c.* Vnde nutat assertio Toletani antistitis, dum affirmat Ioannem Bracharensem Toletum pro obedientia præstanda accessisse. Iidem testes deponunt nunquam vidisse, aut audivisse Hyacinthi Cardinalis sententiam, & quod ea nunquam exiit.

7. Sed esto, quod Ioannes Bracharensis Toletano præfuli præstiterit obedientiam, nunquid ea officiet

Bracharenſi Primatui? Nunquid dā-
nom, aut præiudiciū inferet? Minime
gentium. Primio, quia actus ille non
fuit liber, nec voluntarius, ſed co-
actus, ac invit^{us}. Nam metu cenſurarū
quib^{us} premiebatur, obedientiam præ-
ſtitiffe dicitur, vt claret ex Bullis A-
poſtolicis; huiusmodi autem obedi-
entia nullum ſus tribuit, nam metus
cenſurarum; grauiſſimus eſt, & ca-
dens in virum conſtantiem, nullaue
maior pena iure canonico poteſt in-
ferri, quam excomunicatio, cap. Cor-
ripiantur 24. quæſt. 3. & cap. Sacro,
de ſentent. excom. appellatur ma-
gna pena, & in Trident. ſeſſ. 25. de
reformat. cap. 31. appellatur gladius,
ac nervus Eccleſiaſticae diſciplinæ, te-
net Gloſſ. fin. in cap. Olim 3. de reſti-
ſpol. Barbac. conſ. 80. nu. 3. volum. 1.
Seraphin. de privileg. iur. priv. 29.
nu. 4. Bartholom. à Ledefm. de ma-
trim. dub. 23. ſund. 3. plures quos re-
fert Sanch. de matrim. lib. 4. diſp. 5.
num. 18. *ubi dicitur quod non*
8. Secundo; quia etiam ſi recogni-
tio libera, ac ſpontanea foret, adhuc
non noceret Eccleſiæ Bracharenſis
Primatui. Nam etiam ſi Bracharen-
ſis antistes vellet, non poſſet alium
preſulem Primatem ſuum facere, nec
ſe, Eccleſiamq^{ue} ſuam, Primatiali præ-
rogativa privare. Quod adeo verum
eſt, vt etiam ſi confeſſus eſſet in iudi-

cio, ſe ſubiectum eſſe, iure Primatiæ
Toletano antiftiti, non ideo denega-
retur ei deſenſio, ſi vellet ſe probare
liberum, imo Primatem, ac excellen-
tiorẽ ipſo præſule Toletano, pro-
bat expreſſe text. in l. Interrogatam,
C. de lib. cauſ. in hæc verba. *Interro-
gatam, & profeſſam apud acta ſe eſſe
ancillam; huiusmodi factum deſenſio-
nem libertatis non excludit;* text. in l.
Nec omiſſi, eodem tit. ibi. *Nec omiſ-
ſa profeſſio probationem generis exclu-
dit, nec falſa ſimulatio veritatem mi-
nuir;* & ibi Gloſſ. verbo, *Simulatio.*
Idem oſtenditur ex regula generali,
quæ habet, non poſſe prælatum iuri
Eccleſiæ ſuæ derogare, nec ſuper eo
ia præiudiciũ eius, quoquo modo
pacifci, cap. Cum venerabilis, de ex-
ceptionibus, cap. Si Episcopus 16.
quæſt. 6. Gloſſ. in §, Si vero, in Au-
thent. de alienat. & emph. ſuſe Me-
noch. de recuper. remed. 9. nu. 107.
& conſ. 319. nu. 26. & 55. quod am-
pliatur etiam ſi cum prælato totum
capitulum conſentiret, vt tenet Me-
noch. diſt. remed. 9. nu. 104. *videtur*
9. Tertio; quia ex coactio facta fuit
Ioanni ex eo quia recens adhuc erat
memoria flagitij, ac criminis Mau-
ricij Bardiini antecceſſoris ſui, qui in-
ſolenter Eccleſiam Romanam ſchiſ-
mate dilacerare auſus eſt; quod ta-
men ſcelus nullaten^{us} potuit Eccleſiæ

Bracharenſi inſerre praiudiciũ, nec ſucceſſoribus Burdini, qui inſortes, & innoxij cum eo non deliquerunt.

10. Accedit, quod prælatus non po-
teſt renunciare exceptionibus com-
petentibus ſuæ Eccleſiæ, Ioann. An-
dr. in cap. ult. col. penult. verſ. quid
ſi prælatus, de ſolut. cuius traditionis
ea eſt ratio, quia renunciare excep-
tionibus, & iuribus ſibi competentibus
eſt donare, l. Siquis delegaverit, ff.
de donat. Simoncel. in tract. de de-
cret. lib. 1. tit. 2. num. 9. Menoch.
conſ. 13. nu. 46. cum ſequentib. Suſ-
fragatur, quod prælatus eſt Eccleſiæ
adminiſtrator, non dominus, cap.
Cum ex eo, de elect. in 6. atqui ad-
miniſtrator ſimpliciter, & ſine cauſa
donare non poteſt, l. Contra iuris,
§. vltim. ff. de pact. cap. 2. & 3. de
donat. Ergo donatio in praiudiciũ
Eccleſiæ non valet. Item confeſſioni
tunc fides adhibetur, cum ſoli confi-
tenti nocet, non cum tertio, l. Scia,
ff. ad ſenat. conſult. Velle in ill. Deo
nobis, C. de Epifcõpõ & clericis. l. Aſi-
ſidue, ff. qui prior. in pignori. Mo-
noch. dict. conſ. 13. nu. 27. ſed obel-
dientia præſtitæ nocet Eccleſiæ, ergo
nequaquam valere poteſt in eius præ-
iudiciũ. Igitur factum Ioannis Bra-
charenſis antiſtiſtis, (ſi vnquam exi-
tit) nocere non potuit Eccleſiæ ſuæ,

deſuit enim capituli conſenſus, ſine
quo prædictus antiſtiſtes non valuit p-
mittere talem ſubiectionem, & licet
interveniret conſenſus, parare non
potuit Eccleſia præiudiciũ, vt opti-
me ꝑſequitur Menoch. dict. remed.
9. num. 194.

11. Conſtat in ſuper poſt huiusmo-
di actum (ſiquis fuit) prædictum Io-
annem, eiusque ſucceſſores nunquam
exhibuiſſe Toletano præſuli obedi-
entiam, quin potius ad libertatem ꝑ-
clamantes, iugumq; excutientes in-
debitum, Primatum ſuum allegare,
eoque vii caperunt, quoad ſuper ea
re orta fuit lis inter Toletanum, &
Bracharenſem antiſtiſtes, de qua ſe-
mentio in cap. Coram, de reſt. in in-
tegr. quæ per Honorium III. ſopita
fuit, ſilentio, ſomnoque tradita, ſic
anceps victoriæ, dubiaq; palma fuit;
remanſitque Bracharenſis antiſtiſtes in
ea Primatus poſſeſſione, quam antea
obtenebat.

12. Nec ſententia Cardinalis Hy-
acinthi (ſi forte prolata fuit) nec etiam
diploma Martini V. nocere poſſunt
Eccleſiæ Bracharenſi, nam fundantur
in litteris Apoſtolicis ſurſcriptiſ, &
nullis, & quæ Primatus vetuſtiſſimi
Eccleſiæ Bracharenſis mentionem
non fecerunt, ac per conſequens nul-
lam vim nullum robur obtinere poſ-
ſunt, maxime Bracharenſi Epifcõpõ

absente, & in audito, ejusque Ecclesia indefensa. Et quavis Toletanus præsul in Concil. Basiliens. tanquam Hispaniæ Primas inter Primate locum honorificum habuisset (si forsitan habuit) hoc tamen factum est, quia in eo Concilio non interfuit Bracharen. Archiepiscopus, nam si adesset, ei, non Toletano honor iste esset deferendus.

13. Denique fundamenta isthæc omnia, quæ iam diluimus, deducta tum ex Concilijs Toletanis, tum ex litteris, & confirmationibus Apostolicis, Primatum conferentibus Toletanæ Ecclesiæ, apud Summos Pontifices Innocent. & Honorium, proposita sunt pro Episcopo Toletano in causa, quæ vertebatur sup eadem Primatia: quibus tamen reiectis, & explosis, causa per Honorium III. decisa non fuit, mansitque sub silentij involacro. Quavis Roderic. Ximienus potentia, opibus, & gratia apud Summum Pontificem Honorium plurimum valeret. Unde planum fit, Ecclesiæ Bracharen. Primatum, solidioribus niti, ac longe præstantioribus fundamentis, ijs quibus Toletana Ecclesia tuctur ius suum.

14. Vltimo addiderim prædicta privilegia in usu non esse, eaque recipere nequaquam voluisse Hispaniæ

Archiepiscopos, qui Toletano præsul obediuntiam præstare reculant, vt dicemus cap. sequenti.

C A P. XXXX.

Respondetur actis deductis, ex Concilio Lateranensi, & palam fit litteras Apostolicas nunquam in Hispania receptas fuisse.

SYMMARIUM.

1. Acta Roderici Ximenij in Lateranensi Concilio refelluntur, & dargunturq. & nu. 2.
3. Ostenditur falsa esse huiusmodi acta, supposititiumq. Rodericum.
4. Mauritijs Burdini Archiepiscopi Bracharen. factum Ecclesiæ Bracharen. non nocuit. & nu. 5.
5. Tres pro vno Burdino, in Ecclesia Toletana fuere male sanantissiles, Sisberius, Elipandus, Oppas. & nu. 6. & 7.
8. Falsum esse, quod asserbat Toletanas Rodericus respondit Compellanus.
9. Hispaniæ præsules semper Toletanæ primatui obediunt, & nu. 10.
10. Recusavit Episcopus Burgen. & nu. 11.
11. Recusarunt Tarraconen. & Casaragustan. Archiepiscopi. & nu. 12.

13. *Item Compostellanus.*

14. *Conclusa totius operis.*

1. **R**ESTAT, VT ad acta Roderici Ximenes, Archiepiscopi Toletani, responsum faciamus. Hunc enim aiunt Romam petiisse, legationis causa ab Alfonso Legionensis Rege, missum, interfuisse Lateranensi Concilio, sub Innocentio III. congregato, ibique de Primatu Hispanie cum Bracharensi antistite, Compostellano, & alijs disceptasse. Et licet maximam gratiam apud Summum Pontificem fuisset assecutus, non tamen ei tributum fuit ius Primatie, quanvis ab eo fuerit magno opere expetitum, ut tradit Barbof. in collecta ad Decretales, cap. Coram, nu. 2. in fin. de rest. in integr. Vnde fallitur Loaysa, dum existimat Honorium Summum Pontificem Roderici Primatum confirmasse, cum opus positum constet apertissime, nam licet dirimere noluit, eamque sub silentio involutam reliquit, tradit Hieron. Curita annal. Aragon. part. 1. lib. 2. cap. 65. Mariana de rebus Hispan. lib. 12. cap. 4. *Adum* (inquit) *præterea de Primatu Ecclesie Toletanæ, quem agnoscere Tarraconensis, Bra-*

charensis, Compostellanus, & Narbonensis Episcopi recusabant; & infra. Roderici orationem cum Bracharensis, qui aderat, & Ausitanus Episcopus pro Tarraconensi refellere aggressi essent, abessentq; alij, quorum intererat, hie integra discessum est, neutro inclinatis sententijs.

2. Quæ autem Rodericus Toletanus disseruit adversus Ecclesiam Compostellanam, accessum D. Iacobi ad eam insiciendo redarguit scite D. Maur. Ferrer. in histor. D. Iacobi, cap. 14. pag. 50. post Comestabilem, & Baron. ubi optimis comprobatur fundamentis, acta illa suspitione falsitatis non carere, carpitque Rodericum præfulem loquacitatis, qua nixus sine teste, sine fide, plura convicia petulantur Compostellanæ Ecclesiæ exprobravit, sequitur Castillo en la defensa de la venida de Santiago, cap. 29. fol. 45. ubi affirmat veritatem apertissime negare, falsumque asserere Rodericum Ximenum, insanumque, ac mentis impotem esse, cum de Primatu Toletanæ Ecclesiæ disceptabat, idem tenet Franc. Xodar en los descursos de la venida de Santiago, discurs. 5. cap. 1. §. 1.

3. Cæterum mihi, ut verum fatear, nunquam persuadere potui, ut credentem acta hæc confecta, & conscripta esse a sapientissimo, eruditissimoque

viro Roderico Ximenio, sed ab aliquo suppositio, in scioque authore, qui ut gratiam iniret sedis Toletanæ, non dubitavit convicijs Bracharensem, & Compostellanam Ecclesiam onerare, lubeusque amplector sententiam P. Gasp. Sanchez Societ. Iesu, qui tract. 3. de prædicat. D. Iacob. in Hispan. cap. 3. apertissimis rationibus Ximenium ab imposita sibi nota absolvit, atque hæc omnino falsa, & supposititia iudicat, concinit Bivar. in commentat. ad Flav. Dext. anno Christi 35, ubi acta isthæc, ut ineptias, & manifestas imposturas rejicit, & explodit. Ea enim oratio cum facta bunda sit, & falsi plurimum contineat, dedecere videtur virum gravem, nedum Ecclesiæ amplissimæ Archiepiscopum, quis enim non videt, quam affectata est illa de Bordini Antipapa narratio? Quam importuno tempore intrusa? Quid, nisi ridiculum in ea narratione proferatur? Quare illam potius styram ab aliquo consistam magis, quam veram historiam esse, habeo persuasum. Consultatue Comeftabilis in discursibus, D. Maur. Ferrer, dict. lib. 1. cap. 14. fol. 50. & 51.

Obiecit etiam supposititias hic Rodericus Bracharenfi Ecclesiæ crimen antistitis sui Mauricii, in eamque ita libere debacchatus est, ut sta-

tim se prodat, inquit enim, *Pater sancte mirum non est si Bracharenfis, qui præsens est citationem Apostolicam, & Toletana Ecclesiæ Primatum, & D. Hyacinthi sententiam, hac de re latam deneget, seu non erubescat suppressere, cum olim prædecessor suus Burdinus Archiepiscopus Bracharenfis, non solum contra Romanam Ecclesiam, quæ omnium Ecclesiarum mater est, & Magistra, non quæbuit recalciare, sed tanquam alter Arius, visus sit inter catholicos sempiternam schismatis discordiam seminare, &c.*

5. Age, bone vir, memineris, quam indueris personam; nempe, sapientissimi, & verbanissimi præfatus D. Rodericus Ximenij, quem oportet modestia referas, aliter te ipsum prodas necesse est. Fateamur Mauritium Bordinum schismate fuisse à capite suo decisum, ac, ut aridum membrum anathematis gladio à corpore Ecclesiæ amputatum, sed ad Primatum Toletanum quorsum ista? Quid ad rem tam seriam, deliramenta Bordini? Quid eius lapsus, ac ruina præceptus, ad fastigium honoris summi? Hispanicæ dignitatis Ecclesiasticæ? Si annuant adversarij cū eodem suppositio Roderico, affirmantque ista conducere adversus Primatum, stat ille nihilominus sine controversia p. Ecclesia Bracharenfi. Nam contra Toletanam

Ecclesiam p. vno præfule Bracharen-
 si deviantem, tres illi obijcere possum.
 Toletanos reos divinæ, & humanæ
 maiestatis, hæreticaque, ac apostati-
 calabe infectos, *Sisbertum*, scilicet,
Elipandum, & *Oppam*; quorum pri-
 mus, ut refertur in Concilio Toleta-
 no 16. cap. 9. Egicam Regem, non
 tantum regno privare, sed etiam in-
 terimere statuit, patriæque, ac genti-
 suæ excidium inferre, propter quod
 deestandum crimen Ecclesiastica di-
 gnitate, spoliatus in exilium perpe-
 tuum relegatus fuit, ut constat ex di-
 cto Concilio. *Acta Concilii Toletani*
 6. *Elipandus* à recta, atque ortho-
 doxa fide deflexus in errorem incidit
 Nestorianum, Christum asserens fi-
 lium esse Dei adoptivum, adversus
 quam opinionem impiam insurgens
 Atacatus Bracharensis antistes Con-
 ciliū coegit, in quo eam damnavit;
 inobvitaq; per litteras *Elipandum*, ut
 eum terrorem deponeret, sanamq;
 ac catholicam doctrinam amplecte-
 retur, ut habet Iulianus in Chron.
 pag. 99. num. 409. & 410. Contra
 hunc errorem quā Concilio Franci-
 fordien. damnatum, scribit Vafques
 in disp. contra errores *Felici*, & *Elipandi*, cap. 1. cum sequentibus, qui
 nec in posteriori disp. cap. 12. cum
Mariana, & *Higuer*, affimet, resi-
 puisse *Elipandum*, illumq; penituisse,

serio, & vere erroris sui; hoc tamen
 perquam dubium est, oppositumq;
 convincitur ex rationibus; quæ ad-
 ducuntur in contrarium ab eodem:
Vafq. dict. cap. 12. num. 160. quæ ma-
 xime urgent contra *Elipandum*, num.
 7. *Oppas* antistes *Hispalensis*, &
Toletanus patriæ proditor, fideique
 desertor, excidij, & versio nisq; *Hispa-*
niæ causa fuit. Nam ad Arabes, *Sar-*
racenosq; Christi hostes defecit, pro-
 ijsque in suā viscera conversus, impie
 decertavit, ut tradit *Mariana* in his-
 tor. *Hisp. lib. 6. cap. 24. pag. 402.*
Sileat ergo falsus hic *Rodericus*, &
 nobis non exprobet *Mauritium* *By-*
dinum, ne ei cum *Horatio* dicamus.
Satyr. 3. in v. 100. in v. 100. ob. 100.
Cur tua pervideas oculis mala lip-
pi non pui inunctis. in v. 100. ob. 100.
Cur in amicorum vitijs tam cernis
in v. 100. ob. 100. in v. 100. ob. 100.
Quam aut aquila, cum serpens Epi-
scopus daurius. in v. 100. ob. 100.
 8. Denique salustissimum esse, quod
 asserbat falsus hic *Rodericus*, circa
 Primatum *Toletanæ Ecclesiæ*, con-
 stanter respondit *Compostellanus*
 præsul, (cuius advocatus fuit coram
Greg. IX. in causa Primatus *Rofre-*
dus Benaventanus, ut idemmet re-
 statur in tractatu de libellis, 2. part.
 titul. quæ iura habeant Primates, pag.
 535.) ut habent ipsamet acta in hac

verba. Dominus autem Compostellanus respondit, quod licet Toletanus esset Hispaniarum Primas, quod falsissimum erat, non tamen eius suffraganei deberent ei in aliqua re obedire. Derisoriam etiā appellavit hanc Primatus petitionem Toletani præsulis, idem Compostellanus antistes dum inquit. Pater sancte certe derisoria videtur petitio D. Roderici, &c. Constat ex actis supra citatis, & ex Castillo d. cap. 29. fol. 96. Ex quib' apparet, quæ fides habenda sit huic falso supposititioq; Roderico p. Primatu Toletano insaniēte, dilirante, ut etiam ipsi Hispani historici fatentur. Videatur Comestabil, in 1. discursu de la venida de Santiago, pag. 84. cum sequentibus. 9. Quo vero ad diplomata Apostolica respondem' vltimo. Nec recepta, nec adiuta vnquam fuisse, imo poti' reiecta, ac p. Archiepiscopos Hispaniæ explosa; qui illis acquiescere, obtemperare, nequaquam voluerē, ut liquet ex adducendis exemplis, ac p. consequens huiusmodi diplomata effectum sortita non sunt, tum ob vicia surreptionis supra memorata, tum quia Hispaniæ Primas Bracharenſis antistes vocat' non fuit. Et licet aliqui Hispani Archiepiscopi de facto Toletano Præsuli obedientiam præstiterint, eumque Primatem agnoverint, (quod tamen inficiamur.) subiectio

hæc Brachatenſis Archiepiscopi Primatui nocere non potest; nam ex actib' violentis, ac etiam clandestinis, quales sunt hi, possessio acquiri non potest, ut pbat text. in l. Clam possidere, ff. de acquirend. possession. l. 2. §. doli mali, ff. de vi bonor. rapt. l. 3. C. eodem tit. Quod maxime pcedit, in possessione incorporalium, in qua necessaria est scientia, & patientia adversarij, ut pbat text. in l. 2. vbi Gloss. verb. sciente, Bart. Bald. & alij scribētes cōmuniter C. de servit. & aqua, l. Quorū, 2. ff. de servitut. plurib' citat. Mascard. de probat. concl. 1221. n. 38. Vnde si verum est, quod tradit Loaysa in dicto decreto Gundem. pag. 306. Nempe quod Petrus Gonzales de Mendoça Toletan' præsul in omni Hispania, & Narbonensi Gallia crucem erectam, ut Primatus insignie præferret, quam argenteam, & deauratam in testimonium iuris, atq; dignitatis huiusmodi, sanctæ Ecclesiæ Toletanæ legavit. Si hoc, inquam, veritate destitutum non est, quid inde? Certè crucem præferre potuit p totam Hispaniam, non quidem Primatus Toletani iure, sed Patriarchæ Alexandrini, qua dignitate, purpuratus ille, dum vixit potitus est. Patriarchæ enim maiores, qualis est Alexandrinus, ubique crucem præferre posse, per quam notum est, ut probat

text. in cap. Antiqua, de privileg. Quod verò fuerit Patriarcha Alexandrinus notissima res est, & constat ex D. Thom. Tamayo in Catalog. præsul. Toletan. fol. 140. vers. Igitur nobiscum non pugnat huiusmodi testimonium; nec alia, quæ adducit idem Loaysa, quorum fides dubia est, & licet firmitatem haberent, adhuc Bracharenſi Primatui non nocerent, eo quod violenta, & clandestina fuerint, vt supra diximus.

10. Quod Archipræsules Hispaniæ contraveniant prædictis privilegijs, eaq; tanquam surrepticia, & nulla parvi faciant, ostenditur. Frater Bartholom. Carrança Toletanus præsul, è Britannia in oppidum Laredo Burgensis diæcesis, cui tunc præerat Cardinalis Franciscus à Mendoza eiusdem Episcopus, navigio appulsus anno Domini 1555. ausus non est, cum maxime vellet, Primatus signum aliquod edere. Admonitus namque cavisse prædictum antistitem Burgensem (qui tunc temporis suffraganeus erat, non vero Metropolitanus) ne quis in Burgensi diæcesi præferentem ante se crucem sublatam Toletanum agnosceret, imo Ecclesiasticis censuris ligare decrevisse eos, qui illum eo modo incedentem comitarentur, alio iter flexit, privilegioq; suo, usus non est, vetante, obstitenteq; Episcopo Burgensi,

11. Aliud illustre exemplum contra prædicta privilegia illud est, quod in Aragoniæ annalib. lib. 6. in vita D. Iacobi 2. regis, cap. 37. adducunt Curita, & Mariana lib. 15. cap. 17. Hispan. hist. Electo Infante D. Ioanne eiusdem Iacobi regis filio, in Archiepiscopum Toletanum, in oppidum Ilerida se contulit, vt ibi sacro ritu consecrationis munus reciperet, cui astiterunt Ximenius à Luna Tarracoenſis, & Petrus à Luna, Cæsaraugustanus Metropolitanus, aliq; antistites. Voluit Ioannes Archiepiscopus Toletanus iure Primatis vti, crucemq; ante se Primatiam deferre, quæ esset iturus; obstitunt Metropolitanus, Ximenius ingredientem illum Tarracoenſem, excommunicationis gladio percussit, à divinis officijs cessatione indicta; Cæsaraugustanus publicè illum denunciavit excommunicatum, sacrorumque officiorum vacationem indixit. Quod factum est in præsentia ipsius regis, Toletani præsulis patris, qui Cæsaraugusta in comitijs generalibus aderat. Conqueritur rex eoram Sum. Pontifice de iniuria sibi, filioq; irrogata à duobus Metropolitanis. Pontifex cognita causa veniam eis dandam decrevit, qui non privato vlllo odio, sed suarum Ecclesiarum iure, quod conservari illarum æquum erat, Toletano obstitere, quem absol-

vendum à censuris, si forte ligatus erat, omnesque illius familiares censuit, iussitque, ut dum penderet causa, iuraque partium examinarentur, Toletanus interim, si forte illaciter faceret, crucem elatam non præferret. In eaque possessione existunt prædicti Metropolitani inhibendi Toletanum antistitem crucis Primatialis delatione, in ipsorum provincijs. Quid ergo privilegia operantur? Quem usum obtinent? Aut quorsum allegantur in favorem Toletani Primatus.

12. Aliud exemplum privilegij non recepti imo reiecti, & explosi in medium adducatur, de quo C. urita anal. Arag. 2. part. lib. 14. cap. 8. Ioannes Contreras Toletanus Archiepiscopus, anno 1431. optans iura Primatialis dignitatis Tarracone, & Cæsaraugustę exercere, dum illac pacem inter maximos Principes compositurus accederet, retrò commisit, illiusque legatio intercepta fuit, ne in apertum discrimen adduceret Primatus dignitatem, quam in illis urbibus exercere cupiebat.

13. Ultimo loco prodeat Compustellanus Archiepiscopus D. Alfonsus d' Afonseca, qui D. Franciscum Ximenes Toleranum antistitem graviter obiurgavit, eo quod Primatus ius in Compustellana Ecclesia subditos exercere conatus est, eique ingenuè, &

viriliter restitit, litterasque ad illum dedit, stomachi, & iracundię plenas, in quibus inter alia leguntur hæc verba, quæ pro Primatu Bracharense, contra Toletanę Ecclesię privilegia non recepta, mirificè faciunt.

Y porque todo lo dicho, y echo ha sido, y es animoso, y injuriosamente fecho, y no cierto, ni iuridico; mas antes contra toda la verdad, sablando con reverencia, y desposicion de derecho, por todas las razones que de vuestra carta se pueden colegir, y por las siguientes: Lo vno por vos no seres tal Primado, como vos diris, ni ya mas la Iglesia de Toledo aver tenido tal Primacia. Lo otro, porq̃ puesto q̃ en algun tiempo la huviese, dado que no lo fue, nunca fue conocida, y fue siempre contradicha por todos los Prelados de Hespaña, y por la Iglesia Bracharense, que pretendió siempre, y pretende, tener la dicha Primacia, litigandola en juyzio, sin hasta agora ser determinada la causa. Quæ verba latine reddita sic habent:

Quia verò animose, & cum iniuria operatum est; quidquid dictum factum est, fuit, ac per consequens, nec certum, nec iuridicum, quin potius omni veritate destitutum, ut ita loquar, reverentia, & dispositione iuris suffultus, ex rationibus, quæ colligi possunt ex epistola tua, ac etiam ex sequentibus. Primo, quia Primatum non obtines, ut aseres, nec

Ecclesia Toletana illo tempore illum habuit. Secundo, quia licet illum obtineret unquam (quem tamen non obtinuit) ipse tamen Primatus nunquam innotuit, ab omnibusq; Hispania Prælati reiectus fuit, & ab Ecclesia Bracharenſi, quæ huiusmodi Primatum ad ſe pertinere ſemper contendit, & illum prætendit adhuc, ſuper quo lis agitata eſt, quæ adhuc permanet indeciſa.

Conſtat hæc omnia ex ipſo epistolæ tranſumpto, quod in tom. 1. rerum memorabil. huius Eccleſiæ Bracharenſis, fol. 67. verſ. fide publica ſcriptum eſt, qui liber aſſervatur in ſcrinijs huius ſanctæ Eccleſiæ.

Si ergo Metropolitanæ præſules, qui Primates non ſunt tituli Primatis Toletani ferre non poſſunt, eo quod ſciant illum nullâ ratione ſulciſſi, ſi privilegijs non cedunt, imo reſiſtunt, ac refragantur. Sequitur, quod poſtiori iure niſitur Eccleſia Bracharenſis, quæ dignitatis ſuæ prærogativam, non privilegijs caſſis, alteriusq; ius lædentibus inique tutatur; ſed ſolidis, ac firmis nixa fundamentis, tituliſq; foundationis vetuſtiſſimis,

varijsque actibus Primatiam denotantibus, honorem ſuum ſuper omnes Hiſpaniæ Eccleſias, apertiſſime demonſtrat.

14. Ex quibus iam dilucidè apparet Toletanam Eccleſiam nullum Primatus ius in Hiſpania obtinere. Non ex fundatione, quia ab incunabilis Metropolitanæ non fuit, ſed Carthaginenſi ſubiecta, ut moſtravimus. Non conſuetudine, aut uſu, quia nullo Primatialis dignitatis actu functa eſt, ut ſingula percurrendo Concilia advertimus. Non denique privilegio, quia illud ſurreptitium, ac nullum fuit, iuri alterius nocivum, uſu non receptum, imo potius ab Hiſpaniæ Metropolitanis reiectum, eo quod nullas vires, nullum robur obtineat, ac perconſequens de illo nihil curandum.

Stat igitur Primatus Bracharenſis, viget, atque perennat; cuius fundamenta firma, atque ſtabilia, nullo unquam tempore poterunt labefactari.

Reſponſum Comodo Joannæ Archiep. Bracharenſis Doulis & Ep. Emmenthal. Pen. et. Tolet. & Pub. Ace. famu. ſuis primat. Toletan. Cæſ. 22. Decem. & Marcy Dragon. an. 562. 523. CATALOGVS fol. machi 526 =

CATALOGVS QVATVOR PATRI- ARCHARVM MAIORVM

AC ETIAM PRIMATVM ECCLESIE
BRACHARENSIS.

CVM de præstantia,
& excellentia qua-
tuor maiorum Pa-
triarcharum, deq;
eorū origine cap.
4. & 5. supra egeri-
mus; nec tamen inutiliter, aut otiose,
eo quod eius rei tractatio operi de
Primatu, quasi prævia, opportuna,
& quodammodo necessaria erat; pro-
inde gratum Lectori fore speramus;
si Patriarcharum nomina, ad calcem
huius operis, singillatim dederimus,
numero, ac serie, qua alij alios sunt
sequeuti. In ijs recensendis, Eusebij
Cæsariensis, D. Hieronymi, Sancti
Prosperi, Adonis Viennensis, Onu-
phrij, & Genebrardi Chronologijs

adhasimus; nec non, ex Cardinalis
Baronij annalibus; & Iacobi Gualteri
tabula chronographica, alijsq; pri-
marie eruditionis authoribus eos fi-
deliter transcripsimus. Hunc labo-
rem viri docti neglectum non ibunt,
nam quod recte, & vtiliter sit, pru-
dentes magis sentiunt, quàm vulgus.
Cæteros non curam, quib' antiqua-
rum rerum indagatio cordi non est.
Post Patriarchas maiores, annectim'
Archipræsules Bracharēses, qui hunc
honorificum, & iure debitum sibi lo-
cum vendicant, cum Primatus præ-
cellentia in tota Hispania potiantur,
primamq; post illos sedem obtinere
debeant.

PATRIARCHÆ
ALEXANDRINI.

Sanctus Marcus Evangelista, sancti Petri discipulus, Alexandriam ab eo missus, ut Ecclesiam illic stabiliret: martyrij laurea coronatus est anno Christi 64.

Anianus Marci successor, sedit annos 22.

Albileus, seu Abileus, post Anianum, sedit ann. 13.

Cerdo præsidet annos 11.

Primus, anno sui Patriarchatus 12, defunctus.

Iustus etiam suæ sedis anno 12, defunctus.

Eumenes sedit annos 13.

Marcus II, sedit annos 7.

Celadion, sedit annos 14.

Agrippa, vel Agrippinus, sedit annos 12, vel 13.

Iulianus sedit annos 10.

Demetrius sedit annos 45.

Eracles, Origenis discipulus, sedit annos 14.

Sanctus Dyonisius Alexandrinus vir doctissimus, sedit annos 17.

Maximus, seu Maximianus, moritur anno 235.

Sanctus Thomas sedit vsq; ad ann. 300.

Sanctus Petrus Alexandrinus martyrio coronatus, anno 310.

Achillas, mortuus anno 311.

Sanctus Alexander, obiit anno Domini 326.

Sanctus Athanasius sedit annos 46. & suos labores æterna requie commutavit, anno 372.

Petrus II. omnium virtutum numeris absolutus, diem vitæ supremum agit anno 380.

Timotheus eius frater, sedit vsq; ad annum 385.

Theophilus sedit vsq; ad ann. 412.

Sanctus Cyrillus Alexandrinus sedit vsq; ad annum 444.

Dioscorus hæreticus: qui anno 451, damnatus fuit à Concilio Chalcædonensi.

Sanctus Proterius, qui ab hæreticis fuit necatus, anno 457.

Timotheus II. cognomento Elurus hæreticus, expulsus à Leone Imperatore, anno 460.

Timotheus III. Catholicus; cognomento Solofaciurus; qui ab Eluro eiectus anno 475, vitam vsq; ad annum 482, propagavit.

Ioannes I. cognomento Taliada, per Acacij impulsu, reiectus à Zenone Imperatore.

Petrus Megas hæreticus, sedit vsq; ad annum 491.

Athanasius II. hæreticus, moritur anno 497.

Ioannes II. cognomento Mela etiam

hæreticus

hæreticus, qui vixit vsq; ad annum 506.

Ioannes III. cognomento Machiota, etiam hæreticus, moritur anno 517.

Dioscorus iunior, etiam hæreticus, qui anno 519. sedem reliquit.

Timotheus IV. æque hæreticus, qui anno 521. Iustini Imperatoris iussu, fuit expulsus.

Asterius Orthodoxus, morte extinguitur anno 535.

Theodosius hæreticus, factione Theodora Augusta electus.

Gayanus hæreticus, electus favore populi.

Paulus Catholicus, & Monachus, in exilium pulsus fuit anno 537.

Zoilus, etiam Catholicus, depositus fuit ab Imperatore.

Apollinaris vita n dimisit anno 570.

Ioannes IV. qui mortem appetijt anno 581.

Sanctus Eulogius, qui sedem tenuit ad annum vsq; 603. quo migravit in cælum.

Theodorus, obiit anno 610.

Sanctus Ioannes V. Eleemosinarius, ex corporis vinculis evolavit anno 620.

Georgius, sancti Ioannis consobrinus.

Cyrus Monotelita hæreticus, moritur anno 640.

Petrus, etiam Monotelita, sedem ad

annum vsq; 650. vsurpavit: Post hunc nullus invenitur, nisi multos post annos.

Cosmas, qui anno 742. Monotelismo, se vna cum suis abdicavit.

PATRIARCHÆ ANTIOCHENI.

Expleto Petri septennio, qui Antiochenam Ecclesiam fundaverat anno 39. constitutus ab eo fuit anno 45. Sanctus Evodius, qui mar-

turio coronatur anno Christi 71. Sanctus Ignatius, Ioannis Evangelistæ discipulus, in persecutione Trayani. martyrij gloriam adeptus est.

Sanctus Hero successit Sancto Ignatio magistro, obiit martyr anno 131.

Cornelius successit eodem anno 131. sedit vsq; ad annum 143.

Hero II, qui Ecclesiam Antiochenam rexit annos 26. vel 27.

Sanctus Theophilus, vir doctissimus. Maximinus, qui anno 191. subrogatus fuit.

Sanctus Serapion Doctor insignis. Asclepiades sedit in cathedra Patriarchali vsq; ad annum 219.

Philerus sedit vsq; ad annum 230.

Zebinus, seu Zebinus, qui vita functus est anno 247.

Sanctus Babylas rexit Ecclesiam, annos 12. & in carcere vitam finivit anno 255.

Fabius, qui vixit ad annum 255.

Demetrianus, vsq; ad annum 262.

Paulus Samosatenus, pestilens hæresiarcha, qui sedem tenuit vsq; ad annum 272. in quo de ea expulsus est à Concilio Antiocheno.

Domnus, qui anno 227. vitam cum morte commutavit.

Timæus, qui sedit vsq; ad ann. 283.

Sanctus Cyrillus, qui in cælum migravit anno 299.

Tyrannus, sancti Cyrilli successor, è vita discedit anno 312.

Vitalis, qui Concilio Ancyrano, & Neocaesarensi interfuit.

Sanctus Philogonius, extremum effudit spiritum anno 319.

Paulinus, seu Paul, mortuus ann. 324.

Sanctus Eustathius obiit eodem anno 324. Post sanctum Eustathium non satis constat, quis ordo fuerit inter Episcopos Antiochenos ob Arianismum, quo scire commaculati.

Eulalius.

Ephebius.

Stephanus.

Laontius, qui sedem occupabat anno 356.

Euphronius.

Flacilus.

Flavianus I. maledictus homo.

Porphyrus, qui anno 408. impi⁹ cathedræ Antiochiæ vsurpator fuit.

Alexander, qui obiit anno 411.

Theodorus, vir laudabilis, qui anno 427. ab hominibus demigrat.

Ioannes hæreticus, anno 436. de vita egressus.

Domnus, qui sedit vsq; ad annum 451. condemnatus, expulsusq; à Dioscoreo.

Maximus, qui anno 456. obiit.

Basilus, admodum Catholicus, sedit vsq; ad annum 458.

Acacius.

Martyrius, qui suo se Episcopatu abdicavit anno 471.

Petrus Fullo, à Zenone Imperatore revocatus.

Sanctus Stephanus II. martyrij coronam adeptus est anno 479.

Stephanus III. qui anno 482. vitam descriuit.

Calendion, Catholicus.

Palladius Eutyechianus, mortuus anno 496.

Flavianus II. Orthodoxus: qui ad annum vsq; 512. sedem tenuit.

Severus Acephalorum dux, qui anno 519. ad vitandas pœnas sibi adiudicatas, aufugit.

Paulus II. vir Catholicus, sed morib⁹

depravatus

depravatus, se ipsemet abdicavit
anno 522.

Euphrasi^{us} Hierosolymis Antiochiam
appulsus, quo tempore ipsa An-
tiochena civitas ingenti terræmo-
tu, atq; incendio subversa est, &
concremata; post diuturnam hæ-
reticæ pestilentie infectionem.

Ephram Comes Orientis, divina p-
videntia, de voluntate Imperato-
ris, factus est Episcopus Antioche-
nus; quo munere ad annum vsq;
546. perfunctus fuit.

Sanct^{us} Anastasius Sinaita, qui per ca-
lumniam relegatur anno 572.

Gregorius, qui sedem tenuit vsq; ad
annum 594.

Sanctus Anastasius Sinaita iterum,
qui moritur anno 599.

Sanctus Anastasius II. vitam produ-
xit vsq; ad annum 609.

Gregorius II. ad annum vsq; 629.

Anastasius III. Iacobita, moritur an-
no 649.

Macedonius, de cuius successore nul-
la habetur mentio.

Macarius hæreticus Monothelita, qui
in Concilio sexto generali fuit de-
positus, moritur anno 681.

Theophanes, qui anno 685. de vita
exiit. Post hunc vero Ecclesia

Antiochena sub Sarracenis absq;
pastore niansit.

Stephanus IV. Monachus, Patriarcha

electus fuit anno 742. vita functus
est anno 744.

Theophylactus, magna virtute, mul-
tisq; divinis donis præditus; mo-
ritur anno 751.

Theodorus II. qui Arabum invidia
in exilium amandatur anno 756.

Post Theodorum ignorant Au-
thores, qui Antiochenam cathedram tenuerit, vsq; ad recupera-
tâ à Gallis Antiochiam, nisi quod.

Theodoret^{us} fuit Patriarcha ann. 787.

Ioannes, anno 1090. vsq; ad captam

à Latinis civitatem, anno 1097.

Petrus, postea à Leone Pontifice IX.
confirmatus anno 1150.

Theodorus Balsamon, sedit ad an-
nos 1186.

Ioachim^{us}, post multum tempus, an-
no 1580. Præter hos Patriarchas;

septem Latinos recenset Genebrar-
d^{us}, qui ob sacrum bellum sub Go-

dofredo Bullonio sedem tenuer-
unt, videlicet,

Bernardus Vallentinus, Episcop^{us} A-
relatensis, sedit annos 36. nimi-

rū ab ann. 1100. ad annum 1136.

Rudolphus, cognomento Mamista-
nus, qui Romanæ Ecclesiæ prin-

cipatum agnoscere renuit; quam
ob causam à Legato Apostolico

Innocentij II. exauthoratus est,
mortem vero obiit anno 1143.

Aimericus primus Ordinis Carme-

licarum promotor; qui ann. 1187.
litteras lamentabiles scripsit ad
Henricum Angliæ Regem, subli-
dium inclamans.
Rudolphus II. Lemovicensis, qui se-
dem occupavit vsq; ad ann. 1220.
Raynerius Lucensis; vsq; ad annum
1240.
Elias Regiensis, Ordinis prædicatorum,
vsq; ad annum 1250. Ex quo
tempore incertum est, quis Latinorum
federit.

PATRIARCHÆ
HIEROSOLYMITANI.

Sanctus Iacobus Apostolus; cognomen
Alphæi, qui & dictus fra-
ter Domini. Regit istam Eccle-
siam ann. 29. aut 30.
Simeon filius Cleophæ; qui in Cru-
cem aditus fuit ann. ætatis 120. &
anno Christi 109.
Iustus successit Simeoni martyri, an-
no 109.
Zachæus; anno 113. quem sequuti
sunt,
Tobias.
Benjamin.
Joannes.
Mathias.

Benjamin II.
Postiores autem hi sex Patriarchæ
mortui sunt, tredecim annorum
curriculo. Tanta in Ecclesiam
Hierosolymitanam persecutio
seviebat.

Philippus, quem sequuti sunt.

Seneca.

Iustus.

Levi.

Ephraim, & tandem.

Iudas, vsq; ad status mutationem,
quæ Hierosolymis sub Adriano
contigit, cuius anno 19. expulsi
Iudæi, Episcopisq; Iudæicæ stirpis
deficientibus.

Marcus primus ex gentilibus creatus
Hierosolymorum Episcopus fuit.
Cassianus, ordine decimus septimus.

Publius.

Maximus.

Iulianus.

Gaius.

Symmachus.

Gaius.

Iulianus II.

Capitulum. Sic enumerantur ab Euseb.
in Chronicon, ann. 158. 159. 160.
161. quod eo ordine in cathedra
Hierosolymitana federint vsq; ad
annum quintum Commodi Im-
peratoris; tametsi nesciat quos an-
nos singuli federint. Vide Baron.
tom. 2. ann. 157.

Maximus, anno Christi 186. factus est

Hierosolymorum Episcopus.

Antonius illi successit.

Valens.

Dulychianus.

Sanctus Narcisus miraculorum gloria illustris, qui impiorum calumnijs vexatus clam in vitam Anachoreticam quietem se recipit. Vnde

successor illi datus est.

Dius, quo mortuo.

Germanion.

Gordius.

S. Narcisus rursus, qui cum diu latuisset, multis precibus compulsus est redire, cui successit.

Alexander divinitus institutus.

Mazabenes, Alexandro successit anno 253.

Hymenæus electus anno 266. interfuit Concilio Antiocheno.

S. Zambdas, successit anno 296. a quo instructi, baptisatiq. fuere milites legionis Thebæorum 6666.

pro fide sub Diocletiano necati.

Hermion, seu Thermon, creatur anno 298.

Macarius, anno 312.

Maximus, anno 331.

Anno 351. Ariani Ecclesiam illam invaserunt adeo, ut turbata fuerit successio.

S. Cyrillus, qui ex vita huius carcere evolavit, anno 386.

Ioannes II. qui sedem tenuit vsq. ad annum 416.

Parahylus sedit vsq. ad ann. 429.

Iuvenalis, qui anno 457. supremum vitam egit.

Anastasius qui a vita recedit ann. 477.

Martyrius, obiit anno 485.

Sallustius, defunctus anno 492.

Elias Arabs, qui incipiente Severo Eutychiano, in exilium amandatus est, anno 513.

Ioannes III. hæreticus Eutychianus: qui postea ad fidem convertitur, & fidei clypeus evadit, mortem obiit, anno 525.

Petrus, qui anno 546. supremum diem agit.

Macarius II. qui de Origenistarum errore suspectus duobus post annis de sede eiicitur.

Eustochius, animam effudit ann. 561.

Ioannes IV. sedit vsq. ad ann. 595.

Hamos, qui anno 601. decessit.

Hesychius, quem S. Gregorius Papa approbavit, moritur anno 609.

Zacharias, qui captivus in Persidem deportatur, postea ab Imperatore Heraclio liberatur, sedit vsq. ad annum 633.

S. Sophronius, præ marore animam egit, quod eo anno Hierosolymam à Sarracenis captam cerneret, unde incognita Patriarcharum mansit series, quod observat Genebrardus.

Theodorus, fedit anno 759.

Elias, fedit anno 787.

Ioannes, fedit anno 795.

Thomas, fedit anno 862.

Orestes, fedit anno 1005.

Simeon, fedit anno 1088. vsq. ad receptam per Francos terram sanctam anno 1100.

Daibertus, Latinorum primus, multoties eiectus.

Ebremarus, quem anno 1107. deposuit Gibelinus Legatus Apostolicus.

Gibelinus decrepitus, & inuictus, fedit vsq. ad annum 1112.

Arnulphus, homo vitæ perditæ, mortitur anno 1118.

Guarimundus, virtute illustris, qui anno 1128. beatiorē vitam inchoauit.

Stephanus Abbas sancti Ioannis Carnotensis, virtute, & sanguine conspicuus, vitam finivit anno 1130.

Guilielmus Belga, qui anno 1146. decessit.

Fulcherus, qui anno 1159. ab hominibus migravit.

Anacletus, qui anno 1180. decubuit.

Heraclius, decessit anno 1180.

Albertus, decessit anno 1180.

Thomas, qui tamen officium non suscepit, mortis anno 1180.

Robertus, decessit anno 1180.

Thomas, cuius quis Latinorum successor fuerit, ignoratur, ann. 1240.

P A T R I A R C H A E CONSTANTINOPOLITANI

S. Alexander Ecclesiae istius Patriarcha primus anno 317. ab hominibus ereptus est anno 342.

S. Paulus, vir pietate insignis, martyrio coronatur anno 351.

Eusebius Nicomediensis, ardens Arij propugnator.

Macedonius haereticus, qui depositus fuit anno 370.

Eudoxius Arianus perniciosissimus, de vita exijt, anno 370.

Demophilus, haereticus.

Evagrius, Catholicus.

S. Gregorius Nazianzenus, ann. 381.

Qui sponte se ipsum Patriarchatu abdicauit.

Nectarius vir bonus, sed rerum Ecclesiasticarum ignarus, extremum diem vitae confecit, anno 397.

S. Ioannes Antiochenus, cognomento Chrysostomus, successit anno 398. maligne depositus est ann. 404.

Arsacius, vsq. ad annum 406.

Atticus, anno 426. defunctus.

Sissinius, obiit anno 427.

Nestorius haereticus, qui fuit condemnatus per Concilium Ephesinum I.

Maximianus Monachus, & presbyter, mortuus anno 454.

St. Proclus, qui anno 446. ex corpore
in cælum fuit evocatus.

St. Flavianus, qui exilium actus, post
triduum vitam finivit.

Anatoli⁹, sedit autem ad annum vsq⁹
448. ni.

Gennadius, qui anno 471. vitam na-
ture reddedit.

Acacius, qui ad ann. vsq⁹ 488. vixit.

Flavitas, seu Flavianus hæreticus, re-
pentina morte sublatus, quarto
post suam intrusionem mense.

Ephemius, vixit vsq⁹ ad ann. 495.

Macedoni⁹ II. Orthodoxus, qui Con-
stantinopolitanam cathedram te-
nuit, vsq⁹ ad annum 511.

Timotheus, homo hæreticus, qui an-
no 517. repentina morte fuit de-
lectus.

Ioannes II. Orthodoxus, qui anno
530. animam egit.

Epiphanius Syncellus, Catholicæ fi-
dei propugnator, à vita emigravit
anno 535.

Anthemius Eutichianus, hunc Aga-
petus Papa condemnavit.

Menas, qui anno 552. mortuus est.

Eutichius divine electus, relegatur
ab Imperatore Iustiniano.

Ioannes III. cognomento Scholasti-
cus, animam efflavit anno 578.

Eutichius, qui è vita discedit an. 586.

Ioannes IV. cognomento ieiunator,
homo superbus, & hypocrita, ex-

treum vitam spiritum edidit ann.
596.

Cyriacus, vir bonæ famæ, interijt an-
no 606. marore consumptus.

Thomas, qui anno 680. vitam posuit.

Sergius, qui postea fuit Monothelita
malorumq⁹ innumerabilium cau-
sa, animam effudit anno 639.

Pyrrhus, etiam Monothelita, qui in
Africam aufugit.

Paulus II. etiam Monothelita, qui
anno 651. è vita discessit.

Petrus, eodem errore imbutus, qui
vitam amisit anno 656.

Thomas II. eiusdem hæresis vir, qui
non nisi ad annum 658. vixit.

Ioannes V. qui mortem oppetijt,
anno 664.

Constantinus, moritur anno 666.

Theodorus, hæreticus impudentissi-
mus, qui ann. 678. depositus fuit.

Georgius Catholicus, qui obiit an-
no 682.

Theodorus iterum, se fidem Catho-
licam amplecti simulans, Patriarcha-
tum relumpit tenuitq⁹ ad an. 684.

Paulus III. extremum vitam spiritum
edidit anno 691.

Gallinicus, Ecclesiæ Romanæ insen-
sus, capta à Iustiniano Constanti-
nopoly, effossis oculis Romam in
exilium reportatur anno 703.

Cyrus Monachus, relegatus ab Im-
peratore Philippico hæretico.

Ioannes VI. haereticus Monothelita,
qui anno 614. fuit depositus. 22
S. Germanus vsq. ad annum 736. 70
Anastasius iconomachus inire mo-
ritur anno 753. 71
Constantinus II. etiam iconomachus,
qui capite truncatur à Constanti-
no Copronymo ann 767. 72
Nicea eodem impietatis veneno in-
vinctus, moritur anno 786. 73
Paulus IV. qui monasticum habitum
sumens, sancte vitam in mona-
stio conclusit, anno 884. 74
Tarasius ab hac vita recessit ann. 806.
et maxima sanctitatis estimatione.
S. Niphorus, homo quidem laicus,
sed nobilitate, ac virtute clarus,
animam egit anno 828. 75
Theodotus cognomento Cassitaro,
haereticus iconoclasta, supremum
vitae diem consecit ann. 835. 76
Ioannes VII. etiam iconoclasta, ex-
pulsus anno 842. 77
S. Methodius, qui magno Ecclesie
destrimento vitam finivit an. 847.
S. Ignatius, Michalis Imperator filius,
sedit vsq. ad annum 858. 78
Photius, haereticus laicus, & eunuchus.
S. Ignatius, qui ab hominibus dem-
gravit anno 878. 79
Stephanus, Imperatoris Basilij filius,
qui ann. 888. cum magna sanctita-
tis estimatione vitam finitus est.
S. Antonius, cognomento Causcus,

qui vitam sanctissime acta migravit
in celum anno 890. 80
Nicolaus, cognomento mysticus de-
ponitur à Leone 6. Imperatore
anno 901. 81
Euthymius Monachus, in exilium
amandatur ab Alexandro Impera-
tore, diem supremum consecit an-
no 912. 82
Nicolaus Mysticus, iterum in sede
colocatur, vitam deseruit an. 930.
Stephanus II. obiit anno 933. 83
Theophylactus, Imperatoris filius,
qui vitam finivit anno 956. 84
Polycudus Monachus, moritur an-
no 970. 85
Basilis etiam Monachus, qui fuit de-
positus anno 975. 86
Antonius Studita, qui se ipsum de-
posuit anno 981. 87
Nicolaus, cognomento Chrysoberg,
qui ann. 995. morte fuit sublatus.
Sissinnius, qui vitam finivit ann. 999.
Sergius, ex factione Photij schisma-
tici, qui cathedram occupavit vsq.
ad annum 1019. 88
Eustathius, qui obiit anno 1025. 89
Alexius, qui vitam discedit ann. 1043.
Michael, cognomento Cerularius,
qui anno 1058. de sede expellitur.
Constantinus, cognomento Liudex,
qui anno 1066. extremam vitam
spiritum edidit. 90
Ioannes VIII. nomine Xiphilin, qui

vitam

vitam deseruit anno 1080.
 Cosmas Hierosolymitanus, qui anno 1086. moritur.
 Eustathius, qui cognominabatur Garides, mortē delectus fuit anno 1089.
 Nicolaus III. cognomento Grammaticus, de vita exivit anno 1117.
 Theodorus Chalcedone natus; ignoratur quandiu sederit, vel ipse, vel successores eius.
 Neophytus.
 Constantinus.
 Leo Scriptota, obiit anno 1143.
 Arsenius.
 Michael Oxita, qui anno 1146. se ipsum abdicavit.
 Cosmas II. qui decimo post mense moritur.
 Chariton, hic post undecim menses, auctoritate satisfacit.
 Lucas Chrioberges, qui Constantinopoli Synodum habuit an. 1166.
 Michael Anchialus, magni nominis Philosophus.
 Theodorus.
 Basilius Camaterus, per Imperatorem Isaac amotus anno 1186.
 Niceas Mundartus, quem idem Imperator amovit anno 1191.
 Dositeus, qui a clerico depositus ab Imperatore fuit restitutus.
 Georgius Xiphilinus.
 Ioannes IX. cognomento Camaterus.
 Michael IV. qui Latinorum Patriar-

charum sedem impugnavit.
 Theodorus III.
 Maximus II.
 Emmanuel I.
 Germanus II.
 Methodius II.
 Emmanuel II.
 Nicephorus, qui tamen munus non adiit.
 Arsenius.
 Germanus III.
 Iosephus, cognomento Becus.
 Ioannes X.
 Georgius, sive Gregorius.
 Athanasius.
 Ioannes XI.
 Athanasius iterum, contra quem anno 1305. sedem pro Latinis tenebat Hugolinus.
 Niphon.
 Ioannes XII.
 Gerasinus.
 Isaias.
 Ioannes XIII.
 Callistus.
 Philetus.
 Macarius.
 Nilus.
 Antonius IV. contra quem sedem Latinorum quatuor.
 Angelus Corarius.
 Callistus II.
 Epthymius II.
 Iosephus.

Gregorius II.
Gennarius Scholarius prim^o à Græcis eligitur, capta à Græcis Constantinopoli, anno videlicet 1452.

Sophronius.

Simeon.

Maximus.

Niphon.

Pachomus.

Theolyptus.

Ieremias vsq; ad annum 1546.

Dionysius ad annum vsq; 1555.

Ioasph, qui moritur anno 1563.

Metrophanes, qui sedit ann. 1566.

Ieremias, ad quem ministri Germaniæ anno 1577. suam Augustanam confessionem miserant, eius iudicium explicant. Verum Ieremias doctrinam non approbavit; unde apud Turcas accusatione factum est, ut in exilium amandaretur.

Macarius.

Mathæus, qui depositus fuit.

Gabriel.

Theophanes.

Meletius, qui morte sublati, sedem repetijt.

Mathæus, quem expulit

Neophytus, quem viceversa, expulit

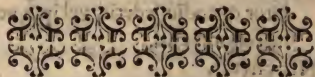
Mathæus, qui tertio sedit, & in Patriarchatu moritur.

Raphael, cui diem obeunti successit, ac secundo sedit.

Neophytus, vir verè Catholicus, què anno 1612. expulit

Cyrell^o Alexandria, quem vicesimo primo post die, expulit

Timothe^o Patrensis Archiepiscopus, Neophyti amicus; sedebat tempore Pont. Pauli V.

PRIMATES ECCLESIAE BRACHARENSIS.

QVorum nomina desumpta sunt ex Concilijs Hispaniæ, ac ex Flavij L. Dextri, M. Maximi, & Iuliani Chronicis: Item ex Moral. Padilha, Mariana, & alijs probatissima fidei Hispanis autoribus: tum denique ex monumentis, & scriptoris fide publica signatis, nec non ex codicib^{us} perantiquis, quæ ad omnem posteritatem in archivo huius Ecclesiæ asservantur.

1. **D. Petrus Ratistensis.** Primarius, D. Jacobi discipulus; Hispaniæ protopraeful, ac protomartyr illustis, passus est anno Christi 45. sedit in Pontificatu annos 7. celebratur eius festum 26. die Aprilis.

2. S. Basileus, martyr, anno Christi
60. martyrium subiit, sedit annos
14. colitur eius festum 23. die
Maij.
3. S. Ovidius Romanus, creditus
martyr, obiit ad annum 130. vel
circa natalis illius celebrantur
in hac Ecclesia, die 31. Iunij.
4. S. Policarpus, pontificatum ob-
tinuit per idem tempus, quando
vero interierit, incertum.
5. S. Soterianus sancti Policarpi suc-
cessor, anno quo, obierit ambi-
guum.
6. Sanctus Fabianus, decessit 10. Ka-
lenda. Septembr. anno 230.
7. S. Felix, regebat Ecclesiam hanc,
anno Domini 245.
8. Gratus obiit, Primatum, ad
annum 260. vel circa.
9. S. Secundus, seu Secundinus mar-
tyr, passus est sub Valeriano, ad
annum 262. celebratur eius festum
die 29. Aprilis.
10. Galedonius, vir litteris, & virtu-
te clarus, obiit anno 268.
11. S. Narcisus martyr insignis, lau-
rea coronatus est sub Aureliano,
anno Christi 275. die 18. Martij
colitur eius festum.
12. Paternus I. vixit ad annum 290.
13. Beat. Salomon, sedit annos no-
vem, mortuus est anno Christi
299.

14. Sinagrius, gessit Pontificatum
ad annum 313.
15. S. Leoncius Constantinopolitanus
Philosophus, litteris, & virtute in-
signis, obiit anno Domini 326.
16. die Martij in oppido, Guima-
ranio, vulgo, Guimaraes.
17. Apoloni. successit Leoncio, quo
anno obierit, ignotum.
18. Idaci. sive Epitacius I., vir egre-
gius, exulavit pro fide Catholica,
decessit ad annum 366.
19. Lampadius, regebat Ecclesiam
Bracharensem anno 384.
20. S. Paternus, seu Patruinus II. vir
primarie nobilitatis, natione Gal-
læus, interijt anno 407. sedit an-
nos 22. & amplius, præsuit primo
Toletano Concilio.
21. Prosaturus I. per idem tempus
regit Ecclesiam Bracharensem,
cum S. Paternus communionem se-
dis Apostolicæ non obtinuit.
22. Pancratian. præsuit primo Con-
cilio Bracharensi, obiit ad annu
412. vel circa.
23. Balconius, vir clarus, vixit vsq.
ad annum 447.
24. Valerius I. floruit per idem tem-
pus, quo anno obierit, ignotum.
25. Idacius II. scriptor nobilis, mi-
gravit à vita ad annum 494.
26. Castin. vir appime catholicus,
obiit anno 524. sedit annos 30.

26. Valerius II. successit Castino, quo anno interierit incertum, sub eodem anno 524. sulphicatur aliqui decessisse;
27. Profuturus II. ex Tarracoenfis, Bracharenfis Episcopus creatus, mortuus est anno 525.
28. S. Ausbertus, vir egregius sanctitate, floret ad annum 530. celebratur eius festum, die 13. Decembris.
29. Iulianus I. ex Toletano Bracharenfis Episcopus factus, successit S. Ausberto, obiit ad ann. 535.
30. Eleutherius, vir Apostolicus, & sanctus, sedit annos 15. decessit anno 550.
31. Lucriceus praesuit 2. Bracharensi Concil. pro primo habito, floret eius memoria ad ann. 569.
32. S. Martinus ex Episcopo Dumienfis, Primas Bracharenfis factus, vir litteris, & sanctitate insignis, praesuit 3. Brachar. Conc. clar. miraculis migravit a vita circa ann. 579. colitur eius festum 20. Martii.
33. Benignus vir preclarus, dum visitat Turone sepulchrum sancti Martini, moritur, & ibidem sepelitur anno 583.
34. Pantardus interfuit 3. Toletano Conc. quo anno obierit, obscurum.
35. S. Tolobius, floruit per haec tempora, interijt die 3. Iulij in Eremo Libaniensis; quo vero anno, anceps.
36. S. Petrus II. postea Narbonensis, obiit ad annum 646. in Ecclesia Narbonensis.
37. Iulianus interfuit 4. & 6. Concilijs Toletanis, floret eius memoria ad annum 638.
38. Manucinus floret eodem aeo.
39. Panoratus successit Manucino per idem tempus.
40. Potamius interfuit 8. Toletano Concilio, ac etiam 10. in quo propter fragilitatis lapsum, quem ipse palam profusus lacrymis falsus est, ingenti Patrum dolore, Bracharenfi dignitate fuit spoliatus, anno Domini 636.
41. D. Fructuosus, ex Dumienfis Episcopo Bracharenfis praesul creatus, & in locum Potamij successit, miraculis, & sanctitate clarus, obiit anno 665. colitur eius festum 16. die Aprilis.
42. Quiricus postea Toletanus, decessit anno 680.
43. S. Leodicius praesuit quarto Bracharenfi Concilio, anno 675. postea Toletanus, moritur an. 690.
44. Liuba interfuit 12. & 13. Toletanis Concilijs, durat eius memoria ad annum 684.
45. Faustinus, postea Hispalensis, interfuit 15. & 16. Concilijs To-

letan. ad annum 693.

46. S. Felix Torquatus, martyre illustis, passus est anno 724. Kalend. Martij.

Post irruptionem in Hispaniam Mauros calamitose illo, 139 penè funesto tempore, quo Brachara, vrbs, sub eorum tyrannide premebatur, hos qui sequitur anstites habuit, incertum quo ordine, quo tempore, ita eo xpo, omnia turbata, & confusa versabantur; hac serie eos constitui-
mus, quemadmodum signantur à Iuliano, Ferrer, & Tudensi Episcopo Sandoval.

47. Heronius.

48. Hermenigildus.

49. Iacobus.

50. S. Victor martyr, passus est 16. Kalend. Octobris.

51. Arcarius.

52. Argimundus.

53. Argemirus.

54. Theodemirus.

55. Silvanactus vir sanctissimus.

56. Herus.

57. Iulianus.

58. Sigisfredus.

Post instauratam Bracharenssem Ecclesiam expulsis Mauris Primatiam dignitatem obtinent hi Anstites.

59. Petrus III. constitutus à Sancio Legionis, & Gallaciz Rege; detrusus in monasterium, obiit anno 1096. sedit annos 25.

60. D. Gerardus; inclytus ille præsul, sanctitate, & miraculis clarus, qui Metropolitica, ac Primatiam dignitatem Ecclesie Bracharensis asseruit, & instauravit, decessit anno Domini 1109. sedit annos 13. colitur eius festum 5. die Decembris.

61. Mauricius Burdinus, Summus Pontifex creatus est ab Henrico quinto Imperatore, in schismate contra Gelasium, à quo dignitate priuatus, ac in monasterium detrusus misere interijt, sedit in Archiepiscopatu annos 8.

62. Pelagius in locum Mauricij susceptus; acerrimus libertatis Ecclesie defensor, sedit in Pontificatu 20. ann. vel circa, obiit anno 1130. die 4. mensis Octobris.

63. Ioannes I. ex familia Canonico-
rum Regular. D. Augustini, primo Episcopus Portucalensis, postea Primas huius Ecclesie, animi egregij vir, præsuit ann. 37. mortuus est Bracharæ ann. 1177.

64. Petrus V. cognomento Godidinus, è familia Canonico-
rum sancti Augustini, vir sanctissimus, obiit anno Christi 1188.

- sedit annos duodecim, vel circa.
65. Sanctius, quo anno obierit, incertum; alij asserunt non fuisse praesulem huius Ecclesiae.
66. Martinus 2. acerrimus suae Ecclesiae propugnator, obiit anno 209. functus est Pontificatu 20. annis.
67. Petrus V. electus Bracharensis Primas, mortuus est anno 1212. prima die Novembr.
68. Stephanus Sylvius, vir acris ingenij, certavit de Primatu cum Toletano praesule, moritur anno 1228. die 27. Augusti; rexit Ecclesiam an. 14.
69. Sylvester, cognomine Godinus, obiit anno 1244. nona die Iulij, sedit annos 15.
70. Ioannes II. cognomento Egas, vir primariae nobilitatis, veniens, ex Romana Curia migravit à vita anno 1255. die 16. Novembr. sedit in pontificatu annos 11.
71. Sanctum II. interponunt aliqui hoc in loco, sed mihi dubia res est.
72. Martinus III. cognomento Giraldus, obiit Viterbi anno 1271. prima die Septembris.
73. Petrus Iulianus, postea Summus Pontifex creatus, ex Cardinali Tusculano, Ioannes 21. vocatus est. Sunt qui dicant fuisse antea

- Archiepiscopum Bracharenssem.
74. Ioannes III. cognomento Solhaes, vir genere clarus, ex Episcopo Olyssipponensi ad hanc Primatiam sedem evectus est, quo anno obierit, incertum.
75. Telius, ex familia D. Francisci, regebat hanc Ecclesiam an. 1292. quo Interijt 23. die Martij.
76. Martinus IV. cognomento de Oliveira, vir sanctissimis moribus ornatus, facto concessit anno 1313.
77. Ioannes IV. regebat Ecclesiam Bracharenssem anno 1316.
78. Gundisalvus Pereira, ex nobilissimo perantiquo q. stemmate, decessit anno 1347.
79. Guilhelmus, de cuius interitu nihil certum.
80. Ioannes V. cognomento Cordellacus, omnium scientiarum callentissimus, post Tolosanus Episcopus, Patriarchaliquo honore donatus, animam efflavit anno 1373.
81. Valus electus, statim moritur.
82. Laurentius, vir strenuus, militarisq. disciplinae peritissimus, adfuit Aliubarotae praelio, in quo praecleara edidit facinora, tandem posito lago, togae, ac pace functus, obiit Brachare anno 1397.

83. Ioannes VI. Cognomento Gar-
cia Manrique, apprimè nobilis,
quo annò obierit, incertum.
84. Martin^{us} V. cognomento de Mi-
seranda, vir clar^{us} sanguine, regebat
Ecclesiam Bracharensi. ann. 1403.
85. Ferdinandus da Guerra prima-
ria nobilitatis vir, primo Epi-
scop^{us} Portucalensis, postea Bra-
charensis. Primas; obiit anno
1467. die 29. Septembris.
86. Ludovicus da Cunha, obiit Bra-
charens. annò 1480. sedit annos 13.
87. Obtinuit primò Portucalensem
Episcopatum.
87. Ioannes Galvanus, Episcopus
Colimbricensis, sine Sum. Pon-
tificis auctoritate intruditur in
Ecclesiam Bracharensi, sed ab illa
exco^{municatur} cogitur exire Summi Pontif. in-
terminationibus.
88. Georgius à Costa, vir excellens,
& omnib^{us} in natura donis egre-
gie ornatus, inter Patres Purpu-
ratos annuinctus est, fuit Ar-
chiepiscop^{us} Olyssipponensis, in-
gentesq^{ue} obtinuit redit^{us} in Por-
tugallia regnis. Apud lealos El-
piscopus Albanus, Tusculanus,
& Portuensis creatus est, in favo-
rem fratris sui, vicarii Georgij
da Costa, resignavit Bracharen-
sem Archiepiscopatu ann. 1487.
sedit annos 4.

89. Georgius à Costa frater Cardi-
nalis Georgij, defensor acerr-
mus Primatus Bracharensis, Ro-
mæ obiit magno nostrorum, &
& fratris desiderio anno 1501.
die 30. Augusti.
90. Post Georgij obitum, iterum si-
militer vendicat eandem Primatia-
lem dignitatem Bracharensi,
frater Georgius Cardinalis, eaq^{ue}
functus est ad annum 1505. fato
concessit Romæ anno 1508. die
18. Augusti.
91. Didac^{us} à Sousa, vir inlytus hu-
bilis, urbis instaurator, obiit anno
1531. die 19. Junij, sedit ann 25.
Ille rexit primo Ecclesiam Portucal.
92. Henricus Infans, Emmanuclis
Regis filius, frater Ioannes III.
postea Eborensis, & Olyssippo-
nensis Archiepiscopus, Legatus
Sedis Apostolicæ, Cardinalis Ro-
manæ Ecclesiæ, ac denique Por-
tugallia Rex, obiit annò 1580.
die 30. Ianuarij.
92. Didac^{us} à Silvâ, prim^{us} Generalis
fidei censor in Regno Portugal-
liæ, successit Henrico, obiit annò
1581. fuit ex familia D. Francisci.
93. Eduardus Regis, Ioannis III. p-
lii des illegitima, quem fata præma-
ture nobis eripuerunt, decessit
Olyssipone annò 1543. cum es-
set annore 21. vel circa.

94. Emmanuel à Souza, vir antiquo
stemate, & multis animi virtuti-
bus clarus; decessit anno 1549.
die 18. Iulij, sedit annos quinque.
95. Balthazar Limp^o, è familia Car-
melitarum; primo Episcopus
Portucalensis, postea Brachare-
sis Primas, decessit octogenarius
anno 1558. die vltima Martij, se-
dit annos 8. & amplius.
96. Bartholomæus à Martyrib^o Re-
ligionis Dⁱ Dominiçi alumnus,
sanctitate, ac miraculis clarus,
alitteris egregie ornat^o; inter fuit
Trident. Concilio, in quo mirè
eius sanctitas, & prudècia enituit,
reversus Bracharam; discipli-
nam Ecclesiasticam instauravit;
Primali onere decessit Ar-
chiepiscopatu renūciavit an-
no 1581. in cenobio, quod con-
struxit in oppido Viémès diem
clausit extremum; anno 1590.
die 16. Iulij.
97. Ioannes Alfonso de Menezes,
clarus natalibus, fato concessit
anno 1587.
98. Fr. Augustinus à Iesu, antiqua
veterum serie clarus, Ordinis E-
remitarum alumnus, in hac Ec-
clesiam, & urbem multis benefi-
ciis; diem clausit extremum
anno 1609. die 25. Novembris.
99. Fr. Alexi^o de Menezes, è familia

100. Eremitarum Dⁱ Augustini, vir
genèro; & virtute clarissim^o; Go-
rensis primò Archiepiscop^o Ori-
entis Primas, postea Bracharen-
sis Ecclesiæ Patriarcha; denique
supremi Consilij Lusitaniæ Pra-
ses, decessit Mantuæ Carpetanæ
anno 1617. die 3. Maij.
100. Alfonso Furtado de Mendoça
sanguine clarus, vir ad omnia
munia aptus, primo Egitanen-
sis, & Collimbriensis Episcop^o;
postea ad hanc Primatalem Ec-
clesiam eveat^o; in qua egregiæ
virtutis multa præbuit docu-
menta. Denique ad Olyssipō-
ensem Ecclesiam translatus,
dum Regni Portugalliæ Gu-
bernatoreis munus gerit, ad su-
petos evolavit ann. 1630. die 2.
mensis Iunij.
101. Roderic^o da Cunha successit Ab-
bati, primo Episcopus Porta-
legrensis, postea Portucalensis,
ingressus est urbem hanc anno
1627. die decimo Iunij.
Horum omnium Primatum Bracha-
rensem vitas, ex tenebrosa oblivio-
nis caligine erutas, quam primū
dedit, Deo aspicere.

INDEX CAPITVM QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

CAP. I. De nomine Patriarchæ, seu Primatus, & quid significet huius vocibus.

CAP. II. De origine, & antiquitate Patriarchatus, Primatusque in Ecclesia Romana.

CAP. III. De differentia inter Patriarchas, & Primates, & an sit una, & eadem dignitas.

CAP. IV. Quæ sedes fuerint olim Patriarchales, & quæ nunc Primatiales obtinent splendorem.

CAP. V. De Patriarchatus, & Primatus præstigia, prærogativis, & privilegiis.

CAP. VI. De Primatum prærogativa, quæ versatur in delatione crucis per omnes provincias Primatus.

CAP. VII. De Primatum prærogativa, quæ est, ut primi in conventibus sedent, sententia dicant, & subscribant.

CAP. VIII. Vtrum in Hispania sit aliqua Ecclesia, quæ nitore fulgeat Primatiali.

CAP. IX. Vtrum Ecclesia Bracharensis Primatiales habeat dignitatem.

CAP. X. De divisione Apostolorum, & adventu Divi Iacobi in Hispaniam.

CAP. XI. De accessu Divi Iacobi ad civitatem Bracharensensem.

CAP. XII. Divus Iacobus Ecclesiam fundat Bracharensensem, in eaq. D. Petrum primum antistitem constituit.

CAP. XIII. Divus Petrus Primatiales exerceat dignitatem, quod ex sex signis illustrissimum sit.

CAP. XIV. De statu Bracharensis Primatus in Ecclesia primitiva.

CAP. XV. Sanctus Paternus, seu Patruinus antistes Bracharensis Primatem agit in Conc. Toletan. primo.

CAP. XVI. Pancratius, seu Pancratianus Episcopus Bracharensis Primatis officium gerit in Concil. Bracharensi primo.

CAP. XVII. Balconius Bracharensis antistes regulam fidei, & decreta Concil. Tolet. ut Primas confirmat.

CAP. XVIII. Lucensis Concilio præsidet Lucretius Bracharensis Antistes, ut Hispania primas, in quo reus talis agnoscitur.

CAP. XIX. Divus Martinus antistes Bracharensis, Primatum exerceat in tertio Bracharensi Concilio.

CAP. XX. Leodigius Bracharensis antistes præsidet, ut Primas in Concilio Bracharensi quarto.

CAP. 21. De Toletanis Concilijs post primum celebratis.

CAP. 22. Dum Hispania Maurorum tyrannide opprimitur, ius illatum Primatus Hispanie obtinent Bracharenſis Eccleſia praſules.

CAP. 23. Reſtituta Eccleſia Bracharenſi poſt Maurorum expulſionem praſules ipſius, Primatu funguntur.

CAP. 24. Episcopi ſuffraganei Compoſtellano, & alijs Metropolitanis confirmabantur à Primatu Bracharenſi.

CAP. 25. Controverſia mota ſuper Primatu Hispaniarum, coram Innocentio tertio, non deciditur, ſed ab Honorio tertio, ſilentio traditur.

CAP. 26. Summi Pontifices, Regesq; Portugalliae, & praſules eiſdem Regni, Primatem appellant Bracharenſem Archiepiſcopum.

CAP. 27. De alijs actibus, quibꝰ Primatus Bracharenſis Eccleſia ſtabilitur.

CAP. 28. Proponuntur, & diluuntur fundamenta, quibus nititur Primatus Eccleſia Toletana.

CAP. 29. Satiſfit argumentis, ex prioribus Concilijs Toletanis deductis.

CAP. 30. Primatus Hispania, ex Hiſpalenſi vrbe in Toletanam Eccleſiam tranſlatum non eſt.

CAP. 31. Ex decreto Gundemari Regis, Toletana Eccleſia Primatū non obtinuit, ſed Metropolitanum tantū ius in provincia Carthagenſi.

CAP. 32. Ex dānatione Theodiseli Hiſpalenſis Episcopi, Toletana Eccleſia Primatum Hispania conſequuta non fuit.

CAP. 33. Reſpondetur argumentis, ex alijs Toletanis Concilijs deductis.

CAP. 34. Reſpondetur obiectionibꝰ deductis, ex duodecimo Tolet. Conc.

CAP. 35. Diluuntur fundamenta deducta, ex poſtremis Toletanis Concil.

CAP. 36. Satiſfit alijs fundamentis pro Toletana Eccleſia, & oſtenditur toto tempore euerſionis Hispania, vsq; ad eius reſtaurationem, Primatum non obtinuiffe.

CAP. 37. Proponuntur argumenta, quibꝰ reſtituta Hispania Primatus ius ſibi vindicare conantur praſules Toletan.

CAP. 38. Diluuntur propoſita argumenta, & oſtenditur reſtituta Hispania, Primatus honorem non obtinuiffe praſules Toletanos.

CAP. 39. Reſutatur iterum argumentum, ex litteris Apoſtolicis deductū, & oſtenditur Ioannem Bracharenſem obedientiam nunquam praſtiſſe ſe praſuli Toletano.

CAP. 40. Reſpondetur actis deductis, ex Concilio Lateranenſi, & palam ſit litteras Apoſtolicas nunquam in Hispania receptas fuiſſe.

Catalogꝰ quatuor Patriarcharum maiorum, ac etiam Primatum Eccleſia Bracharenſis.

INDEX R E R V M QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

A

Alexandrinus.

Alexandrina Ecclesia Patriarchalem honorem obtinuit à Beato Petro, & quare. cap. 2. nu. 2. pag. 5.

Patriarcha Alexandrinus est vnus, è quatuor primis Patriarchis, cap. 3. nu. 2. pag. 7.

Alexandrina sedes secunda est post Romanam, & quare? cap. 4. num. 4. pag. 12. & num. 13. pag. 16.

Vtrum à Divo Petro, vel à Divo Marco sit in Alexandria constituta Ecclesia Patriarchalis. ibidem.

Alexandrina sedes priscis nascentis Ecclesie temporibus, privilegijs, & prerogativis Ecclesie Romanæ vtebatur. cap. 4. nu. 5. pag. 12.

Quæ sedes subiecta fuerint Alexandrino Patriarchæ. cap. 4. num. 6. pag. 13.

Patriarchæ Alexandrini, qui in ea Ecclesia hucusq; fuerunt. pag. 198. & 199.

Alexius.

D. Alexius de Menezes Archiepiscopus Bracharensis, Madriti se gerit, vt Primatem. cap. 27. num. 6. pag. 122.

Alfonso.

Alfonso II. Ecclesiam Bracharensensem, Lucensi Ecclesie commendavit. cap. 22. num. 8. pag. 98.

Epistola Alfonsi Imperatoris ad Bracharensensem antistitem. cap. 24. nu. 4. pag. 106.

Alfonso Henriques primus Portugalie Rex, à quo coronatus. cap. 24. num. 14. pag. 109.

Instrumentum coronationis Regis Alfonsi Henriques. ibidem. num. 15.

D. Alfonso Furtado de Mendoça Archiepiscopus Bracharensis Primatiale crucem Olyssipone ante se fert. cap. 27. num. 7. pag. 122.

Sententiam pro possessione suæ Primatialis dignitatis, contra Olyssiponensem antistitem assecutus est. ibidem. pag. 123.

Antiochenus.

Antiochena Ecclesia Patriarchali honore insignita fuit à Beato Petro. cap. 2. num. 2. pag. 5.

Patriarcha Antiochenus est vnus è quatuor primis Patriarchis, cap. 3. num. 2. pag. 7.

Sedes Antiochena à quo fundata, & an Romana sit antiquior. cap. 4. num. 7. pag. 13.

Antiochie primum Christi discipuli

dicti sunt Christiani. cap. 4. num. 8.
 pag. 14.
 Ecclesie Antiocheno Patriarcha sub-
 iecta. cap. 4. num. 9. pag. 14.
 Antiochenus Antistes sedebat olim
 tertio loco post Papam. cap. 4. num.
 13. pag. 16.
 Patriarcha Antiocheni, qui hucusq. in
 ea Ecclesia fuerunt. pag. 199. & seqq.

Antiquitas.

Quot sint privilegia antiquitatis. cap.
 37. num. 2. pag. 37.
 Ipsa nobilitas quo antiquior, eo maior,
 & præstantior. ibidem num. 3.
 Antiquum simpliciter pro nobili ve-
 leres dicebant. cap. 9. nu. 5. pag. 39.
 Antiquitas tribuit ius præcæmentite.
 ibidem.

Apostolus.

Distinantur Apostoli ad omnes totius
 orbis regiones. cap. 10. nu. 1. pag. 40.
 Hæc diviso provinciarum Spiritus
 Sancti speciali instinctu peracta est.
 ibidem num. 2.
 Apostolorum discipuli etiam Aposto-
 li, seu missi nuncupantur. ibidem.
 num. 3. pag. 41.

Trium Apostolorum Petri, Pauli, & Ia-
 cobi, felicissimo adventu nobilitata
 est Hispania. cap. 10. nu. 4. pag. 41.
 Solemne fuit Christi Apostolis acce-
 dere prius ad vrbes opulentiores.
 cap. 11. num. 3. pag. 48.
 Apostoli titulus, quanta sit dignitatis.
 cap. 13. num. 10. pag. 60.
 Ex Apostoli titulo probatur Divum
 Petrum Ravennensem fuisse Hispani-

næ Primatem. cap. 13. num. 10.
 & 11. pag. 60. & 61.

Archarius.

Archarius Primas Bracharensis Hili-
 pandum Antistitem Toletanum do-
 cet. cap. 22. num. 6. pag. 98.

Archiepiscopus.

In concernentibus totam provinciam
 potest Archiepiscopus exercere iu-
 risdictionem in subditos suffraga-
 neorum, tollendo pravam consuetu-
 dinem. cap. 13. num. 18. pag. 65.
 Vide verbo, Præsul, Bracharensis, To-
 letanus, Primas, Crux.

Archisflamines.

Archisflamines, quam iurisdictionem
 haberent. cap. 8. nu. 3. pag. 34.

Archos.

Archos, idest, Princeps. cap. 1. num.
 1. pag. 1.
 Ab archos plura nomina deducuntur,
 quæ eminentiam, seu principatûm
 designant. ibidem. nu. 2. pag. 2.

Armenius.

Armeniorum secta in tres scinditur
 Patriarchas, & qui sunt. cap. 4. num.
 16. pag. 16.

Asturius.

Asturius Episcopus Toletanus, sexto
 loco subscripsit in Concilio Toleta-
 no primo. cap. 15. num. 2. pag. 71.
 De eius sanctimonia, ac sepulchro.
 ibidem. num. 11. & 12. pag. 76.

Athanasius.

Divi Athanasij testimonium de Beato Petro Ratistensi. c. 12. n. 9. pag. 52.
Quanta fides adhibenda sit huic Divi Athanasij testimonio. ibidem. nu. 7.

B.

Balconius.

Balconius Bracharenſis Antistes iuſſu ſancti Leonis Papæ regulam fidei adverſus Priſcillianam ſectâ, vt Primas confirmat. cap. 17. num. 1. & 2. pag. 81.
Probatur Balconium Primatiale exercuiſſe dignitatem. ibidem. nu. 3. 4. & 5. pag. 83.

Bartholomæus.

D. fr. Bartholomæus à Martyribus Tolatum intravit elata cruce Primatiali Bracharenſi. cap. 27. n. 4. pag. 121.
Se gerit, vt Primatem Nabantiæ in Comitjs. ibidem. num. 5.

Basileus.

D. Baſileus fuit Beati Petri Ratistensis ſucceſſor. cap. 14. nu. 1. pag. 68.
E ſede Portucalenſis, Epiſcopus Bracharenſis, ac Hiſpaniarum Primas creatus eſt. ibidem.

Benedicere.

An Primates poſſint ſolemniter benedicere populum extra provincias ſub Primatu contentas. cap. 6. num. 14. pag. 16.

Bernardus.

Bernardus Tolerantæ Eccleſiæ antiſtes

munere legati ſedis Apoſtolicæ in tota Hiſpania fungebatur. cap. 23. num. 7. pag. 102.

Primatus honorem ambire cæpit. ibidem.

Litteras aſſecutus eſt Apoſtolicas, quibus Primas Hiſpaniæ conſtitutus eſt. ibidem, & latius cap. 37. num. 2. pag. 177.

Multis iniurijs afficit Eccleſiam Bracharenſem. ibidem. pag. 103. & num. 8.

Eximitur ab eius legatione Mauritius Archiepiſcopus Bracharenſis. cap. 23. num. 8. & 9. pag. 103.

Non appellatur Primas à Summo Pontifice Paſchali. ibidem. nu. 10.

Bona.

Bona ab hoſtibus recuperata ad priores dominos redeunt. cap. 23. num. 6. pag. 102.

Brachara.

D. Iacobus, D. Petrum Bracharæ primum reliquit Epiſcopum. cap. 10. num. 7. pag. 44. & cap. 12. num. 1. pag. 50.

Brachara Auguſta interamnenſis regionis caput fuit, & civitas primaria. cap. 11. num. 2. pag. 47.

In ea D. Iacobus novem diſcipulos collegit. cap. 11. num. 1. & 2. pag. 47.

In Brachara poſuit D. Iacobus Eccleſiam cathedralẽ, & quare? ibidem. num. 2.

Brachara fuit olim Romanorum conventus. ibidem.

Protoſtaminis, ſeu Primisſtaminis auctoritate regebatur in ſacrorum miniſterio. cap. 11. nu. 3. pag. 48.

Rationes ob quas D. Iacobus in Bracharam venit. ibidem.

Antiquissimi Ecclesiæ Bracharenfis ritus, venisse D. Iacobum in eam civitatem, attestatur, cap. 11. n. 3. pag. 49.

Brachara in receptione fidei Toletæ antiquior est. ibidem. num. 4.

Nonnulla Bracharæ encomia. cap. 22. num. 4. pag. 97.

Vide, Bracharenfis.

Bracharenfis.

Bracharæ Ecclesia cum quatuor primis Patriarchalibus iure cōnumerari poterat. cap. 2. num. 5. pag. 6.

Præter Romanam Ecclesiam, ceteras vetustate & splendore antecedit. ibidē.

A Divo Petro, Divi Iacobi discipulo, fundata, fidei eloquio nutrita, sanguine irrigata. ibidem.

Vtrum Ecclesia Bracharenfis Primatiales habeat dignitates. cap. 9. per totum. pag. 36. & seqq.

Archiepiscopus Brachardensis Primatum obtinet in tota Hispania, & ad eum pertinet priyative Primatus dignitas. cap. 9. nu. 1. pag. 36.

Probatur primò ex vetustate, & antiquitate. ibidem. nu. 2. pag. 37.

Vetustior est Ecclesia Bracharenfis omnibus Hispaniæ Ecclesijs. cap. 12. num. 12. pag. 54.

Bracharenses antistites in primitiva Ecclesia ius exercuerunt Primatialis dignitatis in tota Hispania. cap. 14. num. 1. pag. 67.

Numerantur multi ex sanctissimis Ecclesiæ Bracharenfis Episcopis, qui in primitiva Ecclesia Primatiali honore sancti sunt. cap. 14. num. 1. 2.

& 3. pag. 68. 69.

Sanctus Paternus, seu Patruinus antistes Bracharenfis Primatem agit in Concilio Toletano primo. cap. 15. per totum. pag. 69. & seqq.

Pancratius, seu Pancratianus Episcopus Bracharenfis Primatis officium gerit in Concil. Bracharenfi primo. cap. 16. per totum. pag. 77. & seqq.

Probatur Primatialis dignitas Bracharenfis, ex facto sancti Leonis Papæ. cap. 17. num. 1. & 2. pag. 81. 82.

Probatur ex superioritate Balconij Episcopi Bracharenfis. ibidem. num. 3. pag. 83.

Probatur item ex diversa iurisdictione laicali diversorum regum. cap. 17. num. 5. pag. 83.

Lucensis Ecclesia in Metropolitanam erecta, subiicitur Bracharenfi. cap. 18. num. 3. pag. 85.

Probatur ex vicaria, quam Lucensis Ecclesia habuit Bracharenfis nomine. ibidem. num. 4. pag. 86.

Ex hac subiectione ostenditur Primatialis dignitas Ecclesiæ Bracharenfis. ibidem. num. 5. & 6.

Sanctus Martinus cogit Concilium 3. Bracharense, & in eo, vt Primas, præsidet. cap. 19. num. 1. pag. 88.

Leodigius Bracharenfis antistes præsidet, vt Primas in Conc. Brachar. cap. 20. per totum. pag. 91. & seqq.

Dum Hispania Maororum tyrannide opprimitur, ius illasum Primatus Hispaniæ obtinet Bracharenfis Ecclesiæ præfules. cap. 22. per totum. pag. 96. & seqq.

Bracharenfis Ecclesia retinuit Primatum, quo tempore Lucensi erat commendata. cap. 22. num. 8. pag. 98.

Mater, & Metropolis totius Hispaniæ appellatur Bracharenſis Eccleſia. cap. 22. num. 5. pag. 97.
 Reſtituta Eccleſia Bracharenſis poſt Maurorum expulſionem, præſules ipſius Primatu funguntur. cap. 23. per totum, pag. 100. & ſeqq.
 Epifcopi ſuffraganei Compoltellano, & alijs Metropolitanis, confirmabatur à Primatu Bracharenſi, cap. 24. per totum. pag. 105. & ſeqq.
 Epiftoſa Alſonſi Imperatoris ad Bracharenſem antiſtitem, petentis confirmationem Lucenſis Epifcopi electi. cap. 24. nu. 4. pag. 106.
 Obedientia Epifcopi Mindoniensis Eccleſiæ præſtituta Primati Bracharenſi, cap. 24. nu. 9. pag. 108.
 Aſturiſis Epifcopi obedientia præſtituta Primati Bracharenſi. ibidem. n. 10.
 Lucenſis Epifcopi obedientia eidem præſtituta. ibidem. num. 11.
 Obedientia Olyſſiponenſis Epifcopi Archiepiſcopo Bracharenſi facta. cap. 24. nu. 12. & 13. pag. 109.
 Archiepiſcopi Bracharenſes Primatiali dignitate uſi ſunt ſine intermiſſione, vſq; ad tempus Stephani Bracharenſis. cap. 25. nu. 1. pag. 111.
 Innocentio 3. Summo Pontifice agitata liſ eſt inter Toletanũ, & Bracharenſem antiſtites de Primatu. ibidem. nu. 2.
 Cauſa indeciſa ab Honorio tertio finem non accepit, ſed ſilentio ſuppreſſa eſt. ibidem. num. 3. pag. 112.
 Litteræ hac de re datæ ad Toletanum, & Bracharenſem Archiepiſcopos. ibidem. nu. 4. pag. 113.
 Summi Pontifices, qui poſt Honorium tertium Bracharenſem antiſtitem Primatem nuncuparunt. cap. 26. nu.

1. vſq; ad 5. pag. 115. & ſeqq.
 Reges Luſitaniæ Primatem appellant Archiepiſcopum Bracharenſem. cap. 26. nu. 6. pag. 117.
 Archiepiſcopi Olyſſipponenſes, & alijs præſules Primatem appellât Archiepiſcopum Bracharenſem, ibidem. nu. 7. pag. 118.
 Primatis titulum præſe ferunt demifſoria litteræ Bracharenſes. cap. 26. nu. 8. pag. 118.
 D. Georgius da Coſta Archiepiſcopus Bracharenſis, ante ſe Primatiale crucẽ geſtavit Eboræ c. 27. n. 1. pag. 120.
 D. Fernandus da Guerra Olyſſipone crucem geſtavit, & D. Emmanuel de Souſa. ibidem. num. 2. & 3.
 D. fr. Bartholomæus à Martyribus Tolatum intravit, elata cruce Primatiali Bracharenſi. ibidem. nu. 4. pag. 120.
 Idem in publicis Comitijs ſe gerit, vt Primatem. ibidem. nu. 5. pag. 121.
 D. fr. Alexius de Menezes Madriti ſe gerit, vt Primatem.
 D. Alſonſus Furtado de Mendoça Archiepiſcopus Bracharenſis ſe gerit Olyſſipone, vt Primatem. cap. 27. nu. 7. pag. 123.
 Sententia pro Primatu Bracharenſis Eccleſiæ lata. ibidem. pag. 123.
 Ex poſſeſſione continua poterant ſibi Bracharenſes antiſtites Primatum vendicare. ibidem. nu. 8. pag. 124.
 Item conſuetudine, & præſcriptione. ibidem. nu. 9.
 Convenit etiam Bracharenſi Archiepiſcopo Primatus per ſamam. cap. 27. nu. 13. pag. 125.
 Authores, qui Bracharenſem præſulem Primatem appellant. cap. 27. nu. 14. pag. 125. & ſeqq.

Primatus Bracharensis non pendebat ex regno Suevorum, vt eo deleto deletur. cap. 30. num. 3. pag. 149.

Ex decimo Concilio Toletano ostenditur Archiepiscopum Bracharensis Primatem fuisse. cap. 33. num. 8. pag. 161.

Liuba Bracharensis Antistes, qui interfuit 12. Concilio Toletano, iunior fuerat consecratione Toletano Archiepiscopo. cap. 34. num. 3. pag. 163.

Numerantur quamplurimi sancti præfules Ecclesiæ Bracharensis. cap. 36. num. 7. pag. 173.

Plures sanctos præfules habuit Bracharensis Ecclesia, quam Toletana, ibidem. num. 6. & 7.

Ioannes Archiepiscopus Bracharensis nunquam obedientiam detulit Toletano. cap. 39. nu. 5. & 6. pag. 186.

Licet obedientiam deferret, non noceret suæ Ecclesiæ ibidem. num. 7. 8. & 9. pag. 186. & 187.

Mauritij Burdini Archiepiscopi Bracharensis factum, Ecclesiæ Bracharensi non nocuit. cap. 40. num. 4. & 5. pag. 191.

Catalogum Archiepiscoporum Bracharensium Hispaniarum Primatum, inuenies ad finem huius operis. pag. 208. & seqq.

Vide verbo, Petrus Ratistensis, Testis.

C

Cardinalis.

Si vltimus Cardinalis presbyter celebraret, alios omnes præcedit. cap. 7. num. 8. pag. 31.

Cedere.

Maiores debet cedere minori, dum est in domo minoris. cap. 7. nu. 9. pag. 32.

Clementis.

Beatus Clemens comitatur D. Petrum venientem in Hispaniam. cap. 10. num. 4. pag. 41.

De prima legatia ad Hispanias à Beato Clemente missa. cap. 12. nu. 4. pag. 51.

Comitia.

In Comitibus regis Præfules præfunt Archiepiscopis, & Episcopis, licet in eorum civitatibus conventus fiat. cap. 7. num. 13. pag. 33.

Compostellanus.

Amor, & beneficia Calixti secundi in Ecclesiam Compostellanam, ad quam transfuit Emeritensem Archiepiscopatum. cap. 24. num. 1. pag. 105. Causæ ob quas id fecerit. ibidem. pag. 106.

Duodecim suffraganei Archiepiscopo Compostellano assignantur, quos confirmat, & consecrat Bracharensis Primas. cap. 24. nu. 2. vsq. ad 13. pag. 106. & seqq.

Epistola Archiepiscopi Compostellani ad Toletanum. cap. 40. num. 13. pag. 195.

Concilium.

Plura Concilia in Hispania celebrantur ante ea, quorum acta scriptis ad nos pervenere. cap. 14. nu. 3. pag. 69.

Duo Concilia, quæ in vnum postea cō-
iuncta sunt: cap. 17. num. 4. pag. 83.

Convocatio Concilij Lucensis, & qui
in eò Episcopi interfuerint: cap. 184
num. 1. pag. 84.

Quanta fuerit auctoritas. Conciliorū,
in quibus præses erat Hispaniæ Pri-
mas: cap. 18. num. 6. pag. 87.

Vide, Bracharenfis, Toletanus.

Constantinopolitanus.

Constantinopolitanæ Ecclesiæ, quando
Patriarchalis honor concessus est, &
quare? cap. 2. num. 3. pag. 5.

Patriarcha Constantinopolitanus est
vnus è quatuor primis Patriarchis.
cap. 3. num. 2. pag. 7.

In Concilijs datus est Primatus honor,
post Romanam Ecclesiam, Constan-
tinopolitanæ: cap. 4. num. 12. & 13.
pag. 15.

Patriarchæ Constantinopolitani, qui
in ea Ecclesia hucusq; fuerunt. pag.
294. & seqq.

Conventus.

Septem fuerunt olim in Hispania, Ro-
manorum conventus, & qui fuerunt
cap. 11. num. 2. pag. 47.

Coronatio.

Argumentum Primatialis dignitatis ex
regum coronatione: cap. 24. nu. 14.
pag. 109.

Instrumentum coronationis Regis Al-
fonsi Henricus. ibid. n. 15. pag. 109.

Hoc argumentum non plane conclu-
dit. ibidem. nu. 16. pag. 110.

Crux.

Primates crucem ante se deferre pos-
sunt per omnes suas provincias. cap.
6. num. 1. pag. 21.

Metropolitani crucem deferre possunt
in diæcesibus suffraganeorum, etiam
in locis exemptis: ibidem.

An huiusmodi honor crucem gestandi
ad Primates pertineat de iure com-
muni, an de consuetudine tantum,
vel privilegio: cap. 6. num. 2. & 3.
pag. 22.

Primates possunt de iure comuni tra-
here ante se deferre in omnibus suis
provincijs: cap. 6. nu. 5. pag. 23.

Delatio crucis numeratur inter in-
signia, quæ pertinent ad Primatalem
complendorem, ibidem num. 6.

Patriarchis maioribus ex speciali pri-
vilegio concessum est, vt possent an-
te se crucem deferre per totum or-
bem, nisi in vrbe Romana: ibidem
num. 7. pag. 24.

Potest Archiepiscopus, licet Primas
non sit, ex privilegio Summi Pontifi-
cis crucem ante se deferre, in pro-
vincijs alienis: ibidem num. 8.

Potest hanc prerogativam obtinere ex
consuetudine: cap. 6. nu. 10. pag. 24.

Primates, & Archiepiscopi crucem an-
te se portant, quia similes sunt Imper-
atoribus, ac Regibus. ibidem num.
11. pag. 25.

Reges, qui crucis signo, pro vexillo, &
stemma vtuntur, ibidem.

Qua crucis figura Primates vtuntur.
cap. 6. num. 15. pag. 26.

Vbi Summus Pontifex fuerit, vel Le-
gatus à latere, non poterit Primas,
vel Archiepiscopus crucem ante se

præferre. ibidem. num. 17. pag. 27.
Vide, Bracharenfis.

D
Dignior.

Ille cenfetur dignior, qui prior nomi-
natur. cap. 7. nu. 1. pag. 28.

Dignitas.

Ex duobus dignitatem obtinentibus,
ille præferendus eft, qui maiorem
dignitatem habet. cap. 7. num. 2.
pag. 29.

Iniuriam dignitati factam etiam fanctif-
simi viri agre ferunt. cap. 15. nu. 10.
pag. 75.

Dionysius.
Dionysius Arcopagita Apoftolus Gal-
liæ nuncupatur. cap. 10. nu. 3. pag. 41.

Discipulus.

D. Iacobus novem difcipulos in urbe
Bracharenfi, eiusq; territorio fibi ele-
git. cap. 11. num. 3. pag. 49.

E

Ecclefia.

Quas Ecclefias D. Petrus inftituit Pa-
triarchales. cap. 2. nu. 2. pag. 5.
Vide, Bracharenfis, Toletanus, Patriar-
chalis.

Elpidius.

Sanctus Elpidius fuit primus Toleta-
nus Epifcopus. cap. 28. num. 10.
pag. 137.

D. Elpidium non conftituiffe Prima-
tum in Ecclefia Toletana oftendi-
tur. cap. 28. nu. 5. pag. 131.

Emmanuel.

D. Emmanuel de Soufa Archiepifco-
pus Bracharenfis, Olyffipone Prima-
tiale crucem geftavit. cap. 27. nu.
3. pag. 120.

Epenetus.

Epenetum Sexti Firmij D. Petrus co-
ftituit Epifcopum. cap. 10. num. 4.
pag. 41.

Epifcopus.

Epifcopus in fua Ecclefia honorari de-
bet per Metropolitanum. cap. 7. nu.
6. pag. 30.

In quibus actibus in propria Ecclefia
Epifcopus præferendus fit Primati,
& Metropolitanò. ibidem. num. 11.
pag. 32.

Epifcopus primæ fedis, idem, ac Pri-
mas. cap. 9. nu. 2. pag. 37.

Epifcoporum inftitutio, Ecclefiarumq;
erectio ad quem pertineat. cap. 13.
nu. 12. pag. 61.

Epifcopi quo tempore ceperint federe
iuxta confecrationis ordinem, non fe-
cundum dignitatis prærogativam.
cap. 15. num. 5. & 6. 7. & 8. pag.
73. & feq.

Si Epifcopus habeat pallium, debet
omnes alios Epifcopos præcedere,
non fervato tempore ordinationis.
cap. 7. nu. 4. pag. 30.

Vide, Bracharenfis, Toletanus.

Epistola.

Ex itinere Italiae B. Paulus scribit ad Hispanos praecipue Hebraeos, epistola. cap. 10. num. 5. pag. 42.

Epistola Caledonij Episcopi Bracharenfis, & Hugonis Portucalensis. cap. 42. num. 2. pag. 50.

Ex epistolis, quas D. Petrus Ratistensis Apostolico plenius spiritu scripsit ad Episcopos, quos constituerat, ostenditur illius Primatialis dignitas. cap. 13. num. 19. pag. 66. & num. 21. pag. 67.

Epistola Theodomiri ad Episcopos. cap. 18. num. 2. pag. 85.

Epistola Alfonsi Imperatoris ad Bracharensem praefulem. cap. 24. num. 3. & 4. pag. 106.

Epistola Innocentij quarti ad Regem Portugalliae. cap. 26. num. 2. pag. 116.

Epistola Archiepiscopi Compostellani, ad Toletanum. cap. 40. num. 13. pag. 195.

Vide, Littera.

Epiratius.

Sanctus Epiratius a Beato Petro Ratistensi in Ecclesia Tudensi Episcopus constituitur. cap. 13. num. 2. pag. 56.

Et.

Dictio, Et, ut plurimum ponitur inter diversa. cap. 3. num. 3. pag. 8.

Aliquando ponitur inter duo idem sonantia. ibidem. num. 7. pag. 10.

Eugenius.

Qui existiment D. Eugenium constituisse Primatum in Ecclesia Toletana. cap. 28. num. 8. & 9. pag. 135.

Ostenditur Divum Eugenium non potuisse constituere Primatum in Ecclesia Toletana. ibidem. num. 10. usque ad num. 15. pag. 136. & sequ.

F.

Faustinus.

Faustinus Bracharenfis Episcopus electus fuit ad Ecclesiam Hispalensem. cap. 35. num. 6. pag. 167.

Illius translatio ad Hispalensem Ecclesiam, nihil officit Primatui Ecclesiae Bracharenfis. cap. 35. num. 9. pag. 169.

Felix.

Felix Portucalensis Episcopus transfertur ad sedem Bracharensem. cap. 35. num. 6. pag. 167.

Ferdinandus.

D. Ferdinandus da Guerra Archiepiscopus Bracharenfis, Olyssipone Primatiam crucem gestavit. cap. 27. num. 2. pag. 120.

Flamines.

Flamines, qui fuerint, & quam iurisdictionem teneant apud Romanos. cap. 8. num. 3. pag. 34.

Fructuosus.

Divus Fructuosus in decimo Concilio Toletano, ex Dumienfi Episcopo Metropolitano Bracharenfis factus est. cap. 33. num. 8. pag. 160.

G.

Georgius.

D. Georgius da Costa Archiepiscopus Bracharenfis, ante se Primatiam

crucem gestavit Eboræ. cap. 27. num. 1. pag. 120.

Gerardus.

Pauperes Divi Gerardii, qui appellentur. cap. 6. num. 17. pag. 27.

Sanctus Gerardus Bracharenſis Archiepiſcopus, cui ſucceſſerit. cap. 23. num. 1. pag. 100.

Romam petit, cauſa recuperandi honorem ſux Eccleſiæ. ibidem. pag. 101. & num. 4.

Donatur pallio à ſumo Pontifice. cap. 23. num. 3. & 4. pag. 101.

Allucinantur, qui eum exiſtimant conſtitutum à Tolerano præſule. ibidẽ. num. 5. & laſius cap. 39. num. 4. pag. 186.

Acquiſivit Eccleſiæ ſux honorem Primatus. cap. 23. num. 6. pag. 102.

Sanctus Gerardus, & eius ſucceſſores ſemper Primatiale ius exercuerunt. cap. 23. num. 11. pag. 104.

Gundemarus.

Ex decreto Gundemari Regis, Toletana Eccleſia Primatum non obtinuit, ſed Metropoliticum tantum ius in Provincia Carthaginenſi. cap. 37. per totum. pag. 151. & ſeqq.

Gundemarus, licet vellet, non poterat conferre Toletano ius Primatus. ibidem. num. 4. pag. 152.

H

Hæreſis.

Præſciliana hæreſis damnatur. cap. 17. nu. 1. pag. 81.

Helipandus.

Helipandus Tolertanus antequam doce-

tur ab Archario Bracharenſi Primatice. cap. 22. num. 6. pag. 98.

Hierofolymitanus.

Hierofolymitano Epifcopo Patriarchalis honor delatus eſt. cap. 2. num. 3. pag. 6.

Nicæna ſynodus decrevit, ut quantum Patriarchalis ſeſſionis locum obtineret. ibidem.

Hunc honorem adeptus eſt poſt annos ſerè quingentos à Chriſto nato. cap. 4. num. 10. pag. 14.

Licet Patriarcham nomine, loco, & ſeſſione ageret, non ideo à ſubiectione Cæſarienſis Eccleſiæ, quæ erat Metropolitana, exemptus fuit. ibidem.

Provincia, & Eccleſiæ, quæ Patriarchæ Hierofolymitano paruerint. cap. 4. num. 11. pag. 15.

Patriarchæ Hierofolymitani, qui in ea Eccleſia hucusque fuerunt. pag. 202. & ſeqq.

Hiſpalenſis.

Primatus Hiſpaniæ, ex Hiſpalenſi urbe in Tolotanam Eccleſiam tranſlatus non eſt. cap. 30. per totum. pag. 147. & ſeqq.

Ex damnatione Theodofeli Hiſpalenſis Epifcopi, Toletana Eccleſia Primatum Hiſpaniæ conſequuta non fuit. cap. 32. per totum. pag. 154. & ſeqq.

Hiſpania.

Utrum in Hiſpania ſit aliqua Eccleſia, quæ nitore fulgeat Primatiali. cap. 8. per totum. pag. 33. & ſeqq.

Hiſpania omnium prima fidei rudimentis initiata, cæteras Europæ provincias Chriſtianæ religionis cultu ſu-

peravit.

peravit. cap. 8. nu. 6. pag. 35.
 Trium Apostolorum, Petri, Pauli, &
 Iacobi, felicissimo adventu ditata
 nobilitataq. est. cap. 10. n. 4. pag. 41.
 Quam multi Authores adventum D.
 Iacobi in Hispaniam testentur. cap.
 10. num. 8. pag. 44.
 Aliqua de Barbarorum irruptione in
 Hispaniam. cap. 16. num. 1. pag. 77.
 Clades Hispaniæ à Mauris, quam atrox.
 cap. 22. num. 1. & 2. pag. 96.
 Vide, Primas, Iacobus, Petrus, Paulus:

I.

Iacobus.

Divus Iacobus primum Hispaniam in-
 greditur. cap. 10. num. 7. pag. 43.
 Gloriosior fuit Hispaniæ Divi Iacobi,
 quam D. Petri, & D. Pauli adven-
 tus. ibidem.
 In urbibus Hispaniæ multas erigit Ec-
 clesias, & creat Episcopos. ibidem.
 pag. 44.
 Petrum Bracharæ primum reliquit E-
 piscopum. ibidem.
 Templum, vel oratorium B. Virgini,
 ex eius iussu præsentiaq. super colū-
 nam Cæsar Augustæ erexit. ibidem.
 Quanto tempore comoratus sit in Hi-
 spania. cap. 10. num. 8. pag. 44.
 Exscendit in portu Tarraconensi, & ibi
 docere cepit. ibidem.
 Quam multi Authores adventum D.
 Iacobi in Hispaniam attestentur.
 cap. 10. num. 8. & 9. pag. 44. & 45.
 Divum Iacobum venisse in Hispaniam,
 in eaq. prædicasse, vt Ecclesiæ tra-
 ditio recipiendum est. cap. 10. nu.
 9. pag. 46.

Indubitatum est appulisse D. Iacobum
 ad horam maritimam Lusitanæ, si-
 vé Gallæciæ. cap. 11. nu. 1. pag. 46.
 In Gallæcia novem discipulos colle-
 git. ibidem. pag. 47.
 Septem ex illis secum detulit in Hie-
 rosolymam. ibidem.
 Rationes ob quas D. Iacobus in Bra-
 charam venit. cap. 11. nu. 3. pag. 48.
 D. Iacobus sanctum Petrum Ratisen-
 sem in fundata à se Ecclesia Bra-
 charensi Episcopum creavit. cap. 12.
 per totum. pag. 50. & seqq.
 In vrbe Bracharæ ædes Deiparæ Vir-
 ginis à Beato Iacobo fuit dicata,
 dum adhuc viveret ipsa Virgo. cap.
 12. num. 3. pag. 51.
 Beatus Petrus Ratisensis fuit in Hispa-
 nia Vicarius D. Iacobi. ibidem.

Iniuria.

Iniuriam dignitati factam etiam san-
 ctissimi viri ægre ferunt. cap. 15.
 num. 10. pag. 75.

Instrumentum.

Instrumentum coronationis Regis Al-
 fonsi Henriques. cap. 24. num. 15.
 pag. 109.

Interamnenfis.

Interamnenfis regio intra Gallæciæ
 terminos claudebatur. cap. 11. nu.
 2. pag. 47.
 Interamnenfis regionis caput, & civi-
 tas primaria fuit Brachara Augusta.
 ibidem.

Iulianus.

Iulianus Metropolitanus Hispalensis in-
 terfuit quarto Concilio Bracharen-
 si vocatus à Primate. cap. 20. nu. 2.
 vsq. ad 8. pag. 92. & seqq.

Diversi eodem tempore Episcopi Iuliani, cap. 20. num. 5. pag. 93.

Iustitia.

Cæsares strictum ensē ante se deferunt in signum iustitiæ, cap. 6. num. 12. pag. 16.

Patriarchæ, & Primates ante se crucem deferunt in signum victoriæ, & iustitiæ, ibidem.

L.

Legatus.

De prima legatia ad Hispanias à B. Clemente missa, cap. 12. n. 4. pag. 51. Philippus cognomento Philoteus primus Legatus, ibidem.

Leodicisius.

Leodicisius Iulianus, ex Bracharensi Ecclesia ad Toletanam fuit assumptus, cap. 34. num. 3. pag. 163.

Leodigius.

Leodigius Bracharensis antistes præfidet, ut Primas in Concilio Bracharensi quarto, cap. 20. per totum, pag. 91. & seqq.

Lex.

Quantumlibet minimum verbum in lege positum debet aliquid operari, cap. 3. num. 4. pag. 9.

Lis.

Lis agitata est de Primatu inter antistites Bracharensem, & Toletanum, & quid in ea actum sit, cap. 25. per totum, pag. 111. & seqq.

Litteræ.

Litteræ Apostolicæ, quibus Archiepi-

scopo Toletano conceditur Primatus Hispaniæ, cap. 37. n. 7. pag. 177. Tales litteras esse surreptitias ostenditur, cap. 38. per totum, pag. 180. & seqq. & cap. 39. pag. 185. & seqq. Vide, Epistola.

Liuba.

Liuba Bracharensis antistes interfuit duodecimo Concilio Toletano, cap. 34. num. 3. pag. 163. Iunior erat consecratione Toletano Archiepiscopo, ibidem.

Lucensis.

Lucensis Ecclesia in Metropolitanam erigitur, sed non extra subiectionem Bracharensis, cap. 18. nu. 3. pag. 85.

M.

Maioritas.

Maioritas iurisdictionis arguit maioritatem dignitatis, cap. 13. num. 9. pag. 60.

Marcus.

Alexandrinam Ecclesiam ideo instituit Beatus Petrus Patriarchalem, quia à D. Marco Evangelista eius discipulo consecrata est, cap. 2. nu. 2. pag. 5. Vtrum Ecclesia Alexandrina constituta sit Patriarchalis à D. Petro, vel à D. Marco, cap. 4. num. 4. pag. 12.

Martinus.

Sanctus Martinus cogit tertium Concilium Bracharense, cap. 19. num. 1. pag. 88. In eo, ut Primas præfidet, ibidem. & pag. 89. num. 2. & 3. & 5.

Metropolitanus.

Metropolitanus aliquando vocatur Primas, licet improprie: cap. 31. nu. 6. pag. 153.

Missa.

Presbyter quilibet, quando actu missam celebrat, præcedit omnes capitulares. cap. 7. nu. 8. pag. 31.

In capella Summi Pontificis, quomodo istud servetur. ibidem.

Monarcha.

Monarcha à verbo, Archos, deducitur, & quid significet. cap. 1. nu. 2. pag. 2.

N.

Narcisus.

Narcisus antistes Bracharensis, Apostolus Augustæ Rhetorum. cap. 14. nu. 2. pag. 68.

Gerundæ pro Christi nomine effuso cruore, ut flos emarcuit, & elanguit. ibidem.

Nitigius.

Nitigius Metropolitanus Lucensis, assistit tertio Concilio Bracharensi. cap. 19. nu. 1. 2. & 3. pag. 89.

Nitigius antiquior erat consecratione, quam fuit sanctus Martinus. ibidem. nu. 5. pag. 90.

Nobilitas.

Ipsa nobilitas quo antiquior, eo maior, & præstantior. cap. 9. nu. 3. pag. 37.

Novitas pro ignobilitate, & novus homo pro plebeo, & ignobili usurpatur. cap. 9. nu. 4. pag. 38.

O.

Obedientia.

Obedientia Episcopi Mindonensi præstita Archiepiscopo Bracharensi. cap. 24. nu. 9. pag. 108.

Vide Bracharensis.

Officium.

In proprio officio quilibet præfertur omnibus alijs. cap. 7. nu. 9. pag. 31. Rector intra propriam Ecclesiam debet præcedere omnes alios maiores in dicendis missis solennibus, & alijs quibuscumque præminentijs concurrentibus ipsius Rectoris officium. cap. 7. nu. 9. pag. 31.

Ordo.

Ordo temporis servatur tantum inter existentes in dignitate æquali, non ubi dignitates inæquales sunt. cap. 7. nu. 2. pag. 29.

Ratio ordinis servandi inter personas. cap. 7. nu. 3. pag. 29.

Vide, Sederè, & Missa.

Ovidius.

Sanctus Ovidius successit Divo Basilio in Ecclesia Bracharensi. cap. 14. nu. 1. pag. 68.

Novem Christo fofores martyres, imo protomartyres instituit, & educavit. ibidem.

P.

Pallium.

Si Episcopus habeat pallium, debet

omnes alios Episcopos præcedere,
qui pallio non yunguntur, non servato
tempore ordinationis. cap. 7. num.

4. pag. 30.

Pallium est signum Archiepiscopalis
dignitatis. ibidem.

Pancratianus.

Pancratianus Bracharenſis Episcopus
præfuit primo Concilio Brachar.
vt Primas. cap. 16. n. 4. 5. 6. pag. 78.

Prima sedis dicitur Episcopus. ibidem.

Alia signa ex quibus colligitur præ-
fuisse, vt Primatem. ibidem. nu. 7.
8. & 9. pag. 79. 80.

Papa.

Sub Papa Damaso datus est Primatus
honor, post Romanam Ecclesiam,
Constantinopolitanæ. cap. 4. num.
12. pag. 15.

A Vigilio Papa antistes Constantino-
politani Patriarchali præstantia an-
te ceteros Episcopos Græcos con-
decoratur. cap. 4. nu. 13. pag. 16.

Martini V. diploma circa antistitem
Toletanum, explicatur. cap. 5. nu.
3. & 4. pag. 19.

Explicatur dictum Gelasij Summi Pon-
tificis, circa adventum B. Pauli in
Hispaniam. cap. 10. num. 6. pag. 42.

Qui quatuor Summi Pontificis adven-
tum D. Iacobi in Hispaniam atte-
stentur. ibidem. nu. 8. pag. 44.

Summus Pontifex Calixtus 2. testatur
adventum D. Iacobi in Gallaciam.
cap. 11. num. 1. pag. 47.

Iussu sancti Leonis Papæ, Balconius
Bracharenſis antistes confirmat re-
gulam fidei, & decreta Concilij To-
letani, vt Primas. c. 17. n. 1. pag. 81.
Coram Innocentio 3. & Honorio 3.

lis agitata, est inter Bracharensem, &
Toletanum antistitem de Primatu.
cap. 25. per totum. pag. 111. & seqq.
Quid in ea actum sit. ibidem.

Summi Pontifices, qui post Honorium 3,
Bracharensem antistitem Primatem
nuncuparunt. cap. 26. num. 1. vsq.
ad 5. pag. 115. & seqq.

Papa idem aliquando, quod Episco-
pus. cap. 36. num. 5. pag. 172.
Urbanus Summus Pontifex Primatem
concedit Ecclesiæ Toletanæ. cap.
37. num. 2. pag. 177.

Varij Pontifices, qui privilegium Pri-
matuæ Toletano confirmarunt. cap.
37. num. 4. & 5. pag. 178.

Paternus.

Sanctus Paternus, seu Patruinus, anti-
stes Bracharēſis, præfuit primo Con-
cilio Tolet. cap. 15. nu. 1. pag. 70.
Falso hunc putat Loaysa Episcopi To-
letan. ibidem. n. 2. & 3. pag. 70. 72.
Præfuit vt Primas, non vt antiquior in
consecratione. cap. 15. num. 4. 6.
& 7. pag. 72. 73.

Non præfuit, quia sanctior esset Astu-
rio Toletano. ibidem. num. 9. 10.
11. & 12. pag. 74. & seqq.

Patriarcha.

Patriarcha vnde deducatur, & quid si-
gnificet. cap. 1. n. 1. & 3. pag. 1. & 2.
Patriarcha, quasi patrum princeps, seu
Pontificum primus. ibidem. num. 1.

Quare ex quatuor Patriarchis alij præ-
cedant alios. cap. 2. num. 4. pag. 6.
Quo tempore incæperint alij Patriar-
chæ, & Primates minores. cap. 2.
num. 6. pag. 6.

Quatuor primi Patriarchæ maiores representant quatuor Evangelistas in Ecclesia Dei, cap. 3. num. 2. pag. 7. Dicuntur mundi Cardines, ibidem. Per excellentiam dicuntur Patriarchæ, & obtinent primum locum Apostolicum post Pontificem Romanum, cap. 3. num. 5. pag. 9.

Decreta Concilij Tridentini, quæ distinguunt inter Patriarchas, & Primates, ibidem, num. 3. & 4. pag. 8.

De quibus Patriarchis intelligenda sunt talia decreta, ibidem, n. 5. 6. & 7.

Præter maiores Patriarchas, alij minores reperiuntur, cap. 4. num. 15. pag. 16.

De differentia inter Patriarchas, & Primates, & an sit una, & eadem dignitas, cap. 3. per totum, pag. 7. & seqq.

Supremi præfules in Occidente Primates, in Oriente verò Patriarchæ vocantur, & quare, cap. 3. num. 1. pag. 7. & nu. 9. & 10. pag. 10.

Varij Patriarchæ minores recensentur, cap. 4. num. 16. & 17. pag. 16.

Patriarcha Venetus vnde, & quando translatus, ibidem, num. 18. pag. 17.

Multa reperiuntur in iure privilegia concessa quatuor Patriarchis maioribus, cap. 5. num. 1. pag. 18.

Privilegia concessa minoribus Patriarchis consuetudine abolita maxima ex parte reperiuntur, c. 5. n. 2. pag. 19.

Patriarchæ minores non habent paria privilegia cum illis quatuor Patriarchis, cap. 5. num. 6. pag. 20.

Diploma Martini, privilegia tantum minorum Patriarcharum Toletano Præsuli concecit, cap. 5. num. 4. 5. & 6. pag. 19.

Archiepiscopi appellantur suffraganei

Patriarcharum, cap. 6. num. 1. pag. 21.

Patriarchis maioribus Romani Pontificis insignijs, & ornamentis vti, fas est, cap. 13. nu. 12. pag. 62.

Patriarchæ omnes Alexandrini, qui hucusq; fuere, nominantur, pag. 198. & seqq.

Patriarchæ omnes Antiocheni, qui hucusq; fuere, nominantur, pag. 199. & seqq.

Patriarchæ omnes Hierosolymitani, hucusq; fuere, nominantur, pag. 202. & seqq.

Patriarchæ omnes Constantinopolitani, qui hucusq; fuere, nominantur, pag. 204. & seqq.

Vide, Patriarchalis.

Patriarchalis.

Patriarchalis dignitatis institutio divina est, designatio verò Apostolica, cap. 2. num. 1. & 2. pag. 5.

Beatus Petrus tres constituit Patriarchales Ecclesias, Romanam, Alexandrinam, Antiochenam, & quare, cap. 2. num. 2. pag. 5.

Quinq; Basilicæ in urbe Romana Patriarchales appellantur, & quæ sint, cap. 4. num. 19. pag. 17.

Vide, Romanus, Alexandrinus, Constantinopolitanus, Hierosolymitanus.

Patruinus.

Patruinus Episcopus Toletanus, successor fuit sancti Pelagij, cap. 14. nu. 3. pag. 72.

Nequaquam potuit interesse Toletano Concilio primo, ibidem.

Vide, Paternus.

Paulus.

Profectionem B. Pauli in Hispaniam gravissimi scriptores testantur. cap. 10. num. 5. pag. 42.

Sanctus Paulus ad Hispaniam veniens, secum fert Philemonem, Timotheum, aliosq; discipulos. ibidem.

Ex itinere scribit ad Hispanos ibidem. Quomodo intelligendum sit dictum

Gelasij Summi Pontificis, circa adventum D. Pauli in Hispaniam, cap. 10. num. 6. pag. 42.

Pauper.

Primas Bracharenſis duodecim quotidie pauperes habet convivas. cap. 6. num. 17. pag. 27.

Pauperes D. Gerardi appellatur. ibidem.

Toletanus preſul etiam duodecim pauperes convivas habet. ibidem.

Petrus.

Beato Petro Chriſtus apparens, dicit, venio Romam iterum crucifigi. cap. 2. num. 2. pag. 5.

Beatus Petrus, vt Chriſti Vicarius Hispanias adiit. cap. 10. nu. 4. pag. 41.

Epenetum Sexti Firmij reliquit Episcopum. ibidem.

Toleti Iulianu civem convertit. ibidem. Comitem habuit in hac peregrinatione B. Clementem. ibidem.

Venit Tarraconem, & ibi Epaphroditum ordinavit Episcopum. ibidem.

Devenit Carthaginem civitatem Africae, & vsq; ad Britanos penetravit. ibidem.

Qui Authores doceant B. Petrum venisse Hispaniam. cap. 10. num. 4. pag. 41.

Dom. Petrus Archiepiscopus Bracha-

renſis primus post Bracharam inſtaurata. cap. 23. num. 1. pag. 100.

Nonnulla acquiſivit Eccleſiae ſuae. ibidem.

Cur in monaſterium detrufus. ibidem.

Petrus Ratiftenſis.

D. Iacobus ſanctum Petrum Ratiftenſem in fundata à ſe Eccleſia Bracharenſi Episcopum creavit. cap. 12. per totum. pag. 50. & ſeqq.

Fuit primarius antifteſ, & totius Hispaniae Primatum obtinuit. ibidem. & num. 3. 5. & 6. pag. 51.

Fuit in Hispania Vicarius ſancti Iacobi. cap. 12. num. 2. pag. 50. & cap. 13. num. 1. pag. 55.

Fuit civis Bracharenſis. cap. 12. num. 2. pag. 50.

Quibus nam populis predicaverit. ibidem. pag. 51. & cap. 13. num. 3. pag. 56.

Quos Episcopos inſtituit. ibidem.

Multa de D. Petro Ratiftenſi. cap. 16. num. 6. pag. 52. & num. 9. pag. 53.

Appellatur à patribus primi Concilij Bracharenſis Apoſtolus illius regionis. cap. 12. num. 8. pag. 53.

Martyrio ſublatus eſt apud oppidum Rates. cap. 12. nu. 10. pag. 54.

Merito dicendus eſt protomartyr Hispaniae. ibidem. num. 11.

Verè Primatum in tota Hispania exercuit, quod ex ſex ſignis illuſtriſſimum ſit. cap. 13. per totum. pag. 55. & ſeqq.

Apoſtolum egit, munuſq; exercuit Apoſtolicum, appellatuſq; Hispaniae Apoſtoluſ. cap. 13. num. 1. pag. 55.

Funda vit Eccleſias, in eiſq; Episcopos conſtituit p totam Hispaniam. cap. 13. num. 1. & 2. pag. 56.

Accepit institutiones Apostolicas à B. Iacobo, Evangelium, ac missæ ordinem, & etiam celebrationem sacramentorum, cap. 13. nu. 4. pag. 57. D. Iacobus B. Petro discipulo, & non alijs hæc tradidit, ut ab ipso tanquàm à capite, & Primatè fluere in cæteros Hispaniæ Episcopos. ibidem. & num. 17. pag. 64.

Vicarius officium, quod in Hispania exercuit Beatus Petrus Ravennensis, Bracharensis Ecclesiæ Primatum demonstrat. cap. 13. nu. 7. pag. 58.

In Petro Bracharensi, ut in petra firmissima Beatus Iacobus fundavit Primatum Hispaniæ. cap. 13. num. 8. pag. 59.

D. Petrus maiorem iurisdictionem habuit, quam habuerunt vel antistes Toleranensis, vel cæteri Episcopi à Beato Iacobo ordinati. cap. 13. nu. 9. 10. 11. 12. 13. pag. 60. & 61.

Visitabat Ecclesias Hispaniæ non iure Metropolitano, sed Primatiali. cap. 13. num. 15. & 16. pag. 64.

Potamus.

Potamus antistes Bracharensis in Concilio decimo Toleraño quare depositus. cap. 33. num. 8. pag. 160.

Ex verbis contemptæ contra eum late ostenditur Primatem fuisse. ibidem. pag. 161.

Præcedere.

In proprio officio quilibet præfertur omnibus alijs. cap. 7. nu. 9. pag. 31. In propria Ecclesia suffraganei Episcopi, quibus in actibus præcedet Primas, & Metropolitanus, & in quibus non. cap. 7. num. 11. & 12. pag. 33. Vide, Comitia.

Præsul.

Numerantur aliqui sanctissimi præfules Bracharensis Ecclesiæ, qui omnes Primatiali honore functi sunt. cap. 14. nu. 1. 2. & 3. pag. 68. & 69. Vide, Episcopos.

Primas.

Stricto modo ille solummodo Primas nuncupatur, qui in aliqua provincia, reliquis prælatis superior est. cap. 1. num. 8. pag. 4.

In loco Protostaminum Primates positi sunt. ibidem.

De iure civili, qui dicatur Primas. cap. 1. num. 9. pag. 4.

Supremi præfules in Occidente Primates, in Oriente vero Patriarchæ appellantur, & quare. cap. 3. nu. 1. pag. 7. & nu. 9. & 10. pag. 10.

Patriarchæ, & Primatis ferè nulla est differentia. ibidem. num. 1. pag. 7.

Splendet inter occidentales Primates Bracharensis antistes, qui totius Hispaniæ Primas est. c. 4. nu. 20. pag. 17.

Quæ iura, & privilegia habeant Primates in Metropolitanos, & Episcopos. cap. 4. num. 1. pag. 18.

Primates crucem ante se deferre possunt per omnes suas provincias. cap. 6. num. 1. pag. 21.

An huiusmodi honor crucem gestandi, ad Primates pertineat de iure cõmuni, an de consuetudine tantum, vel privilegio. c. 6. nu. 2. & 3. pag. 22.

An Primates possint solemniter benedicere populum extra suas provincias. ibidem. num. 14. pag. 16.

Signum Primatialis dignitatis, duodecim pauperibus quotidianum victu perpetuo ministrare. cap. 6. nu. 17. pag. 37.

Patriarcharum, seu Primatum insigne est, ut primi in conventibus sedeant, sententiam dicant, & subscribant. cap. 7. per totum. pag. 28. & seqq. Metropolitanus aliquando appellatur Primas, licet improprie. cap. 31. num. 6. pag. 153.

Primates debent praferri de iure presbyteris Cardinalibus, nisi consuetudo Romana obstitisset. cap. 7. num. 5. pag. 30.

Primates in Comitibus regis praesunt Archiepiscopis, & Episcopis, hoc fiant in eorum civitatibus. cap. 7. num. 13. pag. 33.

Nemini dubium est habere Hispaniam supremum aliquem antistitem, qui Primatum obtineat. cap. 8. per totum. pag. 33. & seqq.

In quibus verbis Primates constituebantur. cap. 8. num. 2. pag. 34. & num. 5. pag. 35.

Utrum ecclesia Bracharenfis Primatiam habeat dignitatem. cap. 9. per totum. pag. 36. & seqq.

Episcopus prima sedis, idem ac Primas. cap. 9. num. 2. pag. 32.

Quaestio de Primatu Hispaniae versatur tantum inter Bracharensem, & Toletanum antistites. cap. 28. num. 1. pag. 129.

Vide, Patriarcha, Bracharenfis, Toletanus, Petrus Ratistensis, Crux, Primatus.

Primatus.

Primatus quid significet, & unde deducatur. cap. 1. nu. 5. 6. & 7. pag. 2. & pag. 3.

Qui de Primatu decerent apud Gallos, apud Italos, & apud Hispanos. cap. 4. nu. 21. & 22. pag. 17.

Contentiones de Primatu, unde originem traxerunt. cap. 5. n. 7. pag. 20. Primatus praerogativa non personae, sed dignitati inhaeret, quae per translationem personae non extinguitur. cap. 35. num. 10. pag. 169.

Vide, Primas.

Primisflamines.

Primi flamines, qui fuerint. cap. 8. nu. 2. pag. 34.

Privilegium.

Multa privilegia reperiuntur in iure concessa quatuor Patriarchis maioribus. cap. 5. num. 7. pag. 18.

Quae iura, & privilegia habeant Primates in Metropolitanos, & Episcopos. ibidem.

Privilegia concessa minoribus Patriarchis consuetudine abolita maxima ex parte reperiuntur. cap. 5. nu. 2. pag. 19.

Quae privilegia Martinus V. concessit Toletano Archiepiscopo. cap. 5. nu. 3. 4. & 5. pag. 19.

Non valet privilegium per surreptionem obtentum, & in praedictum alterius. cap. 6. nu. 9. pag. 24.

Privilegium allegatum, quando debeat ostendi. cap. 32. nu. 3. pag. 135.

Frustra privilegium petas, quod iam habes. ibidem. nu. 5. pag. 156.

Privilegium concessum à Papa Urbano pro Primatu Archiepiscopo Toletano. cap. 32. num. 2. pag. 177.

Varij Pontifices, qui privilegium Primatice Toletano confirmarunt. ibidem. num. 4. & 5. pag. 178.

Quid habere debeat privilegium, ut validum sit. c. 38. n. 1. & 2. pag. 180. Debent preces veritate niti. ibidem. num. 3. pag. 181.

Non debet alicui praeiudicium inferre.

ibidem, num. 4. & 5.

Privilegium, quod aliquem gravat,

debetur per vim extortum, cap. 38.

num. 6. pag. 182.

Privilegium concessum à Papa Urbano

Archiepiscopo Toletano, niti-

tur, falsis precibus, cap. 38. num. 7.

8. & 9. pag. 182.

Suspensum est privilegium, in cuius

supplicatione non exprimitur, quod

exprimendum erat. ibidem, num.

10. pag. 183.

Confirmationes privilegij in forma

communis, nihil de novo concedunt.

cap. 38. num. 11. & 12. pag. 183.

Corruunt privilegia litteris Apostolicis

Archiepiscopo Toletano con-

cessa, circa Primatum Hispanie, quia

falsis precibus nituntur, cap. 38. per

totum, pag. 180. & seqq.

Corruunt quia praeiudicium alicui in-

ferunt, cap. 39. per totum, pag.

185. & seqq.

Privilegia Toletani nunquam fuerunt

in observantia, cap. 39. num. 14.

8. pag. 189.

Probare,

Nihil allegare, & allegatum non pro-

bare, paria sunt, cap. 32. num. 4.

pag. 156.

Verba urbanitatis non faciunt proba-

tionem, cap. 36. num. 5. pag. 172.

Protostamines.

Protostamines, quam iurisdictionem

haberent, cap. 30. num. 3. pag. 140.

Protostaminum loco Primates positi

sunt, cap. 1. num. 8. pag. 4.

Q.

Quatuor.

Quatuor primi Patriarchae maiores re-

praesentant quatuor Evangelistas in

Ecclesia Dei, cap. 3. num. 2. pag. 7.

Catalogus quatuor Patriarcharum ma-

iorum, & omnia ipsorum nomina,

pag. 197. 198. & seqq.

R.

Reverentia.

Reverentia non solum ab inferioribus

debetur superioribus, sed quandoq;

à superiore, inferiori, cap. 7. num. 6.

pag. 30.

Rex.

Reges, qui cruce pro signo, vexillo, &

itemmate vrantur, cap. 6. num. 1.

pag. 25.

Reges Lusitaniae Primarem appellant

Archiepiscopum Bracharensem, cap.

26. num. 6. pag. 17.

Ex Regum vocatione deducit Loaysa

Primatum Toletanum, cap. 36. nu.

1. pag. 171.

Vnctio Regum non est munus Prima-

tum, nec ad illum pertinet digni-

tatem, ibidem, num. 2.

Quibus Regibus competat sacra vn-

ctio, ibidem.

Reges Hispaniae fere vngebantur per

Episcopum illius urbis, in qua vn-

ctio agebatur, ibidem, num. 3.

Nunquam pertinuit haec ceremonia

privative ad Archiepiscopum Tole-

tanum, cap. 36. nu. 4. pag. 172.

Rodericus.

Rodericus Ximenes Toletanus antistes item movet Archiepiscopo Bracharenſi circa Primum. cap. 22. per totum pag. 11. & ſeqq. Licet valde obſcurus ſummo Pontifici, Primum non obtinuit ibidem. præcipue notat 3. pag. 114. Acta Roderici Ximenij in Lateranenſi Concilio reſeluntur. cap. 40. qu. 1. 2. & 3. pag. 190. Falſum eſſe, quod aſſerebat Toletanus Rodericus, reſpondit Compoſtellanus. cap. 40. num. 8. pag. 192.

Romanus.

Quo obſequit Romana Eccleſia Patriarchalem honorem. cap. 4. num. 2. pag. 5.

Præter univerſalem principatû Patriarchalem obſequit Eccleſia Romana & ſpectat ad eam occidentalis Eccleſia. cap. 4. num. 1. & 3. pag. 11.

Romani, quo ordine ad provinciâs gubernandas conſtituerent Flamines, Archamines & Protoamines. cap. 8. num. 3. pag. 34.

Sacerdotes olim in Hiſpania Romanorum conventus. cap. 11. num. 2. pag. 47.

Sacerdos quilibet ſimplex, quid actus celebrat, omnes præſentem etiam in dignitate excellentiori conſtitutos. cap. 7. num. 9. pag. 134.

Sacerdos Numerantur aliqui ex cap. 11. num. 1.

Sacerdos Numerantur aliqui ex cap. 11. num. 1.

Episcopis Eccleſiæ Bracharenſis, in primitiva Eccleſia. cap. 14. num. 1. 2. & 3. pag. 68. & 69.

Numerantur præſules ſanctitate insignes Eccleſiæ Toletanæ. cap. 36. num. 16. pag. 73.

Numerantur quamplurimi ſancti præſules Eccleſiæ Bracharenſis. ibidem. num. 7.

Plures præſules ſanctos habuit Bracharenſis Eccleſia, quam Toletana. ibidem. num. 6. & 7.

Sedere.

Quo loco debeat ſedere Episcopus in ſua Eccleſia, miſſam celebrans, & Metropolitanus, ſi forte adſit. cap. 7. num. 6. pag. 30.

Sententia.

Sententia lata pro dignitate Primatili in favorem Eccleſiæ Bracharenſis. cap. 17. num. 7. pag. 123.

Sententia Cardinalis Hyacinthi pro Primatu Toletano. cap. 37. num. 7. pag. 178.

Quid de hac ſententia Hyacinthi iudicandum. cap. 39. num. 12. pag. 188.

Sistentis.

Damnatur Siſibutus Toletanus præſol. cap. 35. num. 6. pag. 167.

T*Tarracanenſis.*

D. Iacobus exſcendit in portu Tarracanenſi, & ibi docere capit. cap. 10. num. 8. pag. 44.

D. Petrus yonis Tarraconem, in qua

Epaphroditum ordinavit Episcopū.
ibidem. num. 4. pag. 41.
Tarracoenſis Præſul tenuit obedire
Toletano, vt Primati. cap. 37. nu. 3.
pag. 178.

Testis.

Testes, qui depoſuerunt, Eccleſiam
Compoſtellanam, Toletanam, Au-
riſenſem, & omnes Eccleſias Hiſpa-
niæ obedivſſe quondam Eccleſiæ
Bracharenſi. cap. 25. n. 3. pag. 112.
Tētes de auditu fidem pleniffimam
faciunt in antiquis. ibidem.

Theodominus.

Theodominus epiftoſa ad Epifcopos.
capo 18. num. 2. pag. 85.

Theodifelus.

Ex damnatione Theodifeli Hiſpalen-
ſis Epifcopi, Toletana Eccleſia Pri-
matum Hiſpaniæ conſequuta non
fuit. cap. 32. per totum. pag. 154.
& ſeqq.

Timotheus.

Timotheus ad Hiſpaniam venit. cap.
10. num. 5. pag. 42.

Titulus.

Titulus quavis enunciativæ prolaus,
optimè probat in iure. capi. 26. nu.
19. & 10. pag. 118. & ſeqq.
Toletanus.

Quæ privilegia Toletano Archiepiſ-
copo conceſſerit Martinus V. cap.
25. num. 34. & 5. pag. 101.
Caſtellani Authores, licet conveniant
in Primatu conſtituendo in Toletā-
na urbe in aſſignando tempore, à
quo inciperetis Primatus aſſiric, &

miſere diſſident. cap. 9. nu. 2. pag. 37.
Rodericus Archiepiſcopus Toletanus
obtinere non potuit Primatum Hiſ-
paniæ. cap. 25. nu. 5. pag. 114.
Honorius tertius Primatum Toleta-
num nequaquam confirmavit, ibi-
dem. num. 6. pag. 115.
Authores, qui Toletano Præſuli Pri-
matum Hiſpaniæ tribuunt. cap. 28.
num. 2. pag. 130.
Quam miſe diſſident in conſtituē-
do tempore, & Authores huius Pri-
matus. ibidem. num. 3. pag. 131.
Quo tempore caperit Toletana ſedes
habere ius Metropoliticum. ibidem.
num. 5. & 6. pag. 131.
Qui exiſtiment, falſo tamen, D. Eu-
genium conſtituiſſe Primatum in
Eccleſia Toletana. cap. 28. num. 8.
9. 10. & 11. pag. 135. 136.
Toletum D. Eugenij tempore non
erat urbs capax Primatus Hiſpania-
rum. cap. 28. nu. 12. pag. 137.
Toletani antiſtitēs à ſancto Eugenio, &
multis poſtea ſeculis, numquam ſe-
geſſerunt pro Primatibus. ibidem.
num. 13. & 14. pag. 138.
Toletum in medio Hiſpaniæ, ſitum eſſe,
nihil conducit, vt ibi Primatus col-
locetur. ibidem. num. 15. pag. 139.
Aliæ rationes adductæ à Loayſa pro
Primatu Toletano, proponuntur, &
diluuntur. ibidem. num. 17. & 18.
pag. 140.
Non debuit in Toletō Primatus con-
ſtitui, quod ibi eſſet celeberrima
Iudæorum ſynagoga. cap. 28. num.
19. & 20. pag. 141.
Toletani antiſtitēs ſubditi fuerūt Car-
thaginenſi Metropolitani. cap. 29.
num. 1. pag. 142.

Toleranum Concilium 2. provinciale
fuit, ac proinde ex eo argui non po-
test ad Primatum. ibidem. num. 2.
pag. 143.
Palentinus Episcopus suffraganeus erat
Toletani. cap. 29. num. 3. 4. & 5.
pag. 143. 144.
Ex tertio Concilio Toletano nihil pro
Primatu eius Ecclesie deduci po-
test. ibidem. num. 6. pag. 145.
Plura fuisse in Toletana urbe Concilia
in congregata, nihil confert ad Prima-
tum Toletanum. cap. 29. num. 7.
pag. 146.
Primatum Hispanie, ex Hispanensi vr-
be in Toletanam translatum esse,
scribit Morales. cap. 30. num. 1.
pag. 147.
Item ex Brachara, delecto Suevorum
regno. ibidem. pag. 148.
Relictor opinio Moralis, ut nullius
fundamentum. ibidem. num. 4. pag. 150.
An Leonigildus de transferendo Pri-
matu in Toletum Cogitaverit. cap.
30. num. 2. pag. 148.
Ex decreto Candelarii Regis, To-
letana Ecclesia Primatum non obti-
nuit, sed Metropolitanum tantum
in provincia Carthaginiensi. cap.
31. per totum. pag. 151. & seqq.
Ex damnatione Theodisoti Hispani-
ci Episcopi, Toletana Ecclesia Pri-
matum Hispanie consequuta non
fuit. cap. 32. per totum. pag. 154.
Ex 4o Concilio Toletano deduci non
potest argumentum pro Primatu il-
lius Ecclesie. cap. 33. num. 1. pag.
155.
Non ex quinto, quia provinciale fuit.
ibidem. num. 2. pag. 155.

Non ex sexto, ubi Toletanus sedet quar-
to loco. ibidem. num. 3. pag. 158.
Non ex septimo, ubi non presuit To-
letanus. ibidem. num. 4. & 5.
Ex vicinis Episcopis vnus alteratum
iubebatur singulis mensibus Tole-
tum venire. ibidem. num. 5. pag.
159.
Octavum Concilium Toletanum ni-
hil iuvat Primatum illius sedis. ibi-
dem. num. 6. pag. 160.
Nec nonum, quia Provinciale fuit. ibi-
dem. num. 7.
Nec decimum, quia preses Eugenius
Toletanus, antiquior erat consecra-
tione omnibus alijs Metropolitanis.
ibidem. num. 8. & 9. pag. 160. 161.
Vndecimum Toletanum Concilium,
vr provinciale, ineptum est ad fir-
mandum Primatum eius sedis. cap.
33. num. 10. pag. 161.
Argumenta desumpta ex 12. Concilio
Toletano pro Primatu eius sedis.
cap. 34. num. 1. pag. 162.
Diluitur vtrumq; testimonium. ibidem
num. 2. pag. 163.
Potestas confirmandi Episcopos Hi-
spanie Toletano presuli concessa in
Concilio Toletano 12. nihil ad Pri-
matum pertinet. cap. 34. num. 4.
pag. 164.
Ablata est hanc potestas a Rege Ery-
gio, & quare. ibidem. num. 5. pag.
164.
Patres huius Concilij, nec voluerunt,
nec potuerunt Primatem constitu-
re Toletanum. cap. 34. num. 6.
pag. 164.
Nec consensus Presulis Bracharen-
sis, si daretur, officeret Ecclesie suae.
ibidem. num. 7. pag. 165.

Concilium Toletanum. 13. 14. & 15. nihil faciunt pro Primatu illius Ecclesiæ. cap. 35. num. 1. 2. & 3. pag. 166.

Proponuntur alia argumenta desumpta ex Concilio 16. ad probandum Primatum illius Ecclesiæ. cap. 35. num. 4. & 5. pag. 166.

Damnatur Sisibutus Toletanus Præsul, substituitur eius loco Felix Hispanensis. ibidem. num. 6. pag. 167.

Felix Toletanus non subscripsit in Concilio 16. primo loco, ut Primas, sed ut antiquior in consecratione. ibidem. num. 7.

Ex Regum victione deducit Loaysa Primatum Toletanum. cap. 36. num. 1. pag. 171.

Quo statu fuerit Ecclesia Toletana durante Maurorum oppressione. cap. 36. num. 8. & 9. pag. 174.

Nusquam toto eo tempore, vel exigua visa sunt in Ecclesia Toletana Primatus argumenta. cap. 36. num. 10. 11. & 12. pag. 174. & 175.

Bernardus Toletanus Archipræsul nititur Primatum Hispaniæ sibi acquirere. cap. 37. num. 1. pag. 176.

Id affectus est ab Urbano Summo Pontifice. ibidem. num. 2. pag. 177.

Varij Pontifices, qui privilegia Primatiæ Toletano confirmarunt. cap. 37. num. 4. & 5. pag. 178.

Ioannem Archiepiscopum Bracharensem Toletum venisse ad præstandam obedientiam Toletano, scribit Loaysa. ibidem. num. 6. pag. 178.

Sententia Cardinalis Hyacinthi pro Primatu Toletano. ibidem. num. 7.

Quid de hac sententia Hyacinthi iudicandum. cap. 39. num. 12. pag. 188.

Quid egerit Rodericus Ximenius in Concilio Lateranensi, pro Primatu Toletano. cap. 37. num. 8. & 9. pag. 179.

Lex Ioannis secundi Regis Castellæ, pro Primatu Toletano. cap. 37. num. 10. pag. 179.

Tres fuerunt male sani antistites in Ecclesia Toletana, Sisbertus, Elipandus, & Oppas. cap. 40. num. 5. 6. & 7. pag. 192.

Hispaniæ Præsules Toletanum primatum habere recusant. cap. 40. num. 9. 10. 11. 12. & 13. pag. 193. & seqq.

D Ioannes Iacobi Aragoniæ Regis filius, factus Archiepiscopus Toletanus excommunicationibus impeditur, crucem Primatiam gerere. cap. 40. num. 11. pag. 194.

Vide, Privilegium.

Turibus.

S. Turibius decreta Concilij ad Balconium antistitem Bracharensem, ut ad Primatem confirmanda mittit. cap. 17. num. 1. pag. 82.

V.

Venetus.

Patriarcha Venetus unde, & quando translatus. cap. 4. num. 18. pag. 17.

Verbum.

Quantumlibet minimum verbum in lege positum, debet aliquid operari. cap. 3. num. 4. pag. 9.

Verba urbanitatis non faciunt probationem. cap. 36. num. 5. pag. 172.

Vetustas.

Vetustas simpliciter pro nobilitate ponitur. cap. 9. num. 5. pag. 39.
Vide, Antiquitas.

Vicarius.

Iurisdictionem in tota Hispania, ut Vicarius Divi Iacobi, administravit B. Petrus Ratistensis. cap. 13. num. 7. pag. 58.

Vimaranensis.

Breve Bonifacii IX. super exemptione Ecclesiæ Vimaranensis. cap. 26. num. 3. & 4. pag. 116.

Visitare.

D. Petrus Ratistensis, ut Primas, populos sibi commissos in Hispania visitabat. cap. 13. num. 14. pag. 63.
Patriarchæ, & Metropolitani visitare tenebantur suas provincias. ibidem.
Quomodo illis hæc potestas visitandi

L A V S

sublata sit per Concilium Tridentinum. ibidem.

Vinctio.

Quibus Regibus competat sacra vinctio. cap. 36. num. 2. pag. 171.

Vide, Rex.

Vyamba.

Vyamba Rex cogit tertium Conciliū Bracharense. cap. 20. nu. 1. pag. 91.

X.

Xantippes.

Xantippem D. Paulus Laminij convertit. cap. 10. num. 5. pag. 42.

Z.

Zambdas.

S. Zambdas Patriarcha Hierosolymitanus, quo instructi, baptizati fuerunt milites legionis Thebæorum. pag. 203. col. 1.

D E O,

XX

IX-95

